

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΟΥ

ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ

**ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ-ΕΛΙΣΣΑΒΕΤ
ΜΠΡΑΤΟΠΟΥΛΟΥ**

ΑΜ(13967)

**ΘΕΜΑ: Ο ρόλος των Ο.Τ.Α. στην περιφερειακή ανάπτυξη: η
περίπτωση του δήμου Σπετσών από το έτος 2003 (επί νόμου
Καποδίστρια) έως σήμερα (νόμος Καλλικράτη)**

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: Κ. ΠΟΛΙΤΗΣ-ΣΤΕΡΓΙΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ

ΣΠΕΤΣΕΣ 02/03/2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	5
ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	8
ABSTRACT.....	9
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ.....	10
1.1 ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΑΘΗΝΑ.....	10
1.2. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΕΩΣ ΤΗΝ ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ	13
1.3 Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ.....	13
1.4 Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΩΣ ΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΕΠΟΧΗ	15
1.5 ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ	20
1.6 Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ.....	22
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΣΗΜΕΡΑ	31
2.1. ΔΗΜΟΙ (ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ)	31
2.2 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΩΝ.....	32
2.3 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (1 ^{ΟΣ} ΒΑΘΜΟΣ Τ.Α.) ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ 3852 ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑΡΓΟΥΝΤΑΙ	34
2.4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ (ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ)	42
2.5 ΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΝΟΜΟ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ.....	45
2.6 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΟΤΑ	50
2.6.1 ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ.....	56
2.6.1.1 ΆΝΙΣΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	61
2.7 ΜΟΡΦΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ	64
2.8 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΣ.....	71
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	74
3.1 Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	74
3.2 ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΟΓΚΩΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΕΚΑΣΤΟΤΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ.....	76
3.3 ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΕΥΝΟΗΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ.....	77
3.4 ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ.....	77

3.5 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ	78
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΟΙ Ο.Τ.Α ΎΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ	81
4.1 ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»	81
4.2 Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ»	81
4.3 ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΎΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ	82
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Ο ΔΗΜΟΣ ΣΠΕΤΣΩΝ	86
5.1 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΠΕΤΣΩΝ	86
5.2 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	88
5.3 ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ	88
5.3 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2012-2014	90
5.4 ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΠΕΤΣΩΝ(ΑΝΑΓΚΕΣ ΕΠΟΧΗΣ-ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ Ε.Π. ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ)	93
5.5 ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΥ	94
5.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ.....	98
5.7 ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ (Ν.3852/2010)	103
5.8 Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ «ΕΛΛΑΔΑ»	103
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ	106
6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	106
6.2 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ	109
6.3 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ	110
6.4 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΟΣΟΤΙΚΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ	110
6.4.1 ΣΚΟΠΟΣ-ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ-ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ.....	111
6.4.2ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ	112
6.4.3 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ.....	112
6.5 ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΟΙΟΤΙΚΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ	114
6.6 ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	114
6.6.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΑ ΜΕΤΡΑ	114
6.6.2 ΈΛΕΓΧΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ.....	122
6.6.2.1 ΈΛΕΓΧΟΣ ΟΡΘΟΤΗΤΑΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ	124

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	129
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ	134
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΩΝ	137
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι – ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ	139
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ	147

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η σημαντικότητα, αυτής της μελέτης, έγκειται στο γεγονός ότι η Τοπική Αυτοδιοίκηση αποτελεί από την σύσταση του Ελληνικού Κράτους το 1828, ένα ξεχωριστό θεσμό Τοπικής Διοίκησης που ευθύνεται για την ανάληψη σημαντικών αρμοδιοτήτων σύμφωνα με τις οποίες επιτυγχάνεται η προστασία της ζωής, της υγείας και των οικονομικών αγαθών των πολιτών. Μετά από συνεχόμενες διακυμάνσεις ως προς το βαθμό συμμετοχής της στον πολιτικό χώρο και της απόλυτης ή σχετικής οικονομικής εξάρτησης της από την κεντρική πολιτική εξουσία, η Τοπική Αυτοδιοίκηση χαίρει της ευκαιρίας αναβάθμισης το τελευταίο τέταρτο του 20^{ου} αι. Ειδικότερα, οι κοινωνικοοικονομικές εξελίξεις των τελευταίων χρόνων, σε Ευρώπη και Ελλάδα, διέπονται από όξυνση των οικονομικών, περιβαλλοντικών, κοινωνικών και πολιτιστικών προβλημάτων, ιδιαίτερα αισθητών στον τοπικό κοινωνικό χώρο. Ο σκοπός της έρευνας είναι να γίνουν κάποιες βασικές διαπιστώσεις σχετικά με την άποψη των πολιτών για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα και κυρίως για τον Δήμο Σπετσών.

Να διερευνηθεί ποια είναι η γνώμη των πολιτών για τον τρόπο δράσης των ΟΤΑ, για την ικανότητα τους να διαχειρίζονται σωστά το προσωπικό τους, να αξιοποιούν την τεχνολογία, να οργανώνουν ορθά τις υπηρεσίες τους, να κατανέμουν ορθά τους πόρους τους, να οργανώνονται, να συνεργάζονται μεταξύ τους και με διπλανούς, γενικά να διαπιστωθεί κατά πόσο φέρνουν εις πέρας και πραγματοποιούν με το σωστό τρόπο τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Επίσης η έρευνα έχει ως στόχο να εντοπιστεί μέσα από αυτή, η άποψη των πολιτών σχετικά με τον όγκο των οικονομικών πόρων που διατίθενται από το κράτος στους ΟΤΑ. Με την έρευνα θα καταγραφεί ο βαθμός που οι πολίτες ασχολούνται με το θέμα των ΟΤΑ, πόσο τους παρακολουθούν και ενημερώνονται για αυτούς και πόσο βοηθούνται από εκείνους. Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίου που μοιράστηκε στις Σπέτσες, ενώ ο χρόνος ολοκλήρωσης της συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων έγινε μέσα σε διάστημα μιας βδομάδας. Από 25 Φλεβάρη του 2014 μέχρι 3 Μάρτη του 2014. Η λήψη των στοιχείων έγινε μετά από την διανομή των ερωτηματολογίων διαδικτυακά μέσω της προσωπικής μου ιστοσελίδας (Facebook) στους κατοίκους και μη των Σπετσών και την μετέπειτα συμπλήρωση αυτών.

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο *«Ο ρόλος των Ο.Τ.Α. στην περιφερειακή ανάπτυξη: η περίπτωση του δήμου Σπετσών από το έτος 2003 (επί νόμου Καποδίστρια)*

έως σήμερα (νόμος Καλλικράτη)» έχει ως στόχο τη διερεύνηση του ρόλου των Ο.Τ.Α. στην περιφερειακή ανάπτυξη ειδικεύοντας στην περίπτωση του Δήμου Σπετσών από το 2003 έως και σήμερα. Επιμέρους στόχος της παρούσας μελέτης είναι η διερεύνηση της στάσης και της άποψης των πολιτών απέναντι στους Ο.Τ.Α. και ειδικότερα για τους Ο.Τ.Α. στον Δήμο Σπετσών. Οι στόχοι που αναφέρονται επιδιώκεται να υλοποιηθούν μέσα από τα έξι (6) κεφάλαια της παρούσας μελέτης. Έτσι λοιπόν, η πτυχιακή εργασία ξεκινά με μια σύντομη περιληπτική αναφορά στην ελληνική και στην Αγγλική γλώσσα και συνεχίζεται με τις παρούσες εισαγωγικές παρατηρήσεις.

Ακολουθεί το πρώτο κεφάλαιο με τίτλο «Η ιστορία του θεσμού» το οποίο αναλύει τα θεμέλια της δημιουργίας της τοπικής αυτοδιοίκησης στην αρχαία Αθήνα, την τοπική αυτοδιοίκηση από τους αλεξανδρινούς χρόνους έως την πτώση της βυζαντινής αυτοκρατορίας, την τοπική αυτοδιοίκηση κατά την τουρκοκρατία, την τοπική αυτοδιοίκηση από την απελευθέρωση ως τη σημερινή εποχή, τη συνταγματική κατοχύρωση τοπικής αυτοδιοίκησης και τον σύγχρονο ρόλο της τοπικής αυτοδιοίκησης. Η μελέτη συνεχίζεται με την παράθεση του δεύτερου κεφαλαίου το οποίο φέρει τίτλο «Ο θεσμός των Ο.Τ.Α. σήμερα».

Το δεύτερο κεφάλαιο μελετά τους Δήμους ως προς τον ρόλο και αρμοδιότητες τους, την οργάνωση και τη λειτουργία των Δήμων και κοινοτήτων με τον Νόμο 3852 τις κοινότητες που καταργούνται, μελετώνται οι περιφέρειες ως προς τον ρόλο και τις αρμοδιότητες τους, τις περιφέρειες μετά τον Νόμο Καλλικράτη, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των ΟΤΑ, τις υφιστάμενες δυσλειτουργίες, την άνιση γεωγραφική ανάπτυξη, τις μορφές περιφερειακών ανισοτήτων και την πολιτική οικονομία και χώρος. ακολουθεί το τρίτο κεφάλαιο «ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης στην περιφερειακή ανάπτυξη» το οποίο μελετά την περιφερειακή ανάπτυξη, τις επιδράσεις της διόγκωσης του ανταγωνισμού στις εκάστοτε περιοχές, τις λιγότερο ευνοημένες και προβληματικές περιοχές, τις μειονεκτικές περιοχές και τα προβλήματα νησιωτικών περιοχών.

Το τέταρτο κεφάλαιο έχει τίτλο «οι Ο.Τ.Α υστέρη από την εφαρμογή του προγράμματος Καλλικράτη» και μελετά το πρόγραμμα «Καλλικράτη», τη δομή του προγράμματος «Καλλικράτη» και τις αλλαγές στην τοπική αυτοδιοίκηση υστέρη από την εφαρμογή του Καλλικράτη. εν συνεχεία το πέμπτο κεφάλαιο με τίτλο «μελέτη περίπτωσης: ο δήμος Σπετσών» αποτελείται από εννέα θεματικές ενότητες οι οποίες επιδιώκουν να παρουσιάσουν την ιστορία του δήμου Σπετσών, τα δημογραφικά στοιχεία της περιοχής, τον ιστότοπος του δήμου Σπετσών, το επιχειρησιακό

πρόγραμμα 2012-2014, την τοπική ανάπτυξη του δήμου Σπετσών ως προς τις υφιστάμενες ανάγκες εποχής-άξονες προτεραιότητας του ε.π. του δήμου, τα βασικά θέματα δήμου, τον οικονομικό προγραμματισμό και τη χρηματοδότηση, το πρόγραμμα «Καλλικράτης» βάσει του ν.3852/2010 και την επιχειρησιακή στήριξη της νέας αρχιτεκτονικής.

Με το έκτο κεφάλαιο υλοποιείται έρευνα πεδίου με την εισαγωγή στη μεθοδολογία και την υλοποίηση πρωτογενούς και δευτερογενούς έρευνας, περιγραφή ποσοτικής και ποσοτικής έρευνας, ανάλυση του σκοπού, της ταυτότητας και του τύπου της έρευνας. Επίσης αναλύεται η ταυτότητα της έρευνας, η οργάνωση των ερωτηματολογίων, η περιγραφή ποσοτικής έρευνας και ο σχολιασμός αποτελεσμάτων. Στη θεματική ενότητα του σχολιασμού των αποτελεσμάτων της πρωτογενούς έρευνας παρουσιάζονται αναλυτικά τα περιγραφικά μέτρα και ο έλεγχος των ερευνητικών υποθέσεων και της παραγοντικής ανάλυσης που υλοποιήθηκε. Ακολουθούν οι συμπερασματικές παρατηρήσεις, ο κατάλογος βιβλιογραφίας, το πρώτο παράρτημα «ερωτηματολόγιο έρευνας» και το δεύτερο παράρτημα «περιγραφικοί πίνακες στατιστικής επεξεργασίας δεδομένων». Ξεκινώντας την παρούσα πτυχιακή εργασία θα πρέπει να αναφερθεί ότι πραγματοποιήθηκε με την επίβλεψη του Κ. Καραγκούνη ο οποίος υπήρξε Επιστημονικός Συνεργάτης την περίοδο 2012-2013 στο Αντικείμενο Ανθρωπογεωγραφίας και πλέον είναι καθηγητής γεωγραφίας στο International School of Paphos (Cyprus). Ωστόσο, η εργασία ολοκληρώθηκε και παρουσιάζεται υπό την επίβλεψη του κ. Πολίτη-Στεργίου Ευάγγελου. Επίσης, θα ήθελα να ευχαριστήσω τον Κ. Παναγιώτη Πάτραλη ο οποίος ήταν πρόεδρος του δημοτικού συμβουλίου στο δήμο Σπετσών από την 1-1-2010 μέχρι τέλος Αυγούστου το 2014, για την παροχή πληροφοριών προς εμένα μου έφερε σημειώσεις κ γενικά με ενημέρωσε για την κατάσταση του δήμου Σπετσών κ γενικότερα για το θέμα των δήμων κ κοινοτήτων.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Οι αλλαγές που επέφερε το Πρόγραμμα «Καλλικράτης» (η Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης διοίκησης όπως ονομάστηκε αυτός ο ελληνικός νόμος 3852/2010) στους Δήμους της χώρας μας ήταν πολλές. Η συνεχόμενη ανάπτυξη και οι αλλαγές που επέφερε ο τρόπος ζωής των ανθρώπων επηρέασε όλους τους κοινωνικούς τομείς και κατέστησε την αναβάθμιση των Δήμων αναγκαία. Η λύση ήταν το Πρόγραμμα «Καλλικράτης». Μια από αυτές τις αλλαγές που αναφέρονται ήταν και οι δημόσιες σχέσεις του Δήμου και πως αυτές εκφράζονται. Το βασικότερο μέλημα της παρούσας εργασίας έγκειται στη διερεύνηση του ρόλου των Ο.Τ.Α. στην περιφερειακή ανάπτυξη ειδικεύοντας στην περίπτωση του Δήμου Σπετσών. Η συγκεκριμένη ανάλυση θα αφορά τη χρονική περίοδο από το 2003 μέχρι και σήμερα. Επιπροσθέτως πρόκειται να διεξαχθεί πρωτογενής έρευνα με χρήση ερωτηματολογίου ως ερευνητικό εργαλείο. Η πρωτογενής έρευνα θα δείξει τη στάση των πολιτών του Δήμου Σπετσών γενικότερα απέναντι στους Ο.Τ.Α και ειδικότερα τη στάση τους απέναντι για τη δράση των Ο.Τ.Α. στον Δήμο Σπετσών.

Λέξεις κλειδιά: *Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης, Δήμος Σπετσών, Καλλικρατικός Δήμος*

ABSTRACT

The changes made by the program «Kallikratis» the municipalities of our country were many . The continuous development and changes brought about by the way of life of people affected all sectors of society have made the necessary upgrading of Municipalities and the solution was the program «Kallikratis». One of these changes was mentioned and public relations of the municipality and how they are expressed . The main concern of this work is to investigate the role of Local Authorities regional development eidikefontas in the case of the Municipality of Spetses. This analysis will cover the period from 2003 until today. In addition to be conducted primary research using a questionnaire as a research tool. The primary research will show the attitude of the citizens of the Municipality of Spetses generally towards OTA and in particular the action of OTA the Municipality of Spetses.

Keywords : *Local Authority , Municipality of Spetses , Kallikratis*

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΘΕΣΜΟΥ

1.1 ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΑΘΗΝΑ

Τα θεμέλια για τη δημιουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη Δημοκρατία, τέθηκαν από τον 6ο έως τον 5ο αιώνα π.Χ. στην Αθήνα. Τα πρόσωπα που συνέβαλαν στη δημιουργία αυτή είναι ο Σόλωνας ο νομοθέτης (περίπου το 590 π.Χ.), ο Κλεισθένης ο Αθηναίος (508 π.Χ.), ο Εφιάλτης (462 π.Χ.) και ο Περικλής (443 π.Χ.). Την μεγαλύτερη συμβολή υποστηρίζεται ότι την είχε ο Κλεισθένης, καθώς η νομοθεσία του Σόλωνα αποσύρθηκε από τον τύραννο Πεισίστρατο, ο Εφιάλτης βασιζόμενος στη νομοθεσία που βρήκε προχώρησε σε κάποιες βελτιώσεις (<http://dim-galat.pel.sch.gr/projects/akropolis/athens.htm>)¹, ενώ ο Περικλής ασχολήθηκε κατά κύριο λόγο με την εσωτερική πολιτική της Αθήνας και θέσπισε νόμους οι οποίοι ενίσχυσαν το ήδη υπάρχον δημοκρατικό πολίτευμα. (biographies.nea-acropoli.gr)².

Όλα άρχισαν στο τέλος της βασιλείας στην Αθήνα με το θάνατο του βασιλιά Κόδρου. Ήταν τότε που πήραν την εξουσία οι πλούσιοι γαιοκτήμονες της πόλης, γνωστοί ως ‘ευγενείς’. Οι ευγενείς ονόμασαν το συμβούλιό τους Άρειο Πάγο, μέσα από το οποίο εκλέγονταν οι εννέα άρχοντες της πόλης. Η συγκέντρωση του λαού, Εκκλησία του Δήμου, δεν είχε καμία εξουσία. Οι πολίτες που πλούτιζαν επιθυμούσαν μια θέση στο συμβούλιο των ευγενών. Στην πλειοψηφία του όμως ο λαός ήταν πολύ

¹ dim-galat.pel.sch.gr

² biographies.nea-acropoli.gr

φτωχός. Αξίωσε λοιπόν τη θέσπιση νόμων για τη διασφάλιση των δικαιωμάτων τους και την αναδιανομή της γης. Οι ευγενείς αρνήθηκαν και ακολούθησαν συγκρούσεις. Τότε ανατέθηκε στον Δράκοντα να συντάξει νομοθεσία η οποία δεν ικανοποίησε το λαό λόγω της υπερβολικής αυστηρότητάς της. Ο Σόλωνας, κατ' εντολή των Αθηναίων, έγραψε τους νέους νόμους, ελευθερώνοντας τους δούλους και χαρίζοντας χρέη. Επίσης έδωσε δύναμη στην Εκκλησία του Δήμου.

Εν συνεχεία χώρισε το λαό σε τέσσερεις τάξεις βάσει εισοδήματος και οι πλουσιότεροι ήταν αυτοί που μπορούσαν να εκλεγούν άρχοντες. Τέλος δημιούργησε τη βουλή των 400^{ων} και ίδρυσε λαϊκό δικαστήριο. (dim-galat.pel.sch.gr).³ Το σύνολο των Αθηναίων εξακολουθούσε να μένει ανικανοποίητο. Οι φτωχοί αξίωσαν να τους μοιραστεί γη και οι ευγενείς να πάρουν πίσω την πρότερη εξουσία τους. Ο Πεισίστρατος τότε, εκμεταλλευόμενος την υποστήριξη των πολιτών, έγινε τύραννος. (dim-galat.pel.sch.gr)⁴. Ο Κλεισθένης, εξόριστος από παιδί λόγω της τυραννίας που επιβλήθηκε από τον Πεισίστρατο και αργότερα από τους γιούς του στην Αθήνα, επέστρεψε, μετά το θάνατο του τυράννου και του ενός γιού του, με τη βοήθεια των Σπαρτιατών παίρνοντας την εξουσία και δίνοντας ένα τέλος στην τυραννίδα των Πεισιστρατιδών το 510 π.Χ..

Έγινε αρχηγός της παράταξης των Παραλίων (μεσαία τάξη) και στη συνέχεια έχασε την εξουσία από τον Ισαγόρα, αρχηγό της παράταξης των Πεδινών (αριστοκρατική τάξη). Η αντίδραση του για το αποτέλεσμα αυτό ήταν που τον οδήγησε για δεύτερη φορά στην εξορία μαζί με άλλες 700 οικογένειες της Αθήνας που τον υποστήριζαν. Ο Ισαγόρας εν συνεχεία εκδιώχθηκε από τους Αθηναίους καθώς προσπάθησε να επιβάλει ολιγαρχικό καθεστώς. Τότε ο Κλεισθένης επέστρεψε, μαζί με τους εξόριστους Αθηναίους, ως 'προστάτης του Δήμου'. Στη συνέχεια οι Αθηναίοι κατέκτησαν εδάφη στην Εύβοια, η περιουσία αυτή μοιράστηκε με κλήρο από τον Κλεισθένη σε 4.000 Αθηναίους που αποτέλεσαν τους πρώτους 'κληρούχους'. Ο Κλεισθένης ήταν αυτός που πρώτος διαίρεσε την πολιτεία της Αθήνας βάσει τοπογραφίας σε 10 φυλές (ellinikoarxeio.com/2011), η κάθε μία εκ των οποίων αποτελούνταν από δέκα δήμους.

³ dim-galat.pel.sch.gr

⁴ dim-galat.pel.sch.gr

Κάθε δήμος ονομαζόταν διαφορετικά παίρνοντας ονόματα ηρώων της Αττικής, είχε τη δική του διοικητική περιφέρεια και τα δικά του αιρετά διοικητικά όργανα, ενώ αυξήθηκαν οι αρμοδιότητες της Εκκλησίας του Δήμου. Στην κάθε φυλή υπήρχαν πολίτες από όλα τα κοινωνικά στρώματα σπάζοντας έτσι την εξουσία των πλουσίων. Αντικατέστησε την υπάρχουσα βουλή των 400 σε βουλή με 500 βουλευτές που εκλέγονταν ετησίως πενήντα από κάθε φυλή, δίνοντας τη δυνατότητα σε όλους να μπορούν να λάβουν μέρος στη διοίκηση της πόλης τους. Στη βουλή προετοιμάζονταν τα θέματα που θα αναθέτονταν προς συζήτηση στην Εκκλησία του Δήμου. (<http://dim-galat.pel.sch.gr/projects/akropolis/athens.htm>) Διοίκησε βάσει ισονομίας και ισηγορίας θέτοντας έτσι τα θεμέλια της Αθηναϊκής Δημοκρατίας, ενώ κατήργησε τους θεσμούς των γενών και των φυλών οι οποίες διαιρούσαν την κοινωνία. (www.ellinikoarxeio.com).⁵

Υποστηρίζεται ότι το έργο του Κλεισθένη υπήρξε η αφορμή για την εμφάνιση της δημοκρατικής μεταρρύθμισης στην Αθήνα. (<http://dim-galat.pel.sch.gr/projects/akropolis/athens.htm>). Γύρω στο 462 π.Χ., ο Εφιάλτη πήρε την εξουσία και επέφερε αλλαγές στο Δικαστήριο του Αρείου Πάγου. Ψήφισε διατάγματα και νόμους οι οποίοι αφαίρεσαν πλήθος αρμοδιοτήτων από τον Άρειο Πάγο και τα έδιναν στο Λαϊκό Δικαστήριο και στην Εκκλησία του Δήμου. Οι μεταρρυθμίσεις αυτές του Εφιάλτη ολοκλήρωσαν το έργο και το όραμα των Σόλωνα και Κλεισθένη για ένα δικαιότερο διοικητικό σύστημα. (www.stoa.org/projects/demos/article_ephialtes?page=all, 2003). Μετά το θάνατο του Εφιάλτη η εξουσία πέρασε στα χέρια του Περικλή ο οποίος οδήγησε την πόλη στον Χρυσό Αιώνα της (biographies.nea-acropoli.gr).⁶

Ο δήμος, ως οργανισμός, ολοκληρώθηκε την εποχή αυτή καθώς τότε πήρε την ολοκληρωμένη τελική του μορφή. Ο κάθε δήμος, ήταν δήμος με δικές του αρχές και περιλάμβανε όλους τους πολίτες του τόπου. Οι πολίτες του ασχολούνταν με τα θέματα που προέκυπταν και διαχειριζόταν τους οικονομικούς του πόρους. Τα εθνικά προβλήματα που κατά καιρούς αντιμετώπιζε η Ελλάδα δεν στάθηκαν ικανά να μειώσουν την αξία και το νόημα της τοπικής αυτοδιοίκησης. Οι εμφύλιοι πόλεμοι των

⁵ www.ellinikoarxeio.com

⁶ biographies.nea-acropoli.gr

Ρωμαίων και η ανάμειξη της Ελλάδας σε αυτούς προκάλεσαν καταστροφές και πείνα στη χώρα. Ωστόσο, ενώ πολιτικά η σημασία των δήμων χανόταν, αυτοί συνέχιζαν να υφίστανται επηρεάζοντας και βοηθώντας τον τόπο στον οποίο δημιουργούνταν. Έτσι, η Αθήνα έγινε η μητέρα του πολιτεύματος της δημοκρατίας, δίνοντας τη δυνατότητα στους πολίτες να διοικούν οι ίδιοι τον τόπο τους. Οι αρχαίοι Έλληνες άνοιξαν το δρόμο για δικαιότερα πολιτεύματα ανά τον κόσμο, επιτυγχάνοντας ένα από τα σημαντικότερα επιτεύγματα τους. (dim-galat.pel.sch.gr).

1.2. Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΟΥΣ ΧΡΟΝΟΥΣ ΈΩΣ ΤΗΝ ΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑΣ

Γύρω στο 330 π.Χ, ο Μέγας Αλέξανδρος εφαρμόζει πολιτική συγκεντρωτισμού με άμεσο αποτέλεσμα οι δήμοι να χάνουν πλήρως την αξία τους. Στη συνέχεια άρχισε να μεγαλώνει ο αριθμός εκείνων που επιθυμούσαν την απόκτηση γης και έτσι, με την αύξηση του φαινομένου της γαιοκτησίας, έχουμε την παράλληλη αύξηση των κοινοτήτων με αρχηγούς τους τοπικούς άρχοντες που συγκέντρωναν χρήμα και ισχύ. Μετ' έπειτα και μετά την Πτώση του Βυζαντίου, οι σταυροφορίες, βρίσκουν την Ελλάδα ανίσχυρη κυρίως λόγω της συνεχούς εφαρμογής πρακτικών κακής διοίκησης. Οι πρακτικές αυτές αφορούσαν την εκμετάλλευση, μέσω εκβιαστικών πρακτικών, των πόρων και την ύπαρξη για μια ακόμη φορά 'τοπικών τύραννων'. Οι τότε 'Όργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης', που αποτελούν τομή για τη διεύθυνση των τοπικών υποθέσεων κάθε περιοχής, ακολούθησαν μιας εποχής που υπέστη πολλές διοικητικές ανακατατάξεις.

1.3 Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΟΚΡΑΤΙΑ

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας, περίοδος από την Άλωση της Κωνσταντινούπολης το 1453 έως την Επανάσταση του 1821, παρά την υποδούλωση των Ελλήνων, υπήρξε παράδοση ως προς την αυτοδιοίκηση. Εμφανίζονταν κοινότητες οι οποίες ήταν αρμόδιες για έναν ή παραπάνω οικισμούς με κύριο έργο τους να συγκεντρωθούν τα χρήματα από την καταβολή των φόρων και να μεταφερθούν με ασφάλεια στο κράτος. Κάποιες κοινότητες που εφάρμοζαν τοπικισμό σε υπερβολικά μεγάλο βαθμό κατηγορήθηκαν ότι παρεμπόδιζαν την εθνική συνένωση, παρόλο που ορισμένες όχι μόνο δεν έθεταν εμπόδια στην συνένωση της, αλλά μέσα από τη δράση τους έδωσαν

νέα ώθηση στην δημιουργία και τη συνέχεια της εθνικής συνείδησης. Επιπλέον, υπήρχαν ενώσεις κοινοτήτων που αποτελούσαν κέντρα εθνικής αντίστασης. Αυτά τα κέντρα δραστηριοποιούνταν τόσο σε οικονομικό όσο και σε πνευματικό επίπεδο με τη βοήθεια των κατοίκων του κάθε τόπου αλλά και ξενιτεμένων Ελλήνων.

Η δράση τους επικεντρώθηκε στις ανάγκες του τόπου τους και δημιούργησαν έργα κοινής ωφέλειας. Οι Τούρκοι έστρεφαν την προσοχή τους προς την εκμετάλλευση των ραγιάδων, έτσι ονομάζονταν οι σκλάβοι του σουλτάνου, γεγονός που τους αποσπούσε από το να οργωνόσουν διοικητικά την πολιτεία τους. Έτσι άφηναν χώρο για την αυτοδιοίκηση των Ελλήνων, που βρίσκονταν υπό κατοχή, προωθώντας εν μέρει την ευκολότερη είσπραξη των κεφαλικών φόρων (χαράτσια). Αρχικά υπήρξαν τοπικές ή κοινοτικές επιτροπές που μετατράπηκαν στην πορεία σε δημογεροντίες ψηφισμένες από τους πολίτες. Υπήρχαν επίσης συμβούλια προεστών ή συμβούλια πρωτογερόντων. Με τα ανωτέρω διαμορφώνεται η 'τοπική αυτοδιοίκηση' των ραγιάδων. Με την πάροδο του χρόνου οι δημογεροντίες αποκτούν περαιτέρω αρμοδιότητες και δικαιώματα που περιελάμβαναν και την απονομή δικαιοσύνης σε αστικό και ποινικό επίπεδο. Στο μόνο σημείο που σύγκλιναν η τοπική αυτοδιοίκηση και οι Τούρκοι κατακτητές ήταν ο θεσμός των φόρων.

Οι κοινότητες της εποχής ποίκιλλαν ως προς τους τρόπους δράσης και λειτουργίας τους. Κάποιες είχαν παραπάνω προνόμια και άλλες λιγότερα. Με την ύπαρξη της συνθήκης του Τσαμασιού (10/05/1525) οι Αγραφιώτες αποκτούν αυτονομία και χαίρουν σχετικής καταβολής φόρων. Λόγω της μεγάλης ενίσχυσης της αλληλεγγύης και της μεταξύ τους συνεργασίας, ένωσαν ανεξαρτησία. Η αυτοδιοίκηση στην Ευρυτανία είχε θετική επίδραση στη διατήρηση τόσο του εθνικού φρονήματος, όσο και της θρησκείας και της γλώσσας. Επίσης, εκείνα τα χρόνια εμφανίστηκαν και αναπτύχθηκαν το εξωτερικό εμπόριο και η βιοτεχνία. Με αυτόν τον τρόπο συγκεντρώθηκαν οι οικονομικοί πόροι που ενίσχυσαν το φρόνημα των Ελλήνων για απελευθέρωση. Η ύπαρξη και η επιβίωση της ελληνικής κοινότητας την περίοδο της Οθωμανικής αυτοκρατορίας οφείλεται στους άγραφους κανόνες ηθικής, στα ήθη και τα έθιμα, στις παραδόσεις και κυρίως στην ακατανίκητη επιθυμία και στο όραμα των Ελλήνων για απελευθέρωση και παντοτινή ελευθερία.

1.4 Η ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΪΚΗΣΗ ΑΠΌ ΤΗΝ ΑΠΕΛΕΥΘΈΡΩΣΗ ΩΣ ΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΉ ΕΠΟΧΉ

Το 1821, κατά την απελευθέρωση της Ελλάδας από τον Τουρκικό ζυγό, έχουμε την εμφάνιση διαφόρων πολιτευμάτων (π.χ. Μεσσηνιακή Γερουσία) που φανερώνουν την προσπάθεια για μία έστω και προσωρινή διοικητική και στρατιωτική οργάνωση. Από τα πολιτεύματα αυτά προβλεπόταν η μελλοντική δημιουργία της «Βουλής του Έθνους» που θα είχε την νομοθετική εξουσία η οποία θα έλεγχε τις διοικήσεις (Γερουσίες Πελοποννήσου και Δυτικής Ελλάδας - Άρειος Πάγος της Ανατολικής Ελλάδας). Η εμφάνιση των τοπικών αυτών πολιτευμάτων είχε διττό όφελος. Κατά πρώτον τα πολιτεύματα προώθησαν την ατομική ελευθερία και την δυνατότητα των πολιτών για πολιτική αυτοδιάθεση και κατά δεύτερον έκαναν φανερό την ανάγκη για ορθή διοίκηση όλων των ζητημάτων και την ανάγκη για πολιτειακή εννομία με επικεφαλείς άρχοντες εκλεγμένους κατόπιν ψηφοφορίας. Η ελληνική παραδοσιακή κοινωνία εξακολουθούσε να επηρεάζει την σύσταση των πολιτευμάτων της εποχής. Το ίδιο έτος έχουμε την εμφάνιση των πρώτων διοικητικών σχηματισμών όπου αποτελούνταν από τοπικές διοικήσεις οι οποίες οργανώνονταν κατά επαρχίες με ονομασία ‘εφορία’ ή ‘επαρχιακή δημογεροντία’.

Την επόμενη χρονιά (1822) οι νόμοι 12/30 του Απριλίου έθεταν το πρώτο θεσμικό πλαίσιο της τοπικής αυτοδιοίκησης (Α’ Εθνική συνέλευση της Επιδαύρου περί οργανισμού των ελληνικών επαρχιών και της 29^{ης} Νοεμβρίου περί εκλογής των παραστατών). Έξι χρόνια μετά, το 1828 έλαβε χώρα το Ι΄ ψήφισμα του Ιωάννη Καποδίστρια το οποίο διαιρούσε διοικητικά την Ελλάδα. Με αυτό ωστόσο δεν εμφανίστηκαν αυτοδιοικητικοί θεσμοί. Στην συνέχεια θεσμοθετούνται επαρχιακές και κοινοτικές Δημογεροντίες. Το σύστημα ωστόσο που επικρατούσε ήταν μάλλον συγκεντρωτικού χαρακτήρα και έγινε φανερό πως οι αυτοδιοικούμενες κοινότητες της εποχής λειτουργούσαν σύμφωνα με το κεντρικό διοικητικό σύστημα. Παράλληλα, οι πρόκριτοι έχασαν πολλά από τα προνόμια τους και απέκτησαν ρόλο συμβουλευτικό. Την περίοδο αυτή, είναι φανερό, πως η Ελλάδα είναι ακόμη

επηρεασμένη από την Τουρκοκρατία ενώ η παλιότερη αυτοδιοικητική αριστοκρατία παρουσίαζε τάσεις φυγής.

Με την μετέπειτα εμφάνιση της μοναρχίας παρατηρείτε η εμφάνιση των πρώτων Ο.Τ.Α. που όμως δεν διέθεταν τη μορφή των σημερινών Ο.Τ.Α.. Οι τρεις βασικές νομοθεσίες που εμφανίσθηκαν στην Ελλάδα στα χρόνια του Όθωνα (Αντιβασιλεία 1833 - Αρμανσπεργκ 1836 - Κωλέττη 1845) εφάρμοσαν αυτοδιοικητική προσέγγιση σε διάφορα βασικά θέματα για την Ελλάδα. Ωστόσο οι δήμοι, οι επαρχίες και οι νομαρχίες ελέγχονται από την κυβέρνηση η οποία αποφάσιζε για τα κύρια μέλη τους. Οι πολίτες συμμετείχαν στα δημοτικά συμβούλια και κατά περίπτωση στα νομαρχιακά. Όμως, επειδή τα διορισμένα από την κυβέρνηση μέλη ήταν αρμόδια για την εκτέλεση των αποφάσεων, η συμμετοχή τους είχε ρόλο εισηγητικό. Υπήρχε λοιπόν λιγοστή λαϊκή συμμετοχή στους Ο.Τ.Α. εκείνης της εποχής. Το 1833 πραγματοποιήθηκε η δεύτερη διοικητική διαίρεση της Ελλάδας. Η διοικητική αυτή διαίρεση έγινε υπό την αιγίδα της κυβέρνησης Μαυροκορδάτου και προέβλεπε τη δημιουργία 10 νομών και 47 επαρχιών.

Η εφαρμογή της διαίρεσης αυτής έγινε με το διάταγμα 3/15 του Απριλίου «Περί διαίρεσης του Βασιλείου και της διοίκησης του». Με το μετέπειτα βασιλικό διάταγμα, της 25ης Απριλίου της ίδιας χρονιάς, που αφορούσε τις αρμοδιότητες και υπηρεσίες των νομαρχών, ορίστηκαν οι υποχρεώσεις κάθε νομάρχη. Με τον νόμο της 27ης Δεκέμβρη του έτους 1834 «Περί συστάσεως των δήμων», οι κοινοτικές και επαρχιακές δημογεροντίες που θεσμοθέτησε ο Ιωάννης Καποδίστριας κατακερματίστηκαν και τη θέση τους πήραν οι δήμοι. Οι δήμοι, συστημένοι σύμφωνα με την γαλλική διοικητική διαίρεση, υπάγονταν σε 47 επαρχίες και αυτές σε 10 νομαρχίες. Για να δημιουργηθούν δήμοι ήταν απαραίτητη η ύπαρξη 300, το λιγότερο, κατοίκων, ενώ για τα χωριά με λιγότερους από 300 κατοίκους υπήρχε η πρόληψη για συγχώνευση. Ως αποτέλεσμα αυτών των ρυθμίσεων, έχουμε τη δημιουργία 750 δήμων οι οποίοι αργότερα, με τον νόμο 16/22 του Σεπτεμβρίου του 1840, έγιναν 250.

Πιστεύεται, από τους μελετητές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ότι η βασική αιτία για τη μείωση του αριθμού των Ο.Τ.Α., ήταν ότι με τον τρόπο αυτό, διευκολύνονταν η άσκηση εξουσίας από την Κεντρική Διοίκηση μέσω των Οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Η επαρκή εκπαίδευση των πολιτών, η στρατολόγηση των ανδρών και η αστυνόμευση ήταν υπόθεση του δήμου. Όσον αφορά τους νομάρχες, το υπουργείο

εσωτερικών⁷ είχε την αρμοδιότητα για τον διορισμό τους. Με τη σειρά τους οι νομάρχες αποφάσιζαν για το ποιος θα λάβει τη θέση του δημάρχου μέσω ενός καταλόγου με τους υποψήφιους που πρώτα είχε συμπληρώσει το δημοτικό συμβούλιο το οποίο εκλέγονταν από τους δημότες. Το 1875, επί Χαριλάου Τρικούπη, συντάχθηκαν τρία νομοσχέδια που ουδέποτε συζητηθήκαν στη Βουλή. Με τον νόμο «περί νομαρχιακής επιτροπής» θα υπήρχε, αν ψηφιζόταν, για πρώτη φορά, αληθινή νομαρχιακή αυτοδιοίκηση. Ωστόσο, το σχέδιο αυτό δεν προωθήθηκε.

Δώδεκα χρόνια μετά, το 1887, ήρθε στο προσκήνιο το νομοσχέδιο για την αυτοδιοίκηση των νομαρχιών. Επιπροσθέτως έχουμε την ψήφιση δύο ακόμα ουσιαστικών νόμων που σχετίζονταν με την κατάργηση της επαρχιακής διοίκησης και την υιοθέτηση της νομαρχιακής διοίκησης με νομαρχιακά συμβούλια. Ως απόρροια αυτού έχουμε την άμεση εμπλοκή των πολιτών στα τοπικά ζητήματα και καθιερώνεται για πρώτη φορά η αυτοδιοίκηση δευτέρου βαθμού. Το 1891 καταργήθηκαν οι ανωτέρω νόμοι από την κυβέρνηση Δεληγιάννη (Ν. ΑΩΟΖ 1891) «περί κατάργησης των νομαρχιακών συμβουλίων» και έρχεται στο προσκήνιο ο θεσμός των επαρχιακών συμβουλίων. Σχεδόν με τους ίδιους ρυθμούς συνέχισαν τα πράγματα να αλλάζουν και κατά τα επόμενα χρόνια με τις μεταρρυθμίσεις του Θεοτόκη (1899) και του Μαυρομιχάλη (1909). Το 1912 αποτελεί την αρχή της δημιουργίας των σύγχρονων πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α.. Το σύστημα της αυτοδιοίκησης βιώνει μία ριζική μετατροπή με την εμφάνιση του νόμου ΔΝΖ/1912 υπο τον Ελευθέριο Βενιζέλο.

Οι δήμοι παύουν να υπάρχουν και έχουμε την εμφάνιση πολλαπλών κοινοτήτων. Οι κοινότητες αυτές που δημιουργήθηκαν δεν είχαν την δύναμη να απαγκιστρωθούν από την κρατική εξουσία λόγω έλλειψης πόρων και μικρού μεγέθους. Έτσι, εξέδιδαν ως επί το πλείστον πιστοποιητικά και ληξιαρχικές πράξεις σε αντίθεση με το σκοπό που συστάθηκαν που ήταν να είναι όργανα για την πρόοδο και την ανάπτυξη της οικονομίας και του πολιτισμού. Δεν εμφανίστηκε κάποια βασική μεταρρύθμιση κατά τα επόμενα χρόνια. Η κατάσταση για την ελληνική ύπαιθρο ωστόσο άρχισε να αλλάζει καθώς οι περισσότεροι πολίτες στράφηκαν προς τα αστικά κέντρα και την εγκατέλειψαν. Σαν αποτέλεσμα οι κοινότητες έχασαν μεγάλο αριθμό πληθυσμού και σε συνδυασμό με το γραφειοκρατικό σύστημα που επικρατούσε το οποίο δεν επέφερε

⁷ Υπουργείο εσωτερικών, (2010), Καλλικράτης: Οδικός χάρτης άμεσων ενεργειών αιρετών τοπικής αυτοδιοίκησης Α' βαθμού.

θετικά αποτελέσματα και δεν προωθούσε την λήψη αναπτυξιακών πρωτοβουλιών, η Ελλάδα δεν μπόρεσε να γνωρίσει οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Το 1927, με το άρθρο 107, πραγματοποιείται η διαίρεση του κράτους σε περιφέρειες. Οι Ο.Τ.Α. είναι κατ' ελάχιστον δυο βαθμών με πρώτη βαθμίδα τις κοινότητες.

Το 1935 επανέρχονται οι τροποποιήσεις που έφερε ο νόμος ΔΝΖ' του 1912, καθώς επανεμφανίζονται οι κοινότητες και διατηρούνται οι δήμοι. Οι πρώτες περιφέρειες εμφανίστηκαν τη χρονιά του 1971 στην Ελλάδα. Οι μεταρρυθμίσεις που επέφερε η Χούντα των Συνταγματαρχών προκάλεσε την εμφάνιση 7 περιφερειών αλλά μόλις δύο χρόνια μετά, το πραξικόπημα του Ιωαννίδη προκαλεί την κατάργηση της διοικητικής διαίρεσης της χώρας σε περιφερειακές διοικήσεις. Το σύνταγμα του 1975 όριζε ότι οι δήμοι και οι κοινότητες αποτελούσαν την πρώτη βαθμίδα διοίκησης ενώ για τις άλλες ήταν αρμόδιοι οι νόμοι της κυβέρνησης. Επίσης υιοθετήθηκε η άποψη ότι για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων είναι υπεύθυνοι οι Ο.Τ.Α. και ότι αυτοί έπρεπε να χαίρουν διοικητικής αυτοτέλειας. Επιπλέον, έπρεπε να διέπονται από ελευθερία κατά τις δράσεις τους και από τη δυνατότητα να λαμβάνουν πρωτοβουλίες χωρίς την παρέμβαση του κράτους. Ωστόσο το κράτος ασκούσε εποπτεία και έλεγχε τους Ο.Τ.Α. Σημαντικές αλλαγές υπέστη η τοπική αυτοδιοίκηση όταν το ΠΑΣΟΚ κατά το έτος 1981 ήρθε στην εξουσία.

Ο νόμος 1235/1982 φέρνει ξανά τον θεσμό των νομαρχιακών συμβουλίων που πρώτος θέσπισε ο Χαρίλαος Τρικούπης. Με τους νόμους 1416/84 (ο οποίος δημιούργησε 572 αναπτυξιακούς συνδέσμους) και 1622/86 έχουμε τη θέσπιση κινήτρων για τη συνένωση δήμων, και κοινοτήτων σε δήμους, με την ελπίδα αυτοί να γίνουν κέντρα ενδιαφέροντος και συνένωσης όλων των δραστηριοτήτων των κατοίκων της περιοχής ούτως ώστε να συμβάλουν στη δημιουργία νέων δήμων με ισχυρότερη μορφή. Όμως τα αποτελέσματα των νόμων δεν ήταν αυτά που αναμένονταν. Λιγότεροι από 400 Ο.Τ.Α αξιοποίησαν τα κίνητρα που δόθηκαν από το κράτος. Στην συνέχεια ο νόμος 1622/1986 σε συνδυασμό με το προεδρικό διάταγμα 51/1987 οδήγησαν στον διαχωρισμό της επικράτειας σε 13 περιφέρειες. Ο νόμος 1878/1990 και ο νόμος 2218/1994 του Ανδρέα Παπανδρέου όριζαν πως κάθε αρμοδιότητα της παλιάς νομαρχίας τώρα περνά στην αρμοδιότητα της αιρετής Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης καθώς και στα όργανα αυτής (Νομάρχης - Νομαρχιακό συμβούλιο - Νομαρχιακές επιτροπές).

Πλέον για την νομαρχιακή αυτοδιοίκηση απαιτείται ψηφοφορία και οι νομάρχες και τα νομαρχιακά συμβούλια είναι αιρετά. Τα διοικητικά μέλη που αποτελούν τις

νομαρχίες προκύπτουν μετά από άμεση ψηφοφορία και αυτά τα νομικά πρόσωπα εξελίσσονται σε δευτεροβάθμιους Ο.Τ.Α. με συνενώσεις. Το 1997 με τον Ν. 2503 και τον νόμο 2647 του 1998 η λειτουργία των περιφερειών αλλάζει και οι αρμοδιότητες τους επεκτείνονται. Παρά τις αλλαγές όμως που υπέστησαν οι περιφέρειες, η κεντρική διοίκηση συνέχιζε να τις καθοδηγεί. Γεγονός που αποδεικνύεται καθώς το βασικό πρόσωπο που αναλάμβανε τις περισσότερες αρμοδιότητες και αποφάσιζε για τα τρέχοντα θέματα της τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού, ήταν μετά από απόφαση της κυβέρνησης, ο γενικός γραμματέας. Ο νόμος 2539/1997 (πρόγραμμα Ιωάννη Καποδίστρια) αλλάζει και πάλι το σκηνικό καθώς οι πρωτοβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης χωρίστηκαν βάση χωροταξικών και πληθυσμιακών κριτηρίων. Δημιουργούνται πλέον 901 δήμοι και 130 κοινότητες. Στο παρελθόν υπήρχαν 369 δήμοι και 5.554 κοινότητες. Γίνεται λοιπόν δραστική μείωση κοινοτήτων.

Οι περισσότεροι δήμοι δημιουργήθηκαν μετά από συνένωση των παλαιών δήμων και κοινοτήτων. Μονάχα δύο κοινότητες εξελίχθηκαν σε δήμους και οι υπόλοιποι 151 δήμοι παρέμειναν ως είχαν. Όσον αφορά τις κοινότητες, συγκεκριμένα, 108 από αυτές έμειναν όπως ήταν και 22 δημιουργήθηκαν από τη συνένωση άλλων. Τότε, μιλώντας με αριθμούς υπήρχαν 52 νομοί και 13 περιφέρειες. Σημείο αναφοράς αποτελούσαν οι 3 διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις (υπερνομαρχίες): (Α) Αθηνών-Πειραιώς, (Β) Έβρου-Ροδόπης, (Γ) Δράμας-Καβάλας-Ξάνθης.

Παρόλο που υπήρξε μετατροπή των διοικητικών ορίων των πρωτοβάθμιων Ο.Τ.Α με συνενώσεις, ο θεσμικός τους χαρακτήρας δεν μειώθηκε. Συνενώθηκαν δήμοι που απέκτησαν μετά τη συνένωση τους ισχυρότερη μορφή. Σαν αποτέλεσμα είχαμε τον εκσυγχρονισμό του διοικητικού συστήματος. Οι αλλαγές που επέφερε ο νόμος αυτός διήρκησαν μέχρι το τέλος της χρονιάς του 2010 όπου και ψηφίστηκε ο νόμος του Καλλικράτη, νόμος 3852/2010 του Γεώργιου Παπανδρέου. Έτσι η διοικητική διαίρεση της χώρας υφίσταται αλλαγές και πάλι. Ο νόμος-πρόγραμμα Καλλικράτης, αναλυτικότερα, η Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης, μεταρρύθμισε τη διοικητική διαίρεση της Ελλάδας τον Ιανουάριο του 2011. Συνένωσε περαιτέρω τους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. και μετέτρεψε τις νομαρχίες σε δευτεροβάθμιους οργανισμούς διοίκησης οι οποίες ονομάστηκαν περιφέρειες. Οι περιφέρειες πλέον, αποτελούν οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης. Τέλος επανακαθόρισε τον τρόπο εκλογής των διοικητικών οργάνων και τις αρμοδιότητές τους.

1.5 ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΥΡΩΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Παρά την ευκαιρία που προσέφερε η θέσπιση του Συντάγματος μετά την αποκατάσταση της δημοκρατίας το 1974 για τη διαμόρφωση καλύτερων προϋποθέσεων για τον εκσυγχρονισμό και τον εκδημοκρατισμό της τοπικής αυτοδιοίκησης, στο Σύνταγμα του 1975 αφιερώθηκε μόνο το άρθρο 102, το οποίο δεν αποδίδει κάποια προωθητική δύναμη αλλά ταυτόχρονα δεν ορθώνει και φραγμούς στον κοινό νομοθέτη σε μεταρρυθμιστικές πρωτοβουλίες (Παπαδημητρίου Γ., 1993)⁸. Η αξία του συγκεκριμένου συνταγματικού κειμένου δεν έγκειται τόσο στις θετικές ρυθμίσεις όσο στο γεγονός ότι δεν αποκλείει την πολιτική βούληση, εφόσον το θελήσει να αποδώσει στην Τοπική Αυτοδιοίκηση ουσιαστικό περιεχόμενο (Ψυχοπαίδας Κ., 1982). Οι διατάξεις που αφορούν την τοπική αυτοδιοίκηση εντάσσονται στο τρίτο μέρος του Συντάγματος που ασχολείται με την "Οργάνωση και τις λειτουργίες της πολιτείας" και συγκεκριμένα στο πρώτο κεφάλαιο που έχει τίτλο "Οργάνωση της διοίκησης" του έκτου τμήματος ("Διοίκηση") γεγονός που δίνει ξεκάθαρα τον χαρακτηρισμό της τοπικής αυτοδιοίκησης ως μία μορφή διοικητικής οργάνωσης της χώρας.

Οι Ο.Τ.Α. που είναι υποχρεωτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αποτελούν μέρος της ελληνικής διοίκησης των οποίων κατοχυρώνονται συνταγματικά μόνο κάποιοι βασικοί κανόνες, όπως της ύπαρξης και του τρόπου ανάδειξης των αρχών τους με μυστική και καθολική ψηφοφορία και της διοίκησης των τοπικών υποθέσεων με διοικητική αυτοτέλεια (Τάχου Α., 1991). Οι παραπάνω κανόνες αποτελούν τα συνταγματικά όρια για την παρέμβαση του κοινού νομοθέτη εντός των οποίων

⁸ Παπαδημητρίου Γ., (1993), Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη Σύγχρονη Δημοκρατία, Εκδόσεις Σάκκουλα.

άλλοτε δικαιούται και άλλοτε υποχρεούται να διαμορφώσει με ειδικότερες ρυθμίσεις την οργάνωση της τοπικής αυτοδιοίκησης (Τσάτσος Δ., 1993)⁹.

Σύμφωνα με το άρθρο 102 §1 το περιεχόμενο της αρμοδιότητας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Ο προσδιορισμός της έννοιας της τοπικής υπόθεσης, η οποία αποτελεί την κεντρική συνιστώσα του θεσμού της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, μετατίθεται στα όργανα της νομοθετικής και εκτελεστικής εξουσίας και στον έλεγχο της δικαστικής εξουσίας (Παυλόπουλος Π., 1986)¹⁰.

Το τεκμήριο γενικής αρμοδιότητας της Τ.Α. για τις τοπικές υποθέσεις εφαρμόζεται διαχρονικά, και μετά το 1975 κατοχυρώνεται συνταγματικά ως γενικό τεκμήριο, χωρίς όμως να μπορεί να εγγυηθεί από μόνο του την ευρύτητα των λειτουργιών της τοπικής αυτοδιοίκησης, λόγω της ρευστότητας και της αοριστίας του όρου τοπικές υποθέσεις (Τσάτσος Δ., 1993)¹¹. Δεδομένου του κρατικού συγκεντρωτισμού, οι τοπικές υποθέσεις προσδιορίζονται στην πράξη τόσο από τα κυρίαρχα συμφέροντα της κεντρικής εξουσίας, η οποία νομοθετεί τις αρμοδιότητες και χρηματοδοτεί τις αρμοδιότητες των Ο.Τ.Α., όσο και από τις τοπικές πρωτοβουλίες των αιρετών αρχόντων (Μακρυδημήτρης Α.)¹².

Η τοπική υπόθεση αποτελεί μία μέθοδο κατοχύρωσης και ταυτόχρονα γενικής οριοθέτησης των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης απέναντι στη δυνατότητα επέμβασης του νομοθέτη και της διοίκησης. Ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας ("ΔΚΚ", Π.Δ. 410/1995) με το άρθρο 23 υπογραμμίζει την γενική αρμοδιότητα των Δήμων και Κοινοτήτων για όλες τις τοπικές υποθέσεις, και με στα επόμενα άρθρα (24 και 25) απαριθμεί ενδεικτικά, μία σειρά αρμοδιοτήτων διακρίνοντας τις ανάμεσα σε αποκλειστικές και συντρέχουσες. Γενικά, τα προβλήματα σαφούς οριοθέτησης της σφαίρας του τοπικού δημόσιου συμφέροντος

⁹ Τσάτσος Δ., (1993), Συνταγματικό Δίκαιο: Οργάνωση και Λειτουργία της Πολιτείας, Τόμος Β', Εκδόσεις Σάκκουλα.

¹⁰ Παυλόπουλος Π., (1986), Τοπικές υποθέσεις και Τοπικής Αυτοδιοίκηση, ΕΠολΕπ, τεύχ. 5.

¹¹ Τσάτσος Δ., (1993), Συνταγματικό Δίκαιο: Οργάνωση και Λειτουργία της Πολιτείας, Τόμος Β', Εκδόσεις Σάκκουλα.

¹² Μακρυδημήτρης Α., Η οργάνωση της Κυβέρνησης. Ζητήματα συνοχής και διαφοροποίησης, Εκδόσεις Σάκκουλα.

από το εθνικό συμφέρον σε κράτη όπως η Ελλάδα που ισχύει το γενικό τεκμήριο αρμοδιότητας για τις τοπικές υποθέσεις, είναι ιδιαίτερα δυσχερής.

Είναι δυσχερής καθώς οι επιπτώσεις από την άσκηση λειτουργιών τις περισσότερες φορές δεν είναι δυνατόν να περιορισθούν στα στενά τοπικά όρια και αντίστοιχα πολλές λειτουργίες που αποτελούν υποθέσεις εθνικού χαρακτήρα έχουν τοπική εφαρμογή η οποία μπορεί να έχει καθοριστική επίδραση στην τοπική κοινωνία π.χ. πολεοδομικός σχεδιασμός, περιβαλλοντική προστασία κ.λπ. Μία επίσης από τις βασικές επιλογές του συντακτικού νομοθέτη είναι σύμφωνα με το άρθρο 102 §2 πρ.2 του Συντάγματος η δημοκρατική συγκρότηση των Ο.Τ.Α. με καθολική και μυστική ψηφοφορία, υπογραμμίζοντας την επιλογή του στη δημοκρατική συγκρότηση τους και στη δημοκρατική νομιμοποίηση των οργάνων τους.

1.6 Ο ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Ο ρόλος της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι πολύ ευρύτερος από αυτόν του τοπικού παραρτήματος της κεντρικής κρατικής διοικητικής μηχανής (Χλέπας Ν., 1993)¹³¹⁴. Αποτελεί το πρωτοκύτταρο της δημοκρατίας, το χώρο που ο πολίτης βιώνει καθημερινά τη δημοκρατία και το κρίσιμο πεδίο εκδήλωσης της άσκησης της λαϊκής κυριαρχίας. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, αποτελώντας τη βάση του ελληνικού διοικητικού συστήματος, αντιμετωπίζει κρίσιμα, για την ποιότητα ζωής των πολιτών, ζητήματα και σύμφωνα με το Σύνταγμα είναι αποκλειστικά υπεύθυνη, με τους πολιτικά υπεύθυνους αιρετούς, για την διαχείριση των τοπικών υποθέσεων. Στο πεδίο ευθύνης των Ο.Τ.Α. σήμερα δεν εντάσσεται απλώς η κάλυψη ορισμένων θεμελιωδών βιοτικών αναγκών των κατοίκων τους αλλά και η επεξεργασία και η εφαρμογή της αναπτυξιακής στρατηγικής προς όφελος της τοπικής κοινωνίας (Δήμα Μ., 2008).¹⁵

Η παραδοσιακή συγκεντρωτική διοικητική κουλτούρα του ελληνικού κράτους μέχρι πρόσφατα, εξέφραζε μία δυσπιστία για τη σκοπιμότητα μεταβίβασης ουσιαστικών λειτουργιών στους Ο.Τ.Α. και θεωρούσε τον θεσμό της Τοπικής

¹³ Χλέπας Ν., (1993), Το πρόγραμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

¹⁴ Χλέπας Ν., Λειτουργική επέκταση και οργανωτικός κατακερματισμός: Οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ και οι τρέχουσες τάσεις για τη μετάθεσή τους σε άλλους φορείς.

¹⁵ Δήμα Μ., (2008), Η φροντίδα των ατόμων με αναπηρίες μέσα από τις δομές της τοπικής αυτοδιοίκησης

Αυτοδιοίκησης θεσμό υποδεέστερο, επικουρικό, λιγότερο φερέγγυο και περισσότερο ευάλωτο σε πελατειακού τύπου σκοπιμότητες. Η ύπαρξη ασφυκτικού κλοιού της κεντρικής διοίκησης επί της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που εκδηλώνονταν με τον περιορισμό της τελευταίας σε ένα στενό πλαίσιο διοικητικών αρμοδιοτήτων με ελάχιστους και πλήρως ελεγχόμενους οικονομικούς πόρους, χαρακτηρίζονταν ως το .παραδοσιακό. πρόβλημα του θεσμού. Όλο το ενδιαφέρον της θεωρίας και όσον ασχολούνταν με την Τοπική Αυτοδιοίκηση αναλώνονταν στην συνεχή διεκδίκηση της διεύρυνσης του κύκλου των τοπικών υποθέσεων και στην οριοθέτηση των αρμοδιοτήτων, στον περιορισμό του ελέγχου σκοπιμότητα και τέλος στην κατοχύρωση επαρκών και αυτοτελών πόρων (Κοσμά Κ., 1998)¹⁶.

Η ανάπτυξη του κοινωνικού κράτους βασίζεται σε ορισμένες προϋποθέσεις. Αυτές οι προϋποθέσεις σχετίζονται με τα διαρθρωτικά χαρακτηριστικά της οικονομίας (μετανάστευση, ανεργία, αδήλωτη εργασία) καθώς και με το επίπεδο της κοινωνικής ανάπτυξης κάθε χώρας. Είναι εμφανές λοιπόν πως από χώρα σε χώρα η ανάπτυξη του «κοινωνικού» κράτους διαφέρει. Από τη δεκαετία του 70 και μετά λόγω της οικονομικής κρίσης, κεϋνσιανές πολιτικές αδυνατούν να ανταπεξέλθουν ώστε να εξασφαλίσουν υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης στα κράτη. Νέα ερωτήματα έρχονται στο φως, όπως αν το κράτος πρόνοιας πρέπει να ξεριζωθεί ή να αναζητηθούν τρόποι αντιμετώπισης της κατάστασης και εκτόνωσης της κρίσης μέσω ορθολογικότερης χρήσης των πόρων, ενεργοποίησης των πολιτών και σχεδιασμού αποτελεσματικότερων παρεμβάσεων (Δήμα Μ., 2008:6-14)¹⁷.

Σε αυτό το πλαίσιο οι πολιτικές που σχετίζονται με το κράτος πρόνοιας αναδιατάσσονται. Οι νέες συνθήκες που διαμορφώνονται οδηγούν σε όλο και λιγότερο κράτος πρόνοιας εφόσον μειώνονται οι δαπάνες σε βασικούς τομείς αυτού, όπως η εκπαίδευση, η ασφάλιση κλπ. Επίσης το πλαίσιο κοινωνικών δικαιωμάτων εμφανίζει έλλειμμα αφού το ίδιο υποβαθμίστηκε ή κατακερματίστηκε από ακριβώς αυτές τις συνθήκες που αναδύθηκαν μετά την οικονομική κρίση. Στη μετάβαση από την βιομηχανική εποχή στην μεταβιομηχανική, υπό το φάσμα των νέων αυτών συνθηκών, αναδύονται νέοι κοινωνικοί κίνδυνοι που οφείλονται στην ανάπτυξη και

¹⁶ Κοσμά Κ., (1998), Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα: Δομή και Λειτουργία στην Ευρωπαϊκή Προοπτική. Διπλωματική εργασία . Πάντειο Πανεπιστήμιο.

¹⁷ Δήμα Μ., (2008), Η φροντίδα των ατόμων με αναπηρίες μέσα από τις δομές της τοπικής αυτοδιοίκησης

εξέλιξη της τεχνολογίας (Δήμα Μ., 2008)¹⁸. Το παραδοσιακό κοινωνικό κράτος αδυνατεί να αντιμετωπίσει τους νέους κινδύνους με παθητικές μορφές παρέμβασης, ιδιαίτερα σε ότι αφορά την εργασία, το καθεστώς απασχόλησης, την υγιεινή και ασφάλεια στους χώρους εργασίας, τη γήρανση του πληθυσμού, την αύξηση της απασχόλησης των γυναικών που δημιουργεί ανάγκες ως προς τη φροντίδα των παιδιών και των ηλικιωμένων, αφού οι γυναίκες είναι εκείνες που επιφορτίζονται με τη φροντίδα τους, κλπ.

Στη μεταβιομηχανική κοινωνία η σφαίρα του κοινωνικού δεν μπορεί πλέον να προσεγγιστεί με τους όρους των παραδοσιακών κινδύνων, καθώς τα φαινόμενα της μακροχρόνιας ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού αποτελούν συχνά μόνιμες καταστάσεις, ελάχιστα αναστρέψιμες, που δεν συναρμόζονται με τις κλασσικές τεχνικές κοινωνικής προστασίας. (Κοντιάδης Ξ., & Απιστούλας Δ., 2006)¹⁹. Η απάντηση του κράτους σε αυτές τις διαμορφωμένες συνθήκες είναι η άσκηση ενεργητικών πολιτικών όπως πολιτικές για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, πολιτικές που στηρίζουν τη δια βίου εκπαίδευση και κατάρτιση κ.ά. Το ενεργητικό κοινωνικό κράτος προκειμένου να αντιμετωπίσει τους νέους κοινωνικούς κινδύνους απομακρύνεται από την ομοιόμορφη καθολική προστασία, προσανατολίζοντας τις κοινωνικές παροχές στις πλέον ευπαθείς πληθυσμιακές ομάδες και στα άτομα με αυξημένες ανάγκες (Δήμα Μ., 2008)²⁰.

Επίσης επεκτείνεται η εφαρμογή προγραμμάτων που θέτουν ως υποχρεωτική προϋπόθεση για τη χορήγηση κοινωνικών παροχών την προώθηση στην απασχόληση.» (Κοντιάδης Ξ. & Απιστούλας Δ., 2006)²¹. Στο πεδίο της κοινωνικής πολιτικής κυριαρχούν τρεις θεωρητικές προσεγγίσεις: Το υπολειμματικό μοντέλο,

¹⁸ Δήμα Μ., (2008), Η φροντίδα των ατόμων με αναπηρίες μέσα από τις δομές της τοπικής αυτοδιοίκησης

¹⁹ Κοντιάδης Ξ. – Απιστούλας Δ., (2006), Μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους και Τοπική Αυτοδιοίκηση Συντονισμός και δικτύωση των δομών κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο, εκδ: Παπαζήση, Αθήνα.

²⁰ Δήμα Μ., (2008), Η φροντίδα των ατόμων με αναπηρίες μέσα από τις δομές της τοπικής αυτοδιοίκησης

²¹ Κοντιάδης Ξ. – Απιστούλας Δ., (2006), Μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους και Τοπική Αυτοδιοίκηση Συντονισμός και δικτύωση των δομών κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο, εκδ: Παπαζήση, Αθήνα.

σύμφωνα με το οποίο το κράτος επεμβαίνει μόνο όπου διαπιστώνεται ότι υπάρχει ανάγκη, σε άτομα και ομάδες δηλαδή στα οποία οι θεσμοί του δεν επαρκούν για να καλύψουν τις ανάγκες επιβίωσης (επιλεκτική κάλυψη). Το αναδιανεμητικό μοντέλο, το οποίο εκφράζει την κάλυψη των αναγκών όλων των πολιτών με καθολικό τρόπο στους τομείς της υγείας, της πρόνοιας, της εκπαίδευσης, της απασχόλησης, της κοινωνικής ασφάλισης και της στέγασης (καθολική κάλυψη). Τέλος το σύγχρονο προνοιακό πλουραλιστικό μοντέλο, το οποίο εκφράζεται μέσα από την συνεργασία και διαπλοκή πολλών διαφορετικών φορέων κάλυψης αναγκών οι οποίοι μπορεί να άπτονται του ευρύτερου κρατικού χώρου, του ιδιωτικού τομέα, της αγοράς των άτυπων δικτύων, της οικογένειας καθώς και του εθελοντικού τομέα, δίνοντας έμφαση στους τρεις τελευταίους τομείς (Δήμα Μ., 2008)²². Οι σύγχρονες τάσεις στην κοινωνική πολιτική γενικότερα, δίνουν έμφαση στο λεγόμενο τρίτο τομέα.

Η έννοια του όρου είναι αρκετά δύσκολη εφόσον το οτιδήποτε κρατικό δεν ταυτίζεται με το δημόσιο, υπό το νέο κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο που έχει ήδη προαναφερθεί. Αυτός ο τομέας σχετίζεται με την Τ.Α. με την έννοια ότι θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί έναντι ενός μέρους της μισθωτής εργασίας και να επιτευχθεί αν όχι μείωση τουλάχιστον διατήρηση των δαπανών στα ίδια επίπεδα. Μετά λοιπόν την οικονομική κρίση αναδύθηκαν καινούρια ερωτήματα όσον αφορά την ύπαρξη περισσότερου ή λιγότερου κράτους, την σημασία της αποκέντρωσης των υπηρεσιών, τα όρια δημόσιου – Ιδιωτικού χώρου κλπ.

Η σύγχρονη τάση μετά από όλες αυτές τις εξελίξεις κατευθύνεται στην ανάπτυξη ενός νέου πλουραλισμού (αναφέρεται ως νέος καθότι αναγνωρίζονται και στο παρελθόν τέτοιες τάσεις και θα πρέπει να διαφοροποιηθεί από αυτές) την αναζήτηση δηλαδή, νέων μορφών συνεργασίας και διαπλοκής φορέων και υπηρεσιών που ανήκουν σε διαφορετικού χώρους. Οι εξελίξεις αυτές καθώς και το ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο που διαμορφώθηκε δεν μπορούν παρά να επηρεάζουν και το χώρο του τοπικού σαν συνιστώσα των κεντρικών κρατικών πολιτικών (Δήμα Μ., 2008)²³.

²² Δήμα Μ., (2008), Η φροντίδα των ατόμων με αναπηρίες μέσα από τις δομές της τοπικής αυτοδιοίκησης

²³ Δήμα Μ., (2008), Η φροντίδα των ατόμων με αναπηρίες μέσα από τις δομές της τοπικής αυτοδιοίκησης

Η σχέση κεντρικού – τοπικού τίθεται σαν κεντρική προβληματική σε αρκετές έρευνες και μελέτες που σχετίζονται με την ανάπτυξη του κράτους πρόνοιας. Το τοπικό (νομοί – δήμοι) εμφανίζεται σαν ένα πρόσφορο πεδίο για να εξομαλυνθεί η κρίση. Οι λόγοι που συμβαίνει αυτό είναι πως το τοπικό βρίσκεται πιο κοντά στους πολίτες, αντιλαμβάνεται πιο εύκολα τις ανάγκες τους και όταν θεσπίζει μηχανισμούς, που δρουν έτσι όπως πρέπει να δρουν, είναι σαφώς πιο αποτελεσματικό από την κεντρική διοίκηση. Σχετικά με το κοινωνικό κράτος και τη σχέση κεντρικού – τοπικού διακρίνονται τρεις τύποι συστημάτων κοινωνικής πολιτικής :

α) Ο πρώτος τύπος αναφέρεται στην ανάπτυξη του κοινωνικού κράτους σε κοινωνίες που είχαν ήδη από τον 19 αιώνα θεσμικά κατοχυρωμένες αρμοδιότητες στο τοπικό επίπεδο, μακρά παράδοση στην άσκηση κοινωνικών πολιτικών από την τοπική αυτοδιοίκηση και χαμηλό βαθμό διοικητικού ελέγχου και εποπτείας από το κεντρικό κράτος. Παράδειγμα είναι η Αγγλία με τις επαρχίες και η Σουηδία με τις ενορίες (Γετίμης Π. & Γράβαρης Δ., 1993)²⁴.

β) Ο δεύτερος τύπος αναφέρεται σε «συστήματα κοινωνικής πολιτικής που διαμορφώνονται σε κοινωνίες με παράδοση σε συγκεντρωτικά συστήματα διοίκησης με ισχυρό έλεγχο και εποπτεία του τοπικού κράτους και με έντονες πολιτικές σχέσεις μεταξύ εθνικών και τοπικών ελίτ (τοπικές πελατειακές σχέσεις). <ς παράδειγμα είναι η Γαλλία, η Ιταλία, η Ισπανία και εν μέρει το Βέλγιο (Γετίμης Π. & Γράβαρης Δ., 1993)²⁵.

γ) Ο τρίτος τύπος αφορά « την ανάπτυξη συστημάτων κοινωνικής πολιτικής σε κοινωνίες που μετακινούνται από ένα συγκεντρωτικό σύστημα ελέγχου και διοικητικής εποπτείας των τοπικών θεσμών , προς την κατεύθυνση της αποδυνάμωσης του διοικητικού ελέγχου και της αναβάθμισης του ρόλου του τοπικού κράτους στην παροχή κοινωνικών υπηρεσιών σε ένα ευρύτατο φάσμα τομέων . Παραδείγματα αποτελούν η Δανία και η Νορβηγία» (Γετίμης Π. & Γράβαρης Δ., 1993)²⁶.

²⁴ Γετίμης Π. – Γράβαρης Δ., (1993), Κοινωνικό κράτος και κοινωνική πολιτική, η σύγχρονη προβληματική, εκδ: Θεμέλιο, Αθήνα

²⁵ Γετίμης Π. – Γράβαρης Δ., (1993), Κοινωνικό κράτος και κοινωνική πολιτική, η σύγχρονη προβληματική, εκδ: Θεμέλιο, Αθήνα

²⁶ Γετίμης Π. – Γράβαρης Δ., (1993), Κοινωνικό κράτος και κοινωνική πολιτική, η σύγχρονη προβληματική, εκδ: Θεμέλιο, Αθήνα

Μελετώντας την πορεία της κοινωνικής πολιτικής στην Ελλάδα διαπιστώνεται πως η παροχή φροντίδας από την τοπική κοινωνία προηγείται της σύστασης του εθνικού κράτους. Άρα η κάλυψη των αναγκών σε τοπικό επίπεδο δεν αφορά κάτι νέο για τα ελληνικά δεδομένα. Με τον όρο Τοπική Αυτοδιοίκηση (Τ.Α.) «αναφερόμαστε στην μορφή εκείνη κρατικής εξουσίας στο τοπικό επίπεδο, που αν και αποτελεί μέρος του κρατικού μηχανισμού και κινείται μέσα στα πλαίσια της κεντρικής κρατικής πολιτικής, χαρακτηρίζεται από αυτοτέλεια στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων της.» (Στασινοπούλου Ο., 1986:144 και Στασινοπούλου Ο., 1999). Δεν ταυτίζεται λοιπόν η Τ.Α. με την κεντρική διοίκηση αλλά αποτελεί την αποκεντρωμένη έκφραση εξουσίας του κράτους.

Στην Ελλάδα, ο θεσμός που εκφράζει την αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση είναι η νομαρχία (13 διοικητικές περιφέρειες) ενώ οι θεσμοί που εκφράζουν την Τ.Α. είναι οι δήμοι και οι κοινότητες. Πλέον οι νομαρχίες συνιστούν την 2ου βαθμού Τοπική Αυτοδιοίκηση και οι δήμοι και οι κοινότητες την 1ου βαθμού Τοπική Αυτοδιοίκηση. Τροχοπέδη στην ανάπτυξη της Τ.Α. αποτελεί η απάθεια των πολιτών σχετικά με την αντιμετώπιση των τοπικών προβλημάτων, η έλλειψη συμμετοχής τους σε συμμετοχικές διαδικασίες καθώς και η εμπλοκή των πολιτικών κομμάτων σε θεσμούς που αφορούν την τοπική αυτοδιοίκηση. Και εδώ ακριβώς βρίσκεται η πρόκληση για την Τ.Α., να ξεφύγει από τα στενά όρια της κεντρικής πολιτικής, να αναλάβει πρωτοβουλίες, να αξιοποιήσει πόρους προερχόμενους από την Ε.Ε. και να εκτελέσει προγράμματα ανάπτυξης και ενδυνάμωσης της τοπικής κοινωνίας.

Οι προτάσεις και οι ευκαιρίες υπάρχουν, ωστόσο είναι αμφίβολο αν αξιοποιούνται με το πλέον αξιοκρατικό τρόπο μακριά από κομματικά συμφέροντα και πελατειακές σχέσεις. ως θεμελιώδης αρχές αντιμετώπισης της μακροχρόνιας ανεργίας και του κοινωνικού αποκλεισμού έχουν τεθεί η αρχή της επικουρικότητας, της αλληλεγγύης και της εξατομικευμένης παρέμβασης. Στη βάση αυτών των αρχών έχουν αναπτυχθεί οι λεγόμενες προσωπικές κοινωνικές υπηρεσίες. « Οι προσωπικές κοινωνικές υπηρεσίες είναι ένα σύνολο υπηρεσιών, κρατικών και μη κρατικών, οι οποίες στοχεύουν στην εξατομικευμένη φροντίδα και κάλυψη αναγκών. Ονομάζονται προσωπικές γιατί αφορούν κύρια την παροχή εξατομικευμένης φροντίδας, η οποία προϋποθέτει την εδραίωση ιδιαίτερης σχέσης. Το ευρύ φάσμα τους περιλαμβάνει υπηρεσίες που αφορούν την παιδική μέριμνα και προστασία, την τρίτη ηλικία, την οικογένεια και τα Άτομα με Αναπηρίες καθώς και υπηρεσίες πληροφόρησης και

συμβουλών.» (Μελέτη Κ.Ε.Δ.Κ.Ε- Ε.Ε.Τ.Α.Α, Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση, 1995).

Σε τοπικό επίπεδο η λειτουργία και οργάνωση τέτοιων υπηρεσιών με τον πολίτη να γίνεται άμεσος δέκτης τους είναι κάτι το αρκετά δύσκολο, όχι ακατόρθωτο όμως. Πρώτα όμως πρέπει να απαντηθούν κρίσιμα ερωτήματα όπως τον τρόπο χρηματοδότησης των υπηρεσιών αυτών, αν θα προσφέρει το προσωπικό της Τ.Α. αυτές της υπηρεσίες ή αν θα τις αναθέτει σε άλλους φορείς, ιδιωτικούς ή εθελοντικούς ή κρατικούς, ο τρόπος εποπτείας των παρεχόμενων υπηρεσιών, αν θα επιτευχθεί η εξασφάλιση της ποιότητας τους κλπ.

Τα κριτήρια που θεωρούνται πολύ σημαντικά για την αξιολόγηση της παροχής προσωπικών κοινωνικών υπηρεσιών είναι:

❖ Ανάπτυξη της προσπελασιμότητας (access). Το κριτήριο αυτό είναι σημαντικό και διαφοροποιείται ανάλογα με τον πληθυσμό στόχο και τις ιδιομορφίες της περιοχής. Αφορά στη δυνατότητα χρήσης και συχνά σημαίνει ότι πρέπει να λειτουργούν επιμέρους υπηρεσίες οι οποίες να την εξασφαλίζουν, π.χ. υπηρεσίες πληροφόρησης, υπηρεσίες μεταφοράς των χρηστών στο χώρο των υπηρεσιών κ.ά.

❖ Ολοκληρωμένη προσέγγιση και συντονισμός των υπηρεσιών (integration – coordination). Όσον αφορά το θέμα της φροντίδας που εμπεριέχει υλική – πρακτική και συναισθηματική κάλυψη, πρέπει να αποφεύγεται ο κατακερματισμός , ο οποίος ταλαιπωρεί τους χρήστες των υπηρεσιών και μειώνει την απόδοση των προσπαθειών. Πρέπει να ενθαρρύνεται η δημιουργία συντονιστικών δομών αλλά και ο σχεδιασμός κατά τέτοιο τρόπο, ώστε να προωθείται λειτουργικά είτε μέσα από τη δημιουργία πολύ-λειτουργικών κέντρων είτε μέσα από την προώθηση δικτύων επιμέρους υπηρεσιών, τα οποία συνδέουν και εντάσσουν το χρήστη σε ένα ευρύτερο πλέγμα κάλυψης.

❖ Έλεγχος, καταμερισμός ευθυνών (accountability). Για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών αλλά και τη συνεχή εξέλιξη και αναβάθμισή τους είναι απαραίτητο να υπάρχουν ξεκάθαρες αρχές για το ποιος, πότε και πώς φέρει ποιες ευθύνες ποιος ασκεί τον έλεγχο και με ποιες προϋποθέσεις .» (Μελέτη Κ.Ε.Δ.Κ.Ε- Ε.Ε.Τ.Α.Α, Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση, 1995).

Η επιδοματική πολιτική του κράτους καθορίζεται ακριβώς από την κεντρική διοίκηση. Η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, είχε σαν αρμοδιότητα να διανέμει τα επιδόματα και να παρέχει τις προβλεπόμενες υπηρεσίες όσο πληρέστερα γίνεται στον πολίτη. Ωστόσο διαπιστώθηκε αδυναμία αντιμετώπισης των αυξημένων κοινωνικών προβλημάτων, ιδιαίτερα του κοινωνικού αποκλεισμού και για αυτό το λόγο δημιουργήθηκε το δίκτυο Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών (Κ.Κ.Υ.). Το δίκτυο έχει έναν διττό στόχο, αυτόν της εξατομικευμένης προσέγγισης και της παράλληλης διασύνδεσης των αρμόδιων φορέων σε επίπεδο πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης. Χρηματοδοτήθηκε από το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα « Υγεία-Πρόνοια » του Γ΄ Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης (2000-2006) και η υλοποίηση του ξεκίνησε τον Οκτώβριο του 2002. Εντάσσεται στο Μέτρο 3.1 «Ενέργειες υποστήριξης ατόμων που απειλούνται ή πλήττονται με αποκλεισμό από την αγορά εργασίας στο πλαίσιο των δράσεων του δικτύου Κοινωνικών Υποστηρικτικών Υπηρεσιών σε τοπικό επίπεδο».

Αποτελεί καινοτομία σε ότι αφορά την ανάπτυξη ενός αποκεντρωμένου συστήματος κοινωνικής προστασίας. Παρέχει υπηρεσίες κοινωνικής φροντίδας σε όλους τους κατοίκους της χώρας, δίνοντας έμφαση σε ευπαθείς κοινωνικά ομάδες. Οι παρεχόμενες υπηρεσίες συγκεκριμένα αφορούν:

- Ενημέρωση σχετικά με θέματα επαγγελματικής κατάρτισης,
- νέες θέσεις απασχόλησης καθώς και τεχνικές ανεύρεσης εργασίας,
- συμβουλευτική με στόχο την ανάπτυξη των επαγγελματικών δεξιοτήτων,
- ενημέρωση και πληροφόρηση σε θέματα σχετικά με την προετοιμασία για τη συμμετοχή σε διαγωνισμούς του ΑΣΕΠ και την συμπλήρωση των σχετικών αιτήσεων,
- πληροφόρηση για εξειδικευμένες δομές απασχόλησης και κατάρτισης (ΟΑΕΔ, ΚΕΣΣΥ, ΚΕΚ, ΚΠΑ κλπ.),
- διασύνδεση των εξυπηρετούμενων με τις δομές πρόωθησης στην απασχόληση με σκοπό την καταπολέμηση της ανεργίας και την πρόσβαση στην αγορά εργασίας,
- συμβουλευτική για την αντιμετώπιση προσωπικών, οικογενειακών, επαγγελματικών και κοινωνικών προβλημάτων,
- υποστήριξη και προετοιμασία ανέργων ή υποαπασχολούμενων για την ένταξή τους στην αγορά εργασίας

- συνεχή παρακολούθηση των ωφελούμενων και μετά την ένταξη στην αγορά εργασίας.

Εκτός από την εξατομικευμένη παρέμβαση το δίκτυο φέρνει σε επαφή τους χρήστες με την κατάλληλη υπηρεσία. Αυτό προϋποθέτει οριζόντια δικτύωση καθώς και κάθετη. Η οριζόντια αφορά την καταγραφή και τη γνώση των δομών σε τοπικό επίπεδο καθώς και την ανταλλαγή πληροφοριών και τεχνογνωσίας (know how). Η κάθετη αφορά την επικοινωνία και το συντονισμό ανάμεσα σε αποκεντρωμένες δομές του δικτύου και την κεντρική διοίκηση. Η αποκέντρωση του δικτύου προσφέρει την δυνατότητα στην κεντρική διοίκηση να αντιλαμβάνεται τις ανάγκες των πολιτών (ζήτηση) έτσι ώστε να μπορεί να την αντισταθμίζει με την ανάλογη παροχή των υπηρεσιών (προσφορά).

Παράλληλα με τη λειτουργία του δικτύου και έχοντας σαν στόχο την καταπολέμηση του κοινωνικού αποκλεισμού, (δηλαδή κοινό στόχο με το δίκτυο) δρουν οι Συνοδευτικές Υποστηρικτικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Απασχόλησης και Κοινωνικής Προστασίας των οποίων οι χρήστες είναι άνεργοι που κατατάσσονται σε ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού. Οι δράσεις είναι σίγουρα καινοτόμες παρατηρείται όμως μία μετατόπιση: «από την κοινωνική πολιτική που απευθύνεται σε όλους τους πολίτες με στόχο την ποιότητα ζωής τους στη διαχείριση κοινωνικών προβλημάτων που εκφράζει και συνάμα προκαλεί η ευπάθεια ορισμένων ομάδων. » (Παπαδοπούλου Δ.,2007)²⁷.

Στην ουσία όλες αυτές οι αλλαγές που έχουν συμβεί ωθούν το κράτος σε μία μεταρρύθμιση του κράτους πρόνοιας, βρίσκοντας σαν κατάλληλο πεδίο εκτόνωσης της κρίσης την τοπική αυτοδιοίκηση. Η Ε.Ε. είναι η κύρια υπεύθυνη, η οποία μέσω στρατηγικών και πολιτικών κατευθύνει αυτή την αλλαγή. Είναι κατανοητό πως επιχειρεί μία σύγκλιση των κοινωνικών και οικονομικών δεικτών σε όλες τις χώρες-μέλη χωρίς ωστόσο να αναφέρονται οι όροι υπό τους οποίους θα επιτευχθεί αυτή η σύγκλιση. Αν η τοπική αυτοδιοίκηση συνεχίσει να είναι χώρος ανάπτυξης Πελατειακών σχέσεων μεταξύ των πολιτών και των τοπικών αρχόντων, αν δεν προασπίσει τα δικαιώματα των δημοτών για παροχή ποιοτικών υπηρεσιών, αν

²⁷ Παπαδοπούλου Δ., 2007, Αποτύπωση της εμπλοκής της τοπικής αυτοδιοίκησης σε θέματα κοινωνικής πολιτικής και η σχέση με τις κυριότερες ευπαθείς ομάδες 2006-2007, τελική έκθεση πεπραγμένων της έρευνας πεδίου, εκδ: equal – συγκλίσεις Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, Αθήνα.

συνεχίσει να είναι χώρος που ελλοχεύουν τα κομματικά συμφέροντα και αν δεν αναπτύξει την κοινωνικοποίηση των δημοτών σε συμμετοχικούς θεσμούς τότε είναι ένας χώρος με πολλά πλεονεκτήματα μεν αλλά που παραμένει αναξιοποίητος δε, όσα ευρωπαϊκά προγράμματα και αν εφαρμοστούν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΣΗΜΕΡΑ

Αναλύοντας τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης στη σημερινή Ελλάδα, επιβάλλεται αρχικά να οριστούν οι δύο βαθμίδες της τοπικής αυτοδιοίκησης. Στην πρώτη βαθμίδα ανήκουν οι δήμοι και στη δεύτερη οι περιφέρειες.

2.1. ΔΗΜΟΙ (ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ)

Ως δήμος ορίζεται μια μονάδα η οποία ως σκοπό έχει να ικανοποιήσει τα αιτήματα των πολιτών μιας πόλης και γενικότερα να πραγματοποιεί έργα και να προσφέρει υπηρεσίες που επικεντρώνονται και στοχεύουν στο όφελος της καθημερινής ζωής των πολιτών. Οι δήμοι στην πλειοψηφία τους είναι τα βασικά αυτοδιοικητικά όργανα μιας πόλης ή μιας κωμόπολης και των κοντινών της χωριών. Άξιο λόγου είναι το γεγονός της ύπαρξης κάποιων δήμων που διοικούν μόνο μια συνοικία μιας μεγαλούπολης ή δήμοι που περιέχουν χωριά κάποιας απομονωμένης ορεινής περιοχής ή ενός νησιού. Οι δήμοι αποτελούν την πρώτη βαθμίδα των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης (ΒΙΚΗΠΑΙΔΕΙΑ). Οι δήμοι από την εμφάνιση του νόμου Καποδίστρια ως και τον νόμο 3852/10 (Καλλικράτης) υφίστανται σημαντικές αλλαγές καθώς αρκετοί από αυτούς συνενώνονται.

Έτσι δημιουργείται μικρότερος αριθμός δήμων (περίπου 370) αλλά σε κάποιες περιπτώσεις με μεγαλύτερη ισχύ, κάτι που σαν αποτέλεσμα έχει να δοθεί δύναμη στο χωριό και στη γειτονιά καθώς προσφέρει διοικητικές υπηρεσίες που φροντίζουν για το καλό κάθε δημότη. Ο τόπος που στεγάζεται κάθε δήμος αναπτύσσεται. Οι δήμοι με τον νόμο 3852/10 κατατάσσονται σε μονάδες ανάλογα με αναπτυξιακά, γεωγραφικά και δημογραφικά κριτήρια. Η ανάγκη της εποχής επιτάσσει την ύπαρξη

δήμων ικανών να προσαρμόζονται στην νέα τεχνολογία, να χρησιμοποιούν καινούργιους τρόπους διοίκησης, να μπορούν να αναλαμβάνουν ευρύτερες αρμοδιότητες που θα ωφελήσουν τον τομέα της παιδείας, της υγείας, της εργασίας, της φύσης και των συγκοινωνιών. Ο δήμος με τον νόμο 3852/10 μετατρέπεται επίσης σε έναν οργανισμό όπου επιτρέπει και βοηθά τους πολίτες να ενημερώνονται καθώς τους παρέχει πληροφορίες. Γίνονται επίσης διαβουλεύσεις για να παρθούν αποφάσεις για τα σημαντικά θέματα που αφορούν την κοινωνία.

Για ότι σχετίζεται με τους πόρους των δήμων, αυτοί βάσει του παραπάνω νόμου θα πρέπει να προέρχονται από τοπικούς φόρους. Με τον Καλλικράτη έχουμε την προσθήκη συστημάτων ελέγχου της αποδοτικότητας και της σωστής διαχείρισης των πόρων τους. Το νέο σύστημα διοίκησης που εμφανίζεται μετά τις αλλαγές που επέφερε η συνένωση είναι ισχυρότερο και προβλέπεται να μετατρέψει τον πρώτο βαθμό τοπικής αυτοδιοίκησης σε εργαλείο που θα προάγει την ανάπτυξη του τόπου και θα επεξεργάζεται και θα παρέχει εξελιγμένες υπηρεσίες εύκολα και γρήγορα προς διευκόλυνση της καθημερινότητας του πολίτη.

2.2 ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ ΔΗΜΩΝ

Όσον αφορά τον τομέα των αρμοδιοτήτων των δήμων προβλέπεται η παροχή τους με περίπου 220 πρόσθετες αρμοδιότητες που είτε θα αντικαταστήσουν παλιές είτε θα αναληφθούν εκ νέου. Όπως είναι φυσικό οι νέες αυτές αρμοδιότητες για να μπορέσουν να πραγματοποιηθούν θα πρέπει να συνοδεύονται και από τους απαραίτητους πόρους (ανθρώπινους και οικονομικούς). Με τις αλλαγές αυτές στον τομέα των αρμοδιοτήτων θα υπάρξει και μεταφορά του προσωπικού των δήμων, έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί αποτελεσματικά η τυχόν δυσλειτουργία που θα προκύψει από τον επιπλέον όγκο εργασίας στους δήμους. Αποτέλεσμα όλων αυτών των αλλαγών είναι ο προβληματισμός των Δημάρχων για την ποσότητα των πόρων.

Οι Δήμαρχοι παρά την δήλωση υποχρέωσης του Υπουργείου Εσωτερικών για παροχή πόρων, αμφιβάλλουν για το αν οι πόροι καταρχάς θα αυξηθούν σε αρμονία με την αύξηση των αρμοδιοτήτων και κατά δεύτερον για το αν θα είναι αρκετοί για να καλύψουν τις ανάγκες που θα προκύψουν με την αύξηση των αρμοδιοτήτων. Σήμερα οι κύριες αρμοδιότητες των ΟΤΑ αναφέρονται στους νόμους περί ΟΤΑ ή ορίζονται από το σύνταγμα. Ωστόσο θετική εξέλιξη των καιρών αποτελεί το γεγονός ότι μπορούν να αναλαμβάνουν και αρμοδιότητες για συγκεκριμένα θέματα. Μπορούν να ασκούν πρωτοβουλίες επί όλων των θεμάτων αρκεί αυτές να μην έχουν αφαιρεθεί

από αυτούς επίσημα ή να έχουν ανατεθεί σε άλλη αρχή. Για να ανατεθούν αρμοδιότητες σε άλλη αρχή πρέπει να εξετάζονται πρώτα κάποια κριτήρια όπως το πόσο ευρύ θα είναι ένα έργο και πόσους οικονομικούς πόρους απαιτεί ώστε μετέπειτα να ανατεθεί στον κατάλληλο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης.

Από τη στιγμή ανάθεσης αρμοδιοτήτων σε ένα ΟΤΑ κανένας κρατικός φορέας ή οποιοσδήποτε άλλος δεν έχει το δικαίωμα να τις περιορίσει ή να τις αμφισβητήσει (στα πλαίσια που ορίζει ο νόμος). Αν τους ανατεθούν αρμοδιότητες από μια κεντρική ή περιφερειακή αρχή οι ΟΤΑ μπορούν και οφείλουν να δρουν ελεύθερα κατά δική τους βούληση και πάντα προσαρμοζόμενοι στις ανάγκες του τόπου τους και εναρμονισμένοι με τον βασικό στόχο: την ανάπτυξη του τόπου που βρίσκονται. Οι πρόσθετες αρμοδιότητες που δίνονται στη νέα μορφή δήμων θα συνοδεύονται και από την επιβολή δημοσιονομικών ευθυνών στα μέλη του δήμου. Οι πρόσθετες αυτές αρμοδιότητες σχετίζονται με:

- Την επιθυμητή πραγματοποίηση της ανάπτυξης
- την προστασία της δημόσιας υγείας και του περιβάλλοντος
- την παροχή καλύτερης ποιότητας ζωής
- την μέριμνα για την ανάπτυξη και την ανύψωση της ποιότητας της απασχόλησης
- την φροντίδα για κοινωνική μέριμνα (και πιο συγκεκριμένα με την δημιουργία σχολείων, με την δραστική αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού, με την ειρηνική ένταξη των μεταναστών στο κοινωνικό σύνολο, με την πολεοδομία, με τον υγειονομικό έλεγχο, με την ασφάλεια των παιδιών και των ηλικιωμένων, με τις λαϊκές αγορές, με τον έλεγχο πάσης φύσης αρμοδιοτήτων, την προστασία του πολιτικού τομέα και την επιθυμητή ένταξη των δήμων στον εθνικό σχεδιασμό).

Επιπλέον οι αλλαγές που συμβαίνουν στους δήμους (ανάληψη ευρύτερων αρμοδιοτήτων και διεύρυνση των ορίων τους) προκαλούν την επαναθεμελίωση του τρόπου διοίκησης των τοπικών ζητημάτων. Οι δήμοι αφουγκράζονται εκ νέου δημοκρατικές αρχές και τις υιοθετούν για ότι σχετίζεται με την διοίκηση. Έτσι πλέον ο πολίτης συμμετέχει ουσιαστικότερα σε ότι αφορά τα τοπικά ζητήματα και πληροφορείται και συμμετέχει στη διαδικασία διαμόρφωσης των αποφάσεων (πρόληψη για διαβούλευση). Οι αλλαγές αυτές εξαπλώνονται και αποτελούν την αφορμή για την υιοθέτηση αρχών διαφάνειας από τον δήμο και για τον κανονισμό της αναγκαστικής λογοδοσίας όσων σχετίζονται με αποφάσεις δημόσιων θεμάτων. Τέλος δημιουργείται η ανάγκη για επαναπροσδιορισμό των θεσμών των δήμων προς

διοίκηση τοπικών θεμάτων με στόχο όπως προαναφέρθηκε την ουσιαστικότερη συμμετοχή του πολίτη στα θέματα του τόπου του και στη ευκολότερη παροχή υπηρεσιών προς αυτόν (Υπουργείο εσωτερικών, 2010).

2.3 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΔΗΜΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (1^{ΟΣ} ΒΑΘΜΟΣ Τ.Α.) ΜΕ ΤΟΝ ΝΟΜΟ 3852 ΟΙ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΤΑΡΓΟΥΝΤΑΙ

Οι δήμοι αποτελούνται από το Δημοτικό Συμβούλιο, την εκτελεστική επιτροπή και την οικονομική επιτροπή που είναι συλλογικά όργανα, , την επιτροπή ποιότητας ζωής, τους αντιδημάρχους, τις δημοτικές κοινότητες, διάφορες παρατάξεις, τον γενικό γραμματέα και τον Δήμαρχο που είναι μονοπρόσωπο όργανο. Τα σημαντικά θέματα που συζητούνται στον δήμο δεν μπορούν να πραγματοποιηθούν παρά μόνο αν συμφωνήσει το Δημοτικό Συμβούλιο καθώς αυτό αποτελεί το πιο σημαντικό όργανο ιεραρχικά για τη διοίκηση θεμάτων του δήμου. Τα μέλη (δημοτικοί σύμβουλοι) τα ψηφίζουν οι πολίτες κάθε τετραετία. Στις αρμοδιότητες του Δημοτικού Συμβουλίου ανήκουν η απόφαση και διευθέτηση των θεμάτων σχετικά με τον δήμο. Εξαιρούνται θέματα που αναφέρονται στις διατάξεις του νόμου ως αρμοδιότητες δημάρχου ή άλλου οργάνου. Εδώ περιλαμβάνονται και θέματα όπου το ίδιο το δημοτικό συμβούλιο μετέφερε σε κάποια επιτροπή του.

Επίσης αρμοδιότητα του αποτελεί η υποχρέωση του να γνωστοποιεί τις απόψεις του για τοπικά ζητήματα και να εκδίδει την επίσημη άποψη του κάθε φορά που το επιθυμούν αρμόδια όργανα ή δημόσιες αρχές. Επίσης οφείλει να αποφασίζει για το θέμα των φόρων, των τελών, των δικαιωμάτων και των εισφορών και να σχεδιάζει τον κανονισμό λειτουργίας του. Τέλος το Δημοτικό Συμβούλιο δύναται να παίρνει αποφάσεις μόνο για θέματα που έχει καταγραφεί από πριν ότι σχετίζονται με καταστάσεις έκτακτης και άμεσης ανάγκης και δύναται επίσης να αποφασίσει να μεταφέρει αρμοδιότητες στη Επιτροπή Ποιότητας ζωής που σχετίζονται με το θέμα με το οποίο αυτή ασχολείται. Εκτός των άλλων το Δημοτικό Συμβούλιο διασφαλίζει τις πολιτικές συζητήσεις ανάμεσα στις δημοτικές ομάδες.

Παρόλη τη σπουδαιότητα του έργου του δημοτικού συμβουλίου ο Δήμαρχος είναι αυτός που αποφασίζει για το ποια θέματα είναι βασικά και θα συζητηθούν. Αυτός παρακολουθεί τη δημοτική ομάδα, διαλέγει τους Αντιδημάρχους που στη συνέχεια

τους δίνει αρμοδιότητες, και τους συμβούλους που θα απαρτίσουν την ομάδα του Γραφείου του Δημάρχου. Τέλος ο Δήμαρχος είναι το πρόσωπο που εκπροσωπεί τον Δήμο σε τρίτα πρόσωπα και σε περίπτωση δικαστικών ζητημάτων, πραγματοποιεί τις αποφάσεις της Οικονομικής Επιτροπής και του Δημοτικού συμβουλίου και στοχεύει στη καλύτερη παροχή υπηρεσιών προς τους πολίτες και στο γενικό καλό του τόπου του.

Γενικά ο νόμος 3852/2010 στοχεύει στην μετατροπή του συστήματος που ίσχυε παλαιότερα στους δήμους και έθετε τον δήμαρχο στο κέντρο. Το σύστημα που επικρατούσε και συγκέντρωνε όλες τις εξουσίες στο πρόσωπο του δημάρχου με τον 'Καλλικράτη' προσπαθεί να μετατραπεί. Επιχειρείται να υπάρξει επαναθεμελίωση της δομής των δήμων. Επιπλέον με τον νόμο «Καλλικράτης» προβλέπεται μείωση των ΝΠΔΔ(νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου) και των επιχειρήσεων των δήμων. Συγκεκριμένα από τα 6.000 ΝΠΔΔ και επιχειρήσεις που υπάρχουν σήμερα προβλέπεται μείωση τους σε 2.000 με τον ν.3852 (Άρθρα 194-204 του νόμου). Επίσης τα 60.000 μέλη των διοικήσεων που υπήρχαν πριν τον νόμο 3852/10 μειώνονται σε 20.000 μέλη διοικητικών συμβουλίων δημοτικών επιχειρήσεων. Στόχο αποτελεί η δημιουργία της καλύτερης δυνατής λειτουργίας των δημοτικών επιχειρήσεων και των ΝΠΔΔ που πρέπει να διέπονται από τις αρχές της διαφάνειας.

Επίσης για το θεσμό των εκλογών προβλέπεται με τον νόμο «Καλλικράτης» η διεξαγωγή τους κάθε 5 χρόνια(η πενταετής θητεία θα εφαρμοστεί από τον επόμενο κύκλο εκλογών). Η διεξαγωγή των εκλογών θα συμπίπτει και με την διεξαγωγή των ευρωεκλογών (άρθρα 9 και 114). Με τις παραπάνω αλλαγές που περιέχονται στο πρόγραμμα του ν.3852 κάθε δήμος και περιφέρεια θα μπορέσει λόγω περισσότερου χρονικού διαστήματος να λειτουργήσει πιο αποδοτικά, θα προκληθεί επίσης μεγαλύτερη συμμετοχή πολιτών στις ευρωεκλογές και οι εκλογές θα δαπανούν πολύ λιγότερους οικονομικούς πόρους του κράτους. Λόγω γεγονότων υπερδανεισμού από τους δήμους που παρατηρήθηκαν στο παρελθόν, ο νόμος 3852/10 προβλέπει περιορισμούς που αφορούν την λήψη δανείων από τους ΟΤΑ (άρθρο 264).

Τα γεγονότα υπερδανεισμού δεν έβλαπταν μόνο τις οφειλές του εκάστοτε δήμου αλλά αύξαναν και τις συνολικές οφειλές του δημοσίου γι αυτό άλλωστε υπήρξε επιτακτική η ανάγκη για αλλαγή στο θεσμό των δανείων. Τα έξοδα των δήμων όπως και των περιφερειών με τον νόμο 3852/10 υποχρεούνται σε εποπτεία από το Ελεγκτικό Συνέδριο (άρθρο 275) για να αποφευχθούν μελλοντικοί κίνδυνοι και να διασφαλιστεί ο θεσμός της διαφάνειας. Το Ελεγκτικό Συνέδριο βάση των διατάξεων

του νόμου 3852/10 διενεργεί προσυμβατικό έλεγχο στους δήμους, τις περιφέρειες, τα νομικά πρόσωπα και τις επιχειρήσεις αυτών (που συνάπτουν συμβάσεις πάνω από 100.000 ευρώ) για να διαπιστώσει εάν κατά πόσο αυτές οι συμβάσεις διέπονται από τις αρχές της νομιμότητας (άρθρο 278). Ο προσυμβατικός έλεγχος στο παρελθόν διενεργείτο μόνο για συμβάσεις άνω των 1.000.000 ευρώ και δεν περιλάμβανε ΝΠΔΔ και επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης.

Το πρόσωπο που έλεγε το εάν και το κατά πόσο τηρούνταν οι αρχές της νομιμότητας «ελεγκτής νομιμότητας» ήταν το κυριότερο πρόσωπο της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας των ΟΤΑ, έχαιρε 5ετους θητείας και επιλεγόταν από το Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων (άρθρο 216). Πριν την εφαρμογή του ν.3852 την υποχρέωση ελέγχου νομιμότητας είχε ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας που διοριζόταν από την κυβέρνηση. Ο νόμος 3852 προβλέπει επίσης την ύπαρξη αντιδημάρχων που θα φροντίζουν για τοπικά ζητήματα, την παραμονή στους δήμους που προέκυψαν από συνένωση των περισσότερων υπηρεσιών τους, την μέριμνα για την τοποθέτηση του πολίτη στο κέντρο όλων των εξουσιών και αρμοδιοτήτων και την πρόβλεψη για ύπαρξη αντιδημάρχων και αντιπεριφερειάρχων που θα είναι αρμόδιοι για τοπικά ζητήματα (άρθρα 59 και 160 αντίστοιχα). Με τον νόμο 3852/10 παύουν να υπάρχουν Τοπικά Δημοτικά Διαμερίσματα και την θέση τους παίρνουν οι Τοπικές και Δημοτικές Κοινότητες (άρθρα 79,80-93). Με την εμφάνιση αυτών των κοινοτήτων ωφελούνται οι νέοι ισχυροί δήμοι και αναπτύσσεται η ενδοδημοτική αποκέντρωση.

Για τους νέους Δήμους οι προβλέψεις του νόμου έχουν να κάνουν με την δυνατότητα συμμετοχής τους στα κοινά από την ηλικία των 18 ετών. Πριν την εφαρμογή του Καλλικράτη οι νέοι δεν μπορούσαν να συμμετάσχουν στις εκλογές της τοπικής αυτοδιοίκησης αν δεν ήταν στην ηλικία των 21 (άρθρο 13). Με αυτήν την αλλαγή οι νέοι Δήμοι θα έχουν τη δυνατότητα να βοηθούν, να έχουν λόγο και όχι να μένουν απλοί θεατές στη ανάπτυξη του τόπου τους. Ο νόμος προβλέπει την ύπαρξη και στους δήμους αλλά και στις περιφέρειες του θεσμού του Συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης. Αυτός θα διαχειρίζεται τους πολίτες που θα κάνουν αναφορές και παράπονα για κακή διοίκηση του δήμου και της περιφέρειας, θα φροντίζει ώστε να παρέχονται καλύτερες και σε λιγότερο χρόνο υπηρεσίες στους πολίτες και τις επιχειρήσεις, θα κάνει προσπάθειες ώστε να αποφευχθούν περιπτώσεις κακοδιοίκησης και μεροληπτικών τάσεων των δήμων και των περιφερειών και θα φροντίσει ώστε τα αιρετά όργανα της Τ.Α. να μειώσουν το τόσο μεγάλο φόρτο εργασίας τους.

Ο Καλλικράτης προβλέπει και την λειτουργία της Επιτροπής Διαβούλευσης η οποία θα προσφέρει λύσεις στη δύσκολη διαδικασία διαλόγου μεταξύ πολιτών και φορέων της Τ.Α. Έτσι λοιπόν με το άρθρο 76 ορίζεται πως ο κάθε πολίτης έχει δικαίωμα να παίρνει μέρος σε συζητήσεις των εκπροσώπων της Τ.Α. να εκφράζει τις απόψεις του και να θέτει τα αιτήματά του. Ο Καλλικράτης φρόντισε για την ίδρυση 1.200 Δημοτικών e-ΚΕΠ επιπλέον που προστίθενται στα προηγούμενα 1.000 ΚΕΠ. Στόχος αυτής της ενέργειας ήταν να αυξηθεί η έννοια της άμεσης εξυπηρέτησης του πολίτη για διοικητικά θέματα. Για τους ανθρώπους με κινητικά προβλήματα που τους είναι δύσκολο να πάνε στο ΚΕΠ και στον δήμο της γειτονιάς τους, ο νόμος 3852/10 προβλέπει τη δημιουργία ειδικής υπηρεσίας (π.χ. δημοτικός ταχυδρόμος) ώστε να προσφέρει σε αυτούς τους ανθρώπους διοικητικές υπηρεσίες. Επιπλέον πραγματοποιείται η δημιουργία της έξυπνης «κάρτας του Δημότη» και προβλέπεται η δημιουργία της «κάρτας του πολίτη». Αυτές οι κάρτες θα χρησιμεύσουν στην γρήγορη παροχή ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης στους πολίτες, στην εκτύπωση πιστοποιητικών από αυτούς και στην παροχή τους με την ικανότητα να μπορούν να λαμβάνουν μέρος στα δημοψηφίσματα που πραγματοποιούνται στον τόπο τους.

Όλα τα όργανα των δήμων και όλα τα Νομικά Πρόσωπα με τον νόμο 3852 υποχρεούνται σε αναγκαστική δημοσίευση των αποφάσεών τους στο διαδίκτυο αν επιθυμούν αυτές να πραγματοποιηθούν (άρθρο 71). Έτσι εξασφαλίζεται η τήρηση των αρχών της διαφάνειας και η ικανότητα όλων των πολιτών να ενημερώνονται για τις εξελίξεις του δήμου τους, τις αποφάσεις και την διαχείριση των οικονομικών τους πόρων. Οι καινοτομίες που αναμένεται να φέρει ο Καλλικράτης συνοψίζονται παρακάτω (http://www.eleftheria.gr/images/ekdoseis/reporter_11-10.pdf):

- Καταρχάς προβλέπεται η δημιουργία οικονομικών κλίμακας παράλληλα με την αρχική λειτουργία των νέων πιο ισχυρών Δήμων που δημιουργήθηκαν μετά από συνένωση. Αυτές οι οικονομίες κλίμακας θα επέλθουν μετά από την πιο αποτελεσματική λειτουργία των υπηρεσιών που θα προσφέρει ο κάθε Δήμος μετά την εφαρμογή του Καλλικράτη, μετά από την διεύρυνση του συστήματος ηλεκτρονικής παροχής υπηρεσιών, και ύστερα από την αναμενόμενη αλλαγή της συμπεριφοράς των υπαλλήλων προς διόρθωση φαινομένων του παρελθόντος που φανέρωναν αλόγιστη σπατάλη αποθεμάτων και προμηθειών εμποδίζοντας έτσι την εξοικονόμηση πόρων.
- Κατά δεύτερον με τον Καλλικράτη προβλέπεται ότι θα μειωθούν τα έξοδα των Δήμων που προέρχονταν από αναλώσιμα προϊόντα.

Όπως αναφέρθηκε και παραπάνω ο Καλλικράτης σε σχέση με τις αρμοδιότητες του πρώτου βαθμού αυτοδιοίκησης προβλέπει την προσθήκη 220 πρόσθετων αρμοδιοτήτων. Με τις αλλαγές αυτές θα υπάρξει και μεταφορά του προσωπικού των δήμων. Αποτέλεσμα όλων αυτών των αλλαγών είναι ο προβληματισμός των Δημάρχων για την ποσότητα των πόρων. Οι Δήμαρχοι παρά την δήλωση υποχρέωσης του Υπουργείου Εσωτερικών για παροχή πόρων, αμφιβάλλουν για το αν οι πόροι καταρχάς θα αυξηθούν σε αρμονία με την αύξηση των αρμοδιοτήτων και κατά δεύτερον για το αν θα είναι αρκετοί για να καλύψουν τις ανάγκες που θα προκύψουν με την αύξηση των αρμοδιοτήτων.

Επιπλέον με τον νόμο «Καλλικράτης» προβλέπεται μείωση των ΝΠΔΔ (νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου) και των επιχειρήσεων των δήμων. Συγκεκριμένα από τα 6.000 ΝΠΔΔ και επιχειρήσεις που υπάρχουν σήμερα προβλέπεται μείωση τους σε 2.000 με τον ν.3852 (Άρθρα 194-204 του νόμου). Επίσης τα 60.000 μέλη των διοικήσεων που υπήρχαν πριν τον νόμο 3852/10 μειώνονται σε 20.000 μέλη διοικητικών συμβουλίων δημοτικών επιχειρήσεων. Στόχο αποτελεί η δημιουργία της καλύτερης δυνατής λειτουργίας των δημοτικών επιχειρήσεων και των ΝΠΔΔ που πρέπει να διέπονται από τις αρχές της διαφάνειας. Επίσης για το θεσμό των εκλογών προβλέπεται με τον νόμο «Καλλικράτης» η διεξαγωγή τους κάθε 5 χρόνια(η πενταετής θητεία θα εφαρμοστεί από τον επόμενο κύκλο εκλογών).

Η διεξαγωγή των εκλογών θα συμπίπτει και με την διεξαγωγή των ευρωεκλογών (άρθρα 9 και 114). Με τις παραπάνω αλλαγές που περιέχονται στο πρόγραμμα του ν.3852 κάθε δήμος και περιφέρεια θα μπορέσει λόγω περισσότερου χρονικού διαστήματος να λειτουργήσει πιο αποδοτικά, θα προκληθεί επίσης μεγαλύτερη συμμετοχή πολιτών στις ευρωεκλογές και οι εκλογές θα δαπανούν πολύ λιγότερους οικονομικούς πόρους του κράτους. Λόγω γεγονότων υπερδανεισμού από τους δήμους που παρατηρήθηκαν στο παρελθόν, ο νόμος 3852/10 προβλέπει περιορισμούς που αφορούν την λήψη δανείων από τους ΟΤΑ (άρθρο 264). Τα γεγονότα υπερδανεισμού δεν έβλαπταν μόνο τις οφειλές του εκάστοτε δήμου αλλά αύξαναν και τις συνολικές οφειλές του δημοσίου γι αυτό άλλωστε υπήρξε επιτακτική η ανάγκη για αλλαγή στο θεσμό των δανείων. Τα έξοδα των δήμων όπως και των περιφερειών με τον νόμο 3852/10 υποχρεούνται σε εποπτεία από το Ελεγκτικό Συνέδριο (άρθρο 275) για να αποφευχθούν μελλοντικοί κίνδυνοι και να διασφαλιστεί ο θεσμός της διαφάνειας.

Το Ελεγκτικό Συνέδριο βάση των διατάξεων του νόμου 3852/10 διενεργεί προσυμβατικό έλεγχο στους δήμους, τις περιφέρειες, τα νομικά πρόσωπα και τις

επιχειρήσεις αυτών (που συνάπτουν συμβάσεις πάνω από 100.000 ευρώ) για να διαπιστώσει εάν κατά πόσο αυτές οι συμβάσεις διέπονται από τις αρχές της νομιμότητας (άρθρο 278). Ο προσυμβατικός έλεγχος στο παρελθόν διενεργείτο μόνο για συμβάσεις άνω των 1.000.000 ευρώ και δεν περιλάμβανε ΝΠΔΔ και επιχειρήσεις της αυτοδιοίκησης. Το πρόσωπο που έλεγχε το εάν και το κατά πόσο τηρούνταν οι αρχές της νομιμότητας «ελεγκτής νομιμότητας» ήταν το κυριότερο πρόσωπο της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας των ΟΤΑ, έχαιρε 5ετους θητείας και επιλεγόταν από το Ειδικό Συμβούλιο Επιλογής Προϊσταμένων (άρθρο 216). Πριν την εφαρμογή του ν.3852 την υποχρέωση ελέγχου νομιμότητας είχε ο Γενικός Γραμματέας της Περιφέρειας που διοριζόταν από την κυβέρνηση.

Ο νόμος 3852 προβλέπει επίσης την ύπαρξη αντιδημάρχων που θα φροντίζουν για τοπικά ζητήματα, την παραμονή στους δήμους που προέκυψαν από συνένωση των περισσότερων υπηρεσιών τους, την μέριμνα για την τοποθέτηση του πολίτη στο κέντρο όλων των εξουσιών και αρμοδιοτήτων και την πρόβλεψη για ύπαρξη αντιδημάρχων και αντιπεριφερειάρχων που θα είναι αρμόδιοι για τοπικά ζητήματα (άρθρα 59 και 160 αντίστοιχα). Με τον νόμο 3852/10 παύουν να υπάρχουν Τοπικά Δημοτικά Διαμερίσματα και την θέση τους παίρνουν οι Τοπικές και Δημοτικές Κοινότητες (άρθρα 79,80-93). Με την εμφάνιση αυτών των κοινοτήτων ωφελούνται οι νέοι ισχυροί δήμοι και αναπτύσσεται η ενδοδημοτική αποκέντρωση. Για τους νέους οι προβλέψεις του νόμου έχουν να κάνουν με την δυνατότητα συμμετοχής τους στα κοινά από την ηλικία των 18 ετών. Πριν την εφαρμογή του Καλλικράτη οι νέοι δεν μπορούσαν να συμμετάσχουν στις εκλογές της τοπικής αυτοδιοίκησης αν δεν ήταν στην ηλικία των 21 (άρθρο 13). Με αυτήν την αλλαγή οι νέοι θα έχουν τη δυνατότητα να βοηθούν, να έχουν λόγο και όχι να μένουν απλοί θεατές στη ανάπτυξη του τόπου τους.

Ο νόμος προβλέπει την ύπαρξη και στους δήμους αλλά και στις περιφέρειες του θεσμού του Συμπαραστάτη του δημότη και της επιχείρησης. Αυτός θα διαχειρίζεται τους πολίτες που θα κάνουν αναφορές και παράπονα για κακή διοίκηση του δήμου και της περιφέρειας, θα φροντίζει ώστε να παρέχονται καλύτερες και σε λιγότερο χρόνο υπηρεσίες στους πολίτες και τις επιχειρήσεις, θα κάνει προσπάθειες ώστε να αποφευχθούν περιπτώσεις κακοδιοίκησης και μεροληπτικών τάσεων των δήμων και των περιφερειών και θα φροντίσει ώστε τα αιρετά όργανα της Τ.Α. να μειώσουν το τόσο μεγάλο φόρτο εργασίας τους. Ο Καλλικράτης προβλέπει και την λειτουργία της Επιτροπής Διαβούλευσης η οποία θα προσφέρει λύσεις στη δύσκολη διαδικασία διαλόγου μεταξύ πολιτών και φορέων της Τ.Α. Έτσι λοιπόν με το άρθρο 76 ορίζεται

πως ο κάθε πολίτης έχει δικαίωμα να παίρνει μέρος σε συζητήσεις των εκπροσώπων της Τ.Α. να εκφράζει τις απόψεις του και να θέτει τα αιτήματά του.

Ο Καλλικράτης φρόντισε για την ίδρυση 1.200 Δημοτικών e-ΚΕΠ επιπλέον που προστίθενται στα προηγούμενα 1.000 ΚΕΠ. Στόχος αυτής της ενέργειας ήταν να αυξηθεί η έννοια της άμεσης εξυπηρέτησης του πολίτη για διοικητικά θέματα. Για τους ανθρώπους με κινητικά προβλήματα που τους είναι δύσκολο να πάνε στο ΚΕΠ και στον δήμο της γειτονιάς τους, ο νόμος 3852/10 προβλέπει τη δημιουργία ειδικής υπηρεσίας (π.χ. δημοτικός ταχυδρόμος) ώστε να προσφέρει σε αυτούς τους ανθρώπους διοικητικές υπηρεσίες. Επιπλέον πραγματοποιείται η δημιουργία της έξυπνης «κάρτας του Δημότη» και προβλέπεται η δημιουργία της «κάρτας του πολίτη». Αυτές οι κάρτες θα χρησιμεύσουν στην γρήγορη παροχή ηλεκτρονικής εξυπηρέτησης στους πολίτες, στην εκτύπωση πιστοποιητικών από αυτούς και στην παροχή τους με την ικανότητα να μπορούν να λαμβάνουν μέρος στα δημοψηφίσματα που πραγματοποιούνται στον τόπο τους. Όλα τα όργανα των δήμων και όλα τα Νομικά Πρόσωπα με τον νόμο 3852 υποχρεούνται σε αναγκαστική δημοσίευση των αποφάσεών τους στο διαδίκτυο αν επιθυμούν αυτές να πραγματοποιηθούν (άρθρο 71). Έτσι εξασφαλίζεται η τήρηση των αρχών της διαφάνειας και η ικανότητα όλων των πολιτών να ενημερώνονται για τις εξελίξεις του δήμου τους, τις αποφάσεις και την διαχείριση των οικονομικών τους πόρων.

Σήμερα οι κύριες αρμοδιότητες των ΟΤΑ αναφέρονται στους νόμους περί ΟΤΑ ή ορίζονται από το σύνταγμα. *Ωστόσο θετική εξέλιξη των καιρών αποτελεί το γεγονός ότι μπορούν να αναλαμβάνουν και αρμοδιότητες για συγκεκριμένα θέματα. Μπορούν να ασκούν πρωτοβουλίες επί όλων των θεμάτων αρκεί αυτές να μην έχουν αφαιρεθεί από αυτούς επίσημα ή να έχουν ανατεθεί σε άλλη αρχή. Για να ανατεθούν αρμοδιότητες σε άλλη αρχή πρέπει να εξετάζονται πρώτα κάποια κριτήρια όπως το πόσο ευρύ θα είναι ένα έργο και πόσους οικονομικούς πόρους απαιτεί ώστε μετέπειτα να ανατεθεί στον κατάλληλο οργανισμό τοπικής αυτοδιοίκησης. Από τη στιγμή ανάθεσης αρμοδιοτήτων σε ένα ΟΤΑ κανένας κρατικός φορέας ή οποιοσδήποτε άλλος δεν έχει το δικαίωμα να τις περιορίσει ή να τις αμφισβητήσει (στα πλαίσια που ορίζει ο νόμος). Αν τους ανατεθούν αρμοδιότητες από μια κεντρική ή περιφερειακή αρχή οι ΟΤΑ μπορούν και οφείλουν να δρουν ελεύθερα κατά δική τους βούληση και πάντα προσαρμοζόμενοι στις ανάγκες του τόπου τους και εναρμονισμένοι με τον βασικό στόχο: την ανάπτυξη του τόπου που βρίσκονται.*

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΔΗΜΩΝ

Ο Ν.3852 λοιπόν στοχεύει στην λειτουργία της Εκτελεστικής Επιτροπής η οποία θα φροντίζει για το πολιτικό κομμάτι και θα περιέχει στην ομάδα της τον δήμαρχο και τους αντιδημάρχους. Η Οικονομική Επιτροπή θα ελέγχει τα οικονομικά κάθε δήμου και θα περιέχει στην ομάδα της τον αρμόδιο αντιδήμαρχο και το λιγότερο 6 και το περισσότερο 10 μέλη. Ο αριθμός εξαρτάται από το μέγεθος του δημοτικού συμβουλίου. Σε περιπτώσεις δήμων που βρίσκονται σε περιοχές που έχουν πάνω από 10.000 κατοίκους προβλέπεται η οργάνωση της Επιτροπής Ποιότητας Ζωής που θα φροντίζει για θέματα χωροταξικά, πολεοδομικά και περιβαλλοντικά. Τα άτομα που θα απαρτίζουν την ομάδα αυτής της επιτροπής είναι και εδώ ο αρμόδιος αντιδήμαρχος και από 6 ως 10 μέλη.

Προβλέπεται η ύπαρξη μιας νέας Δημοτικής Επιτροπής Διαβούλευσης για δήμους άνω των 10.000 κατοίκων όπου θα είναι γνωμοδοτικό όργανο με 25 ως 50 μέλη που αντιπροσωπεύουν φορείς της τοπικής κοινωνίας και τους δημότες. Προβλέπεται επίσης η ύπαρξη του Συμπαραστάτη του Δημότη και της Επιχείρησης για δήμους με πάνω από 20.000 κατοίκους, που θα είναι ένα άτομο με ισχύ το οποίο θα προκύπτει μετά από απόφαση των 2/3 του δημοτικού συμβουλίου. Το άτομο αυτό θα διαχειρίζεται τα παράπονα των πολιτών που αφορούν τη διοίκηση των δήμων. Για τους δήμους με οφειλές που ξεπερνούσαν το ποσοστό των τακτικών εσόδων που λάμβαναν ανά έτος ο ν.3852/10 προβλέπει ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης.

Αυτό το πρόγραμμα θα στοχεύσει σε δημιουργία εφευρετικών αλλαγών (π.χ. ίδρυση ηλεκτρονικών δημοτικών ΚΕΠ) και θα χρηματοδοτείται από τον ειδικό Λογαριασμό Εξυγίανσης και Αλληλεγγύης της Αυτοδιοίκησης. 8) Θεσμοθετείται ειδικό πρόγραμμα εξυγίανσης στο οποίο υπάγονται οι υπερχρεωμένοι Δήμοι, (άρθρο 262). Στις περιπτώσεις που η εξυγίανση αφορά μόνο έναν από τους ΟΤΑ που συνενώνονται, το πρόγραμμα εφαρμόζεται για τον συγκεκριμένο συνενούμενο υπερχρεωμένο δήμο που αποτελεί μέρος του νέου καλλικράτειου Δήμου.

2.4 ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ (ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ)

Οι δευτεροβάθμιοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης δημιουργήθηκαν με σκοπό την διαχείριση και την επίλυση των τοπικών ζητημάτων με πιο άμεσο τρόπο. Ο επαναπροσδιορισμός της περιφερειακής αυτοδιοίκησης και αποκέντρωσης στάθηκε αναγκαίος για την προαγωγή της οικονομικής ανάπτυξης και στηρίχτηκε πάνω στο υφιστάμενο επίπεδο οικονομίας της Ελλάδας στους κανονισμούς που προκύπτουν από τον χωροταξικό σχεδιασμό και τις ανάγκες αντίδρασης στον διεθνή όλο και αυξανόμενο ανταγωνισμό που υπάρχει για την ταχύτερη ανάπτυξη των Περιφερειών. Υπάρχει η ανάγκη να χρησιμοποιηθούν με τον καλύτερο δυνατό τρόπο και να εξοικονομηθούν οι πόροι που προκύπτουν από την υφιστάμενη περιφερειακή πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/ekthesi_synepeivn_kallikraths_9_6_2010.pdf).²⁸

Πλέον οι αλλαγές που καλούνται να πραγματοποιηθούν στις Περιφέρειες εναρμονίζονται και ακολουθούν τους Συνταγματικούς κανόνες της Ελλάδας, τα αναπτυξιακά προγράμματα που πραγματοποιούνται στη χώρα, τα βήματα που προωθούνται από τον χωροταξικό σχεδιασμό και τέλος εναρμονίζονται με ότι συμβουλεύουν τα διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (http://www.eetaa.gr/kallikratis/nomosxedio/Ekthesi_Sinepeion_Rithmisis.pdf).²⁹ Η λειτουργία των διοικήσεων των περιφερειών φαίνεται πια πως ωφελεί πιο ουσιαστικά την κοινωνία και προωθεί την ανάπτυξη του τόπου αλλά και της περιφέρειας. Γεγονός βέβαια αποτελεί το ότι οι περιφέρειες μπορούν πάντα να δέχονται αλλαγές θετικές που θα τις καθιστούν όλο και πιο αποτελεσματικές για τον πολίτη και γενικότερα την κοινωνία. Έτσι σήμερα στόχο αποτελεί και η προώθηση μελλοντικών αλλαγών που θα φανούν χρήσιμες. Οι 13 υφιστάμενες περιφέρειες της Ελλάδας καλούνται πια να εξεταστούν για να φανεί κατά πόσο το κόστος λειτουργίας τους εναρμονίζεται με τα αποτελέσματα που επιφέρουν. Είναι φανερό πως η διαπίστωση μεγάλου κόστους λειτουργίας σε σχέση με ένα μικρό ποσοστό οφέλους που

²⁸

http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/ekthesi_synepeivn_kallikraths_9_6_2010.pdf

²⁹ http://www.eetaa.gr/kallikratis/nomosxedio/Ekthesi_Sinepeion_Rithmisis.pdf

προσέφεραν στην κοινωνία προκάλεσαν την ανάγκη για μια νέα σειρά αλλαγών που θα τις κάνουν πιο αποτελεσματικές και ωφέλιμες προς την κοινωνία.

Ωστόσο οι αλλαγές που έχουν πραγματοποιηθεί μέχρι σήμερα στις περιφέρειες είτε αυτές που προγραμματίζεται να πραγματοποιηθούν εκτός από τις θετικές όψεις έχουν και αρνητικές. Στα αρνητικά κατατάσσεται το γεγονός της ύπαρξης πολλών περιφερειακών προγραμμάτων που έχουν πραγματοποιηθεί από τις περιφέρειες και βάσει αυτών έχουν δημιουργηθεί στελέχη έμπειρα, με μια μελλοντική αλλαγή λοιπόν στους δευτεροβάθμιους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης θα μπορούσε να εμποδιστεί η ομαλή πραγμάτωση επόμενων περιφερειακών προγραμμάτων του ΕΣΠΑ, κάτι που θα προκαλούσε πλήγμα στα οικονομικά των Περιφερειών. Τέλος πρέπει να αναφερθεί ότι μία πιθανή μελλοντική μετατροπή στον χάρτη των Περιφερειών της Ελλάδας θα προκαλούσε προβλήματα καθώς κάθε μία από τις 13 περιφέρειες της Ελλάδας φροντίζει και ένα συγκεκριμένο γεωγραφικό τόπο. Η αλλαγή των ορίων τους λοιπόν θα μπορούσε να πλήξει κάποια ή και κάποιες γεωγραφικές τοποθεσίες.

Σε αυτό το σημείο είναι ανάγκη να προσδιοριστεί η έννοια της Περιφέρειας. Περιφέρειες λοιπόν ονομάζονται οι 13 υφιστάμενοι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης δεύτερου βαθμού που υπάρχουν στην Ελλάδα. Σε κάθε διευρυμένη περιοχή της χώρας, αντιστοιχεί και μία περιφέρεια με σταθερή έδρα και συγκεκριμένο αριθμό κατοίκων. Εξαιρέση αποτελεί η περιοχή του Αγίου Όρους. Κάθε μία από αυτές τις περιφέρειες έχει συγκεκριμένη έκταση, αναπτύσσει δικές της αυτόνομες υπηρεσίες, διαθέτει το δικό της προϋπολογισμό και τα δικά της διοικητικά όργανα, τα οποία εκλέγονται κατόπιν καθολικής ψηφοφορίας. Οι νέες περιφέρειες που δημιουργήθηκαν αντικατέστησαν τις καταργούμενες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις. Με αυτόν τον τρόπο οι πρώην 54 νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις, οι 3 διευρυμένες νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις και τα 19 επαρχεία αντικαταστάθηκαν από τις 13 νέες διοικητικές περιφερειακές αυτοδιοικήσεις.

Θέματα μητροπολιτικού χαρακτήρα τα οποία προέκυψαν από τη συρρίκνωση των πρώην νομαρχιών στη πόλη της Αθήνας και στη Θεσσαλονίκη αντιμετωπίστηκαν με ειδικές ρυθμίσεις. Οι νέες περιφέρειες έχουν συγκεκριμένα όρια στα οποία συγκέντρωσαν τα απαραίτητα δημογραφικά, κοινωνικά και οικονομικά μεγέθη έτσι ώστε να επιτελεστεί αποτελεσματικότερο έργο στο σχεδιασμό, προγραμματισμό και στην υλοποίηση της ανάπτυξης και της διατήρησης της κοινωνικής συνοχής. Οι αρμοδιότητες που έχουν πλέον οι νέες περιφερειακές αυτοδιοικήσεις έχουν

αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση εκτός από αυτές που έχουν κρατικό χαρακτήρα και παρέμειναν στην αποκεντρωμένη κρατική διοίκηση (www.elliniko.gr/uplds/File/pdf/.../keimeno_dimosias_diabouleusis.doc).

Με την ανάληψη αυτής της ομάδας αρμοδιοτήτων ελπίζεται πως αυτές θα ωφελήσουν πιο άμεσα τους πολίτες και θα ευδοκιμήσουν περαιτέρω, ασκούμενοι σε περιφερειακό επίπεδο. Επίσης προβλέπεται η παροχή στις περιφερειακές αυτοδιοικήσεις πρόσθετων αρμοδιοτήτων (περίπου 304 νέες αρμοδιότητες). Πιο συγκεκριμένα οι περιφέρειες αναλαμβάνουν να διεκπεραιώσουν τις αρμοδιότητες της κρατικής περιφέρειας με εξαίρεση όσες διέπονται από κρατικό χαρακτήρα και οι οποίες επιβάλλεται να διευθετηθούν από την κρατική διοίκηση αποκεντρωμένης μορφής. Με τις αλλαγές στις περιφερειακές αυτοδιοικήσεις, αυτές μετατρέπονται σε οργανισμούς που βάζουν στο επίκεντρο την πραγμάτωση της ανάπτυξης, για αυτές στόχο αποτελεί το να προωθήσουν και να προάγουν τον αναπτυξιακό προγραμματισμό.

Οι περιφέρειες οφείλουν βάση υφιστάμενου συστήματος να διευθετούν αρμοδιότητες που η διαφορά τους με τις προηγούμενες έγκειται στο εύρος τους. Δημιουργείται πλέον η ανάγκη για ανάληψη ευρύτερων αρμοδιοτήτων. Αρμοδιότητες όπως ο αναπτυξιακός σχεδιασμός, η μέριμνα για τη δημόσια υγεία και η δημιουργία έργων που ακολουθούν τον θεσμό της επιθυμητής αποκέντρωσης από τους κρατικούς φορείς. Οι περιφέρειες οφείλουν κυρίως να οργανώνουν ένα ή παραπάνω σχέδια όσον αφορά τις πολιτικές που πρέπει να ρυθμιστούν και να πραγματοποιηθούν και σχετίζονται με θέματα του τόπου της κάθε περιφέρειας. Επίσης στις περιφέρειες σε περίπτωση ανάγκης μπορούν να μεταφερθούν και έκτακτες αρμοδιότητες που μέχρι χθες αποτελούσαν αρμοδιότητες της κεντρικής διοίκησης μόνο αν αυτές τους ανατεθούν με νόμο.

Πιο συγκεκριμένα όσον αφορά την αποκέντρωση των αρμοδιοτήτων και την μεταφορά των πόρων και του προσωπικού οι αλλαγές που επήλθαν ήταν:

Με την εφαρμογή του νόμου 3852/2010 οι περιφέρειες αναλαμβάνουν όλες εκείνες τις αρμοδιότητες οι οποίες σχετίζονται με αναπτυξιακό περιφερειακό προγραμματισμό. Ενώ παλιά ο αναπτυξιακός προγραμματισμός άνηκε στην κρατική περιφέρεια πλέον το σύνολο των αρμοδιοτήτων που σχετίζονται με αυτόν μετακινείται και πλέον αποτελεί έργο προς διεκπεραίωση της περιφέρειας. Οι περιφέρειες έχουν της υποχρέωση όχι μόνο να διαμορφώνουν και να πραγματοποιούν τα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα αλλά και να λαμβάνουν μέρος στο

στάδιο της διαμόρφωσης και της υλοποίησης του εθνικού στρατηγικού πλαισίου αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013). Επιπλέον προστίθενται σε αυτές αρμοδιότητες προς διοίκηση των υδάτινων πόρων.

Σε σχέση με την ύπαρξη των Αυτοτελών Υγειονομικών Περιφερειών αυτές παλιά επιτηρούνταν από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ενώ με τον νόμο «Καλλικράτης» οι αρμοδιότητες που άνηκαν στις Δημόσιες Υγειονομικές Περιφέρειες είναι πια υπό την δικαιοδοσία της περιφέρειας. Σχετικά με το ζήτημα των οδικών δικτύων ο νόμος με την εφαρμογή του μετέφερε τις αρμοδιότητες της δημιουργίας, της φροντίδας και της αναμόρφωσης των οδών στην περιφέρεια ενώ παλαιότερα τις αρμοδιότητες αυτές κατείχαν οι κρατικές περιφέρειες και οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις. Ότι είχε να κάνει με τα αντιπλημμυρικά έργα, τα έργα περί συγκοινωνιών, τα κτιριακά έργα, τα ηλεκτρομηχανολογικά και τα λιμενικά παλαιότερα ήταν υπό την αιγίδα της Κρατικής Περιφέρειας και του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων ενώ με τον Ν.3852/10 πλέον τα έργα αυτά αποτελούν αρμοδιότητα της περιφέρειας. Αρμοδιότητα των περιφερειών αποτελούν και επίσης και όσα έργα πραγματοποιήθηκαν σε περιφερειακό επίπεδο από την Ειδική Υπηρεσία Δημόσιων Έργων (Ε.Υ.Δ.Ε).

Η ειδική κατηγορία εγγειοβελτιωτικών έργων ενώ πριν τον νόμο «Καλλικράτης» ήταν υπό την δικαιοδοσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μετά την εφαρμογή του νόμου 3852/10 η περιφέρεια οφείλει να φροντίζει για την υλοποίηση αυτού του είδους έργων. Ζητήματα κατάρτισης, έλεγχου και λειτουργικής υποστήριξης των Δημόσιων ΙΕΚ πριν τον νόμο 3852/2010 διεκπεραιώνονταν από το Υπουργείο Παιδείας , Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, μετά από την εφαρμογή του περνούν στα χέρια της περιφέρειας. Η ύπαρξη Αθλητικών Κέντρων Περιφερειακού χαρακτήρα όπως είναι φυσικό καθιστά αναγκαία και την ύπαρξη της αρμόδιας για αυτά ομάδας που θα ρύθμιζε τα σχετικά με αυτά ζητήματα. Πριν τον νόμο 3852/2010 το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού φρόντιζε για οτιδήποτε σχετικό με τα αθλητικά κέντρα περιφερειακού χαρακτήρα.

2.5 ΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΝΟΜΟ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ

Τον Ιανουάριο του 2011 το σχέδιο Καλλικράτης ρυθμίζει και προσδίδει στις περιφέρειες τον τωρινό τους χαρακτήρα. Οι περιφέρειες πλέον ορίζεται πως θα χαίρουν ολοκληρωτικής δημοσιονομικής και διοικητικής αυτονομίας, θα περιλαμβάνουν όργανα που θα ψηφίζονται από τους πολίτες (συγκεκριμένα ο

περιφερειάρχης και το περιφερειακό συμβούλιο) και θα καλύπτουν τις αρμοδιότητες που μέχρι χθες άνηκαν στις νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις τις οποίες κατακερμάτισε ο Ν.3852/10. Ενώ ανάλαβαν νέες αρμοδιότητες κάποιες από τις παλιές τους παύουν πλέον να τους ανήκουν και αναλαμβάνονται από την κρατική διοίκηση διοίκησης μέσω των αποκεντρωμένων διοικήσεων. Πιο συγκεκριμένα ο δεύτερος βαθμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, οι περιφέρειες με τον νόμο «Καλλικράτης» δέχονται αλλαγές οι οποίες παρατίθενται παρακάτω:

- Ενώ πριν την εφαρμογή του νόμου «Καλλικράτης» ο νομάρχης θεωρούνταν το κεντρικό όργανο εξουσιών τώρα ορίζεται πως η περιφέρεια ως ένωση θα αποφασίζει συλλογικά για την λειτουργία της και κατ' επέκταση ο περιφερειάρχης θα χάνει πολλές από τις εξουσίες του.
- Ενώ παλιότερα υπήρχαν αντινομάρχες που ασχολούνταν με ένα θέμα πλέον ορίζονται αντιπεριφερειάρχες που αναλαμβάνουν αρμοδιότητες σε τοπικό επίπεδο.
- Όσον αφορά την νομαρχιακή επιτροπή αυτή με τον νόμο «Καλλικράτης» αλλάζει ονομασία και πλέον ονομάζεται οικονομική επιτροπή. Επιπλέον ενώ στο παρελθόν η νομαρχιακή επιτροπή κατείχε πολλών ειδών αρμοδιότητες, πλέον αποκτά αρμοδιότητες που επικεντρώνονται στη ορθή λειτουργία των οικονομικών των περιφερειών και του ελέγχου τους. Φροντίζει να πραγματοποιείται ο επιθυμητός προϋπολογισμός.
- Για το θέμα των αποφάσεων και τη δημοσιοποίησή τους ενώ πριν τον νόμο αυτές δημοσιεύονταν στο κατάστημα νομαρχίας πλέον επιβάλλεται να δημοσιεύονται στο διαδίκτυο (αν δεν δημοσιευτούν δεν θα μπορέσουν να ισχύσουν).

Σχετικά με τη διαβούλευση

- Ο νόμος «Καλλικράτης» από την στιγμή που κατοχυρώθηκε συνταγματικά επέτρεψε τη παροχή (από την νέα επιτροπή διαβούλευσης) δυνατότητας να συμμετέχουν άτομα από κάθε τοπική κοινωνία στις συζητήσεις των περιφερειών ενώ στο παρελθόν κάτι τέτοιο ήταν αδύνατον να συμβεί καθώς δεν είχε ιδρυθεί κάποιος θεσμός ανάλογος της επιτροπής διαβούλευσης
- Επιπλέον μετά τον νόμο 3852/2010 καθιερώνεται ο θεσμός του «Συμπαράσταση του πολίτη και της επιχείρησης» και έτσι κάθε πολίτης που ήθελε να συζητήσει τις διαφωνίες του με τις υπηρεσίες που παρείχε η νομαρχία που υπαγόταν αντί να απευθύνεται κατά αποκλειστικότητα στον νομάρχη όπως ίσχυε παλαιότερα

μπορούσε πλέον να απευθύνεται στον θεσμό αυτό που δημιουργήθηκε για αυτόν τον λόγο.

Σχετικά με τα οικονομικά των αυτοδιοικούμενων Περιφερειών ο Ν.3852/10

- Στο παρελθόν οι νομαρχίες είχαν τη δυνατότητα να παίρνουν δάνεια αφού το αποφάσιζε το συμβούλιο και μάλιστα χωρίς να υπάρχει καθορισμένο μέγιστο χρηματικό όριο, κάθε δήμος και κάθε νομαρχία για να λάβει κάποιο δάνειο δεν χρειαζόταν να αποδείξει πως είναι σε θέση να το αποπληρώσει. Με τον νέο νόμο 3852/10 ορίζονται περιορισμοί που αφορούν την λήψη δανείων από τις περιφέρειες. Έτσι ορίζεται ότι το κόστος που απαιτείται κάθε χρόνο για να εξυπηρετείται η δημόσια πίστη κάθε περιφέρειας δεν πρέπει να ξεπερνά το 5,5% των τακτικών εσόδων που έχει κάθε χρόνο. Επιπλέον ορίζεται πως κάθε περιφέρεια που επιθυμεί την λήψη δανείου δεν μπορεί να την πραγματοποιήσει εάν το ποσό οφειλής της ξεπερνά το ποσοστό των εσόδων που είχε στο σύνολο. Όταν λέμε συνολική οφειλή της περιφέρειας εννοούμε όλες εκείνες τις υποχρεώσεις που έχει (είτε μακροπρόθεσμες είτε βραχυπρόθεσμες).
- Πριν την εφαρμογή του νόμου «Καλλικράτης» οι νομαρχίες που υπήρχαν δεν όφειλαν να σχεδιάζουν και να υλοποιούν οικονομικό σχεδιασμό διάρκειας τεσσάρων ετών. Τα πράγματα αλλάζουν με την εφαρμογή του νόμου 3852/10 καθώς πλέον οι περιφέρειες οφείλουν να ετοιμάζουν το επιχειρησιακό τους πρόγραμμα μέσα στους πρώτους εννέα μήνες κάθε πενταετίας.
- Την εποχή ύπαρξης των νομαρχιών αυτές δεν ακολουθούσαν ειδική μέθοδο κάθε φορά που επιθυμούσαν να σχεδιάσουν τον ετήσιο προϋπολογισμό τους επειδή δεν υπήρχε η δυνατότητα αυτής της ενέργειας. Με την ύπαρξη όμως του νόμου 3852/10 αυτό αλλάζει. Η εκτελεστική επιτροπή εξετάζει τις προτάσεις της περιφέρειας σχετικά με το ετήσιο πρόγραμμα δράσης και με τον προϋπολογισμό και στη συνέχεια ενημερώνει την οικονομική επιτροπή η οποία μετά σχεδιάζει τις προτάσεις για τον προϋπολογισμό και το ετήσιο πρόγραμμα δράσης και μετά τις καταθέτει στο περιφερειακό συμβούλιο.
- Επιπλέον με τον νόμο 3852/10 αλλάζουν και τα πράγματα σχετικά με την ενημέρωση των πολιτών. Ενώ παλαιότερα οι πολίτες δεν μπορούσαν εύκολα να ενημερωθούν για την οικονομική κατάσταση των νομαρχιών πλέον με την δημοσίευση του των οικονομικών του προϋπολογισμού και της τριμηνιαίας έκθεσης για την πορεία του στο διαδίκτυο, στην ιστοσελίδα της εκάστοτε

περιφέρειας (όπως ψήφισε το περιφερειακό συμβούλιο) η ενημέρωση είναι εφικτή.

- Για τον προϋπολογισμό των νομαρχιών και για την οριστικοποίηση του, αυτός περνούσε από τον έλεγχο του Υπουργού Οικονομικών. Αν ο ίδιος δεν τον θεωρούσε ορθό είχε τη δυνατότητα να ζητήσει αλλαγές και την επανακατάθεση του στο Υπουργείο Οικονομικών. Με τον νόμο «Καλλικράτης» πλέον ο προϋπολογισμός καθώς και το ετήσιο πρόγραμμα δράσης, η εισηγητική έκθεση της οικονομικής επιτροπής και οι αποφάσεις του περιφερειακού συμβουλίου που αφορούν την υποχρέωση καταβολής των φόρων, τελών, δικαιωμάτων και εισφορών, πλέον δεν ελέγχονται από τον Υπουργό Οικονομικών αλλά από τον Ελεγκτή Νομιμότητας. Σε περίπτωση που ο ελεγκτής εντοπίσει αδυναμίες στον προϋπολογισμό τον επιστρέφει και ζητά από το Περιφερειακό Συμβούλιο να τον τροποποιήσει μέσα σε διάστημα ενός μήνα.
- Ενώ πριν τον νόμο 3852/10 δεν υπήρξε οποιαδήποτε ρύθμιση περί ελέγχου των σταδίων σχεδιασμού του προϋπολογισμού πλέον με τον νόμο 3852/10 η οικονομική επιτροπή καταθέτει στο περιφερειακό συμβούλιο την υποχρέωση για τριμηνιαία έκθεση των αποτελεσμάτων σχεδιασμού του προϋπολογισμού.

Με την εφαρμογή του νόμου 3852/2010 οι περιφέρειες αναλαμβάνουν όλες εκείνες τις αρμοδιότητες οι οποίες σχετίζονται με αναπτυξιακό περιφερειακό προγραμματισμό. Ενώ παλιά ο αναπτυξιακός προγραμματισμός άνηκε στην κρατική περιφέρεια πλέον το σύνολο των αρμοδιοτήτων που σχετίζονται με αυτόν μετακινείται και πλέον αποτελεί έργο προς διεκπεραίωση της περιφέρειας. Οι περιφέρειες είχαν της υποχρέωση όχι μόνο να διαμορφώνουν και να πραγματοποιούν τα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα αλλά και να λαμβάνουν μέρος στο στάδιο της διαμόρφωσης και της υλοποίησης του εθνικού στρατηγικού πλαισίου αναφοράς (Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013).Επιπλέον προστίθενται αρμοδιότητες προς διοίκηση των υδατικών πόρων. Σε σχέση με την ύπαρξη των Αυτοτελών Υγειονομικών Περιφερειών αυτές παλιά επιτηρούνταν από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ενώ με τον νόμο «Καλλικράτης» οι αρμοδιότητες που άνηκαν στις Δημόσιες Υγειονομικές Περιφέρειες είναι πια υπό την δικαιοδοσία της περιφέρειας.

Σχετικά με το ζήτημα των οδικών δικτύων ο νόμος με την εφαρμογή του μετέφερε τις αρμοδιότητες της δημιουργίας, της φροντίδας και της αναμόρφωσης των οδών

στην περιφέρεια ενώ παλαιότερα τις αρμοδιότητες αυτές κατείχαν οι κρατικές περιφέρειες και οι νομαρχιακές αυτοδιοικήσεις. Ότι είχε να κάνει με τα αντιπλημμυρικά έργα, τα έργα περί συγκοινωνιών, τα κτιριακά έργα, τα ηλεκτρομηχανολογικά και τα λιμενικά παλαιότερα ήταν υπό την αιγίδα της Κρατικής Περιφέρειας και του Υπουργείου Υποδομών Μεταφορών και Δικτύων ενώ με τον Ν.3852/10 πλέον τα έργα αυτά αποτελούν αρμοδιότητα της περιφέρειας. Αρμοδιότητα των περιφερειών αποτελούν και επίσης και όσα έργα πραγματοποιήθηκαν σε περιφερειακό επίπεδο από την Ειδική Υπηρεσία Δημόσιων Έργων (Ε.Υ.Δ.Ε).

Η ειδική κατηγορία εγγειοβελτιωτικών έργων ενώ πριν τον νόμο «Καλλικράτης» ήταν υπό την δικαιοδοσία του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων, μετά την εφαρμογή του νόμου 3852/10 η περιφέρεια οφείλει να φροντίζει για την υλοποίηση αυτού του είδους έργων. Ζητήματα κατάρτισης, έλεγχου και λειτουργικής υποστήριξης των Δημόσιων ΙΕΚ πριν τον νόμο 3852/2010 διεκπεραιώνονταν από το Υπουργείο Παιδείας , Δια Βίου Μάθησης και Θρησκευμάτων, μετά από την εφαρμογή του περνούν στα χέρια της περιφέρειας. Η ύπαρξη Αθλητικών Κέντρων Περιφερειακού χαρακτήρα όπως είναι φυσικό καθιστά αναγκαία και την ύπαρξη της αρμόδιας επ'αυτών ομάδας που θα ρύθμιζε τα σχετικά με αυτά ζητήματα. Πριν τον νόμο 3852/2010 το Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού φρόντιζε για οτιδήποτε σχετικό σε τα αθλητικά κέντρα περιφερειακού χαρακτήρα ενώ μετά η περιφέρεια.

Με τον νόμο 3852/2010 οι τότε 13 υπάρχουσες Διοικητικές Περιφέρειες αντικαθίστανται από μόλις 7 Γενικές Διοικήσεις. Οι υπάλληλοι που πλαισίωναν την κάθε Γενική Διοίκηση προέρχονταν από τις Περιφέρειες. Αρμοδιότητες των νέων αυτών Γενικών Διοικήσεων αποτελούν:

- Οι γενικές κρατικές υποθέσεις που δεν δύναται να αναληφθούν από την Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση (όπως θέματα χωροταξικά, πολεοδομικά, περιβαλλοντικά, μεταναστευτικά κ.α.) που στο παρελθόν διευθετούνταν από τις Διοικητικές Περιφέρειες.
- Οι κρατικές αρμοδιότητες που με τον καιρό περνούσαν στη υποχρέωση της περιφέρειας (θεσμός αποκέντρωσης)
- Κλαδικά αποκεντρωμένες κρατικές υπηρεσίες που ανήκουν στα υπουργεία. Αυτές μεταφέρονται στις Γενικές Διοικήσεις κατά περίπτωση και αποτελούν σύγχρονη εξέλιξη καθώς μέχρι και πριν την εφαρμογή του Ν.3852/10 αυτές δεν αποτελούσαν αρμοδιότητες των Διοικητικών Περιφερειών εντάσσονται όσες

κρατικές αρμοδιότητες σταδιακά αποκεντρώνονται επειδή δεν είναι απαραίτητο να ασκούνται από την κεντρική διοίκηση, διευκολύνοντας την αποτελεσματική άσκηση του επιτελικού, συντονιστικού και ελεγκτικού της ρόλου.

2.6 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΟΤΑ

Όσο αφορά τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα του θεσμού θα πρέπει να τα ξεχωρίσουμε σε αυτά που αφορούν τα δύο προαναφερθέντα σχέδια νόμου και τις συνέπειες που είχαν στις τοπικές κοινωνίες είτε με κριτήριο την οικονομία είτε την κοινωνική συνοχή. Επιπροσθέτως, αυτός καθ' εαυτός ο ρόλος των Ο.Τ.Α. και η ανταπόκρισή του στην καθημερινότητα του πολίτη έχει και αυτός πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα. Όπως κάθε οργανισμός έτσι και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης α' και β' βαθμού με την λειτουργία τους δημιουργούν όχι μόνο πλεονεκτήματα αλλά δύναται να προκαλέσουν και μειονεκτήματα σε διάφορους τομείς. Μειονέκτημα θα μπορούσαμε να πούμε ότι θεωρείται κάθε έργο ή ενέργεια που προκύπτει από την λειτουργία των ΟΤΑ και προκαλεί αρνητικές συνέπειες στην τοπική κοινωνία. Τα προβλήματα που μπορούν να προκληθούν από τους ΟΤΑ μπορούν είτε να αφορούν την οικονομία των τοπικών κοινωνιών είτε την κοινωνική συνοχή.

Πλεονέκτημα θα μπορούσε να θεωρηθεί κάθε έργο ή ενέργεια προερχόμενο/η από κάποιον ΟΤΑ το/η οποίο/α προκαλεί θετικές συνέπειες στην τοπική κοινωνία είτε αυτές έχουν να κάνουν με την συνοχή της είτε με την οικονομία της. Επιπλέον θα μπορούσαμε να προσθέσουμε πως αυτός καθαυτός ο ρόλος των ΟΤΑ και η θετική ή αρνητική του επίδραση στη ζωή των πολιτών δημιουργεί και αυτός μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα.

ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Πριν την δομική αλλαγή των ΟΤΑ τα προβλήματα επικεντρωνόντουσαν στην ύπαρξη δήμων που η λειτουργία τους απαιτούσε μεγάλα έξοδα και επέφερε λιγιστά οφέλη, οι υπηρεσιακοί παράγοντες τους δεν κατάφερναν να φέρουν τα επιθυμητά αποτελέσματα και έτσι οι υπηρεσίες που παρείχε ο δήμος στους πολίτες ήταν λίγες αριθμητικά και όχι όσο αξιόλογες και άμεσες όφειλαν να είναι. Με την νέα πνοή που δίνουν οι μετατροπές που γίνονται στο σχεδιασμό της δομής των ΟΤΑ αυτοί θα μπορέσουν α) να οργανώσουν και να σχεδιάσουν τις υπηρεσίες τους, β) να

καλύτερεύσουν τις επιχειρήσεις τους, γ) να εκμεταλλευτούν τις εμπειρίες και τις ικανότητες τους προς όφελος τους και προς όφελος της κοινωνίας, δ) να προσεγγίσουν και να επιδιώξουν να λάβουν τα απαραίτητα κονδύλια και προγράμματα που στο παρελθόν δεν κατάφεραν να λάβουν από κοινοτικούς και εθνικούς πόρους.

Στόχος είναι να ωφεληθεί η παραγωγικότητα των δήμων γι αυτό και αυτοί αποκτούν καινούργιες τακτικές οργάνωσης και λειτουργίας, καλύτερεύουν τις συνθήκες παροχής υπηρεσιών προς τους πολίτες τους και προστατεύονται από βοηθητικούς μηχανισμούς και μηχανισμούς ελέγχου. Με την μεγαλύτερη παραγωγικότητα των Δήμων θα ωφεληθεί και η οικονομία της χώρας αφού αναμένεται να συρρικνωθούν τα έξοδα των Δήμων με την καλύτερη χρήση των ανθρώπινων πόρων τους, να αυξηθούν τα έσοδα του Δήμου με την καλύτερη χρήση και λειτουργία των εισπρακτικών μηχανισμών και να αναλάβουν έργα περισσότερα και με αυξημένο επίπεδο ποιότητας που στη συνέχεια να είναι σε θέση να τα υλοποιήσουν.

ΜΕΙΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ

Παρ' όλες τις θετικές πτυχές που αναμένεται να προκαλέσει η ενίσχυση της τοπικής αυτοδιοίκησης δυστυχώς υπάρχουν και θα υπάρξουν και αρνητικά αποτελέσματα. Ενδεχόμενως ένα από αυτά είναι η σε ένα μεγάλο βαθμό αδυναμία του κρατικού μηχανισμού να ελέγξει τις περιφέρειες. Επίσης σε έναν αρκετά αξιόλογο αριθμό ΟΤΑ οι αιρετοί τοπικοί άρχοντες οι οποίοι εκλέγονται δεν έχουν ούτε τη γνώση ούτε την εμπειρία ούτε την αυτοβουλία να ανταπεξέλθουν στα καθήκοντα τους. Τις θέσεις αυτές τις καταλαμβάνουν με κάποιον άλλο τρόπο που δεν είναι επί του παρόντος να το εξετάσουμε. Το γεγονός αυτό, συχνά προκαλεί την περιθωριοποίηση κάποιων αξιόλογων ομάδων της τοπικής κοινωνίας και έχει σαν αποτέλεσμα την ελαχιστοποίηση της τοπικής δράσης.

Επιπροσθέτως παρουσιάζεται το γεγονός της αύξησης των υπηρεσιών και των δαπανών που επιφέρει και την αύξηση των δαπανών που σχετίζονται με τη λειτουργία των ΟΤΑ. Παράλληλα παρατηρείται το γεγονός ότι υπάρχει αδυναμία είσπραξης των εσόδων και ιδιαίτερα σήμερα που υπάρχει οικονομική κρίση. Εξαιτίας αυτού του γεγονότος υπάρχει αδυναμία εκτέλεσης των προϋπολογισμών με συνέπεια την μη τήρηση από πλευράς των ΟΤΑ εφαρμογής των προγραμμάτων τους. Σαν συνέπεια όλων των παραπάνω εμφανίζεται να υπάρχει αδυναμία στην λειτουργία των

περιφερειακών και δημοτικών υπηρεσιών. Παρατηρείται δε το γεγονός να υπάρχει έλλειψη άξιων και εξειδικευμένων υπάλληλων οι οποίοι θα είχαν τη δυνατότητα να ανταπεξέλθουν στις ανάγκες των καιρών και στην πραγματοποίηση της επιθυμητής παροχής υπηρεσιών στην τοπική κοινωνία.

Τα μέλη που απορροφούνται από τις υπηρεσίες αυτές δυστυχώς δεν διαθέτουν την κατάλληλο επίπεδο γνώσης ούτε είναι εκπαιδευμένοι πάνω στο αντικείμενο στο οποίο εργάζονται, έτσι τους παρουσιάζονται τεράστιες δυσκολίες στη διαχείριση των εργασιών καθώς οι υπηρεσίες παρουσιάζουν πολυνομία και αμέτρητη περιπτώσιολογία. Σαν δεύτερη συνέπεια παρουσιάζεται το γεγονός είτε της καθυστέρησης είτε της αδυναμίας υλοποίησης έργων και υποδομών. Επιπλέον τα αιρετά όργανα της τοπικής αυτοδιοίκησης παρουσιάζουν αδυναμίες στην αντιμετώπιση των αναγκών των οργανισμών καθώς αντί να αντιμετωπίζουν με υπευθυνότητα τον ρόλο τους αναλώνονται σε πολιτικές αντιπαραθέσεις οι οποίες στο σύνολο τους είναι ανούσιες με αποτέλεσμα να πλήττουν τον ρόλο των αυτοδιοικούμενων μηχανισμών.

Αν και όλα τα παραπάνω ζητήματα είναι ουσιαστικής σημασίας το κυριότερο απ'όλα σχετίζεται με τους πόρους των ΟΤΑ οι οποίοι σε μεγάλο ποσοστό του αριθμού τους αποδεικνύονται ανεπαρκείς στον ρόλο τους με συνέπεια να μην ικανοποιούνται οι ανάγκες της τοπικής κοινωνίας. Ένα άλλο φαινόμενο που παρατηρείται είναι η υλοποίηση των έργων. Η υλοποίηση εξαρτάται και από τον πληθυσμό του κάθε Οργανισμού Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Όπως φανερώνεται παρακάτω ο πληθυσμός καθορίζει και το πλήθος των έργων που μπορούν να υλοποιηθούν. Για παράδειγμα για τους ΟΤΑ με κατοίκους λιγότερους από 10.000 (που αποτελούν το 82% του πλήθους όλων των ΟΤΑ μαζί) αυτοί ανέλαβαν να υλοποιήσουν τον μικρό αριθμό των μόλις 9 έργων ενώ κάθε ΟΤΑ με κατοίκους πάνω από 100.000 συμπεριέλαβε στο πρόγραμμα περίπου 94 έργα προς υλοποίηση. Αυτό φανερώνει την αδυναμία των μικρών πληθυσμιακών ΟΤΑ να αναλάβουν πλήθος έργων.

Όσον αφορά δε τον προϋπολογισμό και την εκτέλεση έργων μικρών και μεγάλων πληθυσμιακά ΟΤΑ, υπάρχουν και εκεί σημαντικές αποκλείσεις. Ο προϋπολογισμός που αντιστοιχεί στους πολυπληθείς ΟΤΑ είναι περίπου 15πλάσιος από αυτόν που αντιστοιχεί στους ΟΤΑ με κατοίκους κάτω των 10.000. Φανερώνεται έτσι η αδυναμία των ΟΤΑ με λίγους κατοίκους να διαμορφώσουν και να μπορέσουν να υλοποιήσουν επενδυτικές προτάσεις λόγω ελλειπών στελεχών και αποδιοργανωμένων υπηρεσιών. Το Γ' ΚΠΣ(κοινοτικό πλαίσιο στήριξης) περιλάμβανε κανονισμούς τους οποίους

συχνά αντίκρουαν οι προτάσεις που έθεταν οι μικροί σε πληθυσμό ΟΤΑ. Οι διαφορές ανάμεσα στους μεγάλους και τους μικρούς πληθυσμιακά ΟΤΑ γίνονται αντιληπτές και στον τομέα της υποστήριξης επενδυτικών προτάσεων με τρόπο αποδεκτό από τους κανονισμούς του Γ' ΚΠΣ. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα οι μικροί σε πληθυσμό ΟΤΑ να έχουν υπογράψει συμβάσεις κατά μέσο όρο 1.508.272€ ο καθένας, ενώ στον αντίποδα οι μεγάλοι πληθυσμιακά ΟΤΑ υπέγραψαν ο καθένας κατά μέσο όρο συμβόλαια για την υλοποίηση έργων που φτάνουν τα 27.252.593€.

Ένα επιπλέον χαρακτηριστικό που διαπιστώθηκε και έρχεται σε σύγκρουση με το χρηματικό ποσό που δόθηκε στους ΟΤΑ γι αυτό (2,7 δις) ήταν η ελλιπή στελέχωση τους από έμπειρους ανθρώπους με υψηλό επίπεδο γνώσεων σχετικά με το αντικείμενο που υπηρετούν και της ελλιπούς ύπαρξης υπηρεσιών. Για την διόρθωση και αποφυγή του παραπάνω φαινομένου ο Καλλικράτης προβλέπει την στελέχωση των νέων δήμων με υπαλλήλους για την επίτευξη οικονομικών και τεχνικών υπηρεσιών. Με αυτόν τον τρόπο θα αυξηθεί η αποτελεσματικότητα των ΟΤΑ με συνέπεια να μην χρειάζεται η παρέμβαση των κεντρικών αρχών για χειρισμούς και παρατάσεις της προγραμματικής περιόδου στην εκτέλεση των έργων.

Το αναπτυξιακό πρόγραμμα της τοπικής αυτοδιοίκησης 'ΘΗΣΕΑΣ' περιλάμβανε διαδικασίες ένταξης οι οποίες ήταν πιο ευέλικτες από τις διαδικασίες που ορίζει το Γ' ΚΠΣ καθώς σε αυτές περιλαμβάνονταν έργα τα οποία είχαν διαλέξει οι δήμοι και δεν τους τα είχε επιβάλλει κάποιος άλλος φορέας ή κάποιο πρόγραμμα. Το πρόγραμμα αυτό έληγε βάση νόμου στις 31 Δεκεμβρίου του 2009 και το σκηνικό που διαμορφώθηκε ήταν το εξής: Σημειώθηκαν/Παρατηρήθηκαν σημαντικές αποκλίσεις και λιγιστές απορροφήσεις στους ΟΤΑ με μικρό αριθμό κατοίκων κάτι που φανερώνει πως μέρος των χρημάτων που δόθηκε σε αυτούς τους ΟΤΑ και δεν απορροφήθηκε προκλήθηκε από την αναποτελεσματική οργάνωσή τους. Το ποσό που δεν κατάφερε να απορροφηθεί φτάνει τα 1,5 δις ευρώ και όπως προείπα κυρίως οι μικροί πληθυσμιακά ΟΤΑ συνέβαλαν στην εμφάνιση της κατάστασης αυτής. Το συμπέρασμα της εμπλοκής της μη επαρκούς οργάνωσης των ΟΤΑ στην αδυναμία απορρόφησης κεφαλαίου προκλήθηκε λόγω της γνωστής αδυναμίας των μικρών πληθυσμιακά ΟΤΑ να οργανωθούν αποτελεσματικά.

Οι αλλαγές που αναμένονται σε επίπεδο διοικητικής δομής της Ελλάδας, των τοπικών αυτοδιοικήσεων και των περιφερειακών αυτοδιοικήσεων εκτιμάται ότι θα συρρικνώσουν τα έξοδα που προκύπτουν από την λειτουργία τους και θα αυξήσουν τα έσοδα τους. Για να επιτευχθεί μείωση του απαιτούμενου χρηματικού ποσού που

απαιτείται για την λειτουργία των ΟΤΑ πρέπει να γίνει μείωση του κόστους των αιρετών οργάνων, των απολαβών των τρίτων και να εξοικονομηθούν χρήματα από την μείωση γενικών και λειτουργικών εξόδων των Δήμων, των Περιφερειών και των επιχειρήσεων τους. Τα οφέλη σε αυτόν τον τομέα που ο Καλλικράτης αναμένεται να επιφέρει συνοψίζονται παρακάτω:

- Επίτευξη μείωσης των Λειτουργικών Εξόδων
- Επίτευξη περισσότερων Εσόδων

Για να πραγματοποιηθεί μείωση των λειτουργικών εξόδων ο Καλλικράτης περιέχει στις διατάξεις του πρόβλεψη για παροχή μεγαλύτερου χρονικού περιθωρίου στους δημοτικούς και περιφερειακούς ΟΤΑ να επιτελέσουν το έργο τους και πρόβλεψη της διενέργειας των δημοτικών και περιφερειακών εκλογών την ίδια μέρα που γίνονται και οι Ευρωεκλογές κάτι που σίγουρα θα προκαλέσει μείωση του κόστους που απαιτεί η πραγματοποίηση των εκλογών.

Επίσης με τη συνένωση η οποία προκάλεσε την συρρίκνωση του πλήθους των Δήμων και των Περιφερειών παράλληλα συρρικνώνονται και τα έξοδα που προκύπτουν από τις αμοιβές των αιρετών μελών του Δήμου. Ο μικρότερος αριθμός των Δήμων θα προκαλέσει και μείωση των δαπανών που απαιτούνται για τη σύναψη συμβάσεων με ελεύθερους επαγγελματίες και άλλους εξωτερικούς συνεργάτες και σύμβουλους. Όλα τα παραπάνω δεν θα επηρεάσουν τους ΟΤΑ αφού προβλέπεται η σωστή στελέχωση τους με τους κατάλληλους ανθρώπους έτσι ώστε να μην υπάρχει ανάγκη εξωτερικών υπηρεσιών. Επιπλέον τα έξοδα για λειτουργικές ανάγκες προβλέπεται να συρρικνωθούν. Έτσι:

- Για τους τομείς της τηλεπικοινωνίας, της ύδρευσης, του ηλεκτρισμού, νοίκια διατήρηση καλής κατάστασης εξοπλισμού του δήμου κλπ δηλαδή για τα γενικά έξοδα των Δήμων προβλέπεται ότι με την μείωση του πλήθους των Δήμων θα περιοριστούν και τα έξοδα.
- Για τα γενικά έξοδα στα οποία εμπεριέχονται διάφορες δραστηριότητες που διοργανώνει ο Δήμος αναμένεται ότι με την εμφάνιση οικονομιών κλίμακας και της καλύτερης οργάνωσης των δραστηριοτήτων των Δήμων σε τοπικό επίπεδο και αυτά θα περιοριστούν.
- Επίσης με την λειτουργία των παραμέτρων του προγράμματος εξυγίανσης και την εμφάνιση μέτρων για πιστοληπτική πολιτική των Δήμων τα τοκοχρεολύσια προβλέπεται να συρρικνωθούν.

Βεβαιωθέντα και εισπραχθέντα έσοδα ΟΤΑ

Αρνητική εικόνα και αφορμή για έρευνα προκαλεί το γεγονός της αδυναμίας ισοσκελισμού των βεβαιωθέντων κ των εισπραχθέντων εσόδων της πρώτης βαθμίδας των ΟΤΑ. /να συμφωνήσουν τα βεβαιωθέντα και τα εισπραχθέντα έσοδα μεταξύ τους. Μιλώντας με ποσοστά προκύπτει πως η διαφορά των εν λόγω εσόδων φτάνει το 10%, πράγμα που φανερώνει τις δραματικές συνέπειες που προκύπτουν όταν ο μηχανισμός είσπραξης αλλά και βεβαίωσης των τοπικών φορολογικών εσόδων δεν λειτουργούν σωστά σε αξιόλογο αριθμό ΟΤΑ. Κατά καιρούς μάλιστα παρατηρούνται φαινόμενα αδυναμίας κάποιων ΟΤΑ να συγκεντρώσουν ολόκληρη την ύλη φορολόγησης, έτσι οι φορολογικές δυνατότητες διαφέρουν από τα βεβαιωθέντα. Για τους καινούργιους ΟΤΑ υπάρχει η πρόβλεψη (καινοτομία) εισαγωγής οικονομικής υπηρεσίας. Χάρης την ύπαρξη της οικονομικής αυτής υπηρεσίας οι ΟΤΑ θα μπορέσουν να παρουσιάσουν πρόοδο σε κάθε στάδιο που περιλαμβάνει ο τομέας των τοπικών φορολογικών δυνατοτήτων (σύλληψη, έλεγχο και διαχείριση τους). Σημαντικό ρόλο φυσικά στην πρόοδο αυτή θα παίζουν οι ελεγκτικοί και υποστηρικτικοί μηχανισμοί που αναμένεται να λειτουργήσουν στους ΟΤΑ. Η ορθή μελλοντική διαχείριση των εσόδων που επιδιώκεται να επιτευχθεί θα φέρει και μείωση του αριθμού των διαφυγόντων εσόδων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Με αυτόν τον τρόπο θα υπάρξει βελτίωση του βαθμού αυτοδυναμίας σχετικά με τα οικονομικά των ΟΤΑ, θα συμβάλλει στην Σύγκλιση με το Ευρωπαϊκό κεκτημένο, θα μειωθεί το επίπεδο της εξάρτησης των ΟΤΑ από την οικονομική βοήθεια του κράτους, οικονομικής κηδεμονίας του κεντρικού κράτους, θα ελαττωθεί ο βαθμός πίεσης που υπάρχει για τα έσοδα από τον κρατικό προϋπολογισμό.

Οι αλλαγές αυτές που προβλέπονται αναμένεται να ωφελήσουν γενικά τον κρατικό προϋπολογισμό, ο βαθμός ωφέλειας όμως δεν μπορεί να προβλεφτεί επακριβώς. Το όφελος αυτό θα πρέπει να κατηγοριοποιηθεί σε άμεσο και μέσο-μακροπρόθεσμο. Η νέα μορφή που θα πάρουν οι Δήμοι θα προκαλέσει ενοποίηση δυνάμεων και θα αξιοποιήσει τις οικονομίες κλίμακας. Τα αρνητικά αποτελέσματα που αναμένεται να υπάρξουν στις χρηματοροές του κρατικού προϋπολογισμού προς την τοπική αυτοδιοίκηση χωρίζονται σε άμεσα και μεσο-μακροπρόθεσμα. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι όποιες δαπάνες προκύπτουν από την λειτουργία του εκάστοτε

ΟΤΑ και τα έσοδα και όχι οι όποιες μειώσεις σε επενδύσεις. Τα νέα μέτρα μελλοντικής λειτουργίας σχετικά με κανόνες διαφάνειας, ελέγχους και σχετικά με την προστασία των Δήμων και Περιφερειών (μέσω παροχής τους με νέα τεχνολογικά μέσα για μια καλύτερη και αποτελεσματικότερη διαχείριση των οικονομικών από τους ΟΤΑ) ιδανικά θα επιφέρουν καλύτερες προοπτικές στη λειτουργία και στα οικονομικά των ΟΤΑ εφόσον αναμένεται να μειωθούν οι δαπάνες για τους ΟΤΑ και να αυξηθεί ο αριθμός των εσόδων τους από τις τοπικές κοινωνίες .

2.6.1 ΔΥΣΛΕΙΤΟΥΡΓΙΕΣ

Όπως κάθε οργανισμός έτσι και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης κάπου υπερτερούν και κάπου υστερούν. Στην περίπτωση των ΟΤΑ οι ελλείψεις και τα προβλήματα που παρουσιάζουν αυτοί, παρατίθενται παρακάτω κατηγοριοποιημένα για την ευκολότερη κατανόηση τους (<http://www.synigoros.gr/resources/docs/202080.pdf>).

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση λοιπόν παρουσιάζει δυσλειτουργίες που αφορούν:

- Το αστικό και φυσικό περιβάλλον
- Σχέσεις μεταξύ ΟΤΑ και διοικούμενων μελών
- Ζητήματα κοινωνικής πρόνοιας
- Δικαιώματα του ανθρώπου

Οι ποικίλες αυτές δυσλειτουργίες προκαλούν και αυξάνουν τα φαινόμενα δυσπιστίας των ανθρώπων της κοινωνίας που έχουν συχνά μία κριτική στάση, στάση άμυνας και καχυποψίας απέναντι στην Τοπική Αυτοδιοίκηση (www.kedke.gr/wp-content/uploads/2013/04/Ομιλία-Ρακιντζή1.doc).

Αρνητική εικόνα προκαλούν περιπτώσεις κακής διοίκησης και αγνόησης μέρων της νομοθεσίας. Επιπλέον οι γενικοί γραμματείς των αποκεντρωμένων διοικήσεων που ως έργο τους έχουν να ελέγχουν το έργο των αιρετών δημάρχων και αιρετών νομαρχών (που τώρα ονομάζονται Περιφερειάρχες) κατηγορούνται για παράλειψη του συγκεκριμένου καθήκοντος. Βάση ερευνών γίνεται φανερό το γεγονός της αμφισβήτησης της ορθής πρακτικής των έργων των ΟΤΑ όσον αφορά την νομιμότητα τους. Η αμφισβήτηση αυτή φτάνει σε ποσοστό το 55% περίπου αν ληφθούν υπόψη όλες οι αναφορές που δημοσιοποιήθηκαν. Θα πρέπει ωστόσο να διευκρινισθεί ότι οι αναφορές δεν χαρακτηρίζουν το σύνολο των ΟΤΑ για τις όποιες εγγενείς νομοθετικές και λειτουργικές αδυναμίες. Όπως προαναφέρθηκε τα περισσότερα θέματα που απασχολούν και προβληματίζουν την κοινή γνώμη όσον

αφορά τους ΟΤΑ λόγω κακής διοίκησης από αυτούς (ΟΤΑ) είναι βάση προτεραιότητας θέματα αστικού και φυσικού περιβάλλοντος, σχέσεις μεταξύ ΟΤΑ και διοικούμενων μελών και έπονται ζητήματα κοινωνικής πρόνοιας και ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Τα θέματα αυτά τονίζονται καθώς είναι και αυτά που περισσότερο απασχολούν τους ΟΤΑ. Οι δυσλειτουργίες των Δήμων (οι οποίοι αποτελούν τον πρώτο βαθμό αυτοδιοίκησης) παρατηρούνται πρωτίστως σε θέματα κακής διοίκησης και παράλειψης κανόνων της κείμενης νομοθεσίας. Δυσλειτουργίες οι οποίες υπάρχουν λόγω ανύπαρκτου προσωπικού το οποίο θα εναρμονίζεται μορφωτικά και σε επίπεδο εξειδίκευσης με τις ανάγκες που απαιτεί η θέση του στο Δήμο, λόγω επίσης κακής πρόχειρης ή ελλιπούς υποδομής, λόγω αδυναμίας κατανόησης του πραγματικού νοήματος της ύπαρξης της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, λόγω περιπτώσεων παράνομης κάλυψης του ενός με του άλλου, αλληλοεπικάλυψης ή κενά αρμοδιοτήτων και τέλος λόγω ευσυνείδητης άνομης πρακτικής λειτουργιών που ασχολούνται με τους Δήμους. Φαινόμενα που παρατηρούνται και κάνουν χειρότερη τη κατάσταση είναι φαινόμενα επαναλαμβανόμενης αμέλειας από τους ειδικούς επ' αυτού γενικούς γραμματείς της άσκησης ελέγχου των αιρετών δημάρχων και περιφερειάρχων. Οι σημερινοί νόμοι που περικλείουν τους ΟΤΑ και στη περίπτωση μας οι ισχύοντες νόμοι περί αρμοδιότητες των γενικών γραμματέων και περιφερειάρχων δίνουν τα απαραίτητα μέσα σε αυτούς ώστε να μπορούν εύκολα να ελέγχουν τα αιρετά μέλη των ΟΤΑ.

Ωστόσο αυτοί αμελούν να ασκήσουν μέρος των καθηκόντων τους με αποτέλεσμα την εμφάνιση παρανομίας, αυθαιρεσίας και αδράνειας στον χώρο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, γεγονός ασφαλώς που αμαυρώνει τη φήμη τους. Η έννοια του κράτους δικαίου έτσι φτάνει να ακυρώνεται και η κοινή γνώμη καταντά να κατηγορεί τους ΟΤΑ για υιοθέτηση πρακτικών παρανομίας που δεν τιμωρούνται. Φτάνει έτσι να θεωρείται το γεγονός λανθασμένων και παράνομων πρακτικών ως πράξη που δεν έχει κυρώσεις. Ο θεσμός της Τοπικής Αυτοδιοίκησης πλήττεται από φαινόμενα κακοδιοίκησης, ελλιπή παροχή υπηρεσιών και ανικανότητας αιρετών εκπροσώπων να ανταπεξέλθουν των καθηκόντων τους. Υπεύθυνα για αυτή τη κατάσταση είναι σαφέστατα και μέλη της κεντρικής διοίκησης και ο πελατειακός πολιτικός κόσμος που παραμελεί να πράξει τα νόμιμα (έλεγχος και αναγκαίες πειθαρχικές ενέργειες). Δυστυχώς επίπτωση αποτελεί το γεγονός της αδυναμίας της πολυπόθητης αποκέντρωσης να προκαλέσει την μετατροπή του Κέντρου σε επιτελικού χαρακτήρα όργανο και όργανο που θα ασκεί κανονιστικά και ελεγκτικά έργα με παράλληλη

μετατόπιση της πραγμάτωσης δημόσιων πολιτικών σε επίπεδο της Τοπικής Αυτοδιοίκησης.

Για να επιτευχθεί μελλοντική κατάργηση των παραπάνω δυσλειτουργιών πρέπει να βελτιωθεί ο τομέας της στελέχωσης και της υποδομής των ΟΤΑ. Επιπλέον να αναλάβουν οι τοπικοί αιρετοί εκπρόσωποι την δέσμευση να διευρύνουν τις γνώσεις τους πάνω στο αντικείμενο της δουλειάς τους και η ελεγκτική λειτουργία της κρατικής μηχανής να αντιπροσωπεύει ένα όργανο επιτελικό και ελεγκτικό που θα προωθεί την νομιμότητα.

Επιγραμματικά μπορούμε να αναφέρουμε τα παρακάτω θέματα :

Στα ζητήματα του τομέα: 'αστικό και φυσικό περιβάλλον' συγκαταλέγονται οι όποιες δυσκολίες προκύπτουν από τη λειτουργία των μονάδων και των καταστημάτων και τα σχετιζόμενα με άδειες ζητήματα. Πιο συγκεκριμένα έχουν γίνει γνωστές περιπτώσεις καταστημάτων που δεν είχαν την απαραίτητη άδεια ώστε να μπορούν να λειτουργούν. Επίσης περιπτώσεις καταπάτησης της νομιμότητας λειτουργίας των καταστημάτων και ύπαρξης μονάδων με ληγμένη οικοδομική άδεια άρα μη έγκυρη, ακόμα και μονάδων που δεν έβγαλαν ποτέ τους την εν λόγω άδεια. Περιπτώσεις παράνομης παραχώρησης αδειών κυρίως σε θέματα εκμετάλλευσης κομματιών γης. Παράνομες απαλλοτριώσεις και αποζημιώσεις που είτε δίνονται χωρίς υπαρκτό λόγο είτε ξεπερνούν το ποσό που όρισε ο νόμος ως αποζημίωση αποτελούν επίσης γεγονός που αμαυρώνει την φήμη των ΟΤΑ. Επιπλέον σε περιπτώσεις αναγκαστικής καταβολής συγκεκριμένου ποσού αποζημιώσεων που βεβαίως έχουν ορισθεί μετά από απόφαση δικαστηρίου σημειώνονται καθυστερήσεις. Γεγονός αποτελούν επίσης περιπτώσεις παράλειψης ή εσκεμμένης άρνησης προς αποκατάσταση ζημιών, ζημιές που σημειώθηκαν λόγω κακής κατασκευής έργων 'η παράλειψη πρακτικών συντήρησης. Επιπρόσθετα σημειώνεται κατά καιρούς η ύπαρξη αυθαιρέτων, γεγονότα άρνησης προς κατεδάφιση αυθαιρέτων κτιρίων, η παράλειψη καταβολής προστίμων στους υπευθύνους προς συμμόρφωση τους και η εν γνώσει τους παράλειψη είσπραξης των προστίμων αυτών.

Οι παράνομες γεωτρήσεις και υλοτομήσεις δεν εξαιρούνται από τα αρνητικά γεγονότα που πλήττουν τους ΟΤΑ. Πολλές φορές παρατηρείται η άρνηση καταβολής του ποσού που είχε συμφωνηθεί πριν ολοκληρωθεί το κατά περίπτωση έργο επειδή σημειώθηκαν ελλείψεις σε τεχνικό κομμάτι είτε λόγω διαφορετικών απόψεων περί του πως θα ορισθούν οι αμοιβές. Προβλήματα αντιμετωπίζονται και όταν πρέπει να

συμπεριληφθούν έργα σε σχέδια πόλεως και σε περιπτώσεις αλλαγής σχεδίων καθώς και όταν πρέπει να συζητηθούν ζητήματα προστασίας παραδοσιακών οικισμών. Θέμα αποτελούν επίσης οι περιπτώσεις που οφείλεται να προσδοθεί κάποιος χαρακτηρισμός σε μία έκταση ή να αλλάξει ένας χαρακτηρισμός έκτασης. (δασικές εκτάσεις, ρέματα, αρχαιολογικές δεσμεύσεις, κ.α.). ,γεγονότα καταπάτησης κοινόχρηστων χώρων (πχ δρόμοι), δυσκολίες και εμπόδια στη ορθή λειτουργία των υπηρεσιών (καθυστερήσεις στη διεκπεραίωση υποθέσεων, απώλεια φακέλων, πολυδιάσπαση αρμοδιοτήτων, κ.α.).

Έχουν σημειωθεί επίσης περιπτώσεις εκδόσεων οικοδομικών αδειών εκτός νόμου, ελλιπείς έλεγχοι έργων που προγραμματίστηκαν σε αντίθεση με ότι όριζε η άδεια που εκδόθηκε πριν την υλοποίησή τους. Το περιβάλλον βέβαια είναι ένας τομέας που επηρεάζεται από τις βιομηχανίες και όχι μόνο και πλήττεται από χωροθετήσεις, λανθασμένες πρακτικές βιομηχανιών και άλλες δραστηριότητες (π.χ ΔΕΗ). Προβλήματα εμφανίζουν και οι συνδέσεις καθώς άλλοτε σημειώνονται περιπτώσεις ατελών συνδέσεων με δίκτυα ΕΥΔΑΠ, ΟΤΕ, ΔΕΗ άλλοτε παράληψη πραγμάτωσης συνδέσεων και άλλοτε πραγματοποίηση συνδέσεων χωρίς την παροχή νόμιμης άδειας. Δυσκολίες προκαλούνται και από περιπτώσεις απώλειας των τηρούμενων αρχείων , από αργοπορημένη μεταβίβαση διαδικασιών παροχής αδειών κυκλοφορίας αυτοκινήτων, οδήγησης και εκπαίδευσης οδηγών , από αρνήσεις κατάθεσης αποζημιώσεων χωρίς να έχει ορισθεί από κάποιο δικαστήριο σε περιπτώσεις ευθύνης των ΟΤΑ για ζημιές που προκάλεσαν η κακή ποιότητα δρόμων και όχι μόνο στους πολίτες.

Αρνητικό γεγονός αποτελεί επίσης η αργή κινητοποίηση των αρμόδιων για την ασφαλή μετακίνηση των παρατημένων αμαξιών που βρίσκονται σε κοινόχρηστους χώρους και εμποδίζουν τους πολίτες, η μη τήρηση ή αργοπορία από συλλογικά όργανα ή υπηρεσίες των ΟΤΑ να ακολουθήσουν και να εφαρμόσουν τις όποιες δικαστικές και άλλες αποφάσεις, η αργοπορία ή η άρνηση απάντησης ενημέρωσης και επίλυσης ζητημάτων των πολιτών, πράξη που παραβιάζει όσα προβλέπονται στις διατάξεις του άρθρου 5 του Ν. 1943/91 και του άρθρου 4 του Ν.2690/99 για τον νόμιμο χρόνο που δίδεται στους ΟΤΑ για απάντηση και ο οποίος ορίζεται στις 60 ημέρες. Επιπλέον έχουν σημειωθεί περιπτώσεις αργοπορίας και παράνομης άρνησης παροχής αντιγράφων διοικητικών εγγράφων και άλλων εγγράφων στοιχείων ,πιστοποιητικών βεβαιώσεων και άλλα κάτι που αντιτίθεται στις διατάξεις του άρθρου 16 Ν.1599/86, του άρθρου 5 Ν. 1943/91, των άρθρων 4 και 5 του Ν.2690/99,

ζητήματα οικονομικών δικαιωμάτων των ΟΤΑ από την προσφορά υπηρεσιών καθαριότητας, ύδρευσης, συντήρησης ταφών, φύλαξης οστών κ.α. σε κοιμητήρια, καταβολή και ανάληψη τελών χωρίς κάποια αιτιολογία, προβλήματα όσον αφορά την νομιμότητα και τον τρόπο επιβολής των τελών αυτών καθώς και των προσαυξήσεων τους και το ύψος και προσαυξήσεις, ανταπόδοση οφειλομένων υπηρεσιών.

Προβλήματα επίσης παρουσιάζονται κάθε φορά που πρέπει να προσληφθεί προσωπικό όσον αφορά τον τρόπο που διεξάγεται η πρόσληψη και όσον αφορά και την μετέπειτα τακτοποίηση του προσωπικού αυτού στις διαθέσιμες θέσεις εργασίας καθώς και όποτε κρίνεται αναγκαία η λύση της σύμβασης εργασίας με κάποιον εργαζόμενο των ΟΤΑ. Παρατηρούνται επιπλέον αργοπορίες σε θέματα μεταβίβασης σχετιζόμενων διοικητικών διαδικασιών και άρνηση των ΟΤΑ να τηρήσουν αποφάσεις δικαστηρίου. Πολλές φορές οι πολίτες παραπονιούνται για μεγάλο ύψος προστίμων και αδικαιολόγητα αυστηρές ποινές που τους επιβάλλονται αν παραβούν τους κανόνες της τροχαίας. Το γεγονός αυτό συχνά οφείλεται στην παράλειψη διάδοσης των πληροφοριών που αφορούν το έργο των οργάνων της Δημοτικής Αστυνομίας και τη νομιμότητα των πράξεων τους καθώς αν οι πολίτες ήταν ενήμεροι για το ποιο ακριβώς είναι το καθήκον της Δημοτικής Αστυνομίας αν υπάρξει παράβαση των κανόνων της τροχαίας σε περίπτωση υπερβολικού προστίμου ή αυστηρής ποινής θα μπορούσαν να αντιτεθούν και να αποδεχθούν τα νόμιμα.

Μελανό σημείο στην ιστορία των ΟΤΑ αποτελεί και το γεγονός της ανύπαρκτης πολλές φορές συνεργασίας των αρμόδιων υπηρεσιών με τις συναρμόδιες καθώς και οι περιπτώσεις που οι διαδικασίες ανάκλησης των αδειών που δόθηκαν αργοπορούν να προωθηθούν ή δεν προωθούνται καθόλου, πρόβλημα που υπάρχει και όταν επιβάλλονται οι προβλεπόμενες από το νόμο κυρώσεις κάθε φορά που η λειτουργία καταστημάτων ή μονάδων δεν συνάδει με τους κανόνες που προστάζει ο νόμος. Κατά καιρούς γίνονται αντιληπτές και περιπτώσεις ύπαρξης χρηματικών ποσών (συνήθως μεγάλου ύψους ποσά) που πρέπει να καταβληθούν αλλά έχουν καθυστερήσει υπερβολικά καθώς οι διαδικασίες εξόφλησης των συμβατικών και μη οικονομικών υποχρεώσεων των ΟΤΑ προς τους πολίτες (από προμήθειες και εκτέλεση δημοτικών-κοινοτικών έργων) κάποιες φορές δεν μεταβιβάζονται ή αν μεταβιβασθούν δεν φτάνουν στο τέλος της διαδικασίας.

Όσον αφορά τους τομείς: 'κοινωνική πρόνοια και προστασία' για αυτούς είναι υπεύθυνοι οι Δήμοι και εδώ εντάσσονται θέματα κοινωνικής ασφάλισης. Πιο συγκεκριμένα οι Δήμοι οφείλουν να δίνουν συντάξεις σε αγωνιστές της εθνικής

αντίστασης ή να τους συνδράμουν οικονομικά (εφάπαξ). Επιπλέον εντάσσονται θέματα ασφάλισης υγείας για τα οποία οι Δήμοι φροντίζουν να τηρούνται οι κανόνες των υγειονομικών επιτροπών έτσι ώστε να γίνει αποδεκτή και από ιατρική άποψη η χορήγηση αδείας ασκήσεως αυτού του επαγγέλματος ,να δοθούν τα έξοδα νοσηλείας και να ορισθούν τα ποσά που λαμβάνουν οι γιατροί που συνεργάζονται με το Δημόσιο.

Τέλος όσον αφορά τα έργα (μέσω ΕΣΠΑ) που ανατίθενται στους Δήμους και σχετίζονται με τις περιβαλλοντικές υποδομές, εκεί υπάρχει το πρόβλημα της μη επιλεξιμότητας του Φ.Π.Α. Αυτό προκαλεί τεράστιες δυσκολίες στη διαχείριση των έργων αυτών καθώς οι Δήμοι είναι υποχρεωμένοι να καταβάλουν ένα τεράστιο χρηματικό ποσό που προκύπτει από τον Φ.Π.Α. (καθώς τις δαπάνες αυτές δεν τις καλύπτει το πρόγραμμα ΕΣΠΑ) πριν ακόμα αρχίσουν οι διαδικασίες υλοποίησης του κάθε έργου στις ανάδοχες εταιρείες. Το ύψος του ποσού αυτού με έναν Φ.Π.Α. που φτάνει το 23% μπορεί να υπολογισθεί αν αναλογιστούμε τον προϋπολογισμό του κάθε έργου που σχεδόν ποτέ δεν πέφτει κάτω από μερικά εκατομμύρια ευρώ. Σε αντίλογο των παραπάνω παρουσιάζεται το γεγονός της ανταπόδοσης του ποσού αυτού με το ανταποδοτικό τέλος.

Η απειλή που προκύπτει είναι αυτή της οικονομικής δυσπραγίας των Δήμων καθώς αν τελικά καταφέρουν να καταβάλουν το εν λόγω ποσό απειλούνται με μη κάλυψη ουσιαστικές ανάγκες του δήμου και με μη πραγμάτωση έργα που είναι καίριας σημασίας για τους πολίτες και την καθημερινή τους ζωή, έργα που ανεβάζουν το επίπεδο διαβίωσης του πολίτη και διευκολύνουν την ορθή λειτουργία των τοπικών κοινωνιών. Οι παραπάνω κίνδυνοι πρέπει να αποφευχθούν πάση θυσία πόσο μάλλον την περίοδο αυτή που η χώρα βιώνει την χειρότερη οικονομική κρίση των τελευταίων δεκαετιών. Γι αυτό το λόγο παρουσιάζεται η ανάγκη επαναπροσδιορισμού της απόφασης για ισχύουσα μη επιλεξιμότητα του Φ.Π.Α. για όσα έργα περιλαμβάνονται στον τομέα περιβαλλοντικών υποδομών και πραγματοποιούνται από τους δήμους.

2.6.1.1 ΑΝΙΣΗ ΓΕΩΓΡΑΦΙΚΉ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Στο πλαίσιο της ενότητας που ακολουθεί θα εξεταστούν, αρχικά, οι παράγοντες που επηρεάζουν τις περιφερειακές ανισότητες / άνιση γεωγραφική ανάπτυξη και στη συνέχεια θα παρουσιαστούν, συνοπτικά, τα βασικά χαρακτηριστικά των κυριότερων θεωριών περιφερειακής ανάπτυξης. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στις συνθήκες που ανέδειξαν την αναγκαιότητα και οδήγησαν την Ευρωπαϊκή Ένωση να θεσμοθετήσει

τις λιγότερο ευνοημένες περιοχές, ως περιοχές που χρήζουν ειδικής αντιμετώπισης, αναγκαιότητα η οποία επιτείνεται ενόψει των αλλαγών που συντελούνται στα πλαίσια της οικονομικής και νομισματικής ολοκλήρωσης. Η ένταξη και των νησιωτικών περιοχών σ' αυτές φανερώνει τα έντονα διαρθρωτικά προβλήματα που τις χαρακτηρίζουν και επιβεβαιώνει την ανάγκη λήψης μέτρων και πρωτοβουλιών προκειμένου να ανακοπεί η, ως επί το πλείστον, πτωτική αναπτυξιακή πορεία τους.

Υπό το πρίσμα αυτό, καθίσταται επιτακτική η εφαρμογή μιας διαφορετικής προσέγγισης, η οποία δεν θα επιδιώκει την ανάπτυξη με στενά οικονομικούς όρους αλλά θα λαμβάνει υπόψη της και άλλες ποιοτικότερες παραμέτρους, όπως την προστασία των ανθρωπογενών και φυσικών πόρων. Η επίτευξη του στόχου της βιώσιμης ανάπτυξης, όπως αυτή ονομάστηκε, αποτελεί μονόδρομο για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Από τα κύρια ζητήματα που απασχολούν επιστήμονες, και μη, στις μέρες μας είναι η διαμόρφωση και η εξέλιξη των περιφερειακών ανισοτήτων, δηλαδή σε ποιους μηχανισμούς και διαδικασίες οφείλονται και με ποιους τρόπους εμφανίζονται και μεγεθύνονται. Το βασικό ζητούμενο, όμως, είναι με ποιους τρόπους μειώνονται, πως δηλαδή είναι δυνατό να επιτευχθεί ομοιόμορφη χωρική κατανομή του πλούτου. Καταρχήν, πρέπει να εξεταστεί σε τι αναφέρεται ο όρος “άνιση γεωγραφική ανάπτυξη” ή όπως κάποιοι άλλοι αποκαλούν περιφερειακές ανισότητες.

Ως τέτοιες, νοούνται οι διαφορές μεταξύ των περιφερειών, στο παραγόμενο προϊόν, στην παραγωγικότητα της εργασίας, την ανεργία, τον ενεργό πληθυσμό κλπ. Σύμφωνα με τον Κόνσολα (1997: 53-59), η μορφή και το ύψος των περιφερειακών ανισοτήτων επηρεάζονται από τις εξής κατηγορίες παραγόντων: α) γεωγραφικοί, β) δομή της οικονομίας, γ) χαμηλή σχετική κινητικότητα εργασίας και κεφαλαίου, δ) θεσμικοί, ε) πολιτικοί, στ) πολιτιστικοί, ζ) περιβαλλοντικοί, η) εξωτερικές οικονομίες, θ) εξωτερικό έλεγχο, ι) έλλειψη διάχυσης καινοτομικών δραστηριοτήτων και ια) περιορισμένη επιχειρηματική πρωτοβουλία. Οι παραπάνω παράγοντες αυτοί συμβάλλουν, με διαφορετικό τρόπο και σε διαφορετικό βαθμό ο καθένας, στην ενίσχυση και την ένταση των ανισοτήτων. Οι διαφορές και οι ανισότητες που παρατηρούνται στις παραγωγικές δομές των περιφερειών οφείλονται, κυρίως, στις διαφορετικές δυνατότητες ανάπτυξης που έχει μία χωρική ενότητα. Τίθενται, όμως, ερωτήματα, σχετικά με το πώς δημιουργείται η ανάπτυξη σε μια περιοχή; γιατί εμφανίζονται ανισότητες ανάμεσα στις περιφέρειες γιατί άλλες περιοχές

αναπτύσσονται και συγκεντρώνουν πληθυσμό και δραστηριότητες ενώ άλλες παραμένουν στάσιμες ή φθίνουσες αναπτυξιακά;.

Απάντηση στα παραπάνω ερωτήματα προσπαθούν να δώσουν οι θεωρίες περιφερειακής ανάπτυξης, οι οποίες και καλούνται να ερμηνεύσουν τις περιφερειακές ανισότητες και να προβλέψουν τη μακροχρόνια εξέλιξη τους. Οι θεωρίες που έχουν διατυπωθεί έως σήμερα διακρίνονται σε δύο βασικές ομάδες, των μοντέλων ισορροπίας και των μοντέλων ανισορροπίας (Ανδρικοπούλου, 2003: 14). Σύμφωνα με το μοντέλο της ισορροπίας, οι περιφερειακές ανισότητες τείνουν μακροπρόθεσμα να μειώνονται, όταν οι μηχανισμοί της αγοράς λειτουργούν ελεύθερα. Η παραπάνω άποψη αποτελεί και τη βασική θέση της νεοκλασικής οικονομικής θεωρίας, η οποία, συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι οι μηχανισμοί της ελεύθερης αγοράς οδηγούν αυτόματα το όλο οικονομικό σύστημα σε κατάσταση ισορροπίας. Οι νεοκλασικοί ισχυρίζονται ότι οι περιφερειακές ανισότητες θα υφίστανται διαρκώς, λόγω της διαφορετικής κατανομής στο χώρο των βασικών συντελεστών παραγωγής (κεφαλαίου και εργασίας) και ότι αυτή η άνιση χωρική εξειδίκευση είναι εκείνη, που κινητοποιεί τη διαδικασία της ανάπτυξης, που στην περίπτωση αυτή ταυτίζεται με τη μεγέθυνση μέσω της διάχυσής της.

Επομένως, θεωρείται ότι η ύπαρξη οποιασδήποτε παρεμβατικής πολιτικής όχι μόνο δεν είναι αναγκαία, αλλά αντιτίθεται στην περιφερειακή ολοκλήρωση και στη βέλτιστη αξιοποίηση των παραγωγικών συντελεστών (Ανδρικοπούλου, 2003: 15). Αντιδιαμετρικά αντίθετες με τις παραπάνω απόψεις είναι οι θεωρίες των μοντέλων ανισορροπίας, σύμφωνα με τις οποίες οι μηχανισμοί της ελεύθερης αγοράς όχι μόνο δεν εξομαλύνουν τις χωρικές διαφορές, αλλά τις επιτείνουν, καθιστώντας απαραίτητη, αν όχι άκρως αναγκαία, την άσκηση παρεμβατικής πολιτικής (Ανδρικοπούλου, 2003: 16). Ανεξάρτητα από τα θετικά ή αρνητικά σημεία των θεωριών αυτών, εκείνο που καθίσταται άμεσα αντιληπτό είναι ότι το χάσμα μεταξύ αναπτυγμένων και υπανάπτυκτων περιοχών στην Ευρώπη διευρύνεται. Ο Myrdal και ο Perroux, από τους σημαντικότερους εκφραστές αυτής της ομάδας σκέψης, υποστηρίζουν ότι ούτε υφίσταται τέλειος ανταγωνισμός, ούτε είναι αυτονόητη η κινητικότητα των συντελεστών παραγωγής στο χώρο (και ιδιαίτερα του κεφαλαίου προς τις λιγότερο αναπτυγμένες περιοχές)· δεδομένων των περιορισμών που θέτουν οι ιδιομορφίες του.

Ειδοποιός διαφορά με τις προηγούμενες θεωρίες είναι ότι η ανάπτυξη δεν νοείται με στενά οικονομικούς όρους, δηλαδή ως μεγέθυνση, αλλά και ως ποιοτική αλλαγή

της εσωτερικής οργάνωσης των παραγωγικών δομών, με την εμφάνιση νέων θεσμών, τεχνολογιών και μορφών οργάνωσης της παραγωγής. Οι ενδείξεις απόκλισης μεταξύ των ευρωπαϊκών περιφερειών, στο τέλος της δεκαετίας του '70, έδειξαν αφενός, ότι η κινητικότητα των συντελεστών παραγωγής δεν είναι αυτονόητη και ομοιόμορφη προς όλες τις κατευθύνσεις και, αφετέρου ότι παρά την άσκηση παρεμβατικής πολιτικής σε εθνικό και κοινοτικό επίπεδο οι ανισότητες δεν μειώθηκαν. Ανέκυψε, λοιπόν, η ανάγκη αναθεώρησης, σε θεωρητικό και πρακτικό επίπεδο, της υφιστάμενης προσέγγισης του χώρου. Χαρακτηριστικά της νέας προσέγγισης, θα πρέπει να είναι, η επίτευξη ισορροπίας μεταξύ οικονομίας, κοινωνίας και περιβάλλοντος, μέσω της κινητοποίησης των εσωτερικών μηχανισμών καθώς και, η ενσωμάτωση των ιδιαιτεροτήτων και ιδιομορφιών, των πλεονεκτημάτων και μειονεκτημάτων, και η αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού κάθε χωρικής ενότητας για την εξασφάλιση μιας αναπτυξιακής πορείας. Το κατά πόσο, οι παραπάνω έννοιες υιοθετήθηκαν ή θα υιοθετηθούν στην πράξη θα φανεί στο μέλλον.

2.7 ΜΟΡΦΕΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΑΝΙΣΟΤΗΤΩΝ

Στην παρακάτω ενότητα θα παρουσιαστούν: η έννοια της άνισης γεωγραφικής ανάπτυξης και οι λόγοι που την προκαλούν καθώς και ποια φαινόμενα την αυξάνουν και ποια την ελαχιστοποιούν, με ποίο τρόπο επιτυγχάνεται η ανάπτυξη σε μία περιφέρεια, ποιος ο λόγος και με ποίον τρόπο κάποιες περιφέρειες παρουσιάζουν αύξηση πληθυσμού και αυξανόμενη ποικιλία δραστηριοτήτων.

Το γεγονός της ύπαρξης τόσο ανόμοιων περιφερειών μεταξύ τους όσον αφορά την γεωγραφική τους ανάπτυξη θα μας προβληματίσει ιδιαίτερα στην παρακάτω ενότητα καθώς και το τι πρέπει να κάνουν κάποιες περιφέρειες με χαμηλό επίπεδο ανάπτυξης ώστε να το αναπτύξουν αν αυτό είναι εφικτό. Αυτές οι χαμηλού επιπέδου ανάπτυξης περιοχές όπως είναι φυσικό θα πρέπει να αντιμετωπίζονται και με ειδικό τρόπο, μέτρο το οποίο ψήφισε και η Ευρωπαϊκή Ένωση. Ο βαθμός της αναγκαιότητας να υπάρξουν αλλαγές που αφορούν τις περιοχές αυτές ώστε να μην υποστούν περαιτέρω ύφεση και ακόμα χειρότερα ακόμη μεγαλύτερη πτώση της ανάπτυξης τους γίνεται εμφανής από το ότι συμπεριλήφθηκαν σε αυτές τις ιδιαίτερες περιοχές νησιωτικές περιοχές. Το γεγονός αυτό αποδεικνύει επίσης και την ύπαρξη σημαντικότερων προβλημάτων στη διάρθρωση τους. Οι ειδικές αυτές περιφέρειες θα πρέπει να αντιμετωπίζονται διαφορετικά και οι απαιτήσεις της κυβέρνησης θα πρέπει να αφορούν την ανάπτυξη τους χωρίς έμφαση σε οικονομικές παραμέτρους.

Πρέπει απεναντίας να δοθεί έμφαση στο να διατηρηθούν φυσικοί και ανθρωπογενείς πόροι. Οι παραπάνω απαιτούμενες αλλαγές πιθανόν να κατορθώσουν να επιφέρουν την βιώσιμη ανάπτυξη η οποία αποτελεί και το ζητούμενο προκειμένου να επέλθει και η ορθή τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη. Καθώς σήμερα υπάρχει η ανάγκη να αλλάξει το υφιστάμενο σκηνικό της χωρικής ανισοκατανομής των οικονομικών πόρων που υπάρχουν το πώς θα προχωρήσουν τα πράγματα και το αν θα υπάρξουν θετικές ή αρνητικές αλλαγές σε επίπεδο περιφερειακών ανισοτήτων προβληματίζει πολλούς από εμάς και πρέπει κάπου εδώ να διευκρινιστεί το πώς αυτές οι περιφερειακές ανισότητες δημιουργούνται, πως μεγαλώνουν και πώς συρρικνώνονται. Ξεκινώντας πρέπει να τονιστεί πως η άνιση γεωγραφική ανάπτυξη είναι η άνιση διαδικασία με την οποία ανταποκρίνεται ο χώρος στην κίνηση του κεφαλαίου και αποτελεί πρόβλημα της σημερινής αλλά και της παλαιότερης εποχής. Λέγοντας περιφερειακές ανισότητες εννοούμε τις όποιες διαφορές μπορούν να εντοπιστούν στις παραγωγικές δομές των περιφερειών. Αυτές δεν παραμένουν αμετάβλητες αλλά τουναντίον πολύ συχνά αλλάζουν μορφή προκαλώντας την εμφάνιση νέων ανισοτήτων με διαφορές μορφές. Ο όρος αναπτυγμένη περιφέρεια και υπανάπτυκτη δεν έχει κρατήσει τη σημασία του μέσα στα χρόνια. Το '50 με '60 για παράδειγμα ανεπτυγμένη μπορούσε να θεωρηθεί μια περιφέρεια η οποία είχε εκβιομηχανιστεί (είχε αφομοιώσει το μοντέλο της μαζικής παραγωγής και κατανάλωσης). Από την άλλη ο όρος υπανάπτυκτη μπορούσε να αποδοθεί σε μια περιφέρεια που δεν είχε αφομοιώσει εξ ολοκλήρου το φορντικό μοντέλο. Σήμερα αναπτυγμένη θεωρείτε η περιφέρεια που υιοθέτησε τις πρακτικές της ευέλικτης συσσώρευσης. Ενώ προβληματική θεωρείται η περιφέρεια που παρουσιάζει ουσιώδη διαρθρωτικά προβλήματα, προβληματική μπορεί να θεωρηθεί και μια πρώην βιομηχανικά αναπτυγμένη περιφέρεια αν πάψει να παρουσιάζει σημάδια βιομηχανισμού. Η αύξηση των ποσοστών ανεργίας και η αδυναμία κάποιων περιφερειών να συμβαδίσουν με τις τεχνολογικές εξελίξεις προδιαθέτουν την αλλαγή του όρου μιας περιφέρειας από αναπτυγμένη σε υπανάπτυκτη. (Κουρλιούρος, 2002: 24). Οι περιφερειακές ανισότητες δεν προκαλούνται μόνο από διαφορετικούς ρυθμούς ανάπτυξης και αναπτυξιακής πορείας μιας περιφέρειας αλλά και από τυχόν άλλο σημείο εκκίνησης της αναπτυξιακής διαδικασίας σε κάθε περιοχή. Λόγω ύπαρξης τόσο διαφορετικών περιφερειών όσον αφορά τα φυσικά, τα γεωγραφικά, τα κοινωνικά, τα πολιτιστικά και τα πολιτικά χαρακτηριστικά κάθε περιοχής δεν δύναται να επιτευχθεί το ίδιο τελικό επίπεδο ανάπτυξης από δύο η παραπάνω περιοχές.

Επιπροσθέτως πρέπει να τονιστεί πως για να διαπιστωθεί ανάπτυξη σε μια περιοχή πρέπει να εξεταστούν τα ποσοστά ανεργίας το ΑΕΠ ανά κεφαλή και άλλοι οικονομικοί δείκτες αλλά και να διερευνηθούν τα χαρακτηριστικά που διαθέτει κάθε περιοχή και της επιτρέπουν να αναπτυχθεί και να προσαρμοστεί στις αλλαγές των καιρών. (Σπιλάνης, 2000: 175). Επιπλέον πρέπει να λεχθεί πως η όποια περιοχή που της έχει αποδοθεί ο όρος υπανάπτυκτη η αναπτυγμένη για να διατηρήσει το χαρακτηρισμό της πρέπει να προσπαθήσει γι αυτό καθώς οι όροι που αποδίδονται σε κάθε περιφέρεια δεν διαρκούν στον χρόνο. (Κουρλιούρος 2001: 39). Η ύπαρξη πολλών περιοχών με φυσικά χαρακτηριστικά που τις εμποδίζουν να αναπτυχθούν κ να συμβαδίσουν με τις εξελίξεις των καιρών απασχόλησε την κοινοτική και εθνική περιφερειακή πολιτική. Αυτές οι περιοχές χαρακτηρίζονται από τον όρο «λιγότερο ευνοημένες». Οι προβληματικές περιοχές και οι λιγότερο ευνοημένες παρουσιάζουν κοινά και διαφορές. Το κοινό που παρουσιάζουν είναι πως αντιμετωπίζουν εμπόδια που τις καθιστούν ανίκανες να αναπτυχθούν ή στην καλύτερη περίπτωση προβλήματα που καθυστερούν την ανάπτυξη τους. Να τονιστεί σε αυτό το σημείο πως τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι προβληματικές περιοχές οφείλονται στην αδυναμία υιοθέτησης των νέων οικονομικών συνθηκών από αυτές, ενώ των λιγότερο ευνοημένων περιοχών προέρχονται από τα εν γένει χαρακτηριστικά τους.

Με άλλα λόγια λέγοντας άνιση γεωγραφική ανάπτυξη λοιπόν εννοούμε τις διαφορές που παρατηρούνται στις παραγωγικές δομές των περιφερειών/οι περιφερειακές ανισότητες αναφέρονται στις όποιες αποκλίσεις παρατηρούνται στις διάφορες περιφέρειες της χώρας και σχετίζονται με το παραγόμενο προϊόν της κάθε περιφέρειας, την παραγωγικότητα της εργασίας, την ανεργία, τον ενεργό πληθυσμό κ.α. Η δομή της οικονομίας, η χαμηλή σχετική κινητικότητα της εργασίας και του κεφαλαίου, κάποιες εξωτερικές οικονομίες, εξωτερικοί έλεγχοι, η μη υιοθέτηση και προώθηση από παράλειψη καινοτομικών δραστηριοτήτων, η μικρού αριθμού επιχειρηματική πρωτοβουλία και διάφοροι γεωγραφικοί, θεσμικοί, πολιτικοί, πολιτιστικοί και περιβαλλοντικοί παράγοντες ασκούν επιρροή στη μορφή και στο μέγεθος των ανισοτήτων που παρουσιάζονται ανάμεσα στις περιφέρειες [Κόνσολα (1997:53-59)].

Ο καθένας ξεχωριστά από τους παραπάνω παράγοντες που αναφέρθηκαν έχει και άλλη επίδραση (ισχυρή ή μικρότερης έντασης) στις περιφέρειες και ανάλογα την περιφέρεια προκαλεί άλλοτε μεγάλη και άλλοτε μικρότερη αύξηση ανισοτήτων. Περιοχές με χαμηλή δυνατότητα προς την ανάπτυξη είναι φυσικό να παρουσιάζει

τεράστια απόκλιση όσον αφορά τις παραγωγικές δομές της σε σχέση με μία περιφέρεια η οποία έχει σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης από φυσικού της. Από εδώ συμπεραίνεται το γεγονός των δυνατοτήτων της κάθε περιφέρειας και το σημαντικό τους ρόλο στην επίτευξη της ζητούμενης ανάπτυξης. Για το ζήτημα της περιφερειακής ανάπτυξης υπάρχουν διάφορες θεωρίες οι οποίες σκοπό έχουν να δώσουν απαντήσεις σε ότι σχετίζεται με τον όρο περιφερειακές ανισότητες καθώς και στο πώς το πρόβλημα αυτό θα μετατραπεί ή θα συνεχιστεί μέσα στο χρόνο.

Οι θεωρίες που υπήρξαν και παρατηρήθηκαν χωρίστηκαν σε 2 ομάδες, αυτή των μοντέλων ισορροπίας και αυτή των μοντέλων ανισορροπίας (Ανδρικοπούλου, 2003: 14). Το μοντέλο ισορροπίας που τα όσα λέει είναι μέχρι και σήμερα η κύρια θέση της νεοκλασικής οικονομικής θεωρίας υποστηρίζει πως οι περιφερειακές ανισότητες όσο περνά ο χρόνος συρρικνώνονται στον αριθμό τους εάν και εφόσον οι μηχανισμοί της αγοράς έχουν ομαλή και χωρίς εμπόδια λειτουργία κάτι τέτοιο προκαλεί στη συνέχεια την επίτευξη ενός συνολικά ισορροπημένου οικονομικού συστήματος. Ωστόσο σύμφωνα με το μοντέλο αυτό οι ανισότητες στον περιφερειακό τομέα δεν μπορούν να αφανιστούν εφόσον εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορετικά κατανομημένοι στο χώρο οι βασικοί συντελεστές παραγωγής: κεφάλαιο και εργασία. και ότι αυτή η άνιση χωρική εξειδίκευση είναι εκείνη, που κινητοποιεί τη διαδικασία της ανάπτυξης, που στην περίπτωση αυτή ταυτίζεται με τη μεγέθυνση μέσω της διάχυσής της.

Διεισδύοντας βαθιά στο θέμα των περιφερειακών ανισοτήτων πρέπει να αναφερθεί η θεωρία του Holland ο οποίος υποστήριξε πως υπάρχουν δύο διαφορετικές ομάδες θεωριών περί το ζήτημα της περιφερειακής ανάπτυξης. Την μία την αναφέρει ως ομάδα αυτοεξισορρόπησης- ανάπτυξης και την άλλη ως ομάδα ανισορροπίας- υπανάπτυξης. Την πρώτη ομάδα αντιπροσωπεύει το γεγονός της επίτευξης ισορροπίας και της ελαχιστοποίησης των περιφερειακών ανισοτήτων από τον μηχανισμό της ελεύθερης αγοράς. Εδώ περιλαμβάνονται και διάφορες θεωρίες εκ των οποίων υψίστης σημασίας είναι οι θεωρίες περί σταδίων ανάπτυξης, περί διαπεριφερειακού εμπορίου, περί εξαγωγικής/οικονομικής βάσης, περί της έλλειψης/αφθονίας των πόρων, περί δυϊσμού και περί της τομεακής διάρθρωσης. Από την άλλη έχουμε την δεύτερη ομάδα που την αντιπροσωπεύει το γεγονός της πρόκλησης διόγκωσης των περιφερειακών ανισοτήτων αν υπάρξει απελευθέρωση της αγοράς. Σε αυτήν την ομάδα περιλαμβάνονται οι θεωρίες περί σωρευτικής αιτιότητας, περί πόλων ανάπτυξης, περί εσωτερικής αποικίας, περί φαύλων κύκλων και περί εξάρτησης και συνάρθρωσης των τρόπων παραγωγής (Λαμπριανίδης, 2001: 249).

Στα πλαίσια των διαδικασιών αντιμετώπισης της κρίσης του φορντικού συστήματος, οι επιχειρήσεις επέλεξαν δυο ταυτόχρονες στρατηγικές όσο αφορά τα εργασιακά ζητήματα:

Η μία αφορά την αναδιανομή του εισοδήματος σε βάρος της εργασίας και η δεύτερη τον μετασχηματισμό της παραγωγικής εργασίας από τη μόνιμη και σχετικά κατοχυρωμένη εργασία του φορντισμού στην ευέλικτη μορφή της άτυπης εργασίας (αμυντική ευελιξία). Ένα κύριο λοιπόν χαρακτηριστικό του καθεστώτος της ευέλικτης συσσώρευσης, είναι η ζήτηση σε φθινό και ανειδίκευτο εργατικό δυναμικό το οποίο θα εργάζεται μόνο για όσο το χρειάζεται η επιχείρηση δίπλα σε ένα μόνιμο, εξειδικευμένο και σχετικά υψηλόμισθο στελεχικό προσωπικό (Harvey, 1989, Κουρλιούρος, 2001). Για την ιδιαίτερη κατηγορία των νησιωτικών μονάδων έχουν γίνει διαφορές αναφορές για τον μειονεκτικό τους χαρακτήρα, με σημαντικότερες τη 2η έκθεση σχετικά με τη συνοχή, όπου τα νησιά μαζί με τις παράκτιες, τις αραιοκατοικημένες και τις ορεινές περιοχές κατατάσσονται μεταξύ των περιοχών με ειδικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά, για τις οποίες η Ένωση “καλείται να συνεχίσει τις πολιτικές προώθησης της ανάπτυξης εφαρμόζοντας εξειδικευμένα μέτρα” (Ε.Ε., 2001: 33-34), και την έκθεση προόδου, όπου χαρακτηρίζει αυτές ως περιοχές που μπορεί να συνδυάζουν περισσότερα από ένα σημαντικά φυσικά ή γεωγραφικά μειονεκτήματα, όπως ορεινό έδαφος, χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα, χωρική ασυνέχεια, απομόνωση κ.α. (CEC, 2002).

Οι δυσκολίες ανάπτυξης που αντιμετωπίζουν τα νησιά συνεχίζουν να συγκαταλέγονται ανάμεσα στα θέματα που απασχολούν την ευρωπαϊκή κοινότητα. Στο Συμβούλιο Κορυφής της Ρόδου, το 1988, κατόπιν ελληνικής πρωτοβουλίας αναγνωρίζονται “...τα ιδιαίτερα κοινωνικο-οικονομικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν ορισμένες νησιωτικές περιοχές της Κοινότητας” (Παπάντου, 2000: 22). Ο νησιωτικός χαρακτήρας και οι περιορισμοί που προκύπτουν από αυτόν αποτυπώνονται και στη Συνθήκη του Άμστερνταμ (1997), όπου περιλαμβάνεται ειδική δήλωση για τις νησιωτικές περιοχές, σύμφωνα με την οποία «..η Διάσκεψη αναγνωρίζει ότι οι νησιωτικές περιοχές αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά προβλήματα οφειλόμενα στο νησιωτικό τους χαρακτήρα, τα οποία, επειδή είναι μόνιμα, εμποδίζουν την οικονομική και κοινωνική τους ανάπτυξη...» και «..η Διάσκεψη αναγνωρίζει αντιστοίχως ότι η κοινοτική νομοθεσία πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα προβλήματα αυτά και ότι εφόσον υπάρχει ανάγκη, μπορούν να λαμβάνονται ειδικά

μέτρα υπέρ των περιοχών αυτών για την καλύτερη ένταξη τους στην εσωτερική αγορά με δίκαιους όρους...» (Κοκκώσης,2000α: 436).

Όπως αποκαλύπτεται βάση όλων των παραπάνω αναφορών η ευρωπαϊκή νομοθεσία έχει ασχοληθεί εκτενώς με τις χωρικές ενότητες των νησιών κ τις αδυναμίες τους. Σε πολιτικό επίπεδο όμως προκαλεί εντύπωση και απογοήτευση η παράλειψη ή η εσκεμμένη αγνόηση θέσπισης ειδικής πολιτικής γραμμής για τους νησιωτικούς χώρους. Παρόλο που η διαφορετικότητα των νησιών διαπιστώθηκε και έγινε αποδεκτή από πολλούς σχετικούς φορείς δεν έχει θεσπιστεί ακόμη αυτό το πρόγραμμα που θα διαχωρίζει την ορεινή από την μειονεκτική περιοχή ή την νησιωτική περιοχή κ.τ.λ. Είναι ανάγκη να υπάρξει ουσιαστικός διαχωρισμός ανάμεσα τους και να παρθεί απόφαση για εφαρμογή πολιτικής ολοκληρωμένου χαρακτήρα λαμβάνοντας υπόψη τις όποιες ιδιομορφίες και ιδιαιτερότητες κάθε περιοχής. Να τονιστεί εδώ πως λέγοντας πολιτική ολοκληρωμένου χαρακτήρα δεν εννοείται μια ενιαία πολιτική για όλον τον νησιωτικό χώρο. Κάτι τέτοιο θα δημιουργούσε σύγχυση καθώς κάθε νησί έχει διαφορετικά γεωγραφικά χαρακτηριστικά καθώς και διαφορετικές κοινωνικό-οικονομικές δομές. Η ορθή επίλυση του προβλήματος των νησιών θα επέλθει μόνο μέσα από μια πολιτική που θα διαχωρίζει τους νησιωτικούς χώρους βάση των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών και των δομών που αυτές διαθέτουν όπως προανέφερα. Όπως επισημαίνει και ο Romano Mambriini, πρόεδρος του δικτύου των Νησιωτικών Επιμελητηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «δεν υπάρχει μια μοναδική συνταγή που να ισχύει για όλες τις νησιωτικές περιοχές» (<http://www.chiosnews.com/oika261102.asp>). Αυτό δεν συνεπάγεται ότι η εφαρμογή μιας νησιωτικής πολιτικής είναι άκαιρη αλλά ότι θα πρέπει να είναι ευέλικτη και να ενσωματώνει τις, κατά τόπου, ιδιομορφίες (Σπιλάνης, 1994: 41).

Συμπεραίνεται ότι ο πολιτικός τομέας και η όποια παρέμβαση του προκαλεί εμπόδια στην περιφερειακή ολοκλήρωση και δυσκολεύει την καλύτερη δυνατή χρήση των συντελεστών παραγωγής (Ανδρικοπούλου, 2003: 15). Το μοντέλο ανισορροπίας από την άλλη υποστηρίζει πως το γεγονός λειτουργίας μιας ελεύθερης αγοράς εντείνει τις χωρικές αποκλίσεις και δημιουργεί την ανάγκη για εκτεταμένη πολιτική παρέμβαση (Ανδρικοπούλου, 2003: 16). Πρόσωπα που ακολουθούν και προωθούν την παραπάνω άποψη όπως ο Mydral και ο Perroux διαδίδουν την θέση τους σε σχέση με τον ανταγωνισμό και είναι κάθετοι ως προς την έννοια του ανταγωνισμού και της σπουδαιότητας του στη λειτουργία των περιφερειών. Οι υγιείς συνθήκες ανταγωνισμού μεταξύ των περιφερειών που είναι και το ζητούμενο της ύπαρξης του

ανταγωνισμού και σκοπό έχουν να δώσουν κίνητρα σε επιχειρήσεις και οργανισμούς προς καλύτερευση παροχών στους πολίτες δεν υπάρχουν σύμφωνα με τους παραπάνω υποστηρικτές.

Αυτός ο υγιής ανταγωνισμός λοιπόν που δεν υφίσταται προκαλεί ποίκιλα προβλήματα ύψιστης σημασίας που πλήττουν το κύρος και τις παροχές των περιφερειών. Επιπλέον μιλούν για το φαινόμενο της κίνησης των συντελεστών παραγωγής η οποία πολλές φορές δεν είναι απαραίτητο να συμβεί, κάποιιοι συντελεστές και κυρίως το κεφάλαιο παραμένουν σε αδράνεια, γεγονός που παρατηρείται συχνά σε όχι ιδιαίτερα αναπτυγμένες περιοχές. Κάτι που συμβαίνει λόγω αυτών των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών που έχουν αυτές οι περιοχές και τις ξεχωρίζει από τις υπόλοιπες. Στον αντίποδα με τις προηγούμενες θεωρίες βρίσκεται η θέση ότι η ζητούμενη ανάπτυξη των περιφερειών δεν επικεντρώνεται σε οικονομικά κριτήρια και δεν επιδιώκεται απλά και μόνο με οικονομικά μέσα αλλά στοχεύει στην μετατροπή της εσωτερικής οργάνωσης των δομών παραγωγής σε μία πιο ποιοτικού επιπέδου οργάνωση. Νέοι θεσμοί, προηγμένες τεχνολογίες και νέες μορφές οργάνωσης παραγωγής βοηθούν στην μετατροπή αυτή.

Συμπέρασμα όλων των παραπάνω αποτελεί το παρακάτω γεγονός: η ύπαρξη των τεράστιων διαφορών των αναπτυγμένων και των υπανάπτυκτων Ευρωπαϊκών χωρών όλο και μεγαλώνει κάτι που είναι άκρως ανησυχητικό. Οι Ευρωπαϊκές Περιφέρειες βάση ερευνών που πραγματοποιήθηκαν τη δεκαετία του '70 φαίνεται πως παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές όπως βέβαια είχε διαπιστωθεί από πολύ νωρίτερα, φανερόνεται επίσης η ανομοιόμορφη στο σύνολο και πολλές φορές ανύπαρκτη κινητικότητα των παραγωγικών συντελεστών και η αδυναμία των πολιτικών παρεμβάσεων εθνικά και κοινοτικά να ελαττώσουν τις περιφερειακές ανισότητες. Φανερόνεται λοιπόν η σπουδαιότητα του να εξεταστεί από την αρχή και να αλλάξει όπου αυτό ωφελεί η τωρινή προσέγγιση του χώρου σε επίπεδο θεωρητικό και πρακτικό. Σκοπός της εξέτασης και της κατά περίπτωση αλλαγής της προσέγγισης αυτής αποτελεί:

- Το να καταφέρει να επέλθει σε κατάσταση ισορροπίας η οικονομία, η κοινωνία και ο τομέας του περιβάλλοντος (κάτι που θα πραγματοποιηθεί με τη χρήση εσωτερικών μηχανισμών και την όποια αλλαγή απαιτούν ώστε να γίνουν χρησιμότεροι)

- Το να συμπεριληφθούν οι ιδιαιτερότητες και οι ιδιομορφίες, τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα χωρίς επιπτώσεις για τις ίδιες τις περιφέρειες που τις περιέχουν κάθε χωρικής ενότητας στις βιώσιμες περιφέρειες

Το να αξιοποιηθούν στο έπακρο όλοι οι εργαζόμενοι που υπάρχουν στις χωρικές ενότητες ώστε να οδηγηθούν τα πράγματα στην ζητούμενη επίτευξη μιας συνεχόμενης πορείας που θα χαρακτηρίζεται από ανάπτυξη και πρόοδο. Οι περιφερειακές ανισότητες χαρακτηρίζονται από πολυμορφία και κατά περιόδους παρουσιάζουν μεταβολές και εκ νέου ανισότητες σε περιφερειακό πάντα επίπεδο.

2.8 ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΚΑΙ ΧΩΡΟΣ

Η πολιτική οικονομία του χώρου ασχολείται με την γη και τα αστικά της μέρη και πιο συγκεκριμένα ασχολείται με τις διάφορες μορφές που μπορούν να πάρουν η γη ως εδαφική έκταση και τα αστικά της κομμάτια μετά από την (με διάφορους τρόπους) χρησιμοποίησή τους από τους ανθρώπους που τα εκμεταλλεύονται, επιδρούν σε αυτά και τα μεταμορφώνουν σε εμπορεύματα (π.χ. δημιουργία εμπορικού κέντρου). Αυτό το φαινόμενο παρατηρείται στις εξελιγμένες πόλεις. Από την στιγμή της επίδρασης των ανθρώπων στη γη και στους αστικούς χώρους αυτοί μεταλλάσσονται άμεσα σε αντικείμενα εμπορεύσιμα που ανήκουν στην καπιταλιστική παραγωγή. Μείζον θέμα για την πολιτική οικονομία αποτελεί η ανάγκη να ανακαλυφθεί και να βρεθεί ο καλύτερος τρόπος να αξιοποιηθεί ο χώρος (οι πιθανές χρήσεις του, η αξία σημασία του και ο συμβολισμός του). Λέγοντας χώρος να διευκρινίσω σε αυτό το σημείο πως εννοώ τις κατοικίες των ανθρώπων, τους χώρους αναψυχής τους, τους οικισμούς κ.α.

Η έννοια χώρος και οι πόλεις αποτελούν μέρος της καπιταλιστικής παραγωγής. Άλλωστε για να διαμορφωθεί το κοινωνικό καθώς και το οικονομικό σύστημα του καπιταλισμού είναι απαραίτητες οι έννοιες ‘πόλη’ και ‘χώρος’. Συσχετισμένοι όροι εδώ είναι ο όρος ‘χωρική οργάνωση’, ο όρος ‘χωρική μορφή’ καθώς και ο όρος ‘χωρική δομή’. Απαραίτητη σε αυτό ο σημείο κρίνεται η κατανόηση της επίδρασης της πολιτικής οικονομίας (καθώς και της αστικοποίησης) στο κομμάτι ‘πόλη’ και αυτή θα πραγματοποιηθεί μέσω παραδειγμάτων που θα παρουσιάσουν τις νέες μορφές που παίρνουν οι πόλεις. Έτσι στη συνέχεια θα παρουσιαστούν 5 παραδείγματα που αποτελούν σχηματισμούς των πόλεων:

- Καταρχάς υπάρχει το **ενοίκιο**, πρόκειται για το χρηματικό αντίτιμο που καταβάλλει ο εκάστοτε ενοικιαστής για να μπορέσει να κάνει προσωρινή χρήση

ενός χώρου είτε για να διαμείνει είτε για να πραγματοποιήσει εμπορικές δραστηριότητες κ.α. Με άλλα λόγια είναι τα χρήματα που προέρχονται από την χρήση συγκεκριμένου εδαφικού κτίσματος ή οικοπέδου από τους ενοικιαστές που οι τίτλοι ιδιοκτησίας του οικήματος ανήκουν σε άλλον εκτός ενοικιαστή.

- Κατά δεύτερον έχουμε τις **χρήσεις γης στην πόλη**. Σε αυτήν την περίπτωση μετατρέπονται κομμάτια γης των πόλεων σε σπίτια, εμπορικά κέντρα και υπηρεσίες. Έτσι αποκτούν αξία, δυνατότητα ανταλλαγής και εμπορική ταυτότητα.
- Τρίτον υπάρχουν οι **μεταφορές**, εδώ περιέχονται οι δυνατότητες μεταφοράς από την υφιστάμενη τοποθεσία εργασίας, οι δυνατότητες μεταφοράς προς την υφιστάμενη τοποθεσία της εργασίας, η μεταφορά ολόκληρης της υποδομής και η μεταφορά κάθε μορφής κεφαλαίου
- Τέταρτον δημιουργήθηκαν **τα πάρκα και οι ανοιχτοί χώροι** όπου με τον σχηματισμό τους αποκτούν αξία ως εδαφικοί χώροι και επιπλέον προσφέρουν χαρά και διασκέδαση στην καθημερινή ζωή των απασχολούμενων
- Πέμπτον υπάρχει η **συλλογική κατανάλωση** όπου εδώ περιλαμβάνονται οι εργατικές κατοικίες, οι χώροι αναψυχής και διασκέδασης, δρόμοι και εθνικοί οδοί.

Αυτοί ήταν οι σχηματισμοί των πόλεων που είναι άμεσα συνδεδεμένοι με το φαινόμενο της εκμετάλλευσης του εργάτη από τον κεφαλαιοκράτη εφόσον η κρίση του κεφαλαίου επηρεάζει και προκαλεί κρίση και στην πόλη. Η περίπτωση του φαινομένου αυτού εμφανίστηκε από την αρχή του σχηματισμού των διαφόρων μορφών που μπορούν να πάρουν οι πόλεις. Το γεγονός της μετατροπής της γης και των αστικών χώρων της σε εμπορεύσιμα αντικείμενα προκάλεσε την απληστία του κεφαλαιοκράτη και την (με κάθε μέσο) διεκδίκηση του πλούτου από αυτόν. Έτσι οι εργάτες παράγουν πλούτο αλλά δεν αποζημιώνονται επαρκώς γι αυτό καθώς οι καπιταλιστές παίρνουν το πλειοψηφικό ποσοστό των κερδών που δημιουργούνται από την εκμετάλλευση της γης και των αστικών της χώρων. Αυτή η ανισότητα που επικρατεί ανάμεσα στους κεφαλαιοκράτες και τους εργάτες δημιουργεί προβλήματα και δεν ωφελεί σε καμία περίπτωση το οικονομικό σύστημα «καπιταλισμός».

Εφόσον οι πόλεις είναι άμεσα συνδεδεμένες με την κεφαλαιοκρατική διαδικασία καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι κάθε φορά που μειώνεται το ποσοστό κέρδους μειώνεται και η σχετική χωρική μονάδα (π.χ. πόλη, γειτονιά). Όπως κάθε οικονομικό

σύστημα που επικρατεί σε όποια κοινωνία, διαπλάθει αντίστοιχα και τον 'χώρο' της κοινωνίας αυτής, έτσι και ο καπιταλισμός που είναι το αποδεκτό οικονομικό σύστημα στην Ελλάδα διαμορφώνει τον 'χώρο' μέσα στον οποίο λειτουργεί. Αντίστοιχα κάθε 'χώρος' κυρίως οι πόλεις δύναται να εξυπηρετούν κάποιες συνθήκες που είναι υψίστης σημασίας για τον καπιταλισμό και μπορούν να ανατρέπουν την λειτουργία του από το ένα έδαφος στο άλλο. Σε περίπτωση εμφάνισης κρίσης οι πόλεις χάνουν μεγάλο μέρος της υπόστασης και της αξίας τους ενώ κάποιες εδαφικές εκτάσεις χάνουν πλήρως την αξία τους. Η ανισότητα μεταξύ εργασίας και κεφαλαίου αποτελεί απειλή για το σύστημα και έχει μεγάλες πιθανότητες να αποδιοργανώσει την κοινωνία και να δημιουργήσει κρίση στην πόλη (χώρο-κοινωνικές συνιστώσες της κρίσης) (Γκαραγκουνης, 2013).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

3.1 Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΉ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η ανάπτυξη ανέκαθεν αποτελούσε το ζητούμενο για μία περιφέρεια. Κάθε μία από τις περιφέρειες είχε και έχει ως απώτερο σκοπό να αναπτυχθεί και να αποκτήσει πλεονεκτική θέση μέσα στο ανταγωνιστικό σημερινό σύστημα που περιλαμβάνει τους ΟΤΑ. Σε αυτό το σημείο θα πρέπει να τονισθεί το ποια κριτήρια κάνουν μία περιφέρεια να θεωρείτε αναπτυγμένη και ποια κριτήρια την καθιστούν υπανάπτυκτη, αφού πρώτα αναλυθούν οι αιτίες δημιουργίας των περιφερειακών ανισοτήτων οι οποίες είναι οι εξής:

- Ανομοιόμορφη και όχι στον ίδιο βαθμό ανάπτυξη μεταξύ περιοχών
- Μη τήρηση προτεραιότητας των δράσεων που πρέπει να πραγματοποιήσει κάθε περιοχή για ανάλογη ανάπτυξη

Για να γίνει πιο κατανοητός ο παραπάνω συλλογισμός/συμπέρασμα που επιχειρείται να ειπωθεί ας πάρουμε για παράδειγμα δύο περιοχές. Αυτές οι περιοχές λοιπόν στοχεύουν στην επίτευξη μιας ίδιου επιπέδου ανάπτυξης και ακόμη και αν τελικά αποδειχθεί πως κατάφεραν να πετύχουν τον αρχικό τους στόχο με ίδιου μεγέθους ανάπτυξη και με την ίδια συχνότητα αυτό είναι φαινομενικό. Αν εμβαθύνουμε την έρευνα και κοιτάξουμε το γεγονός και κάθε πιθανή πτυχή του, αν πάρουμε υπ όψιν μας κάθε σημείο και στάδιο της ανάπτυξης θα ανακαλύψουμε πως τελικά το σχετικό με την ανάπτυξη αποτέλεσμα που επήλθε στους δύο αυτούς χώρους διαφέρει καθώς φυσικά, κοινωνικά, γεωγραφικά, πολιτιστικά και πολιτικά χαρακτηριστικά τα οποία διαφέρουν από χωρική ενότητα σε χωρική ενότητα εμποδίζουν την επίτευξη ενός ακριβώς ίδιου αναπτυξιακού επιπέδου μεταξύ δύο ή παραπάνω περιοχών.

Ως συμπέρασμα λοιπόν μπορούμε να πούμε ότι δύο ή περισσότερες χωρικές ενότητες δεν μπορούν σχεδόν ποτέ να παρουσιάσουν όμοιο τελικό επίπεδο

ανάπτυξης. Επιπρόσθετα πρέπει να αναφερθεί πως για να αναπτυχθεί μία περιοχή και αυτό να διαπιστωθεί στην πορεία, πρέπει να εξεταστεί όχι μόνο το ύψος των κύριων οικονομικών δεικτών (ΑΕΠ/κεφαλή, ποσοστό ανεργίας κ.α.) αλλά και να εξεταστούν τα όποια χαρακτηριστικά της περιοχής της δίνουν την δυνατότητα να χαρακτηρίζεται ανταγωνιστική και ευέλικτη (αν φυσικά υπάρχουν τέτοιου είδους) όταν παρουσιάζονται εξωτερικές συνθήκες που αλλάζουν μες το καιρό. (Σπιλάνης, 2000).

Ενώ παλαιότερα (κατά την μεταπολεμική περίοδο) υπήρχαν άλλα κριτήρια για το πότε χαρακτηρίζεται μία περιφέρεια αναπτυγμένη και πότε υπανάπτυκτη σήμερα έχουν αλλάξει τα δεδομένα. Πρώτα αναπτυγμένη περιφέρεια θεωρούνταν εκείνη η περιφέρεια που είχε εκβιομηχανιστεί πλήρως και υποανάπτυκτη αυτή που σχεδόν ακολουθούσε τα όσα όριζε το μοντέλο του Χένρι Φορντ για ορθολογικές μεθόδους παραγωγής που προκάλεσαν ορατή μείωση τιμών στα προϊόντα χωρίς να μειώσουν την ποιότητα τους και χωρίς να αυξήσουν το αντίτιμο που αναλογούσε στους εργαζομένους. Αντίθετα σήμερα θεωρούνται ως αναπτυγμένες περιφέρειες αυτές που έχουν υιοθετήσει πρακτικές του καθεστώτος της ευέλικτης συσσώρευσης(όταν αναζητάτε προσωπικό εργασίας το οποίο δεν είναι εξειδικευμένο και κατ' επέκταση θα αμείβεται χαμηλόμισθα από την επιχείρηση, επίσης θα δουλεύει όσο χρονικό διάστημα επιθυμεί η επιχείρηση η οποία θα έχει ήδη προσλάβει μόνιμο και εξειδικευμένο στελεχικό προσωπικό που αμείβεται σαφώς πιο γενναιόδωρα (Harvey, 1989, Κουρλιούρος, 2001) και ως προβληματικές περιφέρειες όσες παρουσιάζουν αδυναμίες σε διαρθρωτικό επίπεδο, όσες αναπτυγμένες δεν είναι ικανές να υιοθετήσουν τις νέες τεχνολογικά εκσυγχρονισμένες πρακτικές και κάποιες που υπήρξαν στο παρελθόν εκβιομηχανισμένες και αρχίζουν να χάνουν σιγά σιγά την βιομηχανική τους ανάπτυξη και να αυξάνουν το επίπεδο ανεργίας (Κουρλιούρος, 2002).

Επιπλέον είναι ανάγκη να ειπωθεί και να ξεκαθαρισθεί πως ο χαρακτηρισμός (ανεπτυγμένη ή υποανάπτυκτη) που δίνεται αρχικά σε μία περιοχή δεν είναι αυτονόητο ότι θα συνεχίσει να ισχύει όσο αυτή λειτουργεί. Καμία περιοχή δεν δικαιούται να πάρει σαν δεδομένο τον αρχικό της χαρακτηρισμό ούτε να επαναπαυθεί είτε έχει χαρακτηριστεί αναπτυγμένη είτε υποανάπτυκτη. Το ζητούμενο είναι η αποφυγή της αδράνειας και σε περίπτωση του χαρακτηρισμού 'υποανάπτυκτη περιοχή' αυτή να δρα ώστε να τον ανατρέψει, σε περίπτωση χαρακτηρισμού

‘αναπτυσσόμενη περιοχή’ από την άλλη αυτή να προσπαθήσει να κρατήσει τον χαρακτηρισμό αυτό μέσα στο χρόνο. Η ανάπτυξη σε οικονομικό επίπεδο και η κοινωνική ευημερία δεν είναι κάτι που άπαξ και επιτευχθεί δεν μπορεί να ανατραπεί. Μέσα στον χώρο-χρόνο πολλά μπορούν να αλλάξουν (Κουρλιούρος 2001). Έτσι θα ήταν σωτήρια μία αλλαγή στον τρόπο που ορίζεται μια περιοχή αναπτυσσόμενη και υπανάπτυκτη. Πιο συγκεκριμένα οι περιφέρειες θα πρέπει να χαρακτηρίζονται με τον ένα ή με τον άλλον όρο σε συνδυασμό πάντα με την καταγραφή του χρόνου που διανύουν αυτές. Επιπλέον (εφόσον δύναται να αλλάξει το αξιακό πλαίσιο) ο ορισμός θα πρέπει να συνοδεύεται και από πιθανόν διαφορετικές από τις παλαιότερες μεταβλητές και δείκτες ώστε να υπολογισθεί ορθά.

3.2 ΟΙ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΔΙΟΓΚΩΣΗΣ ΤΟΥ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΣΤΙΣ ΕΚΑΣΤΟΤΕ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Γεγονότα που συνέβησαν και οι αντιδράσεις διαφόρων περιοχών προκάλεσαν την εμφάνιση διάφορων μοντέλων περιοχών. Υπήρξαν πολλές περιοχές που δεν μπόρεσαν να ανταποκριθούν στον έντονο ανταγωνισμό που προέκυψε από τις δομικές μετατροπές(κοινωνικό-οικονομικές) που υπέστη η ευρωπαϊκή κοινότητα γύρω στη δεκαετία του '80. Το γεγονός της μειωμένης ανταγωνιστικότητας που παρουσίασαν αυτές οι περιοχές έπληξε το ανθρώπινο δυναμικό που κατέφυγε σε μεταναστευτικές πρακτικές για να επιβιώσει και τη σημασία του περιβάλλοντος εφόσον εκμεταλλεύονταν χωρίς σύνεση τα αποθέματα της φύσης. Όποιες περιοχές δεν συμβάδιζαν με τις εξελίξεις του καιρού οδηγήθηκαν μπροστά στην αναγκαστική αντιμετώπιση της εμφάνισης τεράστιων και ποικίλων προβλημάτων που προέκυψαν. Πιο συγκεκριμένα, κάποιες περιοχές μεταξύ τους και κάποιες ορεινές και νησιωτικές δεν κατόρθωσαν να παρουσιάσουν πρόοδο και να εκμεταλλευτούν προς όφελος τους την οικονομική ανάπτυξη γρήγορων ρυθμών που συνέβη και έτσι όλο και λιγότευαν την παραγωγική τους δύναμη. Η αδυναμία ανταγωνιστικότητας των συγκεκριμένων περιοχών που απομονώθηκαν ασυνέχειας του χώρου υπήρξε λογικό επακόλουθο. Αποτέλεσμα όλων αυτών των καταστάσεων ήταν :

- Διεύρυνση περιφερειακών ανισοτήτων
- Εμπόδια στην επιδιωκόμενη Κοινοτική (οικονομική και κοινωνική) συνοχή
- Προκάλεσαν το ενδιαφέρον της Ευρωπαϊκής Κοινότητας προς διευκόλυνση των λιγότερο ευνοημένων περιοχών

3.3 ΛΙΓΟΤΕΡΟ ΕΥΝΟΗΜΕΝΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Απαραίτητο κρίνεται σε αυτό το σημείο να αναφερθούν εκτεταμένα οι λιγότερο ευνοημένες περιοχές και τα χαρακτηριστικά τους. Έμφαση τα τελευταία χρόνια έχει δοθεί από την κοινοτική και εθνική περιφερειακή πολιτική σε όποιες περιοχές παρουσιάζουν προβλήματα ανάπτυξης λόγω φυσικών χαρακτηριστικών που αυτές διαθέτουν. Αυτές οι περιοχές έχουν χαρακτηριστεί ως λιγότερο ευνοημένες και στο σημείο αυτό πρέπει να αναφερθεί πως αποτελούν άλλη ομάδα αυτές οι περιοχές και άλλη οι λεγόμενες προβληματικές. Ενώ αυτές οι δύο ομάδες περιοχών μοιάζουν σε κάποια σημεία όπως στο ότι έρχονται αντιμέτωποι με προβλήματα που είτε ακυρώνουν την ανάπτυξη που επιδιώκουν είτε την καθυστερούν, έχουν μία ουσιαστική διαφορά. Η διαφορά τους έγκειται στη φύση και το είδος των προβλημάτων τους. Με άλλα λόγια τα προβλήματα της κάθε ομάδας έχουν διαφορετικά αίτια, προέρχονται από διαφορετικούς λόγους. Στις λιγότερο ευνοημένες περιοχές λοιπόν παρουσιάζονται προβλήματα λόγω των γενικών χαρακτηριστικών που αυτές έχουν ενώ στις προβληματικές περιοχές τα προβλήματα προέρχονται από την δυσκολία που έχουν αυτές οι περιοχές στο να ενσωματώσουν στο έργο τους τις νέες οικονομικές συνθήκες που παρουσιάζονται (πχ. περιοχές σε αποβιομηχάνιση).

3.4 ΜΕΙΟΝΕΚΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

Η Οδηγία 75/268/ΕΟΚ ήταν η πρώτη που πραγματοποιήθηκε και αποτέλεσε την αρχή ασχολίας της Ευρωπαϊκής Κοινότητας με τις μειονεκτικές περιοχές και όριζε ως μειονεκτικές περιοχές τις παρακάτω:

- ορεινές περιοχές
- περιοχές απειλούμενες με εγκατάλειψη
- περιοχές που παρουσιάζουν ιδιαίτερα φυσικά μειονεκτήματα

Αυτό μέχρι το 1997 όπου ο κανονισμός 950/91 όριζε πως οι λιγότερο ευνοημένες περιοχές κατηγοριοποιούνται σε δύο ομάδες. Σύμφωνα με τις σημερινές διατάξεις που μιλούν για τις παραπάνω περιοχές και βάση του Κανονισμού 1257/99 υπάρχουν τρεις ομάδες/κατηγορίες μειονεκτικών περιοχών:

- οι ορεινές
- οι άλλες μειονεκτικές
- όσες επηρεάζονται από άλλα ειδικά μειονεκτήματα

(Vakoufaris et al., 2003:3).

Ορεινές ήταν εκείνες οι περιοχές που εμφάνιζαν δυσκολίες στο στάδιο της άσκησης της αγροτικής τους δραστηριότητας. Οι δυσκολίες αυτές υπήρξαν λόγω της ύπαρξης δυσμενών κλιματικών συνθηκών που προέκυπταν εφόσον οι περιοχές αυτές βρίσκονταν σε υψηλό υψόμετρο και της επικράτησης έντονων κλίσεων του εδάφους που περιορίζουν τη συνολική καλλιεργούμενη έκταση και αποκλείουν το γεγονός της χρήσης σύγχρονων αγροτικών μηχανημάτων, έτσι η αγροτική παραγωγή ορίζεται οικονομικά μη αποδοτική. Άλλες μειονεκτικές περιοχές ήταν όσες περιοχές κινδύνευαν με εγκατάλειψη των χρήσεων γης τους και συγκεκριμένα έχουν (Άρθρο 3 παράγραφος 4 της υπ' αριθμόν Οδηγίας 75/268, Vakoufaris et al., 2003: 4):

- εδάφη που πλήττονται από προβλήματα μικρής παραγωγικότητας
- ελάχιστη οικονομική αποδοτικότητα
- μικρό αριθμό πληθυσμού με όλο και αυξανόμενη μείωση του

Περιοχές με άλλα ειδικά μειονεκτήματα είναι παράκτιες περιοχές, νησιά και όσες περιοχές χρειάζονται να διατηρήσουν πάση θυσία τη γεωργική τους δραστηριότητα που οδηγεί και στην διατήρηση του φυσικού χώρου και στην περιβαλλοντική προστασία. (Άρθρο 3 παράγραφος 3 της υπ' αριθμόν 75/268 Οδηγίας, Vakoufaris et al., 2003: 4).

Η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα (ΕΟΚ) εκτός των άλλων σήμανε και την αλλαγή των κριτηρίων βάση των οποίων μία περιοχή χαρακτηριζόταν μειονεκτική. Ενώ παλαιότερα εντάσσονταν στις μειονεκτικές περιοχές, περιοχές με γνώμονα κριτήρια αγροτικής παραγωγής τώρα εξετάζονται και διάφορα άλλα χαρακτηριστικά περιοχών προτού γίνει η οριοθέτηση. Πιο αναλυτικά, για να θεωρηθεί μία περιοχή λιγότερο ευνοημένη θα πρέπει να παρουσιάζει δυσμενή φυσικά χαρακτηριστικά και κατ' επέκταση μειωμένη απόδοση και εισόδημα. Επιπλέον να παρατηρηθούν στην περιοχή περιορισμοί λόγω του μεθοριακού ή νησιωτικού τους χαρακτήρα (Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 1993, Κίζος, 2002).

3.5 ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΝΗΣΙΩΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΟΧΩΝ

Η ευρωπαϊκή κοινότητα καταπιάνεται και προβληματίζεται με τα προβλήματα που παρουσιάζουν τα νησιά ως προς το θέμα της ανάπτυξης τους. Τα νησιά λοιπόν

παρουσιάζουν δυσκολίες στο αναπτυχθούν και έτσι το 1998 στο Συμβούλιο Κορυφής που πραγματοποιήθηκε στη Ρόδο αποφασίσθηκε να αναγνωρισθούν τα όποια ιδιαίτερα κοινωνικό-οικονομικά προβλήματα που παρουσιάζονται σε συγκεκριμένα νησιά της Κοινότητας (Παπάντου, 2000: 22). Η Συνθήκη του Άμστερνταμ το 1997 τοποθετήθηκε περί των νησιών και των ιδιαιτεροτήτων που αυτά παρουσιάζουν. Επειδή λοιπόν ήδη ήταν ευρέως διαδεδομένο το γεγονός της αδυναμίας των νησιωτικών περιοχών προς ανάπτυξη τόσο κοινωνική όσο και οικονομική η Συνθήκη αυτή περιέλαβε διατάξεις που αφορούσαν τα νησιά και ξεκαθάρισε πως «..η Διάσκεψη αναγνωρίζει ότι οι νησιωτικές περιοχές αντιμετωπίζουν διαρθρωτικά προβλήματα οφειλόμενα στο νησιωτικό τους χαρακτήρα, τα οποία, επειδή είναι μόνιμα, εμποδίζουν την οικονομική και κοινωνική τους ανάπτυξη...» και «..η Διάσκεψη αναγνωρίζει αντιστοίχως ότι η κοινοτική νομοθεσία πρέπει να λαμβάνει υπόψη τα προβλήματα αυτά και ότι εφόσον υπάρχει ανάγκη, μπορούν να λαμβάνονται ειδικά μέτρα υπέρ των περιοχών αυτών για την καλύτερη ένταξη τους στην εσωτερική αγορά με δίκαιους όρους...» (Κοκκώσης, 2000α: 436).

Όσον αφορά συγκεκριμένα τις νησιωτικές περιοχές, τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν αναγνωρίστηκαν κατόπιν ύπαρξης της Ενιαίας Ευρωπαϊκής Πράξης η οποία υποστήριζε πως για να προωθηθεί η αρμονική ανάπτυξη του συνόλου της Κοινότητας, η Κοινότητα αναπτύσσει και εξακολουθεί τη δράση της με σκοπό την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής συνοχής. Η Κοινότητα αποσκοπεί ιδιαίτερα στη μείωση του χάσματος μεταξύ των διάφορων περιοχών και στη μείωση της καθυστέρησης των πλέον μειονεκτικών περιοχών ή νήσων ...» (Ανδρικοπούλου, 2000).

Ενδιαφέρον παρουσιάζουν δύο εκθέσεις οι οποίες γράφτηκαν προς βοήθεια των νησιωτικών περιοχών και των μειονεκτημάτων τους. Η δεύτερη (2^η) έκθεση όπως ονομάστηκε γράφτηκε και αναφερόταν στη συνοχή των νησιών. Αυτή όριζε πως νησιά, παράκτιες, αραιοκατοικημένες και ορεινές περιοχές θα ενταχθούν στις περιοχές με ιδιαίτερα γεωγραφικά χαρακτηριστικά. Εδώ ορίζεται επιπλέον πως η Ένωση οφείλει να προωθεί την ανάπτυξη με το να εφαρμόζει εξειδικευμένα μέτρα (Ε.Ε., 2001: 33-34). Μία άλλη έκθεση η οποία και την έκθεση προόδου, όπου χαρακτηρίζονται ως περιοχές που μπορεί να συνδυάζουν περισσότερα από ένα σημαντικά φυσικά ή γεωγραφικά μειονεκτήματα, όπως ορεινό έδαφος, χαμηλή πληθυσμιακή πυκνότητα, χωρική ασυνέχεια, απομόνωση κ.α. (CEC, 2002).

Συμπερασματικά θα μπορούσαμε να αναφέρουμε πως η ευρωπαϊκή νομοθεσία ασχολήθηκε και περιέλαβε διάφορα κείμενα για τις νησιωτικές περιοχές και τα προβλήματα που αυτές αντιμετωπίζουν. Βασικό μειονέκτημα ωστόσο αποτελεί το γεγονός της ανύπαρκτης ψήφισης μιας συγκεκριμένης πολιτικής που θα διευκόλυνε τον ρόλο των νησιών και την λειτουργία τους (ωστόσο μία συγκεκριμένη πολιτική προς όλα τα νησιά δεν θα είχε μόνο θετικά αποτελέσματα αν αυτή δεν ήταν ευέλικτη όπως θα δούμε παρακάτω). Πολλές αναφορές έγιναν για τις νησιωτικές μονάδες όμως η αποτελεσματική αντιμετώπιση των θεμάτων που πλήττουν αυτές δεν επήλθε. Μπορεί να διαχωρίστηκαν και να αναγνωρίστηκε η διαφορετικότητα τους αλλά αυτό δεν έγινε βαθέως καθώς σε πολλές περιπτώσεις οι ιδιομορφίες αυτών των περιοχών δεν απασχόλησαν σε ουσιαστικό βαθμό τους αρμόδιους και έτσι τα όποια μέτρα πάρθηκαν για τα νησιά πάρθηκαν με βάση μέτρα που εφαρμόζονται στις λιγότερο ευνοημένες περιοχές και όχι βάση των ιδιαιτεροτήτων που η κάθε μία νησιωτική περιοχή παρουσιάζει όπως θα έπρεπε.

Η ολοκληρωμένη πολιτική που θα έπρεπε να υφίσταται για τις νησιωτικές μονάδες δεν έχει πραγματοποιηθεί και αυτό κάθε άλλο παρά διευκολύνει τα νησιά. Από την άλλη μεριά μία πολιτική η οποία θα ίσχυε και θα εφαρμοζόταν για κάθε νησί θα είχε και πάλι μερικά αποτελέσματα. Αν λάβουμε υπ' όψιν τις διαφορές που παρουσιάζουν τα νησιά μεταξύ τους (διαφορές σε γεωγραφικά χαρακτηριστικά και κοινωνικό-οικονομικές δομές) γίνεται φανερό πως μία ενιαία πολιτική δεν θα κατόρθωνε να βάλει τέλος στα προβλήματα κάθε νησιού αλλά μόνο ορισμένων. Η καλύτερη λύση θα έρθει μόνο μέσα από την υιοθέτηση μιας πολιτικής για τα νησιά η οποία θα παρουσιάζει ευέλικτα στοιχεία και θα λαμβάνει υπ' όψιν τις όποιες ιδιομορφίες αυτά παρουσιάζουν. Όπως επισημαίνει και ο Romano Mambriani, πρόεδρος του δικτύου των Νησιωτικών Επιμελητηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, «δεν υπάρχει μια μοναδική συνταγή που να ισχύει για όλες τις νησιωτικές περιοχές» (<http://www.chiosnews.com/oika261102.asp>). Αυτό δεν συνεπάγεται ότι η εφαρμογή μιας νησιωτικής πολιτικής είναι άκαιρη αλλά ότι θα πρέπει να είναι ευέλικτη και να ενσωματώνει τις, κατά τόπου, ιδιομορφίες (Σπιλάνης, 1994).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΟΙ Ο.Τ.Α ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ

4.1 ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ»

Το πρόγραμμα «Καλλικράτης» σκοπό έχει την καλύτερη διαχείριση των τοπικών οικονομιών καθώς και την οικονομία του κράτους, καθώς επίσης και την σωστότερη διοίκηση των δήμων ώστε να αναπτυχθούν και να λειτουργούν σύμφωνα με τις ανάγκες τους. Σκοπός είναι οι πόροι να κατανέμονται στις τοπικές αυτοδιοικήσεις σύμφωνα με γεωγραφικά, οικονομικά και πληθυσμιακά κριτήρια, ενώ θα συνδεθούν και με το ΦΠΑ για την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής. Μαζί με τους δήμους θα περιοριστούν τα νομικά πρόσωπα και οι δημοτικές επιχειρήσεις και η θητεία των δημάρχων και των περιφερειάρχων γίνεται πενταετής (Μπούρα Β., 2010)³⁰.

4.2 Η ΔΟΜΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ»

Για την άσκηση της αναπτυξιακής πολιτικής διαπιστώνεται ότι απαιτείται η ύπαρξη ευρύτερων διοικητικών μονάδων και επιπλέον για την αποτελεσματική συμμετοχή στα ευρωπαϊκά όργανα της δευτεροβάθμιας αυτοδιοίκησης έπρεπε οι Περιφέρειες να έχουν αυτοδιοικητικό χαρακτήρα και επομένως εκλεγμένο από τον πληθυσμό της Περιφέρειας Περιφερειάρχη. Έτσι οι Δήμοι (α' βαθμός) και οι Περιφέρειες (β' βαθμός), ορίζονται οι δύο βαθμοί αυτοδιοίκησης, που προβλέπει το Σύνταγμα. Οι Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις καταργούνται και εντάσσονται στις 13 Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις (Αθανασόπουλος Κ., 2010)³¹.

³⁰ Μπούρα Β., (2010), Προσδιορισμός συστημάτων διαχείρισης υδάτινων πόρων στην Κρήτη.

³¹ Αθανασόπουλος Κ., (2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πρόγραμμα Καλλικράτης» Η Περιφερειακή Διάσταση της Νέας Στρατηγικής Ευρώπη 2020, Αθήνα: Σ.Ε.Π.

Οι νέες Περιφερειακές Αυτοδιοικήσεις έχουν διευρυμένες αρμοδιότητες με κυριότερη την ευθύνη διαχείρισης των Περιφερειακών Επιχειρησιακών Προγραμμάτων (Π.Ε.Π.). Τα όργανα της Περιφέρειας είναι ο αιρετός Περιφερειάρχης, οι αιρετοί Αντιπεριφερειάρχες (ένας ανά παλαιό νομό) και η Εκτελεστική Επιτροπή, η οποία συγκροτείται από τον Περιφερειάρχη και τους Αντιπεριφερειάρχες. Προβλέπονται, ακόμη, δύο Συμβούλια, το Περιφερειακό Συμβούλιο και το Συμβούλιο Διαβούλευσης Περιφέρειας, μία Περιφερειακή Επιτροπή και ο «Περιφερειακός Συνήγορος για τον Πολίτη και την Επιχείρηση» (Αρταβάνη Μ.,2011)³².

4.3 ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗ ΎΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ

Οι διαρθρωτικές αλλαγές στον Χάρτη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης που επιφέρει ο «Καλλικράτης», σε συνδυασμό με τις οργανωτικές και λειτουργικές καινοτομίες που εισάγει, δημιουργούν την ανάγκη κατάρτισης ενός αναλυτικού Οδηγού με τις απαιτούμενες ενέργειες και προϋποθέσεις για την διασφάλιση της ομαλής διαδοχής των νέων φορέων της αυτοδιοίκησης και της αποτελεσματικής ολοκλήρωσης της μεταβατικής περιόδου προσαρμογής στις νέες συνθήκες λειτουργίας τους (Υπουργείο εσωτερικών, 2010).

Βασικό γνώμονα της Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης αποτελεί η διασφάλιση της Αποτελεσματικής και Αποδοτικής λειτουργίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε ότι αφορά την Διοίκηση των Τοπικών Υποθέσεων, καθώς και η παγίωση του Επιτελικού Χαρακτήρα του Κράτους. Οι σημαντικότεροι στόχοι του Καλλικράτη και οι αντίστοιχες καινοτομίες που εισάγονται - προωθούνται για την επίτευξη τους είναι οι ακόλουθοι (Πίνακας 1) (Υπουργείο εσωτερικών, 2010).

³² Αρταβάνη Μ., (2011), Η Αναπτυξιακή Διάσταση του Προγράμματος «Καλλικράτης» σε Περίοδο Κρίσης.

ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ

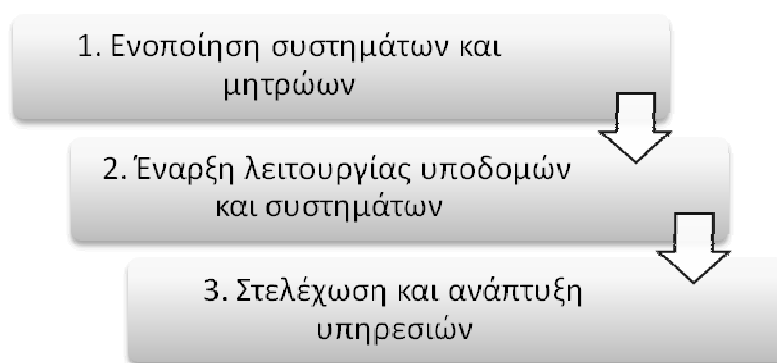
1	Μεταβίβαση στους ΟΤΑ αρμοδιότητες σχετικές με τον χαρακτήρα των τοπικών υποθέσεων	Ανάληψη ουσιαστικής ευθύνης στις τοπικές υποθέσεις
2	Ενίσχυση της θέσης της Ελληνικής τοπικής αυτοδιοίκησης για την ταχύτερη ανάπτυξη και άμβλυνση των διαπεριφερειακών ενδοπεριφερειακών ανισοτήτων	Θεμελίωση της περιφέρειας ως Β' βαθμού αυτοδιοίκησης
3	Δημιουργία ΟΤΑ με κατάλληλο μέγεθος και υποδομές καθώς και επαρκείς ανθρώπινους και οικονομικούς πόρους για την αποτελεσματική άσκηση των δραστηριοτήτων τους	Δομική και λειτουργική επαναθεμελίωση των δήμων
4	Προώθηση της διαφάνειας και της ανοικτής διαβούλευσης	Δημιουργία οργάνων διαβούλευσης και στήριξης των δικαιωμάτων των πολιτών και των επιχειρήσεων
5	Αναβάθμιση πολιτικής εκπροσώπησης	Ανάπτυξη ισχυρού συστήματος δημοτικής αποκέντρωσης και συμμετοχής
6	Ενίσχυση επιχειρησιακής ικανότητας των ΟΤΑ	Νέο σύστημα διακυβέρνησης στους ΟΤΑ με την εφαρμογή συλλογικής διοίκησης σύγχρονων επιχειρησιακών οργάνων
7	Ανασυγκρότηση της αποκεντρωμένης κρατικής διοίκησης	Θέσπιση επτά νέων αποκεντρωμένων διοικήσεων
8	Εξοικονόμηση πόρων	Εξορθολογισμός του αριθμού και του τρόπου λειτουργίας των ΝΠΔΔ των επιχειρήσεων δήμων και περιφερειών
9	Διασφάλιση της επάρκειας και της αποτελεσματικότητάς της εποπτείας των ΟΤΑ	Δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος εποπτείας ελέγχου και διαφάνειας στην λειτουργία των

		ΟΤΑ ως προς τα έσοδα και τις δαπάνες
10	Διασφάλιση της αυτονομίας και της ανεξαρτησίας	Ενίσχυση της καταστατικής θέσης των αιρετών με θέσπιση πάγιας αντιμισθίας και χορήγηση αδειών επαγγελματικής απουσίας.

Πίνακας 1 - Στόχοι και καινοτομίες προγράμματος Καλλικράτη.

Πηγή: Υπουργείο εσωτερικών, 2010:4

Οι κρίσιμες φάσεις του προγράμματος αφορούν την προετοιμασία της μεταβατικής περιόδου, την συγκρότηση των νέων οργάνων και η κατανομή των αρμοδιοτήτων και τέλος η ανάπτυξη του οργανωτικού και λειτουργικού πλαισίου των ΟΤΑ. Καθοριστικά ορόσημα για την υλοποίηση του προγράμματος Καλλικράτη είναι αφενός η διασφάλιση της ενοποίησης συστημάτων και μητρώων και η έναρξη λειτουργίας υποδομών και συστημάτων των νέων ΟΤΑ και αφετέρου η ολοκλήρωση της στελέχωσης και η ανάπτυξη των παρεχόμενων υπηρεσιών (Υπουργείο εσωτερικών, 2010). Η σχέση των τριών παραμέτρων που αναφέρονται φαίνεται το σχήμα 1 που ακολουθεί.

Σχήμα 1- Αλληλουχία καθοριστικών οροσήμων.

Πηγή: Υπουργείο εσωτερικών, 2010

Με το πρόγραμμα «Καλλικράτης», ο αριθμός των Δήμων μειώνεται από 1034 σε 370. Η μείωση του αριθμού των Δήμων υλοποιείται με συνενώσεις που βασίζονται σε πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, γεωγραφικά, αναπτυξιακά, πολιτιστικά και χωροταξικά κριτήρια σύμφωνα με σχετικές μελέτες του Ινστιτούτου Τοπικής

Αυτοδιοίκησης της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. Στην Αττική και την Θεσσαλονίκη, προβλέπεται η λειτουργία μητροπολιτικών περιφερειών. Επίσης προβλέπεται η δραστική μείωση των δημοτικών Ν.Π.Δ.Δ. και Ν.Π.Ι.Δ. και ο περιορισμός του συνολικού αριθμού τους από 6000 σε 2000.

Οι αρμοδιότητες των νέων Δήμων διευρύνονται και αποκτούν υπηρεσιακές μονάδες, που ανταποκρίνονται στο σύνολο των τομέων δραστηριότητας τους. Όργανα του νέου Δήμου είναι ο Δήμαρχος, οι τομεακοί και τοπικοί Αντιδήμαρχοι και τα λοιπά όργανα που προβλέπονται από την ισχύουσα νομοθεσία. Καθιερώνεται και στους Δήμους ο «Συνήγορος του Δημότη» και ο «Συνήγορος της Επιχείρησης».

Επίσης, προβλέπονται επτά Γενικές Διοικήσεις στις οποίες θα προΐσταται μόνιμος δημόσιος υπάλληλος. Οι αρμοδιότητες τους περιλαμβάνουν κρατικές υποθέσεις που λόγω της φύσης τους ή για συνταγματικούς λόγους δεν είναι δυνατόν να μεταφερθούν στην Περιφερειακή Αυτοδιοίκηση κυρίως θέματα χωροταξίας-πολεοδομίας, περιβαλλοντικής, δασικής ή μεταναστευτικής πολιτικής. Τέλος Επιδιώκεται ο εμπλουτισμός των πόρων της αυτοδιοίκησης κυρίως και δημιουργείται ολοκληρωμένο επιχειρησιακό πρόγραμμα με τίτλο «Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης» με στόχο να υποστηριχθούν οι νέες Τοπικές Αυτοδιοικήσεις. (Αρταβάνη Μ., 2011).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ: Ο ΔΗΜΟΣ ΣΠΕΤΣΩΝ

5.1 ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΠΕΤΣΩΝ

Πριν την σύσταση του δήμου Σπετσών υπήρχε η δημογεροντία των Σπετσών η οποία διήρκησε μέχρι το 1833. Στην δημογεροντία των Σπετσών ενδεικτικά αναφέρω πως υπήρξε πρόεδρος της ο Παναγιώτης Μέξης, ένας από τους γιούς του Χατζηγιάννη Μέξη που υπήρξε πολύ σημαντικό πρόσωπο, πρόκριτος των Σπετσών και στην ιστορική επανάσταση του 1821 συμμετείχε και συνέβαλε στην νίκη. Την επόμενη χρονιά λοιπόν αρχίζει η ιστορία του δήμου. Ο δήμος τότε άνηκε στον Τιταρήνο και ονομαζόταν «Δήμος Τιταρήνου Ν. Αργολίδος και Κορινθίας. Ο δήμος αυτός συστάθηκε το 1834 (σύμφωνα με ΦΕΚ 19 Α-07/06/1834) και είχε ως έδρα τον οικισμό Σπετσών. Στη συνέχεια προστίθεται και ο οικισμός Σπετσοπούλα στο δήμο Τιταρήνου. Η μεταβολή στην ονομασία του δήμου επήλθε λίγους μήνες αργότερα (ΦΕΚ 32 Α-01/09/1834) όπου ο δήμος ονομάζεται πλέον «Δήμος Σπετσών Ν. Αργολίδος και Κορινθίας. Έντεκα χρόνια αργότερα ο δήμος Σπετσών περιλαμβάνει και τον οικισμό της Μονής Αγίων Πάντων, τον οικισμό Τρίκερι (νησί) και τον οικισμό Παραπόλα (νησί) (ΦΕΚ 32 Α- 08/12/1845).

Το 1879 όμως ο δήμος παύει να περιλαμβάνει τον οικισμό Σπετσοπούλα και τον οικισμό Τρίκερι (ΦΕΚ 50 Α-25/07/1879). Παρόλο που από το 1834, δηλαδή από την χρονιά σύστασης του δήμου, ο δήμος συμπεριλαμβανόταν στον Ν. Αργολίδος και Κορινθίας, το 1899 παύει να συμπεριλαμβάνεται στον νομό αυτό και ανήκει πλέον στον νομό Αργολίδος (ΦΕΚ 136 Α-08/07/1899). Πλέον η σωστή ονομασία είναι Δήμος Σπετσών Ν. Αργολίδος. Το 1909 όμως η παραπάνω τροποποίηση καταργείται και ο δήμος υπάγεται και πάλι στο νομό Αργολίδος και Κορινθίας (ΦΕΚ 282 Α-04/12/1909) η ορθή ονομασία είναι πλέον Δ. Σπετσών Ν. Αργολίδος και Κορινθίας. Το 1912 συμβαίνουν πολλές τροποποιήσεις για τον δήμο Σπετσών. Καταρχάς αποσπώνται από το δήμο ο οικισμός Σπετσών, ο οικισμός Παραπόλα, και ο οικισμός Μονή Αγίων Πάντων. Οι 2 τελευταίοι οικισμοί προστίθενται στην νέα κοινότητα Σπετσών η οποία εμφανίστηκε αφού καταργήθηκε ο δήμος (ΦΕΚ 262 Α-31/08/1912). Ο οικισμός Σπετσών ορίζεται έδρα της κοινότητας. Πλέον αντι για Δ.Σπετσών Ν. Αργολίδος και Κορινθίας υπάρχει η κοινότητα Σπετσών Ν.Αργολίδος και Κορινθίας.

Την 16^η Μαΐου το 1928 αναγνωρίζονται 10 νέοι οικισμοί οι οποίοι προστίθενται στην νέα κοινότητα Σπετσών που δημιουργήθηκε και αντικατέστησε τον παλαιό δήμο

Σπετσών. Αυτοί οι οικισμοί είναι ο οικισμός Αγίας Παρασκευής, ο οικισμός με ονομα Τζήλα, ο οικισμός Αγίων Αναργύρων, ο οικισμός Αγίων Αποστόλων, ο οικισμός του κτήματος Αδοσίδου, ο οικισμός Βρέλον, ο οικισμός Έλωνα, ο οικισμός με ονομασία Ζυγεριά, ο οικισμός Λιγονέριον και τέλος ο οικισμός Σπετσοπούλα. Την χρονιά 1934 η κοινότητα που αντικατέστησε τον δήμο Σπετσών αναγνωρίζεται και πάλι σε δήμο Σπετσών (ΦΕΚ 33 Α-27/01/1934) Η ονομασία αλλάζει και πάλι και μετατρέπεται σε Δ. Σπετσών Ν.Αργολίδος και Κορινθίας. Το 1940 στις 16 Οκτώβρη ο οικισμός Παραπόλα (που περιλαμβανόταν στον δήμο Σπετσών) μετονομάζεται και πλέον ονομάζεται Βελοπούλα. Επίσης την ίδια χρονιά αναγνωρίζεται ένας νέος οικισμός με ονομασία «οικισμός Αγίου Ιωάννη» ο οποίος ήταν νησί και στη συνέχεια ο οικισμός αυτός συμπεριλαμβάνεται στον δήμο Σπετσών. Παράλληλα με την προσθήκη αυτού του οικισμού στον δήμο έχουμε και την κατάργηση ορισμένων από τον δήμο Σπετσών. Έτσι λοιπόν καταργείται ο οικισμός Λιγονερίου, ο οικισμός Αγίων Αναργύρων, ο οικισμός Τζήλα, ο οικισμός Ζυγεριά, ο οικισμός Έλωνα, ο οικισμός Βρέλον, ο οικισμός Κτήμα Αδοσίδου, ο οικισμός Άγιοι Απόστολοι και τέλος ο οικισμός Αγία Παρασκευή. Το 1948 ένα σημαντικό γεγονός για τον δήμο λαμβάνει χώρα. Ο δήμος λοιπόν αποσπάται από την επαρχία Σπετσών και Ερμιονίδος του νομού Αργολίδος και Κορινθίας και υπάγεται στην επαρχία Αττικής του νομού Αττικής (ΦΕΚ 15 Α- 20/01/1948). Η ονομασία πλέον του δήμου από Δ. Σπετσών Ν. Αργολίδος και Κορινθίας μετονομάζεται σε Δ. Σπετσών Ν. Αττικής. Το 1961 στις 19 Μαρτίου ο οικισμός του Αγίου Ιωάννη που προσαρτήθηκε στον δήμο το 1940 πλέον παύει να υφίσταται. Το 1964 ο δήμος αποσπάται από την επαρχία Αττικής του νομού Αττικής και πλέον περιλαμβάνεται στην επαρχία του νομού Πειραιώς (ΦΕΚ 185 Α-30/10/1964). Η ονομασία του δήμου πλέον είναι Δ. Σπετσών Ν. Πειραιώς. Στη συνέχεια στις 14/03/1971 ο οικισμός των Αγίων Αναργύρων αναγνωρίζεται και προστίθενται στη ομάδα οικισμών που περιλάμβανε ο δήμος Σπετσών. Ένα χρόνο αργότερα ο δήμος υπάγεται και πάλι στο στον νομό Αττικής και μετονομάζεται και πάλι σε Δ. Σπετσών Ν. Αττικής. Το 1981 ο οικισμός Λιγονέρι αναγνωρίζεται και προστίθενται στον δήμου Σπετσών. Το 1991 στις 17 Μαρτίου ο δήμος περιλαμβάνει και έναν επιπλέον οικισμό ο οποίος την ίδια χρονιά αναγνωρίζεται κιώλας. Ο οικισμός αυτός είχε την ονομασία Κουζουνός. Από το 1991 μέχρι σήμερα ο δήμος Σπετσών δεν έχει γνωρίσει κάποια ουσιαστικής σημασίας αλλαγή (http://www.eetaa.gr:8080/metaboles/show_metaboles_ota.jsp?toponymio_code=1849).

5.2 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΪΑ

Το νησί των Σπετσών υπάγεται στην περιφέρεια Αττικής και σύμφωνα με απογραφή που πραγματοποιήθηκε το έτος 2001 ο πληθυσμός της φτάνει τα 3.908 άτομα. Οι Σπέτσες είναι το νότιο-δυτικότερο νησί του Αργοσαρωνικού. Έχουν έκταση 27 τ.χλμ., μήκος ακτών 29 χλμ. και πληθυσμό περίπου 4.000 κατοίκους. Απέχουν 54 ν.μ. από τον Πειραιά αλλά μόλις 2,5 ν.μ. από την απέναντι Αργολική ακτή (περιοχή Κόστα, κοντά στο Πόρτο Χέλι - Πελοπόννησος) με την οποία συνδέεται ακτοπλοϊκά.

5.3 ΙΣΤΟΤΟΠΟΣ

Ο δήμος Σπετσών σήμερα πιο επιτακτικά από ποτέ οφείλει να εκσυγχρονιστεί και να ακολουθήσει τις τεχνολογικές εξελίξεις. Έτσι έχει δημιουργήσει έναν ισότοπο τον οποίο μπορούν να επισκέπτονται πολίτες του νησιού αλλά και μη. Με την δημιουργία του ιστότοπου τηρείται και η αρχή της διαφάνειας καθώς κάθε δήμος οφείλει να δημοσιεύει τις ενέργειες του ηλεκτρονικά ώστε να μπορούν να τις δουν όλοι. κ.α. Την ιστοσελίδα αυτήν μπορεί να την επισκεφτεί κάθε ένας αλλά κυρίως αποτελεί ιστοσελίδα βασικού ενδιαφέροντος για τους πολίτες των Σπετσών αλλά και για κάθε πολίτη που ενδιαφέρεται να μάθει για το νησί Σπέτσες, την ιστορία, τις παροχές και την εξέλιξη του. Οι εκάστοτε επισκέπτες θα έχουν τη δυνατότητα μέσω της ηλεκτρονικής ιστοσελίδας του δήμου Σπετσών να ενημερώνονται για διάφορα τοπικά ζητήματα, για εκδηλώσεις του νησιού, για τις ενέργειες του δήμου κ.α. Πιο συγκεκριμένα η ιστοσελίδα περιλαμβάνει πληροφορίες για την ιστορία του νησιού, την διαδρομή που θα πρέπει να ακολουθήσουν οι επισκέπτες για να φθάσουν στο νησί καθώς και τους περιορισμούς που υπάρχουν για όσους θελήσουν να εισέλθουν με αμάξι το νησί.

Επιπλέον οι επισκέπτες του νησιού που σκοπεύουν να καταφθάσουν μέσω θαλάσσης θα έχουν τη δυνατότητα να ενημερωθούν μέσω της ιστοσελίδας για τα λιμάνια των Σπετσών. Στην συνέχεια στην ιστοσελίδα περιέχονται πληροφορίες για τα μεταφορικά μέσα του νησιού (μηχανάκια, ποδήλατα, ιππήλατα αμαξάκια, ταξί, λεωφορεία, θαλάσσια μέσα, μεταφορικά μέσα δημόσιας αρχής). Ακόμη κάθε επισκέπτης μπορεί να πληροφορηθεί και να δει φωτογραφίες από καρνάγια, βουνά, μονοπάτια και παραλίες απaráμιλλης ομορφιάς, να δει την όψη του χάρτη των

Σπετσών, να μάθει για την ιστορία του Σωτήριου Αναργύρου και για τη σημαντικότερη συνεισφορά του στην ανάπτυξη του νησιού, να ενημερωθεί για τον Πολιτιστικό σύλλογο Σπετσών, το ιστορικό αρχείο Σπετσών, τον Μουσικό σύλλογο Σπετσών, την Ένωση Σπετσιωτών, τον Σύλλογο γυναικών, για το εορταστικό πρόγραμμα της Αρμάτας, για το φεστιβάλ του Μουσείου της Μπουμπουλίνας, για το Λαογραφικό εργαστήριο Σπετσών και τις δραστηριότητες του. Ένας άλλος τομέας που περιλαμβάνεται στην ιστοσελίδα του Δήμου Σπετσών είναι ο τομέας του αθλητισμού. Έτσι παρουσιάζονται κυρίως αθλήματα όπως ποδόσφαιρο και μπάσκετ που πραγματοποιούνται στο νησί από θαμώνες καθώς και διάφορα αθλητικά προγράμματα που οργανώνονται κατά καιρούς.

Επιπροσθέτως στον ιστότοπο του δήμου παρέχονται πληροφορίες για τα δύο μουσεία που στεγάζονται στο νησί (μουσείο Μπουμπουλίνας και μουσείο Σπετσών /μουσείο Χατζηγιάνη Μέξη), πληροφορίες για τον δήμο ως οργανισμό, δηλαδή κάθε επισκέπτης μπορεί να μάθει για το δημοτικό συμβούλιο, να γνωρίσει καλύτερα τον δήμαρχο, τις αρμοδιότητες των Αντιδημάρχων, να μάθει για τις αποφάσεις που λαμβάνονται από τον δήμαρχο, το δημοτικό συμβούλιο, την εκτελεστική επιτροπή και από την οικονομική επιτροπή. Όποιος μπει στην ιστοσελίδα του δήμου Σπετσών θα έχει και την δυνατότητα να δει παρουσιάσεις εγγράφων (δηλώσεις φορολογίας εισοδήματος της τρέχουσας χρονιάς του Δημάρχου και άλλων παραγόντων του Δήμου) , διάφορες ανακοινώσεις και προσκλήσεις, βίντεο και φωτογραφίες διαφόρων τοποθεσιών του νησιού και οδηγό πληροφόρησης για διάφορες υπηρεσίες που παρέχει το νησί (π.χ. για στέγαση παρέχει πληροφορίες για ξενοδοχεία και καταλύματα του νησιού).

Τομή για την επικοινωνία αποτελεί η φόρμα που διαμορφώθηκε ειδικά για την ιστοσελίδα του δήμου η οποία παρέχει την δυνατότητα σε όσους το θελήσουν να γράψουν σχόλια, γνώμες αλλά και αιτήματα προς το δήμο που θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν αφού εξεταστούν. Έτσι εκσυγχρονίζεται η σχέση δήμου και πολιτών που μπορούν πλέον να ανταλλάσσουν απόψεις και ως ένα βαθμό να συνεργάζονται μέσω αυτής της ηλεκτρονικής ιστοσελίδας. Τέλος η ιστοσελίδα περιλαμβάνει τηλέφωνα που ίσως φανούν απαραίτητα στους θαμώνες και στους μελλοντικούς επισκέπτες και μη του νησιού (λ.χ. περιλαμβάνει το τηλέφωνο του κέντρου υγείας, της αστυνομίας και άλλων βασικών οργανισμών του τόπου).

5.3 ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ 2012-2014

Μέσω του επιχειρησιακού προγράμματος (2012-14) του δήμου Σπετσών παρουσιάζεται το στρατηγικό και επιχειρησιακό του σχέδιο. Ο δήμος Σπετσών με συντονισμένο πρόγραμμα και ανθρώπινο δυναμικό φροντίζει για την επίλυση των προβλημάτων (στον λιγότερο χρόνο) και την κάλυψη των αναγκών της κοινωνίας. Στη σημερινή εποχή επιβάλλεται να συντονιστεί με τις τεχνολογικές εξελίξεις, να πάρει μέτρα ώστε να διαχειριστεί την ανταγωνιστικότητα του καιρού, το όλο και μεγαλύτερο ποσοστό της ανεργίας και τέλος να στοχεύσει στην επανένωση των κοινωνικών αξιών. Πρέπει να διέπεται από τις αρχές της δικαιοσύνης τόσο η διαχείριση των οικονομικών του δήμου όσο και η πολιτική που εφαρμόζεται από τα μέλη του δήμου για αποφάσεις, έργα και δημιουργία προγραμμάτων. Επίσης πρέπει ο δήμος να επιδιώκει την ανάπτυξη σε όλα τα επίπεδα.

Κατά τον σχεδιασμό του στρατηγικού σχεδίου τονίστηκε η σημασία ανάπτυξης της κοινωνικοοικονομικής και πολιτιστικής ανάπτυξης του τόπου. Ο δήμος σαν οντότητα δίνει έμφαση στο να δημιουργηθούν και να διατηρηθούν οι κατάλληλες διαδικασίες οι οποίες θα του παρέχουν τη δυνατότητα να προσφέρει υπηρεσίες αναβαθμισμένες ποιοτικά και ποσοτικά δαπανώντας όσο το δυνατόν λιγότερους πόρους και χρόνο. Όπως είναι φυσικό ο δήμος Σπετσών στοχεύει στην ανάπτυξη του τόπου ως γεωγραφικό χώρο και στην ανάπτυξη του ίδιου του οργανισμού ώστε να μπορέσει να προσφέρει στη συνέχεια και τις κατάλληλες υπηρεσίες. Το επιχειρησιακό πρόγραμμα περιέχει κάθε καινούργια δραστηριότητα που αποτελεί υποχρέωση του Δήμου να φέρει εις πέρας. Συγκεκριμένα επιδιώκεται μέσω του επιχειρησιακού προγράμματος :

- Η ανάπτυξη των οικισμάτων.
- Η πολεοδομική ανάπτυξη.
- Η καλύτερευση της ποιότητας ζωής.
- Η προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου.
- Η γενικότερη προβολή του τόπου.
- Η προστασία του περιβάλλοντος.
- Η προσπάθεια σχηματισμού περιβαλλοντικής συνείδησης
- Η στήριξη των επιχειρήσεων και υπηρεσιών του τόπου.
- Η παροχή ασφαλείας στους πολίτες.

- Η συμβολή προς την πραγματοποίηση των αναγκών των πολιτών και των τουριστών.
- Η όσο το δυνατόν καλύτερη διαχείριση και στη συνέχεια χρησιμοποίηση των πόρων που διαθέτει ο δήμος στα κατάλληλα σχέδια.
- Γενικότερα πρέπει να επινοηθούν τρόποι που θα φέρουν ευημερία και ανάπτυξη σε όλα τα επίπεδα.
- Όσον αφορά τον ίδιο τον οργανισμό τα σχέδια ανάπτυξης αφορούν:
 - Την ανάπτυξη στο εσωτερικό του δήμου (που θα πρέπει να διέπεται από διαφάνεια, αξιοκρατία και αποτελεσματικότητα καθώς και από τις αρχές της χρηστής διακυβέρνησης).
 - Την ενίσχυση της προσφοράς υπηρεσιών (κυρίως κοινωνικών υπηρεσιών και πρόνοιας).
 - Την ικανοποίηση των αναγκών κάθε πολίτη.

Επίσης παρουσιάζεται και το επιχειρησιακό του σχέδιο. Το επιχειρησιακό αυτό σχέδιο υπ' ευθύνη του Δήμου Σπετσών δημιουργήθηκε (με συνεργασία πολιτικών οργάνων και μελών του δήμου) για την πραγμάτωση ορισμένων βασικών πρακτικών που θα συνέβαλαν στην ανάπτυξη του τόπου προς όφελος των κατοίκων αλλά και προς όφελος των εποχιακών επισκεπτών. Πιο συγκεκριμένα το σχέδιο αυτό τονίζει την ανάγκη πραγματοποίησης των μέτρων που συγχρηματοδοτούνται από ευρωπαϊκά προγράμματα (προς ενίσχυση στην απορρόφηση των κονδυλίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης) και μέτρων που περιλαμβάνονται στο ΠΕΠ Αττικής, στο ΕΣΠΑ 2007-13 και σε υπόλοιπα προγράμματα. Φυσικά για να γίνει πραγματικότητα το επιχειρησιακό αυτό σχέδιο θα πρέπει να τηρούνται κάποιοι κανόνες. Καταρχάς θα πρέπει να κατανοηθεί από τα μέλη του δήμου πως χωρίς συνεχή προσπάθεια (από τους ίδιους) και χωρίς ορθή συνεργασία μεταξύ αυτών δεν θα μπορέσει να πραγματοποιηθεί το σχέδιο.

Η συνεργασία αυτή θα πρέπει να τηρείται τόσο μεταξύ των μελών του δήμου τόσο και μεταξύ μελών και κοινωνικών εταίρων και μεταξύ μελών και των εκτός δήμου συνεργατών και φυσικών προσώπων. Αφού τηρηθεί η ορθή συνεργασία θα πρέπει στη συνέχεια να αξιοποιηθεί στο έπακρο. Θα πρέπει να ληφθούν υπ όψιν οι επιθυμίες των πολιτών των φορέων και των επιχειρήσεων και να επιδιωχθεί η εύρεση χρηματοδοτικών εργαλείων μέσων και πόρων. Τέλος θα πρέπει να υπάρξουν

εκτενέστεροι αποτελεσματικότεροι μηχανισμοί εποπτείας και αξιολόγησης των πράξεων του δήμου και διαδικασίες σταθερές που θα φροντίζουν για τη συνεχή βελτίωση και την εξασφάλιση της ποιότητας του δήμου τώρα και στο μέλλον. Πλέον ο δήμος Σπετσών στοχεύει στην ελαχιστοποίηση της χρονικής διάρκειας που απαιτείται για την πραγμάτωση των μέτρων που έχουν αναληφθεί. Τα σημαντικότερα μέτρα σχετίζονται με την επιθυμία για δημιουργία και ανάπτυξη καινούργιων δραστηριοτήτων στη μεταποίηση και στον τουριστικό κλάδο.

Οι γραφειοκρατικές πρακτικές που υπάρχουν εδώ και δεκαετίες πρέπει σύμφωνα με το επιχειρησιακό πρόγραμμα του δήμου να σταματήσουν να εφαρμόζονται και να συμβαδίσει ο δήμος με την σύγχρονη τεχνολογία. Η διοικητική δομή θα πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο αποκεντρωμένη. Τέλος οι ενέργειες του δήμου θα πρέπει να είναι συμβατές με τις επιθυμίες και τις ανάγκες των πολιτών και στο μέτρο που είναι δυνατό να υπάρχει συμμετοχή των πολιτών και των διαφόρων φορέων (όταν πρόκειται για αποφάσεις σχετικές με τον γεωγραφικό τόπο που βρίσκεται ο δήμος). Όλα αυτά θα πρέπει φυσικά να ακολουθούν τους κανόνες της δημοκρατίας και να υπόκεινται υπό συστηματική εποπτεία. Για κάθε δήμο, όπως και για τον δήμο Σπετσών πρέπει να αποτελεί αυτοσκοπό η αύξηση των χρήσιμων και βοηθητικών συνεργασιών με τους τοπικούς κοινωνικούς και οικονομικούς φορείς, τους δήμους που είναι όμοροι και διπλανοί και με τους υπόλοιπους φορείς του πολιτικό-διοικητικού συστήματος.

Τα παρακάτω βήματα είναι υψίστης σημασίας καθώς χωρίς αυτά δεν θα μπορούσε να υπάρξει ένα σωστά δομημένο πρόγραμμα και οι στρατηγικές του δήμου στη συνέχεια (που ορίζονται στο πρόγραμμα αυτό) πιθανώς θα ήταν λανθασμένες εφόσον δεν θα υπήρχε ένα σωστό πλάνο δράσης. Η διαδικασία κατά την οποία διαμορφώνεται κάθε επιχειρησιακό πρόγραμμα περιλαμβάνει κάποια βήματα. Καταρχάς πριν την κατάρτιση του πρέπει η ομάδα που το αναλαμβάνει να προετοιμαστεί και να οργανωθεί καταλλήλως. Έπειτα θα πρέπει να εξεταστεί και να κριθεί η τωρινή κατάσταση που επικρατεί, μετά θα πρέπει να οριστούν οι στρατηγικές του δήμου και να διαμορφωθεί το στρατηγικό σχέδιο.

Στη συνέχεια προβλέπεται η συνεργασία με όμορους δήμους, η έγκριση του στρατηγικού σχεδίου, και η πραγματοποίηση των διαδικασιών διαβούλευσης, η υλοποίηση του επιχειρησιακού σχεδίου, ο ορισμός του χρονικού περιθωρίου που θα

υπάρξει για κάθε δράση χωριστά με άλλα λόγια να κατατεθούν σε φάσεις οι δράσεις (όλες οι δράσεις μαζί που ορίζει το πρόγραμμα θα πρέπει να υλοποιηθούν σε διάστημα 3 ετών), στη συνέχεια να υπάρξει πρόβλεψη για το πόσοι οικονομικοί πόροι θα δαπανηθούν για όλες τις δράσεις που περιλαμβάνει το Ε.Π, να οριστούν οι δείκτες παρακολούθησης και αξιολόγησης και τέλος για την ολοκλήρωση της κατάρτισης του Ε.Π θα πρέπει να εγκριθεί και να υπάρξουν οι τελικές ενέργειες. Ο δήμος Σπετσών με το επιχειρησιακό του πρόγραμμα στοχεύει στην επιπλέον ανάπτυξη του τόπου σε κοινωνικό οικονομικό και πολιτιστικό επίπεδο, στην ενίσχυση της διοικητικής του δομής ώστε να είναι σε θέση να προσφέρει αναβαθμισμένες υπηρεσίες και στη δημιουργία της καλύτερης δυνατής οικονομικής του κατάστασης ώστε να είναι ευέλικτος και να παρουσιάζει θετικές προοπτικές για κάθε τυχόν νέο έργο που θα κληθεί να φέρει εις πέρας (<http://www.spetses.gr>).

5.4 ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΠΕΤΣΩΝ(ΑΝΑΓΚΕΣ ΕΠΟΧΗΣ-ΑΞΟΝΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ Ε.Π. ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ)

Σήμερα παρουσιάζεται η ανάγκη δημιουργίας τεχνικών υποδομών και δικτύων ώστε να συμβάλει ο δήμος στην προστασία και διατήρηση του κλάδου 'φυσικό και οικιστικό περιβάλλον'. Η πράσινη ανάπτυξη αποτελεί στόχο και ανάγκη της εποχής γι αυτό ο δήμος Σπετσών αλλά και κάθε δήμος θα πρέπει να πάρει μέτρα για την διατήρηση ενός δομημένου φυσικού και οικιστικού περιβάλλοντος. Έτσι στο όραμα του δήμου περιλαμβάνεται και η πρόβλεψη κινδύνων, η χωρική συνοχή και η δημιουργία δικτύων και τεχνικών υποδομών. Ο κλάδος της παιδείας είναι ακόμη ένας κλάδος που θα πρέπει να αναβαθμιστεί μέσω της βοήθειας του δήμου. Έτσι ο δήμος θα πρέπει να λαμβάνει μέτρα για δημιουργία υποδομών για την εκπαίδευση. Παρόμοια τακτική θα πρέπει να ακολουθήσει και για ότι αναφορά τον πολιτισμό και την κοινωνική πολιτική του τόπου.

Για τον πολιτισμό συγκεκριμένα ο δήμος στοχεύει στο να δημιουργεί υποδομές για αθλητικές δραστηριότητες ενώ για την κοινωνική πολιτική ο δήμος έχει ως σκοπό να παρέχει φροντίδα στους πολίτες της κοινωνίας. Ένας επιπλέον κλάδος που απασχολεί την δημοτική αρχή των Σπετσών είναι ο κλάδος της τοπικής οικονομίας και της απασχόλησης. Για την τοπική οικονομία και την απασχόληση ο δήμος στοχεύει στη λήψη μέτρων που θα αυξήσουν τον τουρισμό, θα ανεβάσουν το επίπεδο ποιότητας

και θα αυξήσουν τον αριθμό της απασχόλησης, και συγκεκριμένα στους κλάδους της μεταποίησης, της γεωργίας και της κτηνοτροφίας. Τέλος στόχος του δήμου Σπετσών είναι η καλύτερη σχέση του με τους πολίτες, την πολιτεία και τους τοπικούς φορείς. Έτσι ο δήμος επιθυμεί την ανάπτυξη των μελών του, την ενίσχυση της υλικοτεχνικής υποδομής, τη σωστότερη διαχείριση και την κατά το δυνατόν αύξηση των οικονομικών του, την ορθή οργάνωση και διαχείριση των υπηρεσιών και λειτουργιών του δήμου, και τέλος την προσπάθεια για καλύτερες εξωτερικές συνεργασίες και τη μεταφορά καλών πρακτικών.

5.5 ΤΑ ΒΑΣΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΔΗΜΟΥ

Παρακάτω θα παρουσιαστούν τα καίρια ζητήματα με τα οποία καταπιάνεται η ομάδα του δήμου και τα οποία αποτελούν στοίχημα προς επίτευξη. Τα βασικότερα λοιπόν θέματα που απασχολούν τον δήμο Σπετσών εδώ και χρόνια είναι τα παρακάτω:

- Οι επισκευές διάφορων δρόμων που παρουσιάζουν προβλήματα (π.χ. λακκούβες).
- Η αποκατάσταση του χώρου όπου καταλήγουν τα σκουπίδια.
- Η πρόληψη των φαινομένων πλημμύρας (όπου τα τελευταία χρόνια αυξήθηκαν ραγδαία) με την εγκατάσταση αντιπλημμυρικών έργων σε διάφορες περιοχές και σε κάποιες περιοχές ύπαρξης τους η ανακατασκευή αυτών.
- Η επισκευή και διατήρηση των φρεατίων ύδρευσης.
- Η δημιουργία μονάδας αφαλάτωσης.
- Η δημιουργία δικτύων αποχέτευσης ακαθάρτων και η εγκατάσταση καθαρισμού λυμάτων.
- Η ανάγκη για ερευνητικές γεωτρήσεις νερού του δήμου Σπετσών.
- Η ορθή επαναλειτουργία του ΚΑΠΗ.

Ωστόσο εκτός από τα θέματα αυτά που αποτελούσαν και αποτελούν θέματα υψίστης σημασίας για τον δήμο Σπετσών υπάρχουν και άλλα που επίσης απασχολούν

την ομάδα του δήμου. Τα υπόλοιπα θέματα λοιπόν που καλείται να διευθετήσει ο δήμος Σπετσών είναι :

- Να φροντίσει σε διάφορες περιοχές να αποτυπωθούν τοπογραφίες και σε κάποιες να επισκευαστούν γεφύρια.
- Να μελετήσει την κυκλοφορία και να φροντίσει για την οργάνωση της.
- Να φροντίσει για την διαμόρφωση των παραλιακών δρόμων στις περιοχές 'οικισμός', 'ποσειδώνιο' και 'σχολή Αναργυρείου'.
- Να πραγματοποιήσει την ορθή παροχή φωταγίας και τη γενικότερη ανάπλαση της περιοχής 'πλατεία τριών Σπετσιοτών'.
- Να δημιουργήσει παιδικές χαρές και να φροντίσει για την ορθή λειτουργία αυτών.
- Να φροντίσει για την συμπλήρωση απολεσθέντων ή φθαρμένων βοτσαλωτών όπου χρειάζεται στους κοινόχρηστους χώρους.
- Να δημιουργήσει περιμετρικά πεζούλια γύρω από τα φοινικόδεντρα στη περιοχή 'πλατεία Ποσειδωνίου'.
- Για τον τομέα που αφορά τη βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής προβλέπεται από τον δήμο η παροχή ηλεκτρικών ειδών και φωτιστικών αντικειμένων, η απόκτηση πυροσβεστικού αντλητικού συγκροτήματος, νέας δεξαμενής νερού καθώς και πόσιμου ύδατος.
- Να πραγματοποιήσει τις απαραίτητες αλλαγές για την ανάπτυξη στις περιοχές: πλατεία της 'ψαραγοράς', πλατείας 'τριών Σπετσιοτών μαρτύρων' του 'λιμεναρχείου' και των περιμετρικών δρόμων των Σπετσών.
- Για τον πολιτισμό και τον αθλητισμό προβλέπεται η δημιουργία κτιρίων προς βοήθεια του γηπέδου ποδοσφαίρου, καθώς και η δημιουργία φράχτη περιμετρικά του γηπέδου, η εγκατάσταση καθισμάτων και τέλος η ανέγερση κλειστού γυμναστηρίου.

- Για την εκπαίδευση προβλέπεται η ανέγερση του Λυκείου Σπετσών και η ανακαίνιση και συντήρηση του 1^{ου} Δημοτικού σχολείου Σπετσών.
- Για την παροχή κοινωνικής φροντίδας ο δήμος στοχεύει στην δημιουργία ενός βρεφονηπιακού- παιδικού σταθμού στην περιοχή 'Κοκκινάρια', στην αποκατάσταση του κτιρίου που στεγάζεται το ΚΑΠΗ καθώς και επαναλειτουργία του και τέλος στην διόρθωση ζημιών στον κτίριο και στην αυλή του ιατρείου Σπετσών.
- Όσον αφορά την γεωργοκτηνοτροφική ανάπτυξη ο δήμος στοχεύει ώστε να αναπτυχθούν οι αγροτικές υποδομές, να προσφερθούν στους ενδιαφερόμενους του τομέα οι γνώσεις και πληροφορίες για μελλοντικές κερδοφόρες επενδύσεις, για καινούργιες τακτικές καλλιέργειας και για διαφορετικές μορφές καλλιεργειών και τέλος να φροντίσουν για πρόσληψη συμβούλων που θα αποζητήσουν χρηματοδοτικές προσφορές που θα κάνουν εφικτή την μελλοντική κατασκευή μονάδων τυποποίησης των τοπικών προϊόντων ώστε να προαχθούν ευκολότερα στη Ελληνική και Ευρωπαϊκή αγορά.
- Στο ζήτημα της οργάνωσης και της διαχείρισης των υπηρεσιών και λειτουργιών του δήμου ο δήμος σκοπεύει να διασφαλίσει τη λειτουργικότητα με εφαρμογές και συστήματα του Δημόσιου Τομέα, να εξετάσει εκ νέου, να αναδιαμορφώσει και να ενισχύσει τις υπάρχουσες εφαρμογές πληροφορικής ώστε να εξυπηρετούνται οι πολίτες καλύτερα , να ορίσει τα χρονικά όρια μέσα στα οποία κάθε είδος υπηρεσίας θα πρέπει να παρέχεται και τέλος να ψηφιοποιήσει και να αρχειοθετήσει ηλεκτρονικά το έντυπο υλικό του.
- Για τον τομέα της μεταποίησης ο δήμος καλείται να ενισχύσει την δημιουργία μικρών βιοτεχνικών μονάδων για τη μεταποίηση και την τυποποίηση των παραδοσιακών τοπικών προϊόντων, να φροντίσει για την ορθή διασύνδεση της πρωτογενούς παραγωγής με την τουριστική δραστηριότητα, να φροντίσει ώστε να προβληθεί κατάλογος επιχειρήσεων στην ηλεκτρονική σελίδα του δήμου και τέλος να επιδιώξει το λεγόμενο ' City Marketing'.
- Για την τουριστική ανάπτυξη ο δήμος στοχεύει στην περαιτέρω παροχή γνώσεων στις επιχειρήσεις και στην κατάλληλη κατάρτιση των απασχολούμενων στα ζητήματα που αφορούν νέες τεχνολογίες και νέες μορφές εργασίας, στοχεύει

επίσης στην επιδίωξη της προβολής του καταλόγου με τις επιχειρήσεις του νησιού μέσα από τη ιστοσελίδα του δήμου Σπετσών, στην διαμόρφωση του προγράμματος 'City Marketing', στην παροχή γνώσεων στις επιχειρήσεις όσον αφορά ζητήματα δια βίου μάθησης και τέλος στην ενίσχυση και ανάπτυξη της γυναικείας επιχειρηματικότητας μέσω παροχής συμβουλών.

- Στον τομέα της απασχόλησης ο δήμος σκοπεύει να πραγματοποιήσει δράσεις που θα προωθήσουν την γυναικεία επιχειρηματικότητα, δράσεις προς την πληροφόρηση και ευαισθητοποίηση του κλάδου επιχειρηματικότητας για την έννοια της ΕΚΕ και για νέες μορφές εργασίας πιο ελαστικές και τέλος στοχεύει στην προώθηση της κοινωνικής οικονομίας.
- Για την οικονομική του κατάσταση ο δήμος σκοπεύει να πραγματοποιήσει την απαραίτητη αύξηση των οικονομικών, να εισπράξει παλαιότερες οικονομικές οφειλές, να ενισχύσει το πληροφοριακό του σύστημα ώστε να ελέγχει πιο αποτελεσματικά τα έσοδα και έξοδα του, να αναζητήσει δωρητές και ευεργέτες που θα τον ενισχύσουν οικονομικά, να πραγματοποιήσει μελέτες για αύξηση των οικονομικών του και τέλος να μελετήσει διαδικασίες υλοποίησης για να πετύχει την αύξηση αυτή.
- Ο δήμος σκοπεύει να προκαλέσει την ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού του μέσω προσπάθειας δημιουργίας ενός κλίματος συλλογικής δράσης των υπηρεσιών, μέσω εντοπισμού των προβλημάτων που υπάρχουν και στη συνέχεια μέσω δημιουργίας καλύτερων συνθηκών εργασίας, μέσω οργάνωσης σταθερών συναντήσεων των εργαζομένων ώστε να αναπτυχθεί η συνεργασία και μέσω μελέτης και στη συνέχεια εφαρμογής ενός συστήματος με κίνητρα που θα βοηθούν για την πραγμάτωση των στόχων ανά υπηρεσία.
- Να δημιουργήσει έργο ύδρευσης-αποχέτευσης υδάτων στην περιοχή που βρίσκεται δίπλα στον Ιερό Ναό της Ευαγγελίστριας καθώς και έργο διευθέτησης οβριών υδάτων στην περιοχή Κοκκινάρια.
- Να διορθώσει τον περιφερειακό δρόμο οικισμού και τον δρόμο στις περιοχές Αγ. Αδριανός και Αγ. Ανάργυροι.

- Να ολοκληρώσει το έργο του για ασφαλτόστρωση του περιφερειακού δρόμου των Σπετσών και να φροντίσει ιδιαίτερα για την αποκατάσταση εκείνων των τμημάτων που παρουσιάζουν ζημιές που προκλήθηκαν από θεομηνίες και μπορούν να προκαλέσουν κίνδυνο.
- Να φροντίσει για την ολοκλήρωση της τσιμεντόστρωσης στις περιοχές από την δεξαμενή μέχρι την Ανάληψη.
- Να κατασκευάσει εσωτερικό δίκτυο για την αποκατάσταση ζημιών που προκλήθηκαν από θεομηνίες.

5.6 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ

Όσον αφορά τον οικονομικό προγραμματισμό το Ε.Π. αυτός χρηματοδοτείται από τους κεντρικούς αυτοτελείς πόρους μέσω προϋπολογισμού και μέσω του Π.Δ.Ε, από το ΥΠΕΣΔΑ μέσω προγραμμάτων που απευθύνονται στην τοπική αυτοδιοίκηση και μέσω του εθνικού προγράμματος ανάπτυξης για την σύγχρονη προγραμματική περίοδο. Για την πραγματοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος προβλέπεται η πρόσθετη κινητοποίηση ιδιωτικών πόρων μέσα από συνεργασίες και συμπράξεις. Στόχο αποτελεί επιπλέον και η προσέλκυση χορηγιών-δωρεών. Κεντρικός φορέας χρηματοδότησης αποτελεί το πρόγραμμα ΕΣΠΑ όπου οι χρηματοδοτήσεις του απευθύνονται κυρίως στις περιφέρειες και τους ΟΤΑ.

Παρόλη την χρηματοδότηση οι περιπτώσεις γραφειοκρατίας των Ευρωπαϊκών Προγραμμάτων και ορισμένες καθυστερημένες πληρωμές κάνουν την πραγμάτωση των έργων δύσκολη. Έτσι η χρηματοδότηση βιώνει δυσκολίες και εμπόδια. Αφού χρηματοδοτηθούν οι δήμοι, έπειτα δέχονται έλεγχο και εποπτεία. Και αυτό διότι οι δήμοι πρέπει να χαίρουν ορθής λειτουργίας και νομιμότητας. Τα αποτελέσματα τους πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο κοντά στα αποτελέσματα που στόχευαν να επιφέρουν οι δράσεις που όριζε το Ε.Π. Γι αυτόν τον λόγο αυτό υπάρχουν και οι δείκτες παρακολούθησης οι οποίοι αξιολογούν τα έργα του δήμου κάθε χρόνο. Για να καταλήξουμε στα ορθά συμπεράσματα πρέπει στην αξιολόγηση να συμπεριλαμβάνονται όλες οι δραστηριότητες των μελών του δήμου για όλα τα θέματα που περιλάμβανε το Ε.Π.

Είναι σαφές πως αν η αξιολόγηση επικεντρωθεί για παράδειγμα στα αποτελέσματα που επέφεραν οι δραστηριότητες του δήμου στον τομέα περιβάλλον και ποιότητα ζωής (και αφήσει τον τομέα παιδεία, πολιτισμός και αθλητισμός και τον τομέα της τοπικής οικονομίας και της απασχόλησης χωρίς να τον ελέγξει) και τον χρόνο αυτόν ο δήμος αποτύχει πλήρως να φέρει εις πέρας τους στόχους του στον τομέα περιβάλλον και ποιότητα ζωής, η αξιολόγηση θα καταλήξει σε λανθασμένα συμπεράσματα. Έτσι λοιπόν πρέπει να αξιολογούνται στον ίδιο βαθμό και οι τρεις τομείς. Εκτός από τους δείκτες παρακολούθησης υπάρχουν και οι δείκτες αποτελεσματικότητας που υπάρχουν για να διαπιστωθεί εάν και κατά πόσο οι στόχοι της υπηρεσίας πραγματοποιήθηκαν, οι δείκτες διαχείρισης κτιριακών εγκαταστάσεων, οι δείκτες οικονομικών αποτελεσμάτων που εξετάζουν τους ίδιους πόρους, τα συνολικά έσοδα και τις συνολικές δαπάνες, και τέλος οι δείκτες εισροών και εκροών που παρακολουθούν την εξέλιξη και το ποσοστό εκροών που είναι τα επιχειρησιακά αποτελέσματα που επιφέρει η λειτουργία ενός ΟΤΑ, και την εύρεση και χρήση των εισροών που είναι τα έξοδα που απαιτούνται για να πραγματοποιηθεί με επιτυχία η κάθε δράση των ΟΤΑ.

Το πρόγραμμα «Καλλικράτης» ψηφίστηκε τον Νοέμβρη του 2010 με όφελος των δήμων και της περιφέρειας. Ήταν αποτέλεσμα της ανάγκης για την μεγαλύτερη εξυπηρέτηση των αναγκών των πολιτών. Έπρεπε να αλλάξει συθέμελα η λειτουργία του κράτους, της διοίκησης και την αυτοδιοίκησης. Έπρεπε επίσης να σχεδιαστεί εκ νέου ένα πρόγραμμα που να βάζει τον πολίτη και τις ανάγκες του ως προτεραιότητα. Η κρίση που βιώνει τα τελευταία χρόνια η Ελλάδα μπορεί να αντιμετωπιστεί μόνο μέσω αλλαγών στη δομή του κράτους. Παρ'όλες τις αρμοδιότητες που μεταφέρθηκαν από το κράτος προς την αυτοδιοίκηση και τις υπηρεσίες των περιφερειών (κάτι που έδωσε στην τοπική αυτοδιοίκηση νέα πνοή στον πολιτικό και διοικητικό τομέα) το μέτρο αυτό δεν κατάφερε να δώσει στην Τ.Α. τα εφόδια για να καλυφθούν αποτελεσματικά οι ανάγκες των πολιτών και γενικότερα να πραγματοποιηθεί η επιθυμητή ανάπτυξη που ήταν αναγκαία για την Ελλάδα.

Με αυτό το μέτρο το κράτος προσπάθησε να αποτινάξει την 'ταμπέλα' που του είχαν προσδώσει ως το συγκεντρωτικότερο κράτος της Ευρώπης χωρίς όμως θεαματικά αποτελέσματα. Το ΠΑΣΟΚ τον Οκτώβρη του 2009 διακήρυττε την δέσμευση για πρωτοβουλίες που θα δημιουργούσαν ένα κράτος που στοχεύει στο δημόσιο καλό που βάζει τον πολίτη στο επίκεντρο, ένα κράτος που δεν θα σπαταλά αλόγιστα τα χρήματα του λαού αλλά θα τα χρησιμοποιεί για την ομαλή λειτουργία

και ανάπτυξη της κοινωνίας, ένα κράτος που εφαρμόζει τις αρχές της δικαιοσύνης και της εντιμότητας με πλήρη διαφάνεια των πράξεων του, με νόμιμες προσλήψεις. Τέλος ένα κράτος που θα απόπνεε εμπιστοσύνη στον πολίτη. Το πρόγραμμα Καλλικράτης προσφέρει και προάγει μια Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Σχεδιάζεται η ανάγκη για αλλαγές στη διακυβέρνηση. Η Αρχιτεκτονική αυτή στοχεύει στο να δημιουργηθεί ένα επιτελικό κράτος με όργανα αποκεντρωμένα 2 βαθμών αυτοδιοίκησης που θα είναι ικανά να συμβάλλουν στην πραγματοποίηση ανάπτυξης της περιφέρειας και του τόπου. Τα όργανα αυτά πρέπει να διέπονται από την αρχή της δημοκρατίας.

Επίσης στοχεύει στο να ασκούνται οι εξουσίες μέσα από νέο βαθμό συμμετοχής των πολιτών αυξημένο, στο να προωθήσει το έργο της κοινωνίας των πολιτών, των κοινωνικών οργανώσεων και του εθελοντισμού. Η Νέα Αρχιτεκτονική θα συμβαδίζει με την τεχνολογία, θα χρησιμοποιεί την ηλεκτρονική διακυβέρνηση καθώς και την αυτόματη εξυπηρέτηση. Επιπρόσθετα θα προωθήσει την τροποποίηση του αναπτυξιακού μοντέλου της Ελλάδας και θα ρυθμίζει τα θέματα της κοινωνίας λαμβάνοντας υπόψη την ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος. Τέλος η ανάγκη διαφάνειας τηρείται με την νέα Αρχιτεκτονική για να αποφευχθεί η αρνητική κριτική των πολιτών προς το κράτος. Η ανοιχτή διακυβέρνηση, η δυνατότητα αξιολόγησης και η ανάγκη για λογοδοσία όσον αφορά την πρόσληψη προσωπικού (που πρέπει να είναι δίκαιη) και την διοικητική λειτουργία αποτελούν μέτρα που η Νέα Αρχιτεκτονική θεσπίζει. Όσον αφορά τον τομέα των ΟΤΑ οι προερχόμενοι από τους φορολογούμενους πολίτες πόροι δύναται να εξοικονομηθούν εάν μειωθούν οι ΟΤΑ και τα νομικά τους πρόσωπα.

Με την απόκτηση αυτονομίας στη λειτουργία τους οι ΟΤΑ θα μπορέσουν να συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη. Με το πρόγραμμα Καλλικράτης έχουν ασχοληθεί τα συνέδρια της ΚΕΔΚΕ και της ΕΝΑΕ. Είναι ένα πρόγραμμα που δημιουργήθηκε μετά από την προσφορά της επιστημονικής κοινότητας. Αυτό συμβουλευεται την Επιστημονική Επιτροπή Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής διακυβέρνησης η οποία δημιουργήθηκε από το Υπουργείο Εσωτερικών. Σχεδιάζεται ένας οργανωμένος διάλογος μεταξύ κράτους και κοινωνικοπολιτικών φορέων βάση των νομοθετικών αρχών της κυβέρνησης. Έτσι μια νέα διοικητική νοοτροπία δημιουργείται. Το πρόγραμμα Καλλικράτης στοχεύει στην κατάργηση των προσωρινών λύσεων και της υιοθέτησης από τη χώρα μιας νέας σταθερής διοικητικής και αυτοδιοικητικής και εξορθολογισμένης δομής που θα έχει μόνιμο χαρακτήρα.

Σημαντικό γεγονός αποτελεί πως το πρόγραμμα αυτό σχεδιάστηκε για να είναι ικανό να παρέχει λύσεις όχι μόνο στα σημερινά προβλήματα αλλά και στα πιθανά μελλοντικά που θα υπάρξουν.

Με το νέο πρόγραμμα γίνεται προσπάθεια να κατανεμηθούν οι αρμοδιότητες με σαφή όρια ώστε να γνωρίζει ο κάθε πολίτης ποιος φορέας είναι υπεύθυνος για κάθε ανάγκη του και να απευθύνεται σε αυτόν. Επίσης το πρόγραμμα αυτό φροντίζει για την αύξηση των συμμετοχικών διαδικασιών και την καλύτερευση στον τομέα της αντιπροσώπευσης κάτι που θα εμπλουτίσει την αυτοδιοίκηση με τις αρχές της δημοκρατίας στη λειτουργία τους. Απαραίτητος κρίνεται και ο διαχωρισμός των διοικητικών υπηρεσιών ώστε να υπάρχουν ομάδες πιο ισχυρές όπου κάθε μία θα είναι υπεύθυνη για συγκεκριμένες και με ξεκάθαρα όρια αρμοδιότητες προς ενίσχυση της αποτελεσματικότητας. Ομάδες που θα συμβάλλουν στην παρουσίαση του χωριού και της γειτονιάς ως φορείς που προάγουν την ανάπτυξη της τοπικής κοινωνίας.

Η λειτουργική δομή που εμφανίζεται μετά τις μεταρρυθμίσεις που υπέστη, θα προσφέρει αναβάθμιση των συνθηκών ζωής, θα δώσει ώθηση στην ανάπτυξη της χώρας και θα εκμεταλλεύεται τις παροχές της αυτοδιοίκησης προς ανάπτυξη της εξυπηρέτησης του πολίτη. Επίσης θα φροντίσει για δραστική μείωση των λειτουργικών εξόδων και την έμφαση στις οικονομίες κλίμακας, για ανακατάταξη των υπαλλήλων που πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο αποδοτικοί στις αρμοδιότητες που τους παρέχονται. Τέλος αντιμετωπίζει τα προβλήματα που προκύπτουν από την απόκρυψη ορισμένων αρμοδιοτήτων και από τις αποφάσεις που γίνονται αφορμή για αντιπαραθέσεις μέσω της κατάλληλης άσκησης πολιτικής. Το πρόγραμμα Καλλικράτη είναι το πρώτο που φροντίζει για την αναβάθμιση όλων των βαθμίδων της διοίκησης και της αυτοδιοίκησης.

Οι μεταρρυθμίσεις που προβλέπονται αφορούν όλους τους φορείς αυτοδιοίκησης και αποκεντρωμένης διοίκησης. Προβλέπονται οργανωμένες αλλαγές στην αρχιτεκτονική που θα δημιουργήσουν νέο οικοδόμημα που θα επικεντρώνεται στην συνέργεια συνάρθρωση και αλληλεξάρτηση των επιπέδων κεντρικής διοίκησης και αυτοδιοίκησης. Με την ρύθμιση των επιπέδων της αυτοδιοίκησης θα υπάρξει εκ θεμελίων μετατροπή στο κεντρικό κράτος. Η ανάγκη για ανάπτυξη κάθε περιοχής ή για εξυπηρέτηση τοπικών αναγκών διευθετούνται όπως είναι φυσικό από όργανα και θεσμούς που συνδέονται άμεσα με το τοπικό στοιχείο. Η αυτοδιοίκηση νέας μορφής που δημιουργείται θα ενισχύσει την προώθηση των εθνικών στρατηγικών στόχων (προώθηση πράσινης ανάπτυξης-αύξηση δημοκρατικής νομιμοποίησης-διαφάνεια και

αποτελεσματικότητα). Αυτό θα μπορέσει να τα καταφέρει μόνο με τις απαραίτητες αρμοδιότητες και πόρους.

Η νέα αυτή αρχιτεκτονική κατέσπει αναγκαία καθώς υπήρξε και υπάρχει ακόμη η ανάγκη να γίνει η Ελλάδα ανταγωνιστική χώρα στο διεθνές περιβάλλον με έμφαση στην πράσινη ανάπτυξη, στην όσο το δυνατόν καλύτερη και αποτελεσματικότερη χρήση των υπαλλήλων και την μείωση της σπατάλης των πόρων. Ο Καλλικράτης στοχεύει στην κατάργηση της γραφειοκρατίας και της αναποτελεσματικότητας και στη δημιουργία αισθήματος εμπιστοσύνης στους πολίτες ότι τα χρήματα που θυσιάζουν δεν πάνε χαμένα. Επίσης στην κατάργηση της στοχοποίησης των εκλεγμένων υπαλλήλων. Ωστόσο παρά τις μεταρρυθμίσεις στη διοίκηση υπάρχουν ακόμα ουσιαστικά προβλήματα στη διάρθρωση που εμποδίζουν την ανάπτυξη της Ελλάδας και την εξυπηρέτηση του πολίτη. Η νέα αρχιτεκτονική παρουσιάζει κρίσιμη αναπτυξιακή διάσταση. Η Ελλάδα με την νέα μορφή της περνά από τον συγκεντρωτισμό στην αποκέντρωση παρέχοντας αρμοδιότητες στους ΟΤΑ και τις περιφέρειες. Έτσι χαρακτηρίζεται ως μία χώρα που αξιοποιεί τοπικά και περιφερειακά πλεονεκτήματα που είναι ευέλικτα.

Οι αλλαγές που θα επιφέρει η νέα αρχιτεκτονική λέγεται ότι θα ευνοήσουν και τα δημοσιονομικά μεγέθη κάτι που θα επιτευχθεί αν οι ΟΤΑ δράσουν αποτελεσματικότερα όπως και το κράτος. Επιπλέον λέγεται ότι θα ευνοήσει τη σωστή λειτουργία της αγοράς και θα μειώσει τον αριθμό φαινομένων που προσβάλλουν τις αρχές της διαφάνειας και του θεμιτού ανταγωνισμού. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει άρθρα που όχι μόνο στοχεύουν στην αποκέντρωση αρμοδιοτήτων αλλά και των πόρων και των υπαλλήλων. Οι ευθύνες και οι κρίσεις θα αποτελούν πλέον χαρακτηριστικά των οργάνων της αυτοδιοίκησης. Όλα τα παραπάνω φανερώνουν την εμπιστοσύνη του κράτους στο θεσμό της αυτοδιοίκησης. Για το αν το πρόγραμμα αυτό θα αποδειχθεί αποτελεσματικό αυτό θα καθοριστεί από την θετική αλλαγή στην καθημερινότητα του πολίτη από την ανάπτυξη ή μη της επιχειρηματικότητας, από την αύξηση ή την μείωση του έργου των εκλεγμένων, την ανάπτυξη στον τομέα της εργασίας και των εργαζομένων της αυτοδιοίκησης, από την σωστότερη ή όχι χρήση των δημόσιων πόρων και τέλος από την συμμετοχή του προγράμματος στη δημοσιονομική και αναπτυξιακή επανεκκίνηση της χώρας.

5.7 ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗΣ (Ν.3852/2010)

Το Πρόγραμμα Καλλικράτης στόχο έχει να προσδώσει στη χώρα μια σταθερή και σύγχρονη διοικητική και αυτοδιοικητική δομή μόνιμου χαρακτήρα. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα με στόχο την επαναθεμελίωση ανασυγκρότηση της διοικητικής δομής της Ελλάδας (διοικητική μεταρρύθμιση) Η εμφάνιση μιας Νέας Αρχιτεκτονικής της αυτοδιοίκησης και της αποκεντρωμένης διοίκησης προέβλεπε στη μείωση δήμων και περιφερειών καθώς και ΝΠΔΔ ενώ σχηματίζονται αποκεντρωμένες διοικήσεις υιοθετώντας τον θεσμό της αποκέντρωσης που θα προσέφεραν παροχές στις αποκεντρωμένες περιοχές σε συνεργασία με το κράτος. Το πρόγραμμα αυτό περιλάμβανε και αλλαγές στο θεσμικό πλαίσιο.

Έτσι η διαδικασία των εκλογών υφίσταται μετατροπές όπως και η δικονομία των εκλογικών διαφορών. Οι ΟΤΑ πλέον αποκτούν νέα όργανα προς βοήθεια τους (εκτελεστική επιτροπή, επιτροπή διαβούλευσης, οικονομική επιτροπή ,επιτροπή ποιότητας ζωής, δημοτική επιτροπή και επιτροπή συμπαράστασης του δημότη. Σχηματίζονται κοινότητες δημοτικές και τοπικές. Οι δήμοι αποκτούν μεγάλο αριθμό πρόσθετων αρμοδιοτήτων, αυξάνεται η μεταξύ τους συνεργασία, ιδρύεται η αυτοτελής υπηρεσία εποπτείας των ΟΤΑ και έτσι ο κρατικός έλεγχος επαναθεμελιώνεται. Το ελεγκτικό συνέδριο αποκτά νέα πνοή στο θέμα της εποπτείας των εξόδων και συμβάσεων και τον κατασταλτικό έλεγχο.

5.8 Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΗ ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΑΙ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ «ΕΛΛΑΔΑ»

Η εμφάνιση της Νέας Αρχιτεκτονικής και η ανάγκη για δημιουργία ορθής οργάνωσης και λειτουργίας αποκεντρωμένων διοικήσεων κατέστησε αναγκαία τη δημιουργία ενός νέου προγράμματος που θα βοηθούσε τη Νέα αυτή Αρχιτεκτονική να εγκατασταθεί και να αξιοποιηθεί. Το πρόγραμμα αυτό λοιπόν ονομάστηκε 'Ελληνική Αρχιτεκτονική Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης «ΕΛΛΑΔΑ»'. Το περιεχόμενο του προγράμματος αυτού περιορίζεται στην παροχή χρηματοδότησης για έργα και δράσεις η οποία προσφέρεται από κοινοτικούς και εθνικούς πόρους. Είναι σαφές πως το πρόγραμμα αυτό στοχεύει στην στήριξη των καινούργιων ΟΤΑ και κατ' επέκταση στην ποιοτικότερη και αμεσότερη προσφορά υπηρεσιών στους πολίτες

της κοινωνίας. Συγκεκριμένα το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει και ολοκληρώνεται σε 3 στάδια:

Καταρχάς όσον αφορά τους ΟΤΑ το πρόγραμμα « Διοικητική Μεταρρύθμιση» του Ε.Σ.Π.Α. 2007-13 που συστάθηκε προς βοήθεια των ΟΤΑ (που ακολουθούν τη νέα αρχιτεκτονική αυτοδιοίκησης και την πρόβλεψη για αποκέντρωση των διοικήσεων) έχει στόχο την οργάνωση και την υιοθέτηση δράσεων που προσφέρουν οφέλη στον πολίτη (κάτι που σαφώς πρέπει να το αναγνωρίζουν οι πολίτες). Τομή στο πρόγραμμα αποτελεί ο προϋπολογισμός ο οποίος με τον επαναπροσδιορισμό του προγράμματος της διοικητικής μεταρρύθμισης ορίζεται ότι πρέπει να υποστεί μεταβολές στη διαχείριση της καθώς πρέπει ένα συγκεκριμένο μέρος των πόρων να προσφέρεται η αναβάθμιση της Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης. Όσον αφορά τις περιφερειακές αυτοδιοικήσεις το πρόγραμμα επικεντρώνεται στην ανάπτυξη δράσεων και στη λήψη μέτρων που σε συνεργασία με τα περιφερειακά επιχειρησιακά προγράμματα θα ενισχύσουν την ανάπτυξη της λειτουργίας.

Επιπλέον κάποια ζητήματα ουσιαστικής σημασίας (όπως για παράδειγμα τα ακραία καιρικά φαινόμενα και οι επιπτώσεις τους) λαμβάνονται μέτρα ώστε να δημιουργηθούν αναπτυξιακά προγράμματα που θα τα διευθετήσουν και θα επιτρέψουν στους πολίτες να αξιοποιήσουν την βοήθεια που τους προσφέρεται από τον περιφερειακό προγραμματισμό. Για τα θέματα που σχετίζονται με τους δήμους στο πρόγραμμα εμπεριέχονται μέτρα που βάζουν στο κέντρο τον πολίτη και την όσο το δυνατόν καλύτερη και γρηγορότερη εξυπηρέτηση του. Πιο συγκεκριμένα όπου υπήρχαν παλαιά καταστήματα κοινοτικά, δημοτικά, ή άλλων σχετικών χώρων προβλέπεται να δημιουργηθούν στη θέση τους δημοτικά ΚΕΠ που θα παρέχουν υπηρεσίες αυτοδιοίκησης. Με αυτόν τον τρόπο οι πολίτες θα έχουν άμεση πρόσβαση στα οφέλη καθώς θα μπορούν να απευθύνονται στα ΚΕΠ του τόπου τους και όχι να αναγκάζονται να πηγαίνουν στα κεντρικά, συχνά απομακρυσμένα καταστήματα. Για τον τομέα «Δήμος» στοχεύεται επίσης η παροχή διοικητικής βοήθειας στο σπίτι που θα προσφέρει βοήθεια στο σπίτι σε περίπτωση ανάγκης.

Η κοινωνική αλληλεγγύη αποτελεί ύψιστης σημασίας αρχή και γι αυτό τον λόγο υπηρεσίες και προϊόντα καταρτούνται και χαίρουν χρηματοδότησης από το πρόγραμμα 'Διοικητική Μεταρρύθμιση για τους Δήμους'. Η 'κάρτα του δημότη' αποτελεί ακόμη μια τομή που θα προκαλέσει την παροχή από τους δήμους αυτόματης εξυπηρέτησης και ενίσχυσης των δημοκρατικών διαδικασιών. Κατά δεύτερον το

πρόγραμμα «ΕΛΛΑΔΑ» περιλαμβάνει και το Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Αυτοδιοίκησης. Το ύψος του σε ευρώ φθάνει τα 4 δις. και λειτουργεί ως συμπλήρωμα του κεντρικού προγράμματος, χρηματοδοτεί τα έργα ανάπτυξης και επίσης δράσεις άμεσης προστιθέμενης αξίας. Όσον αφορά την περιφερειακή αυτοδιοίκηση προβλέπονται μέτρα για επενδύσεις στον τομέα περιφέρεια και μέτρα για την χρηματοδότηση έργων και δράσεων σε τόπους που δεν χαίρουν αναπτυξιακής ωφέλειας ώστε να πάψουν να υπάρχουν ενδοπεριφερειακές ανισότητες.

Για τους δήμους προβλέπονται έργα που θα διασφαλίσουν την ορθή λειτουργία που θα επιφέρει τα επιθυμητά αποτελέσματα. Για την ορθή λειτουργία των δήμων είναι απαραίτητος ο εξοπλισμός των υπηρεσιών των νέων δήμων, η καλύτερη ποιότητα των δημοτικών υποδομών υφιστάμενων αλλά και νέων και η επιδίωξη προς την ανάπτυξη αυτών, επίσης την προσπάθεια για δημιουργία καινούργιων κοινωνικών, αθλητικών και πολιτιστικών υποδομών, την χρηματοδότηση και στήριξη προγραμμάτων προς όφελος του περιβάλλοντος και τέλος την προσπάθεια ώστε τα τοπικά προϊόντα να γίνουν ευρύτερα γνωστά και να αυξηθούν οι πωλήσεις τους.

Κατά τρίτον το πρόγραμμα περιλαμβάνει μέτρα και για την αξιοποίηση και εξέταση των ανθρωπίνων πόρων. Πρέπει το τωρινό προσωπικό να έχει ικανότητες οι οποίες αξιοποιούνται στο έπακρον. Όπου είναι αναγκαίο να περιλαμβάνεται νέο επιμορφωμένο προσωπικό και όλοι μαζί τόσο νέα όσο και παλαιότερα στελέχη να υφίστανται διαρκή κατάρτιση και επιμόρφωση. Για περιπτώσεις ανάγκης προβλέπεται η πρόσληψη νέων επιστημόνων μέσω του προγράμματος ΑΣΕΠ.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΕΡΕΥΝΑ ΠΕΔΙΟΥ

6.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Η μέθοδος που ακολουθείται κάθε φορά ώστε να διαπιστωθούν ορισμένα συμπεράσματα και να οριστούν τα αποτελέσματα, χρησιμεύει και ορίζεται ως απαραίτητη προϋπόθεση στην εκάστοτε έρευνα που πραγματοποιείται. Το είδος της μεθόδου που θα επιλεγεί στην εκάστοτε έρευνα σχεδόν θα καθορήσει κατά πόσο η έρευνα θα στεφθεί με επιτυχία ή θα αποτύχει, θα προσφέρει τη δυνατότητα εξαγωγής συμπερασμάτων και θα παίξει καταλυτικό ρόλο στην παρουσίαση των αποτελεσμάτων. Στην συνέχεια της πτυχιακής μου εργασίας θα παρουσιαστούν τα χρησιμοποιηθέντα εργαλεία που βοήθησαν στην πραγμάτωση της έρευνας. Για να πραγματοποιηθεί η έρευνα αυτή αναζητήθηκαν πληροφορίες σε εγκεκριμένα βιβλία και έμπιστες ιστοσελίδες. Επιπλέον είχα τη δυνατότητα να συλλέξω πληροφορίες και από άτομα που σχετίζονται με την τοπική αυτοδιοίκηση, με ειδικευμένους υπαλλήλους του κλάδου και γνώστες του αντικείμενου (μέσω προσωπικού διαλόγου).

Στο κεφάλαιο αυτό ξεδιπλώνονται οι μέθοδοι που καθοδήγησαν αυτή την έρευνα, ορίζονται κάποιες βασικές έννοιες που είναι απαραίτητο να καταλάβει κάθε αναγνώστης ώστε να κατανοήσει την εργασία αυτή και τέλος μέσω αυτού του κεφαλαίου θα παρουσιαστεί ο τρόπος με τον οποίο αναλύθηκαν, αξιολογήθηκαν και ομαδοποιήθηκαν τα αποτελέσματα αλλά θα φανούν και οι αδυναμίες που εμπόδισαν την διεξαγωγή μιας πιο διευρυμένης έρευνας που θα κατέληγε και σε πιο έγκυρα αποτελέσματα. Για να κατανοηθεί πλήρως το ποια μέθοδος χρησιμοποιήθηκε στην συγκεκριμένη έρευνα, πρέπει αρχικά να οριστεί η έννοια της λέξης «έρευνα». Έρευνα λοιπόν είναι: «η δημιουργική εργασία που αναλαμβάνεται σε συστηματική βάση με σκοπό την αύξηση του αποθέματος γνώσης (Κοκαρίδας και Πατσιαούρας,2001). Επιπλέον οι έρευνες (επιστημονικές) χωρίζονται σε κατηγορίες σύμφωνα με τον σκοπό τους, τον τρόπο διεξαγωγής τους, την προέλευση των στοιχείων τους, τον χώρο που λαμβάνουν χώρα, τον αριθμό των εξεταζομένων ατόμων και την δυνατότητα πρακτικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων τους. Παρακάτω παρατίθενται τα είδη της έρευνας όπως ορίστηκαν από τον Παρασκευόπουλο:

- Έρευνες Περιγραφικές, Ερμηνευτικές (ως προς τον σκοπό τους)
- Βασικές Έρευνες-Εφαρμοσμένες (ως προς τη δυνατότητα πρακτικής αξιοποίησης των ερευνητικών αποτελεσμάτων)
- Δειγματοληπτικές Έρευνες (ως προς τον αριθμό των εξεταζόμενων ατόμων)
- Εργαστηριακές-Βιβλιογραφικές Έρευνες- (αφορούν τον χώρο που πραγματοποιείται η έρευνα)
- Ποιοτικές-Ποσοτικές Έρευνες (ως προς τον τρόπο διεξαγωγής της έρευνας)
- Πρωτογενείς- Δευτερογενείς Έρευνες (ως προς την προέλευση των στοιχείων της έρευνας)

Η έρευνα είναι μία διαδικασία η οποία χωρίζεται σε διάφορα στάδια. Καταρχάς περνά από το στάδιο της προπαρασκευαστικής φάσης (σε αυτό το στάδιο επιλέγεται το πρόβλημα προς έρευνα και διατυπώνεται ξεκάθαρα. Στη συνέχεια επιλέγεται η ερευνητική διαδικασία για να συγκεντρωθεί το εμπειρικό και αποδεικτικό υλικό). Κατά δεύτερον η έρευνα περνά στην εκτελεστική φάση (εδώ συλλέγονται εμπειρικά δεδομένα και στη συνέχεια αναλύονται και ερμηνεύονται). Κατά τρίτον τελευταίο στάδιο της έρευνας είναι η έκθεση των πεπραγμένων (σε αυτή τη φάση ο ερευνητής συγγράφει την ερευνητική του μελέτη και την κοινολογεί στην επιστημονική κοινότητα). Επίσης σε αυτό το σημείο είναι αναγκαίο να αναφερθούν διάφορα χαρακτηριστικά της έρευνας ως διαδικασία. Η ερευνητική διαδικασία λοιπόν:

1. Είναι Συστηματική
2. Είναι Οργανωμένη
3. Χρησιμοποιεί Ερωτήσεις
4. Βρίσκει Απαντήσεις

Χαρακτηρίζεται ως συστηματική καθώς για να καταλήξει σε ορθά και συγκεκριμένα αποτελέσματα ακολουθεί συγκεκριμένα βήματα. Ο χαρακτηρισμός 'οργανωμένη' της προσδόθηκε καθώς ακολουθεί συγκεκριμένη δομή η οποία έχει ένα συγκεκριμένο σκοπό. Η ερευνητική διαδικασία είναι μια διαδικασία για την οποία καθιερώθηκε η άποψη ότι πρέπει όποιος την χρησιμοποιεί να θέτει ερωτήσεις ουσιώδεις, χρήσιμες και συσχετιζόμενες με τον σκοπό της έρευνας και εν συνεχεία ο ερευνητής να καταλήγει στην εύρεση απαντήσεων στις ερωτήσεις αυτές.

Κάθε έρευνα που πραγματοποιείται πρέπει να διέπεται από κάποιες συγκεκριμένες αρχές και να σέβεται τις παρακάτω έννοιες:

- Την έννοια της επιστημονικής αλήθειας

- Την έννοια της ακαδημαϊκής ελευθερίας
- Την έννοια ‘ζωή’
- Την έννοια ‘φύση’
- Την έννοια του περιβάλλοντος
- Την έννοια της βιολογικής και πνευματικής ακεραιότητας του ανθρώπου
- Την έννοια της αξιοπρέπειας
- Την έννοια της πνευματικής ιδιοκτησίας
- Και τα προσωπικά δεδομένα

Κάποιοι **περιορισμοί** που υπάρχουν για τη διεξαγωγή ερευνών παρατίθενται παρακάτω:

- Κατά πρώτον ο ερευνητής δεν έχει το δικαίωμα να διακρίνει τους συμμετέχοντες στην έρευνα ανάλογα: της εθνότητας τους, της φυλής τους, της εθνικής τους καταγωγής, της γλώσσας τους, του φύλου τους, της θρησκείας, της ιδιωτικής τους ζωής, της σωματικής τους ικανότητας, της κοινωνικής τους θέσης και τέλος της οικονομικής τους θέσης.

- Κατά δεύτερον οι ερευνητές πρέπει να σέβονται και να τηρούν την επαγγελματική δεοντολογία του κλάδου τους κάθε φορά που πραγματοποιούν έρευνες. Αυτό σημαίνει ότι δεν πρέπει να αναπαράγουν έρευνες που πραγματοποιήθηκαν από συναδέλφους τους στο παρελθόν εκτός και αν αυτό ωφελεί την επιστήμη (σε κάθε περίπτωση πρέπει να παραπέμπουν στον συγγραφέα). Επιπλέον απαγορεύεται να χρησιμοποιούν ιδέες ή ολόκληρα κείμενα άλλων και να τα πλασάρουν σαν δικά τους είτε αυτό γίνει εσκεμμένα είτε εξ αμελείας. Με άλλα λόγια απαγορεύεται να παρουσιάσουν κείμενα/άρθρα/προτάσεις άλλων ανθρώπων ως δικά τους ή να τα χρησιμοποιήσουν στην πτυχιακή ή διπλωματική τους εργασία χωρίς παραπομπή στο συγγραφέα (λογοκλοπή). Ακόμα και η παράφραση μπορεί να θεωρηθεί λογοκλοπή. Σε κάθε περίπτωση όταν παρουσιάζεται η ανάγκη για συγγραφή αυτούσιων κειμένων (π.χ. ορισμοί εννοιών που είναι κάτι πολύ συγκεκριμένο) πρέπει τα λόγια άλλων να μπαίνουν σε εισαγωγικά και να αναφέρεται ο συγγραφέας. Η συμβολή των άλλων ερευνητών πρέπει να γίνεται φανερή μέσα από κάθε πτυχιακή ή διπλωματική εργασία. Τα επιτεύγματα άλλων δεν μπορούν να θεωρηθούν δικά τους.

- Κατά τρίτον ο κάθε ερευνητής πρέπει να σέβεται και να ακολουθεί τους νόμους και τις διατάξεις αυτών που στην περίπτωση αυτή ισχύουν για την προστασία της πνευματικής νομοθεσίας και τις επινοήσεις άλλων ανθρώπων.

- Όλα τα παραπάνω αποτελούν παραδείγματα προς αποφυγήν και σε κάθε περίπτωση ο ερευνητής και συγγραφέας κάθε πτυχιακής ή διπλωματικής εργασίας πρέπει να διαβάσει τους περιορισμούς και τις απαγορεύσεις που υπάρχουν. Είναι φανερό πως η συγγραφή μιας σωστής εργασίας δεν είναι μια εύκολη υπόθεση. Ο υποψήφιος συγγραφέας θα πρέπει να έχει κριτική ικανότητα, ικανότητες οργάνωσης, κέφι για μελέτη υπομονή και επιμονή.

6.2 ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ

Λέγοντας πρωτογενής έρευνα/ είτε έρευνα πεδίων εννοούμε την διαδικασία κατά την οποία ο ερευνητής βρίσκει/ανακαλύπτει και διατυπώνει/καταγράφει πληροφορίες (σχετικά με το αντικείμενο που τον ενδιαφέρει) οι οποίες δεν έχουν συγγραφεί από άλλους. Με άλλα λόγια πρόκειται για δεδομένα τα οποία παρατηρεί και καταγράφει για πρώτη φορά ο ερευνητής. Μέσα από την έρευνα του χρησιμοποιούνται ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις είτε και τα δύο για να μπορέσει να φτάσει σε αυτά. Άλλωστε αυτό είναι που κάνει μια πτυχιακή πραγματικά χρήσιμη και επιτυχημένη. Το να προσφέρει δηλαδή στους μετέπειτα ερευνητές, πληροφορίες νέες, νέες ανακαλύψεις που θα τους φανούν χρήσιμες στην έρευνα τους. Το χρησιμοποιούμενο ερωτηματολόγιο που οργανώθηκε και στη συνέχεια συγγράφηκε, παρατίθενται στο τέλος της εργασίας αυτής στο παράρτημα.

Η έρευνα που έγινε για να παρέχει πολύτιμη βοήθεια στην εργασία αυτή και να φωτίσει διάφορα κομμάτια της πραγματοποιήθηκε και ολοκληρώθηκε μετά από την συμπλήρωση του ερωτηματολογίου που οργανώθηκε και μοιράστηκε στις ομάδες συμμετεχόντων και ύστερα από την ολοκλήρωση των συνεντεύξεων που παρέδωσαν διάφορα μέλη του δημοτικού συμβουλίου του δήμου Σπετσών. Για την ορθή πραγμάτωση της πρωτογενούς έρευνας θα πρέπει να αποφευχθούν κάποιες ‘παγίδες’ που εύκολα μπορούν να πέσουν μέσα οι ερευνητές. Καταρχάς ο ερευνητής θα πρέπει τα λόγια που θα διατυπώσει να είναι ξεκάθαρα και να είναι γραμμένα με τρόπο ευανάγνωστο ώστε να είναι κατανοητά από τους μετέπειτα αναγνώστες, έπειτα θα πρέπει η έρευνα να ακολουθεί τις εξελίξεις της κοινωνίας και να μην στέκεται σε ‘παλαιά πρότυπα’ γιατί τότε θα κινδυνέψει να θεωρηθεί ‘παλαιά εργασία’ και ο συγγραφέας της με τη σειρά του μπορεί να θεωρηθεί ελλιπώς ενημερωμένος σε σχέση με το αντικείμενο που επεξεργάζεται.

Γι αυτό ο συγγραφέας καθ’ όλη τη διάρκεια της εργασίας του θα πρέπει να αναζητά, να ενημερώνεται, να μελετά και να συμβουλευεται σύγχρονες απόψεις και

πληροφορίες που εναρμονίζονται με τις εξελίξεις. Μια άλλη ‘παγίδα’ στην οποία μπορεί να πέσει ο εκάστοτε ερευνητής είναι αν δημοσιεύσει στο διαδίκτυο ένα ερωτηματολόγιο. Σε αυτή την περίπτωση υπάρχει η πιθανότητα να μην το εντοπίσει επαρκής αριθμός ατόμων είτε να το εντοπίσουν αλλά να μην μουν στο κόπο να το συμπληρώσουν.

6.3 ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΕΡΕΥΝΑ

Πρόκειται λοιπόν για εκείνο το είδος έρευνας το οποίο χρησιμοποιεί βιβλία, κείμενα, άρθρα και ηλεκτρονικές ιστοσελίδες για την εύρεση δεδομένων τα οποία ο ερευνητής μελετά και στη συνέχεια συμβουλευεται ώστε να μπορέσει να προχωρήσει στην συνέχεια στη συγγραφή της πτυχιακής είτε της διπλωματικής του εργασίας. Με άλλα λόγια πρόκειται για δεδομένα που ήδη υπάρχουν (έχουν καταγραφεί από άλλους) και δύναται να χρησιμεύσουν στους επόμενους ερευνητές. Όπως είναι φυσικό, για να υπάρξει δευτερογενής έρευνα έχει υπάρξει και πρωτογενής έρευνα η οποία χρησιμοποιείται για να προκύψει η δευτερογενής. Στην δευτερογενή έρευνα ο ερευνητής χρησιμοποιεί διατυπώσεις άλλων για να φτάσει στην γνώση, δηλαδή τις διαβάζει και μαθαίνει από τους άλλους. Λόγω εμφανούς μεγαλύτερου όγκου προϋπαρχόντων πληροφοριών που περιέχονται (σε βιβλία, εφημερίδες, διαδίκτυο) η χρήση της δευτερογενούς έρευνας είναι σαφώς πιο συχνή μέθοδος από ότι η πρωτογενής.

6.4 ΠΕΡΙΓΡΑΦΉ ΠΟΣΟΤΙΚΉΣ ΈΡΕΥΝΑΣ

Η ποσοτική έρευνα βάζει πάνω απ’ όλα τον θεσμό της μέτρησης και αυτό διότι εφόσον ο ερευνητής εξετάσει το αντικείμενο που τον απασχολεί απ’ όλες τις πλευρές του, στην συνέχεια καλείται να το αποδώσει με μαθηματικούς αριθμούς, να μιλήσει με ποσοστά. Σε αυτήν την εργασία χρησιμοποιήθηκε ποσοτική έρευνα (χρήση ερωτηματολογίων) και αυτό για να μπορέσουν να συγκεντρωθούν οι γνώμες των πολιτών των Σπετσών για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και στη συνέχεια ειδικώς για τον δήμο Σπετσών. Έτσι θα υπάρξει η εξαγωγή μίας όσο το δυνατόν πιο ρεαλιστικής εικόνας των κατοίκων για τον θεσμό των ΟΤΑ. Για να μπορέσει μια ποσοτική έρευνα να πραγματοποιηθεί πρέπει αρχικά να οργανωθεί και μετέπειτα να υλοποιηθεί. Εδώ μπορούν να διακριθούν δύο βήματα:

Στην αρχή ο ερευνητής περνά από το στάδιο του σχεδιασμού. Σε αυτό το σημείο ορίζονται οι σκοποί της έρευνας και το επιθυμητό αποτέλεσμα που θα θέλαμε να προκύψει. Στην συνέχεια ο ερευνητής διαλέγει ανάμεσα στις διάφορες μεθόδους που μπορούν να χρησιμοποιηθούν και διαχωρίζει τις εργασίες που πρέπει να γίνουν σε βήματα, αυτό θα βοηθήσει στην πραγματοποίηση του οράματος του (ολοκλήρωση εργασίας). Το δεύτερο βήμα του ερευνητή είναι να περάσει στο στάδιο της υλοποίησης. Εδώ θα πρέπει να διαβαστούν και να μελετηθούν οι σχετικές με το θέμα πληροφορίες (άρθρα, βιβλία, κείμενα, κείμενα διαδικτύου κ.α.), να συνθέτουν και να διατυπωθούν από τον ερευνητή διαφορετικά (αποφυγή λογοκλοπής). Τέλος ο ερευνητής καταλήγει στην εξαγωγή των σχετικών συμπερασμάτων (Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών,2010).

Το να οριστούν εγκαίρως οι λόγοι που πραγματοποιείται μια ποσοτική κοινωνική έρευνα αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ορθή της πραγμάτωση. Πολύ σημαντικό θεωρείται το να μπορεί η κάθε εργασία να μιλά και να αναλύει το εκάστοτε αντικείμενο της τοποθετώντας το στο τώρα. Δηλαδή να ενημερώνει τους αναγνώστες εκτός από τα αρχικά και τα προγενέστερα στάδια και για τις ισχύουσες καταστάσεις του αντικειμένου.

6.4.1 ΣΚΟΠΟΣ-ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ-ΤΥΠΟΣ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ

Ο σκοπός της έρευνας είναι να γίνουν κάποιες βασικές διαπιστώσεις σχετικά με την άποψη των πολιτών για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης στην Ελλάδα και κυρίως για τον Δήμο Σπετσών. Να διαπιστωθεί ποια είναι η γνώμη τους για τον τρόπο δράσης των ΟΤΑ, για την ικανότητα τους να διαχειρίζονται σωστά το προσωπικό τους, να αξιοποιούν την τεχνολογία, να οργανώνουν ορθά τις υπηρεσίες τους, να κατανέμουν ορθά τους πόρους τους, να οργανώνονται, να συνεργάζονται μεταξύ τους και με διπλανούς, γενικά να διαπιστωθεί κατά πόσο φέρνουν εις πέρας και πραγματοποιούν με το σωστό τρόπο τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων. Επίσης η έρευνα έχει ως στόχο να εντοπιστεί μέσα από αυτή, η άποψη των πολιτών σχετικά με τον όγκο των οικονομικών πόρων που διατίθενται από το κράτος στους ΟΤΑ, πιστεύουν πως είναι αρκετοί; Πιστεύουν πως είναι ελλείψεις; Ποιες αλλαγές πρέπει να υπάρξουν ώστε να αναπτυχθούν οι ΟΤΑ ως οργανισμός και να συμβάλουν στην ανάπτυξη της κοινωνίας (κάτι που θα επιτευχθεί ευκολότερα εάν οι ΟΤΑ αποκτήσουν ουσιαστική αυτοδυναμία στη διοίκηση κ την οικονομία τους). Επίσης μέσα από την έρευνα θα καταγραφεί ο βαθμός που οι πολίτες ασχολούνται με το θέμα των ΟΤΑ,

πόσο τους παρακολουθούν και ενημερώνονται για αυτούς και πόσο βοηθούνται από εκείνους. Κάθε πόσο στρέφονται σε αυτούς για προσωπικά ζητήματα και για ζητήματα κοινωνικά. Τέλος μέσα από την έρευνα επιδιώκεται να παρουσιαστεί μια συγκεντρωτική αποτίμηση της κατάστασης των ΟΤΑ στην Ελλάδα.

6.4.2 ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίου που μοιράστηκε στον τόπο διαμονής μου, τις Σπέτσες μέσω ανάρτησης των ερωτηματολογίων στην προσωπική μου ιστοσελίδα στο facebook. Ο χρόνος ολοκλήρωσης της διαδικτυακής συμπλήρωσης των ερωτηματολογίων έγινε μέσα σε διάστημα μιας βδομάδας. Από 25 Φλεβάρη του 2014 μέχρι 3 Μάρτη του 2014. Η έρευνα είναι ποσοτική και απευθύνεται στους πολίτες του νησιού Σπέτσες. Η λήψη των στοιχείων έγινε μετά από την διανομή των ερωτηματολογίων στους κατοίκους των Σπετσών διαδικτυακά και την μετέπειτα συμπλήρωση αυτών.

6.4.3 ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΩΝ

Η χρήση ερωτηματολογίων αποτελεί μια από τις μεθόδους της ποσοτικής έρευνας. Τα ερωτηματολόγια μετά την συμπλήρωσή τους θα φανερώσουν μια συνολική εικόνα των πολιτών της περιφέρειας για τους ΟΤΑ. Κάθε άτομο που συμπληρώνει ένα ερωτηματολόγιο δίνει μία συνέντευξη, μπαίνει δηλαδή στη διαδικασία να διατυπώσει τις προσωπικές του απόψεις επί του θέματος που αναλύει το ερωτηματολόγιο αυτό. Μετά την συμπλήρωση σεβαστού αριθμού ερωτηματολογίων, ο ερευνητής θα μπορέσει να μελετήσει τις πληροφορίες που προέκυψαν (επί του αντικειμένου) και τελικώς να παρουσιάσει τα αποτελέσματα και να διατυπώσει συμπεράσματα. Επειδή η συμπλήρωση ενός ερωτηματολογίου αποτελεί μια μέθοδος όπου ο ερωτώμενος πρέπει να διατυπώσει τις απόψεις του σε ελάχιστο χρονικό διάστημα, ο ερευνητής πρέπει να οργανώσει ύστερα από αρκετή σκέψη τα ερωτηματολόγια και να συμπεριλάβει σε αυτά ερωτήσεις βασικές που θα του επιτρέψουν να λάβει την ισχύουσα εικόνα των πολιτών επί του θέματος.

Πρέπει οι ερωτήσεις να είναι απλές και διατυπωμένες με τρόπο κατανοητό ώστε να τις καταλαβαίνουν και άτομα που κατέχουν χαμηλό επίπεδο εκπαίδευσης/μόρφωσης. Σε περίπτωση που κάποιος από τους συνεντευξιαζόμενους ζητήσει διευκρινήσεις επί των ερωτήσεων ο ερευνητής θα πρέπει να είναι καταλλήλως προετοιμασμένος και να τους βοηθήσει να κατανοήσουν οποιαδήποτε

ερώτηση. Οι ερωτήσεις θα πρέπει να είναι διευκρινιστικές, σχετικές με το θέμα της εργασίας, να προσαρμόζονται στις ομάδες που απευθύνονται και γραμμένες με τέτοιο τρόπο που να προκαλούν τον συνεντευξιαζόμενο να απαντήσει ειλικρινά (Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών 2010). Μία συνέντευξη μπορεί να είναι Α) δομημένη και Β) εντοπισμένη. Λέγοντας δομημένη συνέντευξη εννοείται η συνέντευξη αυτή όπου ο ερωτώμενος καλείται να συμπληρώσει έντυπα συγκεκριμένης δομής. Τα ερωτηματολόγια εδώ περιλαμβάνουν ερωτήσεις που οι απαντήσεις τους καταγράφονται μετά την εκάστοτε ερώτηση είτε λέξη προς λέξη είτε με τη χρήση κωδικών (Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών 2010).

Απεναντίας στην εντοπισμένη συνέντευξη (συνήθως απευθύνεται σε αποδεδειγμένους γνώστες του αντικειμένου) περιλαμβάνονται ερωτηματολόγια που η τελική δομή τους σχεδιάζεται μετά από το αρχικό ‘‘πείραμα’’. Δηλαδή αρχικά οι ερωτώμενοι συμπληρώνουν πιο γενικές πληροφορίες και αφού παρατηρηθεί σε πιο σημείο στάθηκαν οι περισσότεροι, τότε ορίζεται η τελική δομή του ερωτηματολογίου. Μετά την οριστική δομή τα ερωτηματολόγια μοιράζονται στις ομάδες ‘γνώστες’ του αντικειμένου (Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών 2010). Στην πραγμάτωση της ποσοτικής μου έρευνας πρέπει να αναφέρω πως υπήρξαν αδυναμίες που δεν κατέστησαν ικανή την χρήση ενός πιο αντιπροσωπευτικού συνόλου που θα καθιστούσε και την έρευνα πιο πετυχημένη. Η διαμονή μου σε ένα νησί μικρού αριθμού κατοίκων με ανάγκασαν να περιορίσω την διανομή των ερωτηματολογίων μου στα όρια του νησιού. Έτσι το δείγμα αποτελείται τους κατοίκους του νησιού των Σπετσών. Μέσα από τα αποτελέσματα της έρευνας θα φανεί η άποψη των πολιτών των Σπετσών (περιφέρεια) για τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης άρα θα φανερωθεί και το κατά πόσον κυρίως ο δήμος Σπετσών ικανοποιεί τους δημότες του.

Ύστερα από την αναγκαστική επιλογή του δείγματος έρχεται η διανομή και η συμπλήρωση των ερωτηματολογίων. Μετέπειτα τα αποτελέσματα/οι απαντήσεις που θα μελετηθούν, θα επεξεργαστούν, θα ομαδοποιηθούν και θα παραστηθούν με αριθμούς και σύμβολα. Αυτή η διαδικασία ονομάζεται στάδιο κωδικογράφησης. Το παρακάτω ερωτηματολόγιο διανεμήθηκε σε ένα όσο το δυνατόν πιο αντιπροσωπευτικό δείγμα ανθρώπων και μέσα από τα αποτελέσματα του στόχος είναι να γίνει φανερή η άποψη των δημοτών για τη συνεισφορά των ΟΤΑ αρχικά στο νησί: ‘Σπέτσες’ και μετέπειτα σε ολόκληρη την Ελλάδα.

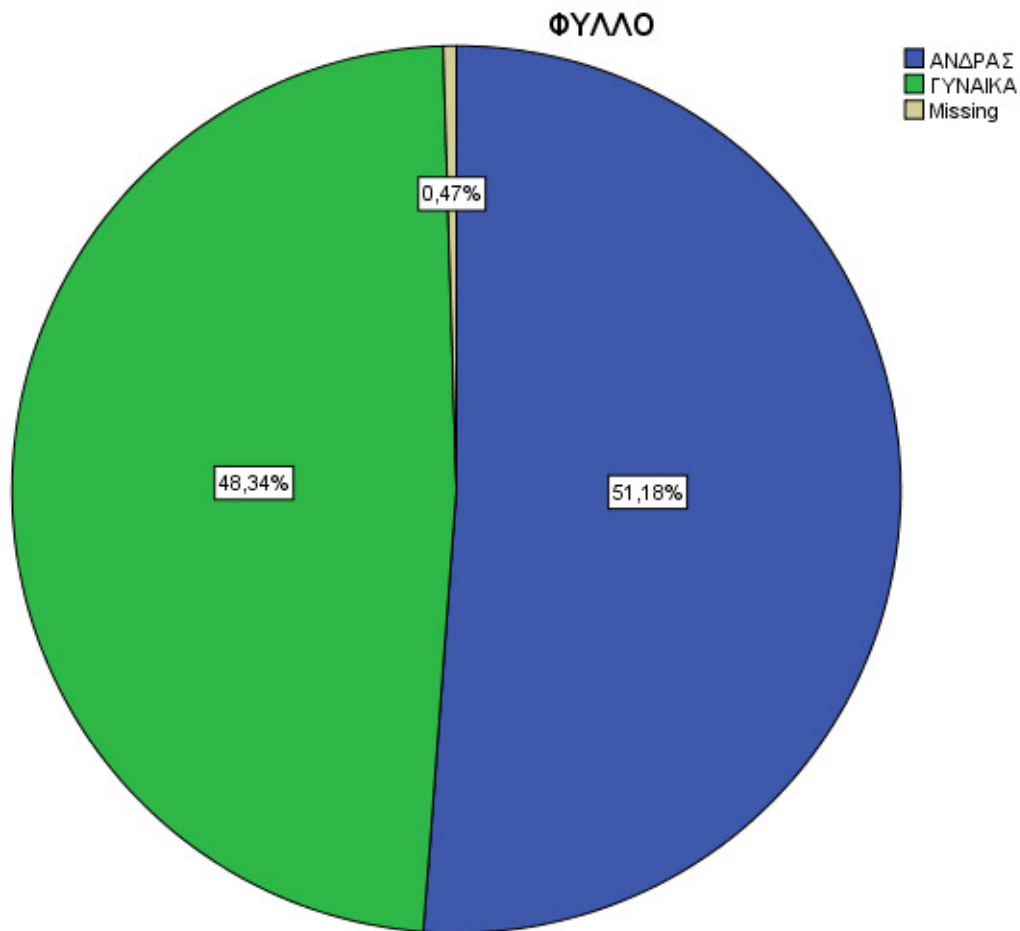
6.5 ΠΕΡΙΓΡΑΦΉ ΠΟΙΟΤΙΚΉΣ ΈΡΕΥΝΑΣ

Η ποιοτική έρευνα και τα χαρακτηριστικά της δεν θα αναλυθούν εκτενώς καθώς δεν χρησιμοποιήθηκαν στην εκπόνηση της συγκεκριμένης εργασίας. Ωστόσο η αναφορά αυτού του είδους έρευνας καθίσταται αναγκαία λόγω της συχνής χρήσης της και της χρησιμότητας της στην ανάλυση ποιοτικών στοιχείων. Είναι μία μέθοδος που χρησιμοποιείται κυρίως όταν το υπό διερεύνηση θέμα έχει ανθρωπολογική φύση και ο σκοπός της είναι η επεξήγηση διάφορων φαινομένων. Κατά την ποιοτική έρευνα συγκεντρώνονται δεδομένα που αφορούν τη ζωή και τα προβλήματα των ανθρώπων. Ο τρόπος διεξαγωγής της έρευνας γίνεται με συνεντεύξεις, παρατηρήσεις του ερευνητή, διήγηση ιστοριών, συμπεράσματα μετά από προσωπική συμμετοχή σε καταστάσεις και γεγονότα, ενδοσκοπήσεις, διεξαγωγή μελέτης, ανάλυση εμπειριών του ερευνητή, παρατήρηση ιστοριών ζωής, μελέτη αρχείων και οπτικό υλικό. Τα δύο πιο βασικά στοιχεία που διαχωρίζουν την ποιοτική έρευνα από τα άλλα είδη έρευνας είναι το μέσο που χρησιμοποιείται για την διεξαγωγής της και ο σκοπός της. Μέσο της ποιοτικής έρευνας είναι ο ίδιος ο ερευνητής και οι εμπειρίες του οι οποίες δομούν τη γνώση. Σκοπός της είναι η διερεύνηση ορισμένων πλευρών του κοινωνικού συστήματος.

6.6 ΣΧΟΛΙΑΣΜΌΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΆΤΩΝ

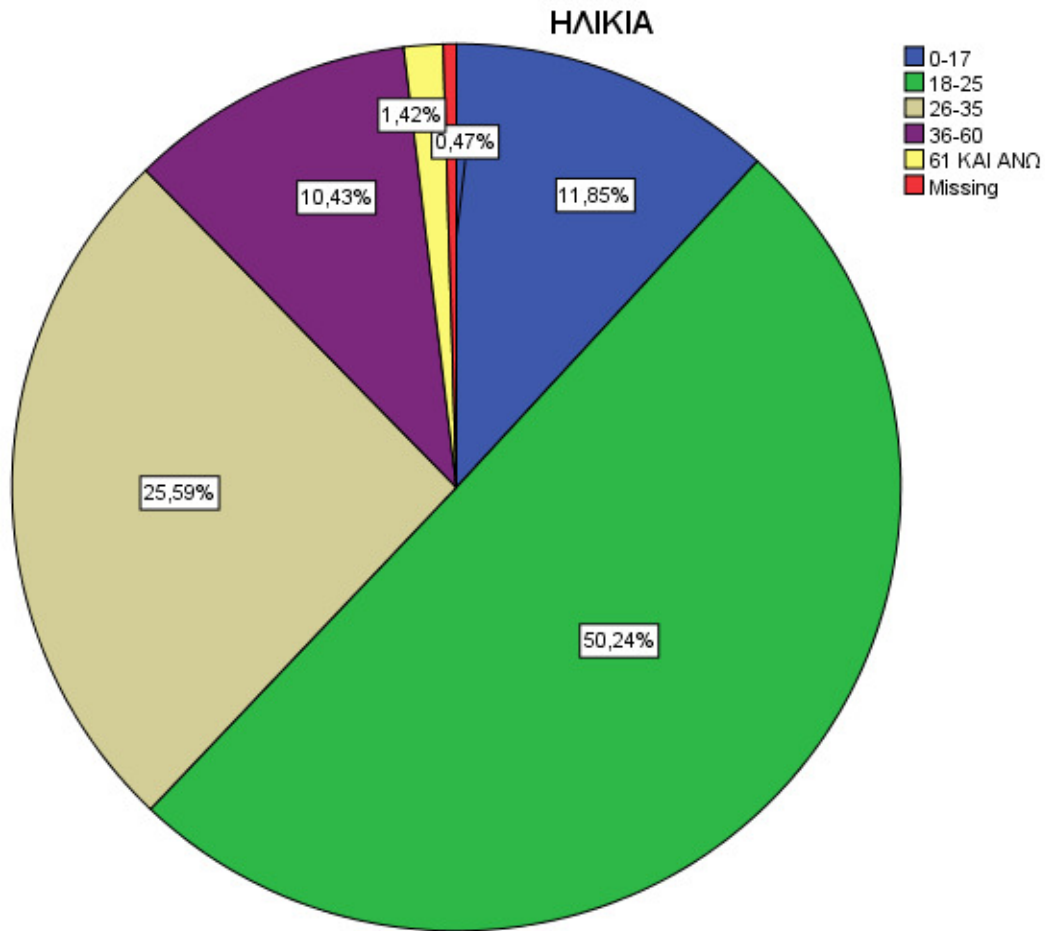
6.6.1 ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΆ ΜΈΤΡΑ

Στο γράφημα που ακολουθεί αναπαρίσταται η κατανομή του δείγματος που συμμετείχε στην πρωτογενή έρευνα το οποίο κατανέμεται με ικανοποιητική ομοιογένεια καθώς οι άνδρες του δείγματος της έρευνας αντιπροσωπεύουν το 54,18% του συνόλου και το 48,34% του συνολικού δείγματος της έρευνας αντιπροσωπεύεται από γυναίκες. Επισημαίνεται ότι το 0,47% δεν έδωσε κάποια απάντηση στο ερώτημα αυτό.

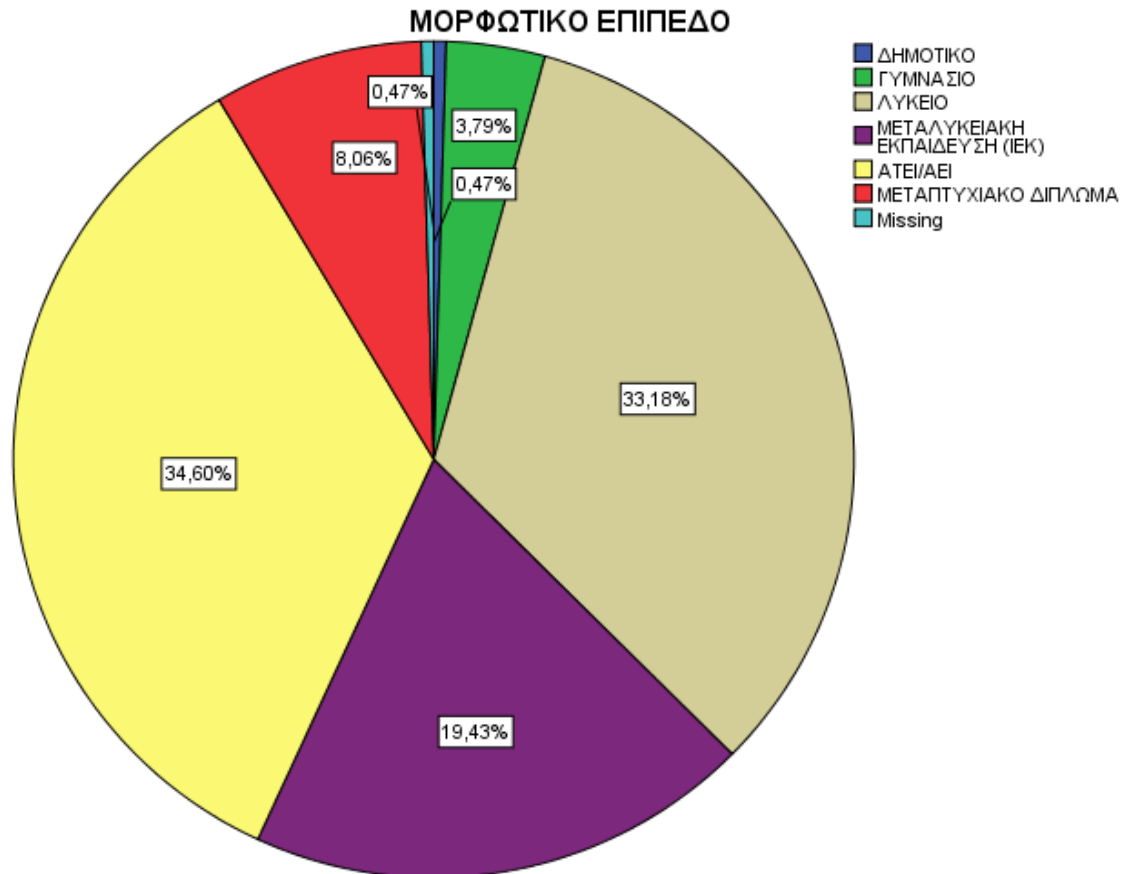
Γράφημα 1 – Φύλο ερωτώμενων

Στο γράφημα 2 παρουσιάζεται αναλυτικά η ηλικία του δείγματος της έρευνας. Έτσι διαπιστώνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος της έρευνας ανήκει στην ηλικία των 18-25 ετών, το 25,59% ανήκει στην ηλικία των 26-35 ετών, το 11,85% του δείγματος είναι ανήλικοι, το 10,43% ανήκει στην ηλικία των 36-60 ετών και το 0,47% δεν δίνει κάποια απάντηση.

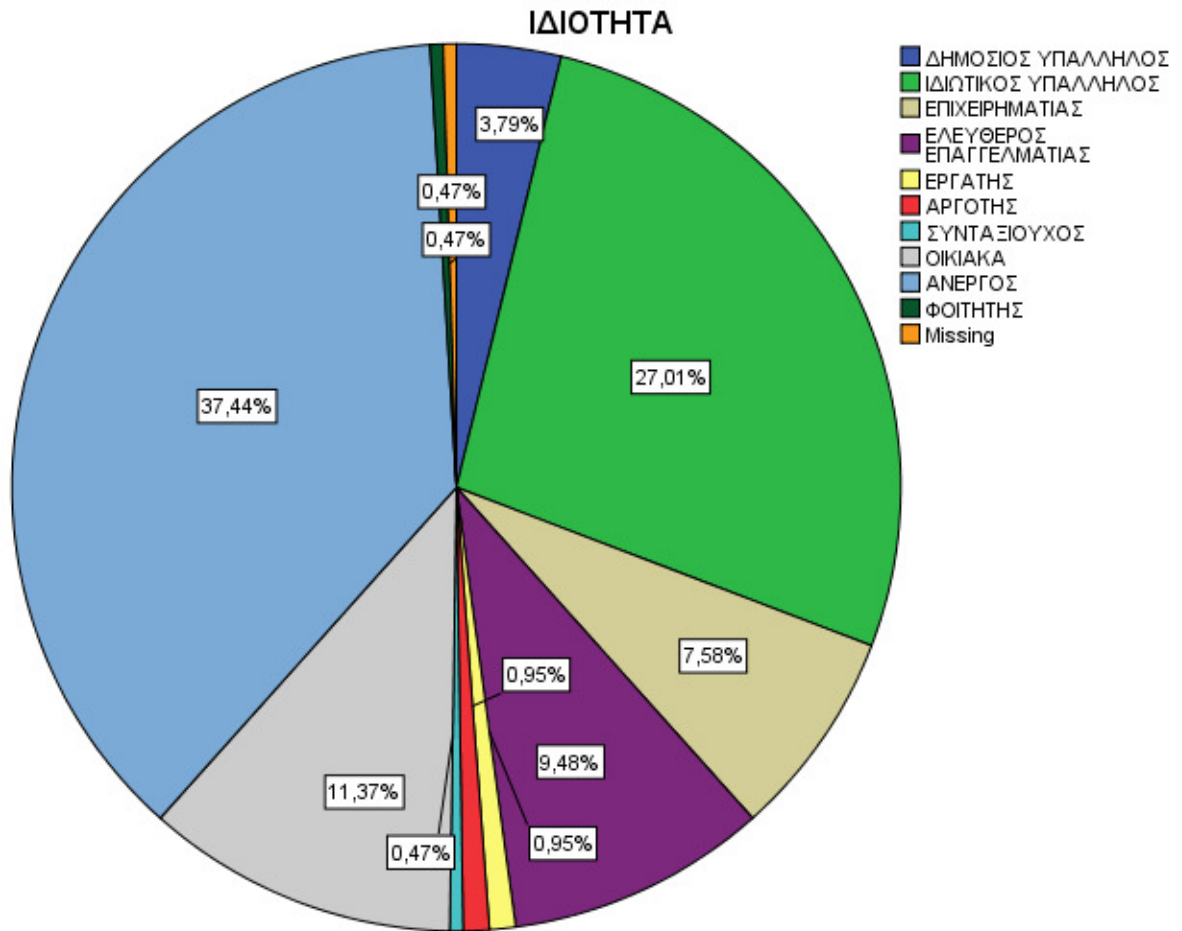
Γράφημα 2 - Ηλικία δείγματος

Στο γράφημα 3 που ακολουθεί παρουσιάζεται το μορφωτικό επίπεδο των ερωτώμενων το οποίο όπως διαπιστώνεται κατά 34,6% ανήκει στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση, το 33,18% ανήκει στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, το 19,43% έχει λάβει μεταλυκειακή εκπαίδευση, το 8,06% είναι κάτοχοι μεταπτυχιακού διπλώματος, το 3,79% είναι απόφοιτοι Γυμνασίου και το 0,47% αφορά την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, ενώ ισόποσο ποσοστό δεν απαντά.

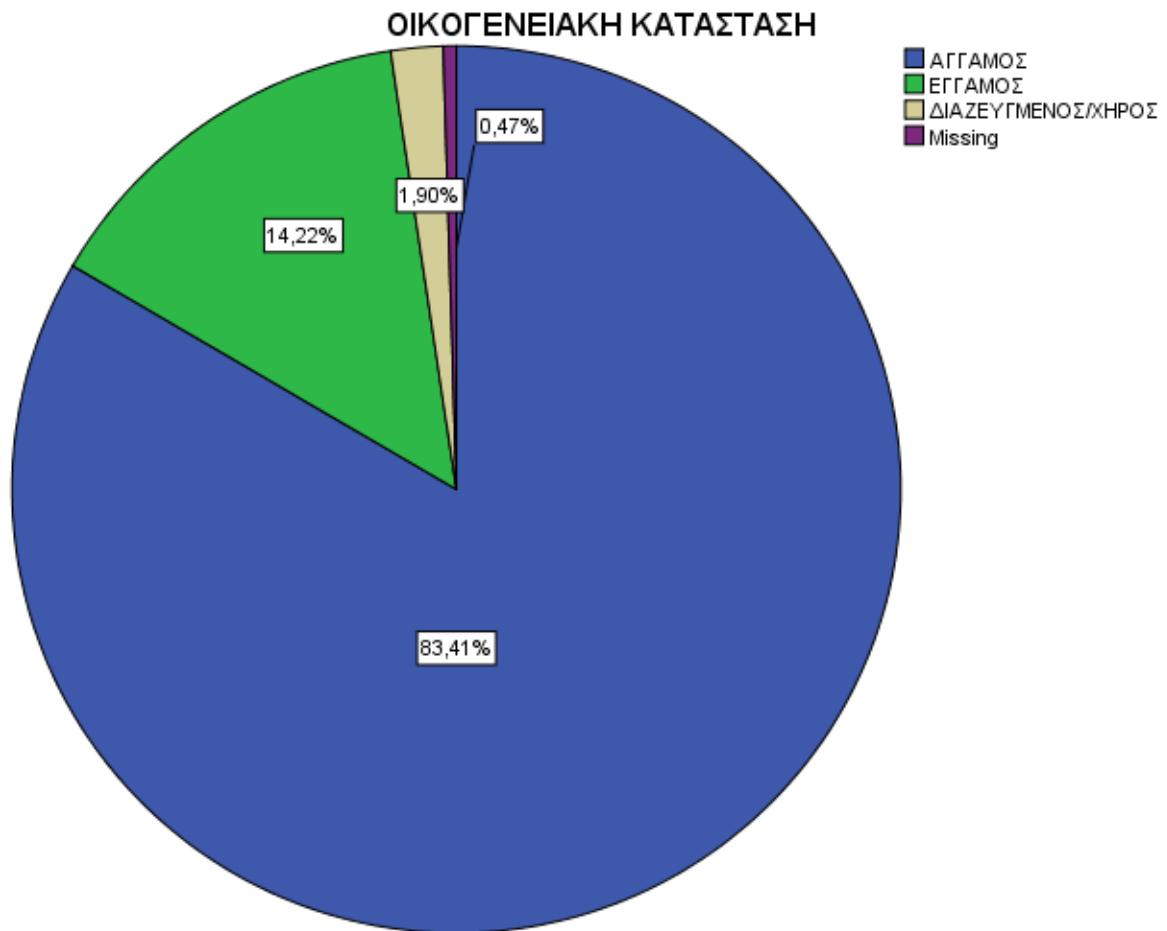
Γράφημα 3 - Μορφωτικό επίπεδο

Με το γράφημα 4 παρουσιάζεται η ιδιότητα του δείγματος. Έτσι διαπιστώνεται ότι η πλειοψηφία των ερωτώμενων είναι άνεργοι, το 27,01% είναι ιδιωτικοί υπάλληλοι, το 11,37% ασχολείται με τα οικιακά, το 7,58% είναι επιχειρηματίες, το 9,48% είναι ελεύθεροι επαγγελματίες, το 0,95% είναι αγρότες, ισόποσο ποσοστό είναι εργάτες, το 0,47% είναι συνταξιούχοι, το 3,79% είναι δημόσιοι υπάλληλοι και 0,47% είναι φοιτητές, ενώ ισόποσο ποσοστό δεν δίνει κάποια απάντηση.

Γράφημα 4 – Ιδιότητα

Ακολούθως με το γράφημα 5 διαπιστώνεται ότι το μεγάλο ποσοστό του δείγματος που συμμετείχε στην έρευνα που υλοποιήθηκε είναι άγαμοι (83,41%), το 14,22% είναι έγγαμοι και το 1,9% είναι διαζευγμένοι ή χήροι. Ποσοστό 0,47% δεν δίνει κάποια απάντηση.

Γράφημα 5 - Οικογενειακή κατάσταση

Συνεχίζοντας την παράθεση των αποτελεσμάτων που προέκυψαν (βλ. Παράρτημα II) από την στατιστική επεξεργασία των δεδομένων που συλλέχθηκαν κατά την ερευνητική διαδικασία διαπιστώνεται ότι ποσοστό 20,4% ενημερώνεται για τους Ο.Τ.Α. και τις δράσεις του μηνιαίως, το 10,9% εβδομαδιαίως, το 11,4% ανά εξάμηνο, το 5,2% ετησίως, το 11,4% όταν πλησιάζουν οι εκλογές, το 6,6% δεν ενημερώνεται και το 0,5% δεν απαντούν. Σύμφωνα με τον πίνακα 3 (βλ. Παράρτημα II) η ενημέρωση σχετικά με τις εξελίξεις των Ο.Τ.Α. οφείλεται στο ενδιαφέρον για την προσωπική εμπλοκή με τοπικά ζητήματα (ως επάγγελμα) σύμφωνα με το 5,2% των ερωτηθέντων, για το καλό του τόπου σύμφωνα με το 2,4%, για τη διαμόρφωση άποψης σύμφωνα με το 28% του δείγματος και για άλλους λόγους σύμφωνα με το 30,8% του δείγματος που συμμετείχε στην έρευνα.

Σύμφωνα με τους πίνακες 4 και 5 (βλ. Παράρτημα II) το 43,1% έχει θετική άποψη για τους ΟΤΑ σε αντίθεση με το 23,2% που έχει αρνητική. Αναφορικά στο ποσοστό των ανθρώπων που έχουν θετική άποψη για τους ΟΤΑ αυτή τους η στάση οφείλεται στο γεγονός ότι παρέχουν επαρκείς υπηρεσίες/ εξυπηρετούν επαρκώς τους πολίτες

κατά το 4,3% του δείγματος της έρευνας, επειδή δίνουν τη δυνατότητα συμμετοχής των πολιτών στα τοπικά ζητήματα σύμφωνα με το 15,6% του δείγματος της έρευνας, επειδή έχουν διαπιστωθεί θετικές αλλαγές σε διάφορους τομείς που οι ΟΤΑ είναι αρμόδιοι σύμφωνα με το 9% και για όλους τους παραπάνω λόγους αναφέρει το 12,8%. Επισημαίνεται ότι το 1,4% των ερωτηθέντων δήλωσαν για άλλο λόγο. Ενδεικτικά αναφέρεται το γεγονός ότι υπάρχουν άνθρωποι που προσπαθούν για το καλό του τόπου. Εν συνεχεία ο πίνακας 6 (βλ. *Παράρτημα II*) παρουσιάζει τις πηγές αρνητικής άποψης για τους ΟΤΑ. Έτσι λοιπόν διαπιστώνεται ότι το 76,8% εντοπίζει έλλειψη επαρκούς παροχής υπηρεσιών και ανεπαρκή εξυπηρέτηση, το 2,8% θεωρεί ότι δεν έχουν επαρκή λόγοι οι πολίτες στη διευθέτηση των τοπικών ζητημάτων, το 1,9% αναφέρει περιπτώσεις γραφειοκρατίας, έλλειψη λογοδοσίας και διαφάνειας των αποφάσεων που λαμβάνονται και το 3,3% δεν δίνει κάποια απάντηση.

Στον πίνακα 7 (βλ. *Παράρτημα II*) παρουσιάζονται οι απαντήσεις του δείγματος της έρευνας ως προς την πεποίθηση τους για τους ανθρώπους που σχετίζονται με τους ΟΤΑ. Ειδικότερα η ερώτηση που κλήθηκαν να απαντήσουν ήταν εάν οι άνθρωποι που σχετίζονται με τους ΟΤΑ γνωρίζουν τις ανάγκες των δημοτών για το κοινό συμφέρον και διαπιστώθηκε ότι το 2,4% συμφωνεί απόλυτα το 19,9% θεωρεί ότι συμβαίνει αυτό σε μεγάλο βαθμό, το 27,5% θεωρεί ότι είναι ένα γεγονός που εντοπίζεται σε μικρό βαθμό, το 10,9% θεωρεί ότι οι συγκεκριμένοι άνθρωποι ενδιαφέρονται για το προσωπικό τους συμφέρον ενώ ένα ποσοστό της τάξης του 5,7% δεν απαντά. Σύμφωνα με τον πίνακα 8 (βλ. *Παράρτημα II*) το δείγμα της έρευνας θεωρεί ότι οι ΟΤΑ διαχειρίζονται ορθώς το προσωπικό τους (9%) σε αντίθεση με το 24,2% που διαφωνεί και το 33,2% που δεν δίνει κάποια απάντηση. Εν συνεχεία στον πίνακα 9 (βλ. *Παράρτημα II*) οι ερωτώμενοι θεωρούν ότι οι ΟΤΑ δεν οργανώνουν σωστά τις υπηρεσίες τους κατά 38,9% εν αντιθέσει με το 27,5% που πιστεύει το αντίθετο.

Ο πίνακας 10 (βλ. *Παράρτημα II*) δείχνει τις απαντήσεις των ερωτώμενων ως προς το εάν ψήφισαν στις τελευταίες δημοτικές εκλογές. Οι απαντήσεις αφορούσαν κατά 40,8% ναι και κατά 25,6% όχι ενώ το 33,6% δεν απαντά. Όπως αναφέρεται στον πίνακα 11 (βλ. *Παράρτημα II*) οι άνθρωποι που ψήφισαν είχαν ως κριτήριο το πολιτικό γίγνεσθαι (1,9%), το καλό του τόπου (27,5%), προσωπικές γνωριμίες (7,6%), προσωπικού συμφέροντος (3,8%), ενώ δεν απαντά το 59,2% των ερωτώμενων. Σύμφωνα με τον πίνακα 12 (βλ. *Παράρτημα II*) το 4,3% του δείγματος της έρευνας δεν ψήφισε επειδή δεν συμφωνούσε με το προεκλογικό πρόγραμμα

κανενός υποψήφιου συνδυασμού, το 8,1% από αγανάκτηση για το πολιτικό σύστημα, το 0,5% επειδή δεν το αφορά τα πολιτικά ζητήματα του τόπου, το 2,4% έχει αρνητική άποψη για πεπερασμένο τρόπο διαχείρισης δημοτικών ζητημάτων, το 0,9% απέχει από τις εκλογές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, το 10% δεν τυχαίνει να βρίσκεται στο νησί την περίοδο διεξαγωγής των εκλογών ενώ το 28% δεν δίνει κάποια απάντηση.

Εν συνεχεία ο πίνακας 13 (βλ. *Παράρτημα II*) δείχνει ότι οι ερωτώμενοι θεωρούν ότι οι ΟΤΑ υστερούν σε τεχνολογικά μέσα (2,8%), στην ανάπτυξη νέων υπηρεσιών (6,6%), στην ανάπτυξη του προσωπικού (3,3%), στην παροχή πρόσθετων πόρων (2,8%), στην παροχή καταρτισμένων υπαλλήλων με πρόσθετες γνώσεις (11,8%), στην υιοθέτηση σύγχρονης τεχνολογίας (2,8%), στη διερεύνηση αρμοδιοτήτων (3,3%) και όλα τα παραπάνω κατά 3,3%. Την ερώτηση αυτή δεν απάντησε το 33,2% των ερωτώμενων. Σύμφωνα με τα δεδομένα του πίνακα 14 (βλ. *Παράρτημα II*) το δείγμα της έρευνας πιστεύει ότι οι ΟΤΑ συμβαδίζουν με την τεχνολογία και την αξιοποιούν (11,8%) σε αντίθεση με το 31,8% που δεν το πιστεύει. Επιπροσθέτως ο πίνακας 15 (βλ. *Παράρτημα II*) δείχνει ότι σημαντικό ποσοστό των ερωτώμενων θεωρεί τους οικονομικούς πόρους των ΟΤΑ ανεπαρκείς (35,1%) σε αντίθεση με το 4,7% το οποίο τους θεωρεί πιο πολλούς από τους απαραίτητους. Τα ευρήματα αυτά συμπληρώνονται από την άποψη του 30,3% που θεωρεί ότι οι ΟΤΑ θα πρέπει να στηριχθούν στους δικούς τους πόρους και το 21,3% το οποίο διαφωνεί με τη συγκεκριμένη θέση.

Όπως φαίνεται από τον πίνακα 17 (βλ. *Παράρτημα II*) το 24,6% θεωρεί ότι σε γενικές γραμμές το ύψος των πόρων των ΟΤΑ κατανέμονται ορθά σε αντίθεση με το 19,4% που δεν συμφωνεί με την άποψη αυτή και το 22,7% το οποίο δεν απαντά. Εν συνεχεία ο πίνακας 18 (βλ. *Παράρτημα II*) παρουσιάζει τις απόψεις των ερωτώμενων για τη συνεργασία των Αιρετών των ΟΤΑ με τους υπόλοιπους ΟΤΑ της Ελλάδας. Διαπιστώνεται λοιπόν ότι το 8,1% θεωρεί ότι συνεργάζονται σε ένα ικανοποιητικό βαθμό μεταξύ τους σε αντίθεση με το 37% που διαφωνεί και το 21,8% που δεν δίνει κάποια απάντηση. Ο πίνακας 19 (βλ. *Παράρτημα II*) που ακολουθεί παρουσιάζει τα θέματα που θεωρούνται ως βασικότερα προς διευθέτηση για τον τόπο διαμονής των ερωτώμενων. Τα ζητήματα αυτά είναι η διαχείριση των απορριμμάτων (18%), η διαχείριση των υδάτινων πόρων (8,5%), ο πολεοδομικός σχεδιασμός (8,5%), οι τεχνικές υποδομές, η έκδοση αδειών λειτουργίας των καταστημάτων (4,7%), η χαμηλή επιχειρηματικότητα (0,9%), η ανεργία (8,5%) ενώ δεν απαντούν 20 άτομα. Εν συνεχεία διαπιστώνεται ότι τα ακόλουθα αποτελούν σημαντικά ζητήματα:

Διοίκηση ανθρωπίνων πόρων και αναδιοργάνωση συστημικών δομών, Τουρισμός, Αποχετευτικό, Βιολογικός καθαρισμός και η πιο εύκολη και οικονομική πρόσβαση στο νησί.

Στον πίνακα 20 (βλ. Παράρτημα II) διαπιστώνεται ότι 32,2% των ερωτηθέντων επισκέπτονται την ιστοσελίδα του Δήμου Σπετσών σε αντίθεση με το 34,6% που δεν την επισκέπτονται. Ο πίνακας 21 που ακολουθεί παρουσιάζει τους λόγους για τους οποίους τα άτομα επισκέπτονται την ιστοσελίδα του Δήμου Σπετσών οι οποίοι είναι ενημέρωση για τις τοπικές εξελίξεις (24,6%), η αποστολή προτάσεων και παραπόνων στα μέλη του Δήμου Σπετσών (1,9%) και από περιέργεια (3,3%). Ένα ποσοστό 65,4% δήλωσε ότι δεν επισκέπτεται τον ιστότοπο του Δήμου Σπετσών επειδή δεν γνωρίζει την ύπαρξή του, 10,9% δεν ενδιαφέρεται για τον συγκεκριμένο ιστότοπο, 5,7% θεωρεί τις πληροφορίες που παρέχονται ελλείψεις ενώ ένα ποσοστό 6,6% δεν έχει χρόνο να αφιερώσει για αυτή την ενέργεια. Οι ερωτώμενοι στην ερώτηση για το τι πιστεύουν ότι θα πρέπει να γίνει ώστε να αναπτυχθεί ο τουρισμός τους νησιού απαντούν διαφήμιση του νησιού από ΜΜΕ & Ιντερνέτ σε ποσοστό 27%, βελτίωση υποδομών σε ποσοστό 18%, φροντίδα για καλύτερη αισθητική του νησιού σε ποσοστό 11,4%, διοργάνωση πολιτιστικών ή αθλητικών εκδηλώσεων του Δήμου για προσέλκυση επισκεπτών εκτός τουριστικής σεζόν σε ποσοστό 7,6% ενώ ένα ποσοστό 2,8% δεν απαντά (βλ. Παράρτημα II).

6.6.2 ΈΛΕΓΧΟΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΙΚΗ ΑΝΑΛΥΣΗ

Στην παρούσα θεματική ενότητα πρόκειται να διερευνηθεί η ορθότητα ή αλλιώς η ισχύς των ερευνητικών υποθέσεων που έχουν τεθεί ήδη από το κεφάλαιο της μεθοδολογίας της έρευνας. Η διερεύνηση της ορθότητας των υποθέσεων που έχουμε θέσει θα γίνει με τη διεξαγωγή της ανάλυση της διακύμανσης (*ANalysis Of VAriance – ANOVA*). Η ανάλυση της διακύμανσης είναι μία διαδικασία κατά την οποία η ολική μεταβλητότητα που υπάρχει στα δεδομένα διασπάται σε επιμέρους συνιστώσες που οφείλονται σε διαφορετικές πηγές προέλευσης. Ο όρος μεταβλητότητα αναφέρεται στο άθροισμα των τετραγώνων των αποκλίσεων των παρατηρήσεων από την μέση τιμή τους που για συντομία καλείται άθροισμα τετραγώνων (*Sum of Squares*).

Η ANOVA περιλαμβάνει μία ομάδα στατιστικών μεθόδων καταλλήλων για την ανάλυση δεδομένων που προκύπτουν από πειραματικούς σχεδιασμούς. Τα δεδομένα ενός δείγματος ανάλογα με την προέλευσή τους διακρίνονται σε παρατηρήσεις (*observational sampling*) ή σε πειραματικά (*designed sampling*). Στην πρώτη κατηγορία ο στατιστικός ερευνητής απλά παρατηρεί τις τιμές που εμφανίζονται χωρίς να έχει δυνατότητα επέμβασης στις αντίστοιχες μεταβλητές. Αντίθετα στη δεύτερη κατηγορία ο στατιστικός ερευνητής προσπαθεί να ελέγξει τα επίπεδα μιας ή περισσοτέρων ανεξάρτητων (*independent*) μεταβλητών προκειμένου να προσδιορίσει την επίδραση που έχουν πάνω στην υπό μελέτη μεταβλητή που καλείται εξαρτημένη (*dependent*) η απόκριση (*response*).

Η καταλληλότητα δειγματοληψίας της παραγοντικής ανάλυσης ελέγχθηκε με τη μέθοδο Kaiser-Meyer-Olkin (KMO Measure of Sampling Adequacy) - δείκτης σύγκρισης των παρατηρούμενων συντελεστών συσχέτισης προς τους συντελεστές μερικής συσχέτισης. Πραγματοποιήθηκε ακόμη στατιστικός έλεγχος συσχέτισης ανάμεσα στις μεταβλητές με εφαρμογή του ελέγχου σφαιρικότητας του Bartlett (Bartlett's Test of Sphericity), όπου ελέγχεται η μηδενική υπόθεση ότι ο πίνακας συσχετίσεων είναι μοναδιαίος. Επιπρόσθετα, το Bartlett's Test δείχνει, ότι οι παράγοντες εμφανίζουν επαρκείς συσχετίσεις μεταξύ τους. Οι ερευνητικές υποθέσεις που πρόκειται να διερευνηθούν με τις αναλύσεις που αναφέρθηκαν είναι:

- Y1.** Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν τη γνώση για την ύπαρξη των ΟΤΑ
- Y2.** Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την επιλογή των πηγών ενημέρωσης
- Y3.** Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν τη συχνότητα ενημέρωσης
- Y4.** Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν τα κίνητρα ενημέρωσης
- Y5.** Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την άποψη για τους ΟΤΑ
- Y6.** Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την πρόθεση ψήφου
- Y7.** Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την άποψη για την ορθή αξιοποίηση των οικονομικών πόρων των ΟΤΑ

Υ8. Η πρόθεση ψήφου επιδρά στην στάση των ατόμων απέναντι στην ενημέρωση μέσω της σελίδας του Δήμου Σπετσών

6.6.2.1 ΈΛΕΓΧΟΣ ΟΡΘΟΤΗΤΑΣ ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

Η ανάλυση διακύμανσης Anova έδειξε ότι τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν τη γνώση για την ύπαρξη των ΟΤΑ αφού $p \text{ value} = 0,003 < 0,05$. Επίσης με τη διεξαγωγή παραγοντικής ανάλυσης διαπιστώνεται επάρκεια δειγματοληψίας σε καλό επίπεδο αφού $p \text{ value} = 0,522 > 0,5$. Επιπροσθέτως ο έλεγχος σφαιρικότητας κυμαίνεται σε αποδεκτά επίπεδα αφού $\text{Chi-Square} = 121,240$, Βαθμοί ελευθερίας $df=21$ και Στατιστική σημασία $\text{Sig.} = 0,000$.

Ερευνητική Πρόταση 1 ^η	Sig.
Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν τη γνώση για την ύπαρξη των ΟΤΑ	0,003
Μέτρο Kaiser-Meyer-Olkin επάρκειας της δειγματοληψίας	0,522
Κατά προσέγγιση Chi-Square	121,240
Έλεγχος σφαιρικότητας του Bartlett	21
Βαθμοί ελευθερίας df	21
Στατιστική σημασία Sig.	0,000

Η δεύτερη ερευνητική πρόταση φαίνεται να απορρίπτεται καθώς $p \text{ value} = 0,062 > 0,05$ και συνεπώς δεν ισχύει ότι τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την επιλογή των πηγών ενημέρωσης. Επίσης με τη διεξαγωγή παραγοντικής ανάλυσης διαπιστώνεται επάρκεια δειγματοληψίας σε καλό επίπεδο αφού $p \text{ value} = 0,555 > 0,5$. Επιπροσθέτως ο έλεγχος σφαιρικότητας κυμαίνεται σε αποδεκτά επίπεδα αφού $\text{Chi-Square} = 144,161$, Βαθμοί ελευθερίας $df=21$ και Στατιστική σημασία $\text{Sig.} = 0,000$.

Ερευνητική Πρόταση 2 ^η	Sig.
-----------------------------------	------

Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την επιλογή των πηγών ενημέρωσης

Μέτρο Kaiser-Meyer-Olkin επάρκειας της δειγματοληψίας		0,555
	Κατά προσέγγιση Chi-Square	144,161
	Βαθμοί ελευθερίας	21
Έλεγχος σφαιρικότητας του Bartlett	df	
	Στατιστική σημασία	0,000
	Sig.	

Η υπόθεση ότι τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν τη συχνότητα ενημέρωσης επιβεβαιώνεται με την χρήση της ανάλυσης διακύμανσης και της τιμής που λαμβάνει αφού $p \text{ value} = 0,49 < 0,05$. Επίσης με τη διεξαγωγή παραγοντικής ανάλυσης διαπιστώνεται επάρκεια δειγματοληψίας σε καλό επίπεδο αφού $p \text{ value} = 0,563 > 0,5$. Επιπροσθέτως ο έλεγχος σφαιρικότητας κυμαίνεται σε αποδεκτά επίπεδα αφού $\text{Chi-Square} = 121,240$ Βαθμοί ελευθερίας $df=21$ και Στατιστική σημασία $\text{Sig.} = 0,000$.

Ερευνητική Πρόταση 3^η		Sig.
Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν τη συχνότητα ενημέρωσης		0,049
Μέτρο Kaiser-Meyer-Olkin επάρκειας της δειγματοληψίας		0,563
	Κατά προσέγγιση Chi-Square	121,240
	Βαθμοί ελευθερίας	21
Έλεγχος σφαιρικότητας του Bartlett	df	
	Στατιστική σημασία	0,000
	Sig.	

Η ανάλυση διακύμανσης Anova έδειξε ότι τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν τα κίνητρα ενημέρωσης αφού $p \text{ value} = 0,008 < 0,05$. Επίσης με τη διεξαγωγή παραγοντικής ανάλυσης διαπιστώνεται επάρκεια δειγματοληψίας σε καλό επίπεδο αφού $p \text{ value} = 0,578 > 0,5$. Επιπροσθέτως ο έλεγχος

σφαιρικότητας κυμαίνεται σε αποδεκτά επίπεδα αφού Chi-Square = 125,878 , Βαθμοί ελευθερίας df=21 και Στατιστική σημασία Sig. = 0,000.

Ερευνητική Πρόταση 4^η	Sig.
Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν τα κίνητρα ενημέρωσης	0,008
Μέτρο Kaiser-Meyer-Olkin επάρκειας της δειγματοληψίας	0,578
Κατά προσέγγιση Chi-Square	125,878
df	21
Έλεγχος σφαιρικότητας του Bartlett	Στατιστική σημασία
	0,000
	Sig.

Η υπόθεση ότι τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την άποψη για τους ΟΤΑ απορρίπτεται με την χρήση της ανάλυσης διακύμανσης και της τιμής που λαμβάνει αφού $p \text{ value} = 0,743 > 0.05$. Επίσης με τη διεξαγωγή παραγοντικής ανάλυσης διαπιστώνεται επάρκεια δειγματοληψίας σε καλό επίπεδο αφού $p \text{ value} = 0,556 > 0,5$. Επιπροσθέτως ο έλεγχος σφαιρικότητας κυμαίνεται σε αποδεκτά επίπεδα αφού Chi-Square = 121,061, Βαθμοί ελευθερίας df=21 και Στατιστική σημασία Sig. = 0,000.

Ερευνητική Πρόταση 5^η	Sig.
Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την άποψη για τους ΟΤΑ	0,743
Μέτρο Kaiser-Meyer-Olkin επάρκειας της δειγματοληψίας	0,556
Κατά προσέγγιση Chi-Square	112,061
Βαθμοί ελευθερίας	21
Έλεγχος σφαιρικότητας του Bartlett	df
	Στατιστική σημασία
	0,000
	Sig.

Η έκτη ερευνητική πρόταση φαίνεται να επιβεβαιώνεται καθώς $p \text{ value} = 0,000 < 0,05$ και συνεπώς ισχύει ότι τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των

ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την επιλογή των πηγών ενημέρωσης. Επίσης με τη διεξαγωγή παραγοντικής ανάλυσης διαπιστώνεται επάρκεια δειγματοληψίας σε καλό επίπεδο αφού $p \text{ value} = 0,584 > 0,5$. Επιπροσθέτως ο έλεγχος σφαιρικότητας κυμαίνεται σε αποδεκτά επίπεδα αφού $\text{Chi-Square} = 141,388$, Βαθμοί ελευθερίας $df=21$ και Στατιστική σημασία $\text{Sig.} = 0,000$.

Ερευνητική Πρόταση 6^η	Sig.
Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την πρόθεση ψήφου	0,000
Μέτρο Kaiser-Meyer-Olkin επάρκειας της δειγματοληψίας	0,584
Κατά προσέγγιση Chi-Square	141,388
Βαθμοί ελευθερίας	21
Έλεγχος σφαιρικότητας του Bartlett	df
Στατιστική σημασία	0,000
Sig.	

Η ανάλυση διακύμανσης Anova έδειξε ότι τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων δεν μπορούν να επηρεάσουν την άποψη για την ορθή αξιοποίηση των οικονομικών πόρων των ΟΤΑ αφού $p \text{ value} = 0,892 > 0,05$. Επίσης με τη διεξαγωγή παραγοντικής ανάλυσης διαπιστώνεται επάρκεια δειγματοληψίας σε καλό επίπεδο αφού $p \text{ value} = 0,552 > 0,5$. Επιπροσθέτως ο έλεγχος σφαιρικότητας κυμαίνεται σε αποδεκτά επίπεδα αφού $\text{Chi-Square} = 110,828$, Βαθμοί ελευθερίας $df=21$ και Στατιστική σημασία $\text{Sig.} = 0,000$.

Ερευνητική Πρόταση 7^η	Sig.
Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την άποψη για την ορθή αξιοποίηση των οικονομικών πόρων των ΟΤΑ	0,892
Μέτρο Kaiser-Meyer-Olkin επάρκειας της δειγματοληψίας	0,552
Κατά προσέγγιση Chi-Square	110,828
Βαθμοί ελευθερίας	21
Έλεγχος σφαιρικότητας του Bartlett	df

Στατιστική σημασία Sig.	0,000
----------------------------	-------

Η υπόθεση ότι πρόθεση ψήφου επιδρά στην στάση των ατόμων απέναντι στην ενημέρωση μέσω της σελίδας του Δήμου Σπετσών γίνεται αποδεκτή αφού $p \text{ value} = 0,006 < 0,05$. Επίσης με τη διεξαγωγή παραγοντικής ανάλυσης διαπιστώνεται επάρκεια δειγματοληψίας σε καλό επίπεδο αφού $p \text{ value} = 0,500 > 0,5$. Επιπροσθέτως ο έλεγχος σφαιρικότητας κυμαίνεται σε αποδεκτά επίπεδα αφού $\text{Chi-Square} = 7,499$, Βαθμοί ελευθερίας $df=1$ και Στατιστική σημασία $\text{Sig.} = 0,006$.

Ερευνητική Πρόταση 8 ^η	Sig.
Η πρόθεση ψήφου επιδρά στην στάση των ατόμων απέναντι στην ενημέρωση μέσω της σελίδας του Δήμου Σπετσών	0,006
Μέτρο Kaiser-Meyer-Olkin επάρκειας της δειγματοληψίας	0,500
Κατά προσέγγιση Chi-Square	7,499
Βαθμοί ελευθερίας	1
Έλεγχος σφαιρικότητας του Bartlett	df
Στατιστική σημασία Sig.	0,006

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Τα θεμέλια για τη δημιουργία των Οργανισμών Τοπικής Αυτοδιοίκησης η οποία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη Δημοκρατία, τέθηκαν από τον 6ο έως τον 5ο αιώνα π.Χ. στην Αθήνα όπως διαπιστώθηκε. Πιστεύεται, από τους μελετητές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, ότι η βασική αιτία για τη μείωση του αριθμού των Ο.Τ.Α., ήταν ότι με τον τρόπο αυτό, διευκολύνονταν η άσκηση εξουσίας από την Κεντρική Διοίκηση μέσω των Οργάνων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης. Οι Ο.Τ.Α. που είναι υποχρεωτικά νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου αποτελούν μέρος της ελληνικής διοίκησης των οποίων κατοχυρώνονται συνταγματικά μόνο κάποιοι βασικοί κανόνες, όπως της ύπαρξης και του τρόπου ανάδειξης των αρχών τους με μυστική και καθολική ψηφοφορία και της διοίκησης των τοπικών υποθέσεων με διοικητική αυτοτέλεια. Η τοπική υπόθεση αποτελεί μία μέθοδο κατοχύρωσης και ταυτόχρονα γενικής οριοθέτησης των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης απέναντι στη δυνατότητα επέμβασης του νομοθέτη και της διοίκησης.

Η Τοπική Αυτοδιοίκηση, αποτελώντας τη βάση του ελληνικού διοικητικού συστήματος, αντιμετωπίζει κρίσιμα, για την ποιότητα ζωής των πολιτών, ζητήματα και σύμφωνα με το Σύνταγμα είναι αποκλειστικά υπεύθυνη, με τους πολιτικά υπεύθυνους αιρετούς, για την διαχείριση των τοπικών υποθέσεων. Τον Ιανουάριο του 2011 το σχέδιο Καλλικράτης ρυθμίζει και προσδίδει στις περιφέρειες τον τωρινό τους χαρακτήρα. Για τους νέους Δήμους οι προβλέψεις του νόμου έχουν να κάνουν με την δυνατότητα συμμετοχής τους στα κοινά από την ηλικία των 18 ετών. Πριν την εφαρμογή του Καλλικράτη οι νέοι δεν μπορούσαν να συμμετάσχουν στις εκλογές της τοπικής αυτοδιοίκησης αν δεν ήταν στην ηλικία των 21 (άρθρο 13). Με αυτήν την αλλαγή οι νέοι Δήμοι θα έχουν τη δυνατότητα να βοηθούν, να έχουν λόγο και όχι να μένουν απλοί θεατές στη ανάπτυξη του τόπου τους. Με την εφαρμογή του νόμου 3852/2010 οι περιφέρειες αναλαμβάνουν όλες εκείνες τις αρμοδιότητες οι οποίες σχετίζονται με αναπτυξιακό περιφερειακό προγραμματισμό.

Βασικό γνώμονα της Νέας Αρχιτεκτονικής της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης αποτελεί η διασφάλιση της Αποτελεσματικής και Αποδοτικής λειτουργίας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε ότι αφορά την Διοίκηση των Τοπικών Υποθέσεων, καθώς και η παγίωση του Επιτελικού Χαρακτήρα του Κράτους. Με το πρόγραμμα «Καλλικράτης», ο αριθμός των Δήμων μειώνεται από 1034 σε 370. Η μείωση του αριθμού των Δήμων υλοποιείται με συνενώσεις που βασίζονται σε

πληθυσμιακά, κοινωνικά, οικονομικά, γεωγραφικά, αναπτυξιακά, πολιτιστικά και χωροταξικά κριτήρια σύμφωνα με σχετικές μελέτες του Ινστιτούτου Τοπικής Αυτοδιοίκησης της Κ.Ε.Δ.Κ.Ε. Όπως κάθε οργανισμός έτσι και οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης κάπου υπερτερούν και κάπου υστερούν. Η Τοπική Αυτοδιοίκηση όπως φάνηκε παρουσιάζει δυσλειτουργίες που αφορούν το αστικό και φυσικό περιβάλλον, τις σχέσεις μεταξύ ΟΤΑ και διοικούμενων μελών, τα ζητήματα κοινωνικής πρόνοιας και τα δικαιώματα του ανθρώπου. Οι ποικίλες αυτές δυσλειτουργίες προκαλούν και αυξάνουν τα φαινόμενα δυσπιστίας των ανθρώπων της κοινωνίας που έχουν συχνά μία κριτική στάση, στάση άμυνας και καχυποψίας απέναντι στην Τοπική Αυτοδιοίκηση γεγονός το οποίο επιβεβαιώνεται και από την πρωτογενή έρευνα που πραγματοποιήθηκε.

Πιο συγκεκριμένα για τον Δήμο Σπετσών, το νησί των Σπετσών υπάγεται στην περιφέρεια Αττικής και σύμφωνα με απογραφή που πραγματοποιήθηκε το έτος 2001 ο πληθυσμός της φτάνει τα 3.908 άτομα και αποτελεί το είναι το νοτιοδυτικότερο νησί του Αργοσαρωνικού. Όπως αναφέρεται το κυρίως μέρος της παρούσας μελέτης ο δήμος Σπετσών σήμερα πιο επιτακτικά από ποτέ οφείλει να εκσυγχρονιστεί και να ακολουθήσει τις τεχνολογικές εξελίξεις. Έτσι λοιπόν έχει δημιουργηθεί ο ιστότοπος του Δήμου Σπετσών ο οποίος στόχο έχει την πλήρη διαφάνεια και πληροφόρηση - ενημέρωση. Κατά τον σχεδιασμό του στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου Σπετσών επιδιώκεται η ανάπτυξη των οικισμάτων, η πολεοδομική ανάπτυξη, η καλύτερευση της ποιότητας ζωής, η προώθηση της πολιτιστικής κληρονομιάς του τόπου, η γενικότερη προβολή του τόπου, η προστασία του περιβάλλοντος, η προσπάθεια σχηματισμού περιβαλλοντικής συνείδησης, η στήριξη των επιχειρήσεων και υπηρεσιών του τόπου, η παροχή ασφαλείας στους πολίτες η συμβολή προς την πραγματοποίηση των αναγκών των πολιτών και των τουριστών. Η όσο το δυνατόν καλύτερη διαχείριση και στη συνέχεια χρησιμοποίηση των πόρων που διαθέτει ο δήμος στα κατάλληλα σχέδια και η επινόηση τρόπων για την επίτευξη της ευημερίας και της ανάπτυξης σε όλα τα επίπεδα.

Κάποιοι από τους κύριους άξονες προτεραιότητας του δήμου Σπετσών είναι οι επισκευές διάφορων δρόμων που παρουσιάζουν προβλήματα (π.χ. λακκούβες), η αποκατάσταση του χώρου όπου καταλήγουν τα σκουπίδια, η πρόληψη των φαινομένων πλημμύρας (όπου τα τελευταία χρόνια αυξήθηκαν ραγδαία) με την εγκατάσταση αντιπλημμυρικών έργων σε διάφορες περιοχές και σε κάποιες περιοχές ύπαρξης τους η ανακατασκευή αυτών, η επισκευή και διατήρηση των φρεατίων

ύδρευσης, η δημιουργία μονάδας αφαλάτωσης, η δημιουργία δικτύων αποχέτευσης ακαθάρτων και η εγκατάσταση καθαρισμού λυμάτων, η ανάγκη για ερευνητικές γεωτρήσεις νερού του δήμου Σπετσών και η ορθή επαναλειτουργία του ΚΑΠΗ, ενώ αρκετά είναι τα ζητήματα που καλείται να επιλύσει ο Δήμος.

Η πρωτογενής έρευνα ερωτηματολογίου έδειξε τα ακόλουθα:

- Η πλειοψηφία των ερωτώμενων έχει θετική άποψη για τους ΟΤΑ.
- Η πλειοψηφία των ερωτώμενων ενημερώνεται για τους Ο.Τ.Α. και τις δράσεις του μηνιαίως.
- Η ενημέρωση σχετικά με τις εξελίξεις των Ο.Τ.Α. οφείλεται στο ενδιαφέρον για τη διαμόρφωση άποψης σύμφωνα με το 28% του δείγματος και για άλλους λόγους σύμφωνα με το 30,8% του δείγματος που συμμετείχε στην έρευνα.
- Η πλειοψηφία των ανθρώπων που έχουν θετική άποψη για τους ΟΤΑ θεωρούν ότι οι Ο.Τ.Α. παρέχουν επαρκείς υπηρεσίες/ εξυπηρετούν επαρκώς τους πολίτες κατά το 4,3% του δείγματος της έρευνας, επειδή δίνουν τη δυνατότητα συμμετοχής των πολιτών στα τοπικά ζητήματα σύμφωνα με το 15,6% του δείγματος της έρευνας, επειδή έχουν διαπιστωθεί θετικές αλλαγές σε διάφορους τομείς που οι ΟΤΑ είναι αρμόδιοι σύμφωνα με το 9% και για όλους τους παραπάνω λόγους αναφέρει το 12,8%
- Η πλειοψηφία των ερωτώμενων που έχουν αρνητική άποψη για τους Ο.Τ.Α. εντοπίζει έλλειψη επαρκούς παροχής υπηρεσιών και ανεπαρκή εξυπηρέτηση.
- Η πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρεί ότι οι ΟΤΑ γνωρίζουν τις ανάγκες των δημοτών σε μικρό βαθμό, ενώ το 10,9% θεωρεί ότι οι συγκεκριμένοι άνθρωποι ενδιαφέρονται για το προσωπικό τους συμφέρον.
- Η πλειοψηφία των ερωτώμενων που ψήφισαν είχαν ως κριτήριο το καλό του τόπου (27,5%) (το 59,2% δεν απαντά).
- Η πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρούν ότι οι ΟΤΑ υστερούν στην παροχή καταρτισμένων υπαλλήλων με πρόσθετες γνώσεις (11,8%).
- Η πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρεί ότι οι ΟΤΑ θα πρέπει να στηριχθούν στους δικούς τους πόρους.
- Η πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρεί ότι σε γενικές γραμμές το ύψος των πόρων των ΟΤΑ κατανέμονται ορθά
- Η πλειοψηφία των ερωτώμενων θεωρεί ότι δεν συνεργάζονται σε ικανοποιητικό βαθμό μεταξύ τους.

- Τα θέματα που θεωρούνται ως βασικότερα προς διευθέτηση για τον τόπο διαμονής των ερωτώμενων είναι η διαχείριση των απορριμμάτων σύμφωνα με την πλειοψηφία των ερωτώμενων.
- Το 32,2% των ερωτηθέντων επισκέπτονται την ιστοσελίδα του Δήμου Σπετσών σε αντίθεση με το 34,6% που δεν την επισκέπτονται
- Οι λόγοι για τους οποίους τα άτομα (πλειοψηφία) επισκέπτονται την ιστοσελίδα του Δήμου Σπετσών οι οποίοι είναι η ενημέρωση για τις τοπικές εξελίξεις.
- Η πλειοψηφία των ερωτώμενων δήλωσε ότι δεν επισκέπτεται τον ιστότοπο του Δήμου Σπετσών επειδή δεν γνωρίζει την ύπαρξή του.
- Η πλειοψηφία των ερωτώμενων πιστεύει ότι θα πρέπει να γίνει ώστε να αναπτυχθεί ο τουρισμός τους νησιού απαντούν διαφήμιση του νησιού από ΜΜΕ & Ιντερνέτ.

Επισημαίνεται ότι τέθηκαν οι ακόλουθες ερευνητικές υποθέσεις οι οποίες ελέγχθηκαν με ανάλυση διακύμανσης ως προς την ορθότητά τους:

- Y9.** Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν τη γνώση για την ύπαρξη των ΟΤΑ
- Y10.** Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την επιλογή των πηγών ενημέρωσης
- Y11.** Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν τη συχνότητα ενημέρωσης
- Y12.** Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν τα κίνητρα ενημέρωσης
- Y13.** Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την άποψη για τους ΟΤΑ
- Y14.** Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την πρόθεση ψήφου
- Y15.** Τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την άποψη για την ορθή αξιοποίηση των οικονομικών πόρων των ΟΤΑ
- Y16.** Η πρόθεση ψήφου επιδρά στην στάση των ατόμων απέναντι στην ενημέρωση μέσω της σελίδας του Δήμου Σπετσών

Από τις οκτώ ερευνητικές υποθέσεις που ελέγχθηκαν με ανάλυση διακύμανσης διαπιστώθηκε ότι ισχύουν οι Y1, Y3, Y4, Y6 και Y8 και ταυτόχρονα απορρίπτονται οι Y2, Y5 και η Y7. Συνεπώς διαπιστώνεται ότι τα δημογραφικά χαρακτηριστικών

των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν τη γνώση για την ύπαρξη των ΟΤΑ, τη συχνότητα ενημέρωσης, τα κίνητρα ενημέρωσης, την πρόθεση ψήφου και επιβεβαιώνεται ότι η πρόθεση ψήφου επιδρά στην στάση των ατόμων απέναντι στην ενημέρωση μέσω της σελίδας του Δήμου Σπετσών. Ταυτόχρονα απορρίπτεται ότι τα δημογραφικά χαρακτηριστικών των ερωτώμενων μπορούν να επηρεάσουν την επιλογή των πηγών ενημέρωσης, την άποψη για τους ΟΤΑ και την άποψη για την ορθή αξιοποίηση των οικονομικών πόρων των ΟΤΑ.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Αθανασόπουλος Κ., (2010) «Νέα Αρχιτεκτονική της Τοπικής Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πρόγραμμα Καλλικράτης» Η Περιφερειακή Διάσταση της Νέας Στρατηγικής Ευρώπη 2020, Αθήνα: Σ.Ε.Π.

Αρταβάνη Μ., (2011), Η Αναπτυξιακή Διάσταση του Προγράμματος «Καλλικράτης» σε Περίοδο Κρίσης.

Γετίμης Π. – Γράβαρης 4., (1993), Κοινωνικό κράτος και κοινωνική πολιτική, η σύγχρονη προβληματική, εκδ: Θεμέλιο, Αθήνα

Δήμα Μ., (2008), Η φροντίδα των ατόμων με αναπηρίες μέσα από τις δομές της τοπικής αυτοδιοίκησης

Κοντιάδης Ξ. – Απιστούλας Δ., (2006)³³, Μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους και Τοπική Αυτοδιοίκηση Συντονισμός και δικτύωση των δομών κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο, εκδ: Παπαζήση, Αθήνα.

Κοσμά Κ., (1998)³⁴, Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα: Δομή και Λειτουργία στην Ευρωπαϊκή Προοπτική. Διπλωματική εργασία . Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Μακρυδημήτρης Α., "Η οργάνωση της Κυβέρνησης. Ζητήματα συνοχής και διαφοροποίησης, Εκδόσεις Σάκκουλα.

Παπαδημητρίου Γ., (1993),³⁵ Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη Σύγχρονη Δημοκρατία, Εκδόσεις Σάκκουλα.

Παπαδοπούλου Δ., 2007³⁶, Αποτύπωση της εμπλοκής της τοπικής αυτοδιοίκησης σε θέματα κοινωνικής πολιτικής και η σχέση με τις κυριότερες ευπαθείς ομάδες

³³ Κοντιάδης Ξ. – Απιστούλας 4., (2006), Μεταρρύθμιση του Κοινωνικού Κράτους και Τοπική Αυτοδιοίκηση Συντονισμός και δικτύωση των δομών κοινωνικής πολιτικής σε τοπικό επίπεδο, εκδ: Παπαζήση, Αθήνα.

³⁴ Κοσμά Κ., (1998), Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα: Δομή και Λειτουργία στην Ευρωπαϊκή Προοπτική. Διπλωματική εργασία . Πάντειο Πανεπιστήμιο.

³⁵ Παπαδημητρίου Γ., (1993), Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στη Σύγχρονη Δημοκρατία, Εκδόσεις Σάκκουλα.

2006-2007, τελική έκθεση πεπραγμένων της έρευνας πεδίου, εκδ: equal – συγκλίσεις Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, Αθήνα

Παυλόπουλος Π., (1986)³⁷, Τοπικές υποθέσεις και Τοπικής Αυτοδιοίκηση, ΕΠολΕπ, τεύχ. 5.

Τσάτσος Δ., (1993)³⁸, Συνταγματικό Δίκαιο: Οργάνωση και Λειτουργία της Πολιτείας, Τόμος Β', Εκδόσεις Σάκκουλα.

Χλέπας Ν., (1993), Το πρόγραμμα του ΠΑ.ΣΟ.Κ.

Χλέπας Ν., Λειτουργική επέκταση και οργανωτικός κατακερματισμός: Οι αρμοδιότητες των ΟΤΑ και οι τρέχουσες τάσεις για τη μετάθεση τους σε άλλους φορείς.

Μπούρα Β., (2010), Προσδιορισμός συστημάτων διαχείρισης υδάτινων πόρων στην Κρήτη.

Υπουργείο εσωτερικών, (2010), Καλλικράτης: Οδικός χάρτης άμεσων ενεργειών αιρετών τοπικής αυτοδιοίκησης Α' βαθμού.

Δρ. Θανος Γκαραγκουνης, (2013), Πολιτική Οικονομία και Αστικός Χώρος, σημειώσεις μαθήματος: κοινωνική, οικονομική και περιφερειακή γεωγραφία της Ελλάδας.

Ιστοσελίδες

<http://www.spetses.gr>

biographies.nea-acropoli.gr

³⁶ Παπαδοπούλου Δ., 2007, Αποτύπωση της εμπλοκής της τοπικής αυτοδιοίκησης σε θέματα κοινωνικής πολιτικής και η σχέση με τις κυριότερες ευπαθείς ομάδες 2006-2007, τελική έκθεση πεπραγμένων της έρευνας πεδίου, εκδ: equal – συγκλίσεις Ελληνική Εταιρία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, Αθήνα.

³⁷ Παυλόπουλος Π., (1986), Τοπικές υποθέσεις και Τοπικής Αυτοδιοίκηση, ΕΠολΕπ, τεύχ. 5.

³⁸ Τσάτσος Δ., (1993), Συνταγματικό Δίκαιο: Οργάνωση και Λειτουργία της Πολιτείας, Τόμος Β', Εκδόσεις Σάκκουλα.

dim-galat.pel.sch.gr

www.ellinikoarxeio.com

biographies.nea-acropoli.gr

dim-galat.pel.sch.gr

http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ff-a70e-eca84e2ec9b9/ekthesi_synepeivn_kallikraths_9_6_2010.pdf

http://www.eetaa.gr/kallikratis/nomosxedio/Ekthesi_Sinepeion_Rithmisis.pdf

www.kedke.gr/wp-content/uploads/2013/04/Ομιλία-Ρακιντζή1.doc

http://lab.pe.uth.gr/psych/index.php?option=com_content&view=article&id=87&Itemid=245&lang=el

http://www.eetaa.gr:8080/metaboles/show_metaboles_ota.jsp?toponymio_code=1849

<http://www.calstatela.edu/sites/default/files/groups/Information%20Technology%20Services/training/pdf/spss20p4.pdf> (CALIFORNIA STATE UNIVERSITY, LOS ANGELES INFORMATION TECHNOLOGY SERVICES, IBM SPSS Statistics 20, Part 4: Chi-Square and ANOVA Summer 2013, Version 2.0)

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΧΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΠΙΝΑΚΩΝ

ΣΧΗΜΑ 1- ΑΛΛΗΛΟΥΧΙΑ ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΟΣΗΜΩΝ.....	84
ΠΙΝΑΚΑΣ 1 - ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΛΛΙΚΡΑΤΗ.....	84
ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΠΟΣΟ ΣΥΧΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΣΤΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ Ο.Τ.Α. ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΣΑΣ;.....	147
ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΓΙΑΤΙ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΣΤΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.;	147
ΠΙΝΑΚΑΣ 4:ΕΧΕΤΕ ΘΕΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ Ο.Τ.Α.;.....	148
ΠΙΝΑΚΑΣ 5:ΕΧΩ ΘΕΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΕΠΕΙΔΗ:.....	148
ΠΙΝΑΚΑΣ 6:ΕΧΩ ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΛΟΓΩ.....	148
ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΤΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΟΥΝ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ;	149
ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΟΙ ΟΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΝΤΑΙ ΟΡΘΩΣ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥΣ;.....	149
ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΨΗ ΣΑΣ ΟΙ ΟΤΑ ΟΡΓΑΝΩΝΟΥΝ ΣΩΣΤΑ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥΣ;	149
ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΨΗΦΙΣΑΤΕ ΣΤΙΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΓΙΑ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ;	150
ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΨΗΦΙΣΑΤΕ ΒΑΣΕΙ:	150
ΠΙΝΑΚΑΣ 12: ΓΙΑ ΠΟΙΟΝ ΛΟΓΟ ΔΕΝ ΨΗΦΙΣΑΤΕ;.....	150
ΠΙΝΑΚΑΣ 13: ΤΙ ΘΑ ΕΠΙΘΥΜΟΥΣΑΤΕ ΝΑ ΑΛΛΑΞΕΤΕ ΩΣΤΕ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΚΑΙ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΧΘΟΥΝ ΟΙ ΟΤΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑ ΣΥΝΕΠΕΙΑ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ;	151
ΠΙΝΑΚΑΣ 14: ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΟΙ ΟΤΑ ΣΥΜΒΑΔΙΖΟΥΝ ΜΕ ΤΗΝ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΟΥΝ;.....	151
ΠΙΝΑΚΑΣ 15: ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΟΥ ΔΙΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΟΤΑΝ ΕΙΝΑΙ.....	152

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΚΑΘΕ ΟΤΑ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΤΗΡΙΧΘΕΙ ΣΤΟΥΣ ΣΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΘΑ ΑΠΟΡΕΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟΠΙΚΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ;	152
ΠΙΝΑΚΑΣ 17: ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΟΙ ΟΤΑ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΚΑΤΑΝΕΜΟΥΝ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΟΡΘΑ;	152
ΠΙΝΑΚΑΣ 18: ΟΣΩΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΙΡΕΤΩΝ ΤΩΝ ΟΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΥΠΟΛΟΠΟΥΣ ΟΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ:.....	153
ΠΙΝΑΚΑΣ 19: ΠΟΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΣΑΣ ΚΑΙ ΠΡΕΠΕΙ ΑΡΧΙΚΑ ΝΑ ΔΙΕΥΘΕΤΗΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΣΠΕΤΣΩΝ;.....	153
ΠΙΝΑΚΑΣ 20: ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣΤΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΠΕΤΣΩΝ;	154
ΠΙΝΑΚΑΣ 21: ΓΙΑ ΠΟΙΟΝ ΛΟΓΟ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣΤΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΠΕΤΣΩΝ;	154
ΠΙΝΑΚΑΣ 22: ΓΙΑ ΠΟΙΟΝ ΛΟΓΟ ΔΕΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣΤΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΠΕΤΣΩΝ;	154
ΠΙΝΑΚΑΣ 23: ΖΩΝΤΑΣ ΣΕ ΕΝΑ ΚΑΤΑ ΚΟΡΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΝΗΣΙ ΠΟΙΑ ΒΗΜΑΤΑ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΣΠΕΤΣΩΝ ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΧΤΕΙ Ο ΤΟΜΕΑΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	155

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι - ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ ΕΡΕΥΝΑΣ

Λέξεις κλειδιά:

ΟΤΑ= οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης (δήμοι- περιφέρειες)

Τ.Α.= τοπική αυτοδιοίκηση

ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΩΝ

Α. ΦΥΛΟ:

Άνδρας	
Γυναίκα	

Β. ΗΛΙΚΙΑ:

0-17	
18-25	
26-35	
36-60	
61 και Άνω	

Γ. ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Δημοτικό	
Γυμνάσιο	
Λύκειο	
Μεταλυκειακή Εκπαίδευση (ΙΕΚ)	
ΑΕΙ/ΤΕΙ	
Μεταπτυχιακό/Διδακτορικό	

Δ) ΙΔΙΟΤΗΤΑ:

Δημόσιος Υπάλληλος	
Ιδιωτικός Υπάλληλος	
Επιχειρηματίας	
Ελεύθερος Επαγγελματίας	
Εργάτης	
Αγρότης	
Συνταξιούχος	
Οικιακά	
Άνεργος	
Μαθητής/Φοιτητής	
Άλλο	

ΣΤ) ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΚΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ:

Άγαμος/η	
Έγγαμος/η	
Διαζευγμένος/η/Χήρος/α	

Ε) ΑΡΙΘΜΟΣ ΜΕΛΩΝ ΝΟΙΚΟΚΥΡΙΟΥ:

1 Άτομο	
2 Άτομα	
3-4 Άτομα	
Πάνω από 4 Άτομα	

ΚΥΡΙΩΣ ΜΕΡΟΣ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ

1) Γνωρίζετε τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (περιφέρειες και δήμοι)

Ναι	
Όχι	

Αν ναι συνεχίζετε το ερωτηματολόγιο παρακάτω αν όχι πάτε στο τέλος.

2) Σε ποια ηλικία ενημερωθήκατε πρώτη φορά για τους ΟΤΑ:

0-17	
18-25	
26-35	
36-60	
61 και Άνω	

Από που ενημερώνεστε για τις εξελίξεις των ΟΤΑ:

MME – INTERNET	
Άτομο συμπεριλαμβανόμενο στην ομάδα των ΟΤΑ	
Άτομο οικογενείας	
Φίλος/Γνωστός	
Άλλο	

Πόσο συχνά ενημερώνεστε για τους ΟΤΑ και τις δράσεις τους στον τόπο σας:

Εβδομαδιαίως	
Μηνιαίως	
Ανά εξάμηνο	
Ανά έτος	
Όταν πλησιάζουν εκλογές	
Δεν ενημερώνομαι	

Γιατί ενημερώνεστε για τις εξελίξεις των ΟΤΑ:

Με ενδιαφέρει να εμπλακώ με τοπικά ζητήματα (ως επάγγελμα)	
Με ενδιαφέρει το καλό του τόπου (προώθηση τοπικών θεμάτων)	
Θέλω να διαμορφώσω άποψη	
Άλλο	

Έχετε θετική άποψη για τους ΟΤΑ και τη δράση τους:

Ναι	
Όχι	

Αν απαντήσατε ναι στην παραπάνω ερώτηση περνάτε στην επόμενη, αν απαντήσατε όχι περνάτε στην μεθεπόμενη

Έχω θετική άποψη επειδή:

Παρέχουν επαρκείς υπηρεσίες/εξυπηρετούν επαρκώς τους πολίτες	
Δίνουν τη δυνατότητα συμμετοχής των πολιτών στα τοπικά ζητήματα	
Παρατηρώ θετικές αλλαγές σε διάφορους τομείς που οι ΟΤΑ είναι αρμόδιοι	
Όλα τα παραπάνω	
Άλλο (προσδιορίστε)	

Έχω αρνητική άποψη λόγω:

Έλλειψη επαρκούς παροχής υπηρεσιών/ ανεπαρκής εξυπηρέτηση πολιτών	
Δεν έχουν επαρκή λόγο οι πολίτες στη διεύθυνση των τοπικών ζητημάτων	
Περιπτώσεις γραφειοκρατίας, έλλειψη λογοδοσίας (των προσώπων της	

Τ.Α.) και διαφάνειας των αποφάσεων τους.	
Το κράτος καθοδηγεί τα τοπικά όργανα	
Μη ορθή διαχείριση πόρων της Τ.Α.	
Όλα τα παραπάνω	
Άλλο (προσδιορίστε)	

Πιστεύετε ότι οι άνθρωποι που σχετίζονται με τους ΟΤΑ γνωρίζουν τις ανάγκες των δημοτών τους και δρουν για το κοινό συμφέρον:

Απολύτως	
Ναι σε μεγάλο βαθμό	
Σε μικρό βαθμό	
Όχι απλώς κοιτούν το δικό τους προσωπικό συμφέρον	
Δεν ξέρω/Δεν απαντώ	

Πιστεύετε πως οι ΟΤΑ διαχειρίζονται ορθώς το προσωπικό τους;

Ναι	
Όχι	
Δεν ξέρω/Δεν απαντώ	

Κατά την άποψη σας οι ΟΤΑ οργανώνουν σωστά τις υπηρεσίες τους;

Ναι	
Όχι	
Δεν ξέρω/Δεν απαντώ	

Ψηφίσατε στις τελευταίες εκλογές για ανάδειξη δημάρχου και δημοτικών συμβούλων του Δήμου:

Ναι	
Όχι	

Αν απαντήσατε ναι πηγαίνετε στη επόμενη ερώτηση, αν απαντήσατε όχι πηγαίνετε στη μεθεπόμενη

Ψηφίσατε βάσει:

Πολιτικών Κριτηρίων	
Τοπικών Κριτηρίων	
Γνωριμιών	
Προσωπικού συμφέροντος	
Άλλο	
Δεν ξέρω/Δεν απαντώ	

Αν δεν ψηφίσατε για ποιο λόγο;

Δεν συμφωνούσα με το προεκλογικό πρόγραμμα κανενός υποψήφιου συνδυασμού	
Αγανάκτηση από το πολιτικό σύστημα	
Δεν με αφορούν τα τοπικά θέματα	
Αρνητική άποψη για πεπερασμένο τρόπο διαχείρισης δημοτικών ζητημάτων	
Πάντα απέχω από τις εκλογές Τοπικής Αυτοδιοίκησης	
Δεν βρίσκομαι ποτέ στο νησί την περίοδο διεξαγωγής των εκλογών	
Άλλο	

Τι θα επιθυμούσατε να αλλάξετε ώστε να γίνουν αποτελεσματικότεροι και να αναπτυχθούν οι ΟΤΑ και κατά συνέπεια και η κοινωνία:

Εφοδιασμός τους με τεχνολογικά μέσα	
Ανάπτυξη νέων υπηρεσιών	
Ανάπτυξη προσωπικού	
Παροχή πρόσθετων πόρων	
Παροχή καταρτισμένων υπαλλήλων με πρόσθετες γνώσεις	
Υιοθέτηση σύγχρονης τεχνολογίας	
Διερεύνηση αρμοδιοτήτων	
Όλα τα παραπάνω	

Άλλο, (προσδιορίστε)	
----------------------	--

Πιστεύετε ότι οι ΟΤΑ συμβαδίζουν με την τεχνολογία και την αξιοποιούν;

Ναι	
Όχι	
Δεν ξέρω/Δεν απαντώ	

Πιστεύετε ότι οι οικονομικοί πόροι που διατίθενται στους ΟΤΑ είναι:

Περισσότεροι από ότι θα έπρεπε	
Ανεπαρκείς	
Δεν ξέρω/Δεν απαντώ	

Πιστεύετε ότι ο κάθε ΟΤΑ θα πρέπει να στηριχθεί στους δικούς του οικονομικούς πόρους οι οποίοι θα απορρέουν από τοπικούς φόρους;

Ναι	
Όχι	
Δεν ξέρω/Δεν απαντώ	

Ανεξάρτητα από το ύψος των πόρων που λαμβάνουν οι ΟΤΑ πιστεύετε ότι κατανέμουν αυτούς τους πόρους ορθά;

Ναι σε γενικές γραμμές	
Όχι σε καμία περίπτωση	
Δεν ξέρω/Δεν απαντώ	

Όσον αφορά την συνεργασία των αιρετών των ΟΤΑ μεταξύ τους και με τους υπόλοιπους ΟΤΑ της Ελλάδας θεωρείτε ότι:

Συνεργάζονται σε ένα ικανοποιητικό βαθμό μεταξύ τους	
Δεν συνεργάζονται ικανοποιητικά μεταξύ τους	
Δεν ξέρω/Δεν απαντώ	

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΥ ΣΠΕΤΣΩΝ:

Ποια θεωρείτε τα βασικότερα θέματα του τόπου σας που πρέπει αρχικά να διευθετήσει ο Δήμος Σπετσών:

Διαχείριση Απορριμμάτων	
Διαχείριση Υδάτινων πόρων	

Πολεοδομικός σχεδιασμός	
Τεχνικές Υποδομές	
Κοινωνικές Υποδομές	
Έκδοση αδειών λειτουργίας καταστημάτων	
Χαμηλή επιχειρηματικότητα	
Ανεργία	
Άλλο (προσδιορίστε)	
Δεν ξέρω/Δεν απαντώ	

Επισκέπτεστε την ιστοσελίδα του Δήμου Σπετσών:

Ναι	
Όχι	

Αν απαντήσατε ναι στην παραπάνω ερώτηση περνάτε στην επόμενη ερώτηση αν απαντήσατε όχι πάτε στην μεθεπόμενη

ΑΝ ΝΑΙ ΓΙΑΤΙ:

Ενημερώνομαι για τις εξελίξεις του τόπου μου	
Στέλνω προτάσεις/παράπονα/απόψεις στα μέλη του δήμου Σπετσών μέσω της φόρμας	
Από περιέργεια	
Άλλο	

ΑΝ ΟΧΙ ΓΙΑΤΙ:

Δεν γνώριζα για την ύπαρξη του	
Δεν με ενδιαφέρει	
Δεν με καλύπτουν οι πληροφορίες που περιέχονται στο site	
Δεν έχω χρόνο	
Άλλο	

Ζώντας σε ένα κατά κόρον τουριστικό νησί ποια βήματα πιστεύετε ότι πρέπει να γίνουν από τον δήμο Σπετσών ώστε να αναπτυχθεί ο τομέας του τουρισμού:

Διαφήμιση του νησιού μέσα από MME & INTERNET	
Βελτίωση υποδομών	
Φροντίδα για καλύτερη αισθητική του νησιού	

Διοργάνωση πολιτιστικών ή αθλητικών εκδηλώσεων του Δήμου για προσέλκυση επισκεπτών εκτός τουριστικής σεζόν	
Άλλο(προσδιορίστε)	
Δεν ξέρω/Δεν απαντώ	

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΙ ΠΙΝΑΚΕΣ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑΣ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2 : ΠΟΣΟ ΣΥΧΝΑ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΣΤΕ ΓΙΑ ΤΟΥΣ Ο.Τ.Α. ΚΑΙ ΤΙΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΤΟΥΣ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΣΑΣ;		
	Συχνότητα	%
Εβδομαδιαίως	23	10,9
Μηνιαίως	43	20,4
Ανά εξάμηνο	24	11,4
Ανά έτος	11	5,2
Όταν πλησιάζουν οι εκλογές	24	11,4
Δεν ενημερώνομαι	14	6,6
Άλλο	1	0,5
ΣΥΝΟΛΟ	140	66,4
Λείπουν	71	33,6
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 3: ΓΙΑΤΙ ΕΝΗΜΕΡΩΝΕΣΤΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α.;		
	Συχνότητα	%
Με ενδιαφέρει να εμπλακώ με τοπικά ζητήματα (ως επάγγελμα)	11	5,2
Με ενδιαφέρει το καλό του τόπου	5	2,4
Θέλω να διαμορφώσω άποψη	59	28,0
Άλλο	65	30,8

ΣΥΝΟΛΟ	140	66,4
Λείπουν	71	33,6
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 4:ΕΧΕΤΕ ΘΕΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ Ο.Τ.Α.;		
	Συχνότητα	%
Ναι	91	43,1
Όχι	49	23,2
ΣΥΝΟΛΟ	140	66,4
Λείπουν	71	33,6
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 5:ΕΧΩ ΘΕΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΕΠΕΙΔΗ:		
	Συχνότητα	%
Παρέχουν επαρκείς υπηρεσίες/ εξυπηρετούν επαρκώς τους πολίτες	9	4,3
Δίνουν τη δυνατότητα συμμετοχής των πολιτών στα τοπικά ζητήματα	33	15,6
Παρατηρώ θετικές αλλαγές σε διάφορους τομείς που οι ΟΤΑ είναι αρμόδιοι	19	9,0
Όλα τα παραπάνω	27	12,8
Άλλο*	3	1,4
ΣΥΝΟΛΟ	91	43,1
Λείπουν	120	56,9
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0
*Υπάρχουν άνθρωποι που προσπαθούν για το καλό του τόπου		

ΠΙΝΑΚΑΣ 6:ΕΧΩ ΑΡΝΗΤΙΚΗ ΑΠΟΨΗ ΛΟΓΩ...		
	Συχνότητα	%
Έλλειψης επαρκούς παροχής υπηρεσιών / ανεπαρκείς εξυπηρέτηση	162	76,8
Δεν έχουν επαρκή λόγοι οι πολίτες στη διευθέτηση	6	2,8

των τοπικών ζητημάτων		
Περιπτώσεις γραφειοκρατίας, έλλειψη λογοδοσίας και διαφάνειας των αποφάσεων που λαμβάνονται	4	1,9
Δεν απαντώ	7	3,3
ΣΥΝΟΛΟ	179	84,8
Λείπουν	32	15,2
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 7: ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΠΟΥ ΣΧΕΤΙΖΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΟΤΑ ΓΝΩΡΙΖΟΥΝ ΤΙΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΩΝ ΚΑΙ ΔΡΟΥΝ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟ ΣΥΜΦΕΡΟΝ;		
	Συχνότητα	%
Απολύτως	5	2,4
Ναι σε μεγάλο βαθμό	42	19,9
Σε μικρό βαθμό	58	27,5
Όχι απλώς κοιτούν το δικό τους συμφέρον	23	10,9
Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ	12	5,7
ΣΥΝΟΛΟ	140	66,3
Λείπουν	71	33,6
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 8: ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΟΙ ΟΤΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΖΟΝΤΑΙ ΟΡΘΩΣ ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΟΥΣ;		
	Συχνότητα	%
Ναι	19	9,0
Όχι	51	24,2
Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ	70	33,2
ΣΥΝΟΛΟ	140	66,4
Λείπουν	71	33,6
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 9: ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΨΗ ΣΑΣ ΟΙ ΟΤΑ ΟΡΓΑΝΩΝΟΥΝ ΣΩΣΤΑ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΤΟΥΣ;		
--	--	--

	Συχνότητα	%
Ναι	58	27,5
Όχι	82	38,9
ΣΥΝΟΛΟ	140	66,4
Λείπουν	71	33,6
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

**ΠΙΝΑΚΑΣ 10: ΨΗΦΙΣΑΤΕ ΣΤΙΣ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΓΙΑ
ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΚΑΙ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΤΟΥ
ΔΗΜΟΥ;**

	Συχνότητα	%
Ναι	86	40,8
Όχι	54	25,6
ΣΥΝΟΛΟ	140	66,4
Λείπουν	71	33,6
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 11: ΨΗΦΙΣΑΤΕ ΒΑΣΕΙ:

	Συχνότητα	%
Πολιτικών κριτηρίων	4	1,9
Τοπικών κριτηρίων	58	27,5
Γνωριμιών	16	7,6
Προσωπικού συμφέροντος	8	3,8
ΣΥΝΟΛΟ	86	40,8
Λείπουν	125	59,2
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 12: ΓΙΑ ΠΟΙΟΝ ΛΟΓΟ ΔΕΝ ΨΗΦΙΣΑΤΕ;

	Συχνότητα	%
Δεν συμφωνούσα με το προεκλογικό πρόγραμμα κανενός υποψήφιου συνδυασμού	9	4,3
Αγανάκτηση από το πολιτικό σύστημα	17	8,1
Δεν με αφορούν τα τοπικά θέματα	1	0,5

Αρνητική άποψη για πεπερασμένο τρόπο διαχείρισης δημοτικών ζητημάτων	5	2,4
Πάντα απέχω από τις εκλογές της Τοπικής Αυτοδιοίκησης	2	0,9
Δεν βρίσκομαι ποτέ στο νησί την περίοδο διεξαγωγής των εκλογών	21	10,0
Δεν απαντώ	59	28,0
Άλλο *	26	12,3
ΣΥΝΟΛΟ	140	66,4
Λείπουν	71	33,6
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0
*Δεν είχα ενηλικιωθεί		

**ΠΙΝΑΚΑΣ 13: ΤΙ ΘΑ ΕΠΙΘΥΜΟΥΣΑΤΕ ΝΑ ΑΛΛΑΞΕΤΕ ΩΣΤΕ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΕΡΟΙ ΚΑΙ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΧΘΟΥΝ ΟΙ ΟΤΑ ΚΑΙ ΚΑΤΑ
ΣΥΝΕΠΕΙΑ Η ΚΟΙΝΩΝΙΑ;**

	Συχνότητα	%
Εφοδιασμός με τεχνολογικά μέσα	6	2,8
Ανάπτυξη νέων υπηρεσιών	14	6,6
Ανάπτυξη προσωπικού	7	3,3
Παροχή πρόσθετων πόρων	6	2,8
Παροχή καταρτισμένων υπαλλήλων με πρόσθετες γνώσεις	25	11,8
Υιοθέτηση σύγχρονης τεχνολογίας	6	2,8
Διερεύνηση αρμοδιοτήτων	7	3,3
Όλα τα παραπάνω	66	31,3
Άλλο *	4	1,9
ΣΥΝΟΛΟ	141	66,8
Λείπουν	70	33,2
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0
*Αλλαγή νοοτροπίας και ενίσχυση υποκεντρικού συστήματος διακυβέρνησης στην Ελλάδα		

**ΠΙΝΑΚΑΣ 14: ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΟΙ ΟΤΑ ΣΥΜΒΑΛΙΖΟΥΝ ΜΕ ΤΗΝ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΞΙΟΠΟΙΟΥΝ;**

	Συχνότητα	%
Ναι	25	11,8

Όχι	67	31,8
Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ	49	23,2
ΣΥΝΟΛΟ	141	66,8
Λείπουν	70	33,2
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 15: ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΟΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΠΟΥ ΔΙΑΤΙΘΕΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΟΤΑ ΕΙΝΑΙ...

	Συχνότητα	%
Περισσότεροι από αυτούς που θα έπρεπε	10	4,7
Ανεπαρκείς	74	35,1
Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ	57	27,0
ΣΥΝΟΛΟ	141	66,8
Λείπουν	70	33,2
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 16: ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ Ο ΚΑΘΕ ΟΤΑ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΤΗΡΙΧΘΕΙ ΣΤΟΥΣ ΔΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΟΙ ΟΠΟΙΟΙ ΘΑ ΑΠΟΡΕΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟΠΙΚΟΥΣ ΦΟΡΟΥΣ;

	Συχνότητα	%
Ναι	64	30,3
Όχι	45	21,3
Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ	32	15,2
ΣΥΝΟΛΟ	141	66,8
Λείπουν	70	33,2
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 17: ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΑ ΑΠΟ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ΠΟΥ ΛΑΜΒΑΝΟΥΝ ΟΙ ΟΤΑ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΚΑΤΑΝΕΜΟΥΝ ΑΥΤΟΥΣ ΤΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΟΡΘΑ;

	Συχνότητα	%
Ναι σε γενικές γραμμές	52	24,6

Όχι σε καμία περίπτωση	41	19,4
Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ	48	22,7
ΣΥΝΟΛΟ	141	66,8
Λείπουν	70	33,2
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 18: ΟΣΩΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΙΡΕΤΩΝ ΤΩΝ ΟΤΑ ΜΕΤΑΞΥ ΤΟΥΣ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΥΠΟΛΟΙΠΟΥΣ ΟΤΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ:

	Συχνότητα	%
Συνεργάζονται σε ένα ικανοποιητικό βαθμό μεταξύ τους	17	8,1
Δεν συνεργάζονται ικανοποιητικά μεταξύ τους	78	37,0
Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ	46	21,8
ΣΥΝΟΛΟ	141	66,8
Λείπουν	70	33,2
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 19: ΠΟΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΑ ΤΟΥ ΤΟΠΟΥ ΣΑΣ ΚΑΙ ΠΡΕΠΕΙ ΑΡΧΙΚΑ ΝΑ ΔΙΕΥΘΕΤΗΘΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΣΠΕΤΣΩΝ;

	Συχνότητα	%
Διαχείριση απορριμμάτων	38	18,0
Διαχείριση υδάτινων πόρων	18	8,5
Πολεοδομικός σχεδιασμός	18	8,5
Τεχνικές υποδομές	10	4,7
Έκδοση αδειών λειτουργίας καταστημάτων	10	4,7
Χαμηλή επιχειρηματικότητα	2	0,9
Ανεργία	18	8,5
Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ	20	9,5
Άλλο *	7	3,3
ΣΥΝΟΛΟ	141	66,8
Λείπουν	70	33,2

ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0
*		
Όλα τα παραπάνω		
Διοίκηση ανθρώπινων πόρων και αναδιοργάνωση συστημικών δομών		
Τουρισμός		
Αποχετευτικό		
Βιολογικός καθαρισμός		
Πιο εύκολη και οικονομική πρόσβαση στο νησί		

ΠΙΝΑΚΑΣ 20: ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣΤΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΠΕΤΣΩΝ;		
	Συχνότητα	%
Ναι	68	32,2
Όχι	73	34,6
ΣΥΝΟΛΟ	141	66,8
Λείπουν	70	33,2
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 21: ΓΙΑ ΠΟΙΟΝ ΛΟΓΟ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣΤΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΠΕΤΣΩΝ;		
	Συχνότητα	%
Ενημερώνομαι για τις εξελίξεις του τόπου μου	52	24,6
Στέλνω προτάσεις/παράπονα/απόψεις στα μέλη του Δήμου Σπετσών μέσω της φόρμας	4	1,9
Από περιέργεια	7	3,3
Άλλο	5	2,4
ΣΥΝΟΛΟ	68	32,2
Λείπουν	143	67,8
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 222: ΓΙΑ ΠΟΙΟΝ ΛΟΓΟ ΔΕΝ ΕΠΙΣΚΕΠΤΕΣΤΕ ΤΗΝ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΠΕΤΣΩΝ;		
	Συχνότητα	%

Δεν γνώριζα την ύπαρξη του	138	65,4
Δεν με ενδιαφέρει	23	10,9
Δεν με καλύπτουν οι πληροφορίες που παρέχονται	12	5,7
Δεν έχω χρόνο	14	6,6
ΣΥΝΟΛΟ	15	7,1
Λείπουν	9	4,3
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0

ΠΙΝΑΚΑΣ 23: ΖΩΝΤΑΣ ΣΕ ΕΝΑ ΚΑΤΑ ΚΟΡΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΝΗΣΙ ΠΟΙΑ ΒΗΜΑΤΑ ΠΙΣΤΕΥΕΤΕ ΟΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΔΗΜΟ ΣΠΕΤΣΩΝ ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΧΤΕΙ Ο ΤΟΜΕΑΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

	Συχνότητα	%
Διαφήμιση του νησιού από ΜΜΕ & Ιντερνέτ	57	27,0
Βελτίωση υποδομών	38	18,0
Φροντίδα για καλύτερη αισθητική του νησιού	24	11,4
Διοργάνωση πολιτιστικών ή αθλητικών εκδηλώσεων του Δήμου για προσέλκυση επισκεπτών εκτός τουριστικής σεζόν	16	7,6
Δεν ξέρω/ Δεν απαντώ	6	2,8
ΣΥΝΟΛΟ	141	66,8
Λείπουν	70	33,2
ΣΥΝΟΛΟ	211	100,0